LYNX

Patricia Highsmith

Talentatul domn Ripley

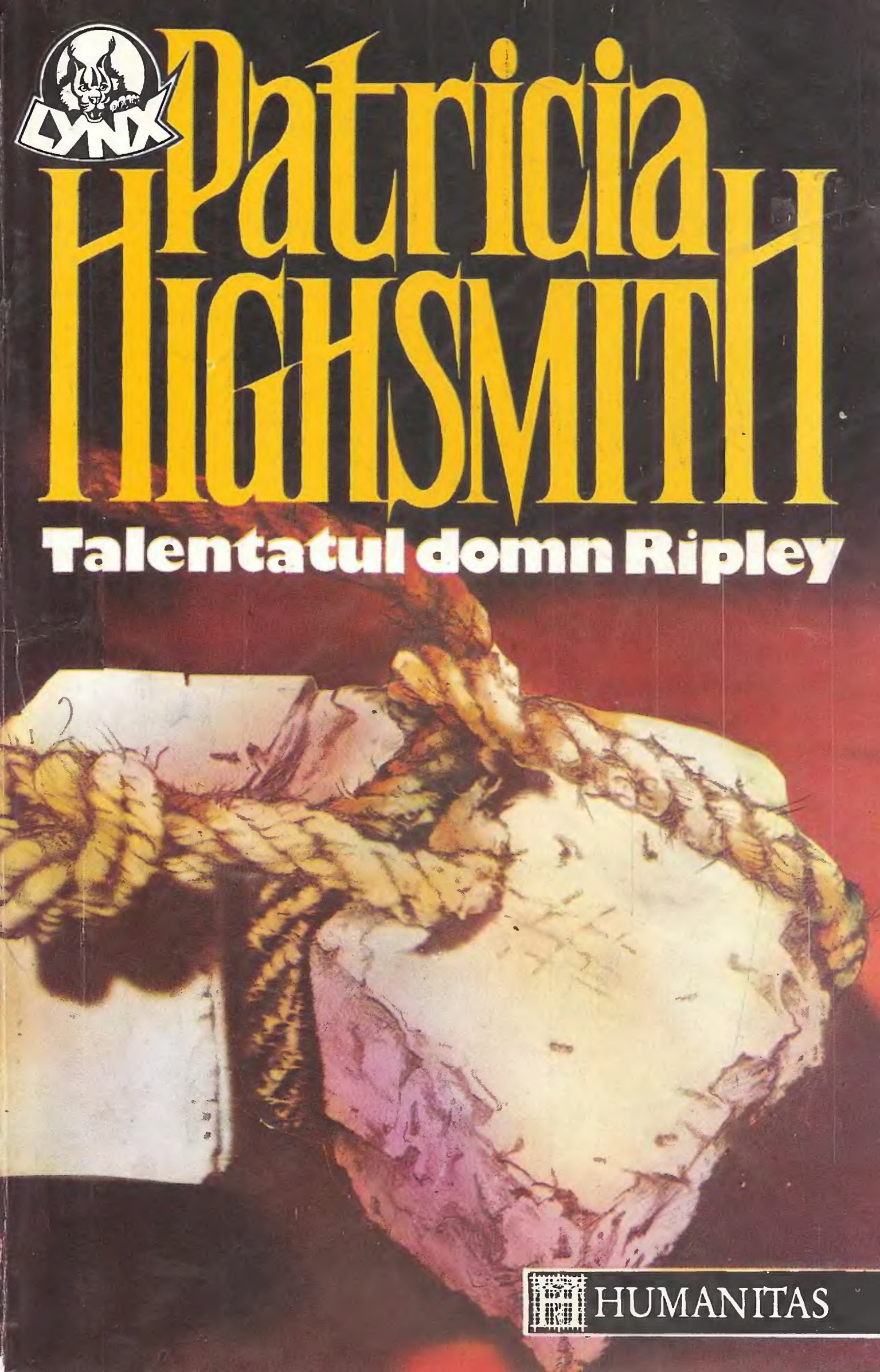

HUMANITAS

COLECŢIA „LYNX“

Patricia Highsmith

Talentatul domn Ripley

Traducere de
LUANA ELENA SCHIDU

HUMANITAS
BUCUREŞTI, 1992

Coperta: SILVIA MUNTENESCU

PATRICIA HIGHSMITH
THE TALENTED MR RIPLEY
© Patricia Highsmith, 1955, 1956
© renewed Patricia Highsmith, 1983
© Humanitas, 1992, pentru prezenta versiune românească

Except in the United States of America, this book is sold subject to the condition that it shall not, by way of trade or otherwise, be lent, re-sold hired out, or otherwise circulated without the publisher's prior consent in any form of binding or cover other than that in which it is published and without a similar condition including this condition being imposed on the subsequent purchaser.

ISBN 973-28-0380-0

1

Tom privi în urmă şi văzu că tipul ieşise din „Green Cage“ şi mergea în aceeaşi direcţie cu el. Fără îndoială că îl urmărea. Îl observase cu cinci minute în urmă cum îl cerceta cu atenţie de la o masă, ca şi cum n-ar fi fost *absolut* sigur, dar aproape. Lui i se păruse suficient de sigur ca să-şi dea repede pe gît băutura, să plătească şi să iasă.

La colţ Tom îşi lua avînt şi traversă grăbit Fifth Avenue. Acolo se afla „Raoul“. Să rişte să intre pentru înc-o băutură? Să-şi ispitească destinul şi aşa mai departe? Sau s-o şteargă spre Park Avenue şi să-ncerce să-şi piardă urma prin cîteva ganguri întunecate? Intră la „Raoul“.

Automat, în timp ce se îndrepta agale spre un loc liber de la bar, privi în jur să vadă dacă era cineva cunoscut. Era bărbatul acela mătăhălos, cu părul roşcat, al cărui nume îl uita întotdeauna, la masă cu o fată blondă. Roşcovanul îi făcu semn cu mîna şi Tom îi răspunse ridicînd şi el moale o mînă. Îşi trecu un picior peste scaunul de la bar şi privi spre uşă provocator, dar şi cu o ostentativă nepăsare.

— Gin şi tonic, te rog, îi spuse barmanului.

Să fie ăsta genul de om pe care l-ar trimite după el? Să fie, să nu fie, — să fie? Nu arăta deloc a poliţist sau detectiv. Arăta ca un om de afaceri, ca tatăl cuiva, bine îmbrăcat, bine hrănit, cu tîmplele încărunţite, cu un aer de nesiguranţă. Să fie ăsta genul pe care-l trimit în cazuri de-

astea, poate ca să intre în vorbă cu tine într-un bar şi apoi — pac! — o mînă pe umărul tău, iar cealaltă arătînd o insignă de poliţist. *Tom Ripley, eşti arestat!* Tom privi către uşă.

Iată-l. Omul se uită în jur, îl văzu şi imediat întoarse capul. Îşi scoase pălăria de paie şi se aşeză la tejgheaua semicirculară a barului.

Dumnezeule, ce-o fi vrînd? În mod sigur nu era un *homosexual*, gîndi Tom pentru a doua oară, deşi acum mintea lui chinuită, bîjbîind, descoperise cuvîntul respectiv ca şi cum cuvîntul l-ar fi putut apăra, căci ar fi preferat ca omul să fie homosexual decît poliţist. Unui homosexual i-ar putea spune pur şi simplu „Nu, mulţumesc", i-ar zîmbi şi s-ar îndepărta. Îşi întoarse scaunul, pregătindu-se sufleteşte.

Tom îl văzu pe individ făcînd barmanului un semn de amînare şi venind pe lîngă bar spre el. Asta-i! Îl privi fix, paralizat. Nu pot să-ţi dea mai mult de zece ani, îşi zise. Poate cincisprezece, dar cu o bună purtare... În momentul în care omul deschise gura să vorbească, Tom simţi un junghi de regret chinuitor, disperat.

— Nu te supăra, dumneata eşti Tom Ripley?

— Da.

— Mă numesc Herbert Greenleaf. Tatăl lui Richard Greenleaf.

Expresia de pe faţa lui îl năuci pe Tom mai mult decît dacă ar fi îndreptat un pistol spre el. Faţa era prietenoasă, zîmbitoare şi plină de speranţe.

— Eşti prieten cu Richard, nu-i aşa?

În mintea lui se făcu o vagă legătură. Dickie Greenleaf. Un tip înalt, blond. Avea ceva bani, îşi aminti Tom.

— A, Dickie Greenleaf. Da.

— În orice caz, îi cunoşti pe Charles şi Marta Schriever. Ei sînt cei care mi-au vorbit despre dumneata, cum că ai putea... ăă... crezi că ne-am putea aşeza la o masă?

— Da, spuse Tom binevoitor şi îşi luă băutura.

Îl urmă pe om spre o masă liberă din fundul micii încăperi. Scăpat, se gîndi. Liber! Nimeni n-avea de gînd

să-l aresteze. Era vorba despre altceva. Orice ar fi fost, nu era furt pe scară largă, sau falsificare de adrese, sau cum s-o numi. Poate că Richard intrase în vreo încurcătură. Poate domnul Greenleaf dorea ajutor sau un sfat. Tom ştia exact ce să-i spună unui tată ca domnul Greenleaf.

— Nu eram prea sigur că dumneata eşti Tom Ripley, spuse domnul Greenleaf. Te-am mai văzut o singură dată, cred. N-ai fost o dată acasă la noi cu Richard?

— Ba cred că da.

— Schrieverii mi-au făcut şi ei o descriere a dumitale. Am tot încercat să te găsim, pentru că Schrieverii vroiau să ne întîlnim la ei acasă. Cineva le-a spus că mergi din cînd în cînd la barul „Green Cage". E prima seară cînd te-am căutat, aşa că presupun că ar trebui să mă consider norocos. Zîmbi. Ţi-am scris o scrisoare săptămîna trecută, dar poate n-ai primit-o.

— Nu, n-am primit-o.

Marc nu-i mai trimitea corespondenţa, se gîndi Tom. Să-l ia naiba. Poate mai era şi vreun cec de la mătuşica Dottie acolo.

— M-am mutat acum vreo săptămînă, adăugă Tom.

— A, înţeleg. Nu spuneam prea multe în scrisoare. Doar că aş vrea să te văd şi să stăm de vorbă. Schrieverii păreau să creadă că-l cunoşti destul de bine pe Richard.

— Da, mi-l amintesc.

— Dar acum nu corespondezi cu el? Părea dezamăgit.

— Nu, cred că nu l-am mai văzut pe Dickie de vreo cîţiva ani.

— E în Europa de doi ani. Schrieverii mi-au vorbit foarte frumos despre dumneata şi s-au gîndit că ai putea avea o oarecare influenţă asupra lui Richard dacă ar fi să-i scrii. Vreau să vină acasă. Are responsabilităţi aici — numai că acum ignoră orice am încerca eu sau mama lui să-i spunem.

Tom era nedumerit.

— De fapt ce-au spus Schrieverii?

— Au spus — se pare că au exagerat un pic — că dumneata şi Richard sînteţi prieteni foarte buni. Cred că erau siguri că vă scrieţi. Vezi, eu ştiu atît de puţin acuma despre prietenii lui Richard.

Se uită la paharul lui Tom ca şi cînd ar fi vrut să-i ofere măcar o băutură, dar paharul lui Tom era aproape plin.

Tom îşi aminti că fusese la un cocktail la familia Schriever cu Dickie Greenleaf. Poate că Greenleafii erau în relaţii mai apropiate cu Schrieverii decît el, şi aşa se explicau toate astea, pentru că el nu-i văzuse pe soţii Schriever de mai mult de trei sau patru ori în viaţa lui. Şi ultima oară, se gîndi Tom, a fost în seara cînd rezolvase cu impozitul lui Charles Schriever. Charley era regizor de televiziune şi se împotmolise de tot cu calculul cîştigurilor sale din colaborări. Charley îl considerase un geniu pentru că se ocupase de impozitul lui şi-l făcuse mai mic decît cel la care ajunsese singur, şi totul era perfect legal. Poate că asta îl determinase pe Charley să i-l recomande domnului Greenleaf. Judecîndu-l după seara aceea, Charley i-ar fi putut spune domnului Greenleaf că era inteligent, cu o judecată sănătoasă, scrupulos de cinstit şi foarte plin de solicitudine. Era o uşoară eroare.

— Presupun că nici nu cunoşti pe altcineva apropiat de Richard care ar putea exercita oarecare influenţă? întrebă domnul Greenleaf destul de amărît.

Ar fi Buddy Lankenau, se gîndi Tom, dar nu vroia să-l bage pe Buddy într-o treabă ca asta.

— Mă tem că nu, spuse Tom clătinind din cap. De ce nu vine Richard acasă?

— Spune că preferă să locuiască acolo. Dar mama lui e destul de grav bolnavă acum... Ei, astea-s probleme de familie. Iartă-mă că te plictisesc cu ele. Îşi trecu distrat o mînă prin părul cărunt, rar, îngrijit pieptănat. Spune că pictează. Nu-i nici un rău în asta, dar n-are talentul necesar unui pictor. Are, în schimb, mare talent la proiectarea bărcilor, numai să vrea să se ocupe de asta. Privi în sus la chelnerul care-i vorbea. Scotch şi sifon, te rog. Dewar's. Dumneata n-ai terminat?

— Nu, mulţumesc, spuse Tom.

Domnul Greenleaf se uită la el ca şi cînd şi-ar fi cerut scuze.

— Eşti primul dintre prietenii lui Richard care a vrut vreodată să mă asculte. Toţi au impresia că vreau să mă amestec în viaţa lui.

Tom putea să înţeleagă asta foarte uşor.

— Sigur că aş fi vrut să vă pot ajuta, spuse el politicos. Îşi amintea acum că banii lui Dickie proveneau de la o companie de construcţii navale. Ambarcaţiuni mici. Fără îndoială că tatăl lui vroia ca el să se întoarcă acasă şi să preia firma familiei. Tom îi adresă domnului Greenleaf un zîmbet neutru, apoi îşi termină băutura. Stătea pe marginea scaunului, gata să plece, dar dezamăgirea celui din faţa lui era aproape palpabilă.

— Unde anume stă, în Europa? întrebă Tom, fără să-i pese nici cît o ceapă degerată unde stătea.

— Într-un oraş numit Mongibello, la sud de Napoli. Nu există nici măcar o bibliotecă acolo, aşa zice. Îşi împarte timpul între pictură şi plimbările cu barca. Şi-a cumpărat o casă acolo. Richard are venitul lui personal — nu cine ştie ce, dar destul ca să aibă din ce trăi în Italia, după cum se pare. Ei bine, fiecare cu gustul lui, dar eu unul nu văd atracţiile unui asemenea loc. Domnul Greenleaf zîmbi curajos. N-aş putea să-ţi ofer o băutură, domnule Ripley? întrebă el cînd sosi chelnerul cu scotchul şi sifonul lui.

Tom vroia să plece. Dar nu-i plăcea să-l lase pe omul acela singur cu băutura lui proaspătă.

— Mulţumesc, cred că da, spuse şi îi întinse chelnerului paharul său.

— Charley Schriever mi-a spus că lucrezi la asigurări, spuse domnul Greenleaf, mulţumit.

— Asta era acum cîtăva vreme. Eu... Dar nu vroia să spună că lucra la Departamentul de Taxe şi Impozite, nu acum. În prezent, sînt la sectorul de contabilitate al unei agenţii de publicitate.

— Oh?

O clipă, nici unul nu mai spuse nimic. Ochii domnului Greenleaf erau aţintiţi asupra lui cu o expresie flămîndă, patetică. Ce Dumnezeu ar fi putut spune? Tom regreta că acceptase băutura.

— Cîţi ani are Dickie acum, apropo? întrebă el.

— Douăzeci şi cinci.

Ca şi mine, gîndi Tom. Probabil că Dickie ducea o viaţă ideală acolo. Un venit, o casă, o barcă. De ce ar dori să se întoarcă acasă? Faţa lui Dickie îi reveni mai clar în memorie: avea un zîmbet larg, păr blond şi creţ, o faţă de om vesel şi fără griji. Dickie era norocos. El ce făcea la douăzeci şi cinci de ani? Trăia de pe o săptămînă pe alta. Fără nici un cont în bancă. Evitînd poliţiştii, acum, pentru prima oară în viaţă. Avea talent la matematică. De ce dracu' nu-l plătea nimeni pentru asta, undeva? Tom realiză că toţi muşchii îi erau încordaţi, cutia de chibrituri dintre degetele lui era deformată, aproape plată. Era plictisit, al naibii, îngrozitor de plictisit, plictisit, plictisit! Vroia să se întoarcă la bar, singur.

Tom luă o înghiţitură din băutura lui.

— Aş fi foarte bucuros să-i scriu lui Dickie, dacă mi-aţi da adresa, spuse el repede. Cred că-şi va aminti de mine. Ţin minte că am fost împreună într-un weekend la o petrecere în Long Island. Dickie şi cu mine am ieşit şi am adunat raci şi toată lumea i-a mîncat la micul dejun. Tom zîmbi. Unora dintre noi li s-a făcut rău şi n-a fost o petrecere foarte reuşită. Dar îmi amintesc că Dickie vorbea în acel weekend despre plecarea în Europa. Trebuie să fi plecat chiar...

— Mi-aduc aminte! spuse domnul Greenleaf. Asta a fost în ultimul weekend pe care l-a petrecut Richard aici. Parcă mi-a povestit despre raci. Rîse, un pic cam tare.

— Am fost şi la dumneavoastră acasă de cîteva ori, continuă Tom, începînd să intre în joc. Dickie mi-a arătat cîteva navomodele care erau aşezate pe o masă la el în cameră.

— Acelea sînt doar lucrări din copilărie. Domnul Greenleaf radia. Ţi-a arătat vreodată proiectele lui? Sau desenele?

Dickie nu i le arătase, dar Tom spuse, însufleţit:

— Da! Bineînţeles că mi le-a arătat. Desene în tuş. Fascinante, unele dintre ele. Tom nu le văzuse, dar le vedea acum, schiţe precise ale unui desenator tehnic, cu fiecare trăsătură, şurub şi piuliţă explicate, îl vedea pe Dickie zîmbind, ţinîndu-i-le în sus, ca să le poată privi şi ar fi putut continua minute în şir să-i descrie domnului Greenleaf detaliile, dar se abţinu.

— Da, Richard are talent la chestii din astea, spuse domnul Greenleaf cu un aer satisfăcut.

— Cred şi eu că are, fu de acord Tom. Plictiseala lui căpătă o formă nouă. Cunoştea senzaţia. O avea uneori la petreceri, dar mai ales atunci cînd lua masa cu cineva cu care de la început n-ar fi vrut să ia masa, iar seara se tot prelungea. Acum ar fi putut fi maniac de politicos vreme de încă o oră întreagă dacă ar fi trebuit, înainte ca ceva în el să explodeze şi să-l mîne în goană pe uşă afară.

— Îmi pare rău că nu sînt tocmai liber acum, altfel mi-ar face plăcere să mă duc să văd dacă n-aş putea să-l conving eu pe Richard. Poate aş avea o oarecare influenţă asupra lui, spuse, doar pentru că asta vroia domnul Greenleaf să audă.

— Dacă într-adevăr crezi asta... adică... nu ştiu dacă te gîndeşti la o excursie în Europa sau nu.

— Nu.

— Richard a fost întotdeauna atît de mult influenţat de prietenii lui. Dacă dumneata sau cineva ca dumneata, care să-l cunoască, ar putea să obţină un concediu, l-aş trimite să-i vorbească. Oricum cred că ar fi mai eficient decît dacă m-aş duce eu. Presupun că n-ai putea să-ţi iei un concediu de unde lucrezi acum, nu?

Lui Tom îi tresări inima. Îşi compuse o expresie gînditoare. Era o posibilitate. Ceva în el o mirosise şi o prinsese din zbor încă înainte s-o conştientizeze. Slujba lui actuală: zero. S-ar putea să fie oricum nevoit să părăsească oraşul curînd. Vroia să plece din New York.

— Aş putea, spuse el atent, cu aceeaşi expresie ponderată, ca şi cînd chiar în clipa asta ar fi trecut în revistă miile de mici obligaţii care l-ar fi putut împiedica.

— Dacă te-ai duce, aş fi bucuros să mă ocup eu de cheltuieli, asta se înţelege de la sine. Chiar crezi că ai putea să aranjezi? Să spunem, în toamna asta?

Era deja jumătatea lui septembrie. Tom privea fix inelul de aur cu un sigiliu şters de atîta purtat de pe degetul mic al domnului Greenleaf.

— Cred că aş putea. Mi-ar face plăcere să-l revăd pe Richard — mai ales dacă credeţi că aş putea ajuta cu ceva.

— Da! Cred că pe dumneata te-ar asculta. Şi-apoi, simplul fapt că nu-l cunoşti prea bine... Dacă i-ai arăta clar de ce crezi că ar trebui să vină acasă, ar şti că n-ai nici un interes. Domnul Greenleaf se lăsă pe spătarul scaunului, uitîndu-se aprobator la Tom. Nostim e că Jim Burke şi soţia lui — Jim e asociatul meu — au fost pînă la Mongibello anul trecut, cînd făceau o croazieră. Richard a promis că va veni acasă la începutul iernii. Al iernii trecute. Jim îl consideră pierdut. Ce băiat de douăzeci şi cinci de ani ar asculta pe un om de peste şaizeci? Poate că dumneata ai să reuşeşti acolo unde noi am dat greş cu toţii!

— Sper! spuse Tom modest.

— Ce-ar fi dacă am mai bea ceva? Ce zici de un coniac bun?

2

Era trecut de miezul nopţii cînd Tom a pornit-o spre casă; domnul Greenleaf se oferise să-l ducă el cu un taxi, dar Tom nu vroia ca el să vadă unde locuia — într-o clădire murdară, maronie, situată între Third şi Second Avenue, cu o plăcuţă pe care scrie CAMERE DE ÎNCHIRIAT atîrnată la intrare. În ultimele două săptămîni şi jumătate

Tom locuise cu Bob Delancey, un tînăr pe care-l cunoştea foarte puţin, dar Bob fusese singurul dintre prietenii şi cunoştinţele lui Tom din New York care se oferise să-l găzduiască atunci cînd rămăsese fără locuinţă. Tom nu-şi invitase niciodată prietenii la Bob şi nici măcar nu spusese cuiva unde locuia. Principalul avantaj al locuinţei lui Bob era că putea primi acolo corespondenţa pe numele George McAlpin, riscînd cel mai puţin să fie prins. Dar toaleta aceea urît mirositoare din capătul coridorului, care nu se încuia, acea singură cameră soioasă, care arăta ca şi cum ar fi fost locuită de o mie de oameni diferiţi care-şi lăsaseră fiecare genul lui specific de murdărie şi nu mişcaseră niciodată un singur deget ca s-o cureţe, mormanele acelea lunecoase de reviste *Vogue* şi *Harper's Bazaar* şi castroanele mari, de prost gust, din sticlă fumurie împrăştiate peste tot, pline de sfori încîlcite, de creioane, de mucuri de ţigară şi fructe stricate! Bob era decorator de vitrine pentru prăvălii şi magazine, dar acum singura treabă pe care o făcea era cîte o lucrare ocazională pentru magazinele de antichităţi de pe Third Avenue şi unul dintre aceste magazine de antichităţi îi dăduse castroanele de sticlă fumurie drept plată pentru ceva. Tom fusese şocat de sordiditatea locului, şocat pînă şi de faptul că putea cunoaşte pe cineva care locuia aşa, dar ştia că n-avea să locuiască acolo prea multă vreme. Şi acum apăruse domnul Greenleaf. Totdeauna apare cîte ceva. Asta era filozofia lui Tom.

Înainte de a urca treptele de piatră, Tom se opri şi privi cu atenţie în ambele direcţii. Nimeni, în afară de o bătrînă care-şi plimba căţelul şi un bătrîn grăbit care dădea colţul dinspre Third Avenue. Dacă ura ceva pe lumea asta, era senzaţia de a fi urmărit de indiferent cine. Şi în ultima vreme o avea permanent. Urcă scările în fugă.

Ce mai conta mizeria acum, se gîndi el în timp ce intra în cameră. De îndată ce va obţine un paşaport, va naviga spre Europa, probabil într-o cabină de clasa I. Chelneri care să-ţi aducă ce vrei la apăsarea unui buton! Să te îm-

braci pentru cină, să te plimbi printr-o mare sală de mese, să discuţi cu oamenii de la masa ta ca un gentleman! Se putea felicita pentru seara asta, se gîndi. Se purtase exact cum trebuie. Domnul Greenleaf nu putea avea în nici un caz impresia că îi storsese invitaţia în Europa. Dimpotrivă. Nu-l va trăda pe domnul Greenleaf. Va face tot ce-i va sta în puteri în ceea ce-l priveşte pe Dickie. Domnul Greenleaf era un om aşa de cumsecade, încît era convins că toţi oamenii din lume erau la fel de cumsecade ca şi el. Tom aproape uitase că asemenea oameni există.

Încet, îşi scoase haina şi-şi dezlegă cravata, urmărindu-şi fiecare mişcare pe care o făcea ca şi cum ar fi urmărit mişcările altcuiva. Uimitor cît de drept stătea acum, ce expresie schimbată avea întipărită pe faţă. Era una din cele cîteva dăţi în viaţa lui cînd se simţea mulţumit de sine. Băgă o mînă în dulapul supraîncărcat al lui Bob şi trase cu furie umeraşele într-o parte şi într-alta ca să facă loc costumului său. Apoi se duse la baie. Duşul vechi şi ruginit trimitea un jet în perdea şi încă un jet într-o spirală intermitentă, care abia apucă să-l ude puţin, dar era mai bine aşa decît să stea în cada soioasă.

Cînd se trezi, în dimineaţa următoare, Bob nu era acolo şi Tom văzu dintr-o privire aruncată spre patul acestuia că nu venise acasă. Sări din pat, se duse la aragazul cu două ochiuri şi puse de cafea. Foarte bine că Bob nu era acasă în dimineaţa aceea. Nu vroia să-i spună despre excursia în Europa. Singurul lucru pe care l-ar vedea vagabondul ăla prăpădit în ea ar fi o excursie gratuită. Ca şi Ed Martin, probabil, şi Bert Visser şi toţi ceilalţi neisprăviţi pe care-i cunoştea. Nu-i va spune nici unuia dintre ei şi nu va lăsa pe nimeni să-l conducă. Tom începu să fluiere. În seara aceea era invitat la cină în apartamentul familiei Greenleaf, din Park Avenue.

Cincisprezece minute mai tîrziu, cu duşul făcut, bărbierit şi îmbrăcat cu un costum şi o cravată cu dungi care se gîndea că ar arăta bine în fotografia de paşaport, Tom străbătea camera în lung şi-n lat cu o ceaşcă de cafea în

mînă, aşteptînd poşta de dimineaţă. După ce-şi va citi corespondenţa, va merge în Radio City să se ocupe de formalităţile pentru paşaport. Ce să facă în după-amiaza aceasta? Să viziteze cîteva expoziţii de artă ca să poată conversa despre ele cu Greenleafii în seara aceea? Să facă ceva cercetări asupra companiei navale Burke-Greenleaf, Inc., astfel încît domnul Greenleaf să vadă că este interesat de munca lui?

Pocnetul cutiei de scrisori se auzi slab prin fereastra deschisă şi Tom coborî. Aşteptă pînă cînd poştaşul coborî scările din faţă şi dispăru din vedere, înainte de a lua scrisoarea adresată lui George McAlpin de pe marginea suportului cutiei de scrisori, unde o înfipsese poştaşul. O desfăcu. Înăuntru se afla un cec de o sută nouăsprezece dolari şi cincizeci şi patru de cenţi, plătibil Perceptorului de la Taxe şi Impozite. Buna doamnă Edith W. Superaugh! A plătit fără să zică nici „pîs", fără să dea măcar un telefon. Era un semn bun. Urcă din nou, rupse plicul doamnei Superaugh şi-l aruncă în coşul de gunoi.

Cecul îl puse într-un plic gros, maroniu, în buzunarul interior al unuia dintre sacourile sale din şifonier. Acesta ridica suma totală în cecuri pe care o avea la o mie opt sute şaizeci şi trei de dolari şi paisprezece cenţi, calculă el în minte. Ce păcat că nu le putea încasa. Sau că vreun idiot nu plătise încă în bani gheaţă sau nu emisese un cec pe numele lui George McAlpin, dar pînă acum n-o făcuse nimeni. Tom avea o legitimaţie de curier bancar cu o dată veche pe care ar fi putut încerca s-o modifice, dar se temea că n-ar putea s-o scoată la capăt cu încasarea cecurilor, fie şi avînd o scrisoare falsă de autorizare pentru indiferent ce sumă. Astfel că totul se reducea de fapt la o simplă festă jucată unora. Un suport pur şi simplu. Nu fura bani de la nimeni. Înainte de a pleca în Europa, se gîndi el, avea să distrugă cecurile.

Mai avea pe listă încă şapte clienţi posibili. N-ar trebui să mai încerce măcar cu unul în aceste zece zile dinaintea plecării? Mergînd spre casă, în seara trecută, după

ce-l întîlnise pe domnul Greenleaf, se gîndise că dacă mai plătesc şi doamna Superaugh şi Carlos de Sevilla, se va opri aici. Domnul de Sevilla nu plătise încă — avea nevoie de o sperietură zdravănă prin telefon pentru a-i insufla frica lui Dumnezeu, îşi zise Tom — dar cu doamna Superaugh fusese aşa de uşor, că era tentat să mai încerce numai cu *unul* încă.

Tom scoase o cutie mov de hîrtie de scris din servieta aflată în dulap. Erau cîteva coli de hîrtie în cutie, iar dedesubt — un teanc de diverse formulare pe care le luase de la biroul de Taxe şi Impozite pe vremea cînd lucrase acolo ca magazioner. La fund de tot se afla lista lui cu posibili clienţi — oameni aleşi cu grijă, care locuiau în Bronx sau în Brooklyn şi nu erau prea doritori să facă personal o vizită la biroul din New York, artişti şi scriitori şi liberi profesionişti care nu aveau impozitele reţinute şi care cîştigau între şapte şi douăsprezece mii pe an. În această categorie, Tom îşi făcuse socoteala că oamenii rar angajau specialişti care să le calculeze impozitele, dar cîştigau, în acelaşi timp, destul ca să [illegible]ată fi acuzaţi în mod logic că au făcut o eroare de două-trei sute de dolari în evaluarea impozitului pe venituri. Erau acolo William J. Slatterer, ziarist; Philip Robillard, muzician: Frieda Hoehn, graficiană; Joseph J. Gennari, fotograf; Frederick Reddington, pictor; Frances Karnegis... Tom avu o presimţire în ceea ce îl privea pe Reddington. Era ilustrator de cărţi umoristice. Probabil că nu prea ştia pe ce lume se află.

Alese două formulare cu titlul NOTĂ DE EROARE ÎN EVALUARE, strecură un indigo între ele şi începu să copieze repede datele aflate în dreptul numelui lui Reddington pe lista sa. Venit: 11 250 dolari. Scutiri: 1. Reţineri: 600 dolari. Credite: zero. Remitere: zero. Dobîndă: (ezită un moment) 2,16 dolari. Sold debitor: 233,76 dolari. Luă apoi o hîrtie cu adresa Departamentului de Taxe şi Impozite din Lexington Avenue din stocul lui de copii xerox, tăie adresa cu o trăsătură oblică de stilou şi dedesubt bătu:

Stimate domn,

Datorită unei supraîncărcări la biroul nostru din Lexington Avenue, vă rugăm să ne trimiteţi răspunsul dvs. pe adresa:

Adjustment Department
Mr. George McAlpin
187 E. 51 Street
New York 22, New York.

Vă mulţumim.

Ralph F. Fischer
Dir. gen.

Tom încheie cu o semnătură înfloratã, indescifrabilă. Ascunse celelalte formulare pentru cazul cînd Bob ar intra pe neaşteptate şi ridică receptorul. Se hotărîse să-i dea domnului Reddington un imbold preliminar. Obţinu de la Informaţii numărul domnului Reddington şi sună. Domnul Reddington era acasă. Tom îi expuse pe scurt situaţia şi se arătă surprins că domnul Reddington nu primise încă nota de la Serviciul de Verificări.

— Trebuie să fi fost trimisă acum cîteva zile, spuse Tom. O veţi primi, cu siguranţă, mîine. Am fost cam aglomeraţi aici.

— Dar mi-am *plătit* impozitul, spuse vocea alarmată de la celălalt capăt. Erau toate...

— Ştiţi, se pot întîmpla uneori lucruri din acestea cînd venitul este cîştigat pe o bază liber profesionistă, fără impozit reţinut automat. Am examinat foarte atent veniturile dumneavoastră, domnule Reddington. Nu e nici o greşeală. Şi n-am vrea să trimitem o adresă pentru drept de reţenţiune la biroul pentru care lucraţi sau la agentul dumneavoastră sau... Aici Tom chicoti. Un chicot personal, prietenesc, face minuni de obicei. ... dar va trebui s-o facem dacă nu plătiţi în patruzeci şi opt de ore. Îmi pare rău că n-aţi primit încă nota. După cum v-am spus, am fost cam...

— E cineva cu care aş putea vorbi dacă aş veni pînă acolo? întrebă îngrijorat domnul Reddington. Sînt al dracului de mulţi bani!

— Păi, este, bineînţeles. Vocea lui Tom devenea întotdeauna neoficială în acest punct. Părea un bătrînel amabil de şaizeci şi ceva de ani care ar fi cît ar putea el de răbdător dacă domnul Reddington ar veni pînă acolo, dar care n-ar ceda nici cît negru sub unghie, oricîte discuţii şi explicaţii ar provoca domnul Reddington. George McAlpin reprezenta Departamentul de Taxe şi Impozite al Statelor Unite ale Americii. Puteţi vorbi cu *mine*, bineînţeles, tărăgănă Tom, dar nu e absolut nici o greşeală, domnule Reddington. Nu vreau decît să vă economisesc timpul. Puteţi veni dacă doriţi, dar am toate datele dumneavoastră chiar în mînă.

Tăcere. Domnul Reddington n-avea de gînd să-l întrebe nimic despre acele date pentru că probabil nu ştia ce să întrebe. Dar dacă ar fi ca domnul Reddington să-i ceară să explice despre ce era vorba, Tom avea o întreagă încîlceală despre venitul net în raport cu venitul sporit, despre soldul debitor în raport cu evaluarea, dobînda de şase la sută anual provenită din scadenţa impozitului pînă la plătirea lui cu orice sold care reprezintă impozitul indicat pe venitul iniţial, pe care ar fi servit-o cu voce joasă, fără a se lăsa întrerupt, ca un tanc Sherman. Pînă acum nimeni nu insistase să vină personal ca să mai audă ceva în plus de felul acesta. Domnul Reddington bătea şi el în retragere. Tom putea auzi asta în tăcerea ce se lăsase.

— Bine, spuse domnul Reddington pe un ton descurajat. O să citesc nota mîine cînd o voi primi.

— Perfect, domnule Reddington, spuse el şi închise telefonul.

Tom rămase pe loc o clipă, chicotind, cu palmele mîinilor sale subţiri, strîns lipite, între genunchi. Apoi sări în picioare, puse la loc maşina de scris a lui Bob, îşi pieptănă cu grijă părul castaniu deschis în faţa oglinzii şi plecă spre Radio City.

3

— Hellooo, Tom, băiatule! spuse domnul Greenleaf cu o voce care promitea un Martini bun, o masă de gurmand şi un pat pentru noapte în cazul în care ar fi fost prea obosit ca să se mai întoarcă acasă.

— Emily, el e Tom Ripley!

— Mă bucur foarte mult că te cunosc, spusé ea cu căldură.

— Îmi pare bine, doamnă Greenleaf.

Era exact aşa cum şi-o imaginase el — blondă, destul de înaltă şi subţire, destul de convenţională că să-l facă să-şi păstreze bunele maniere, şi totuşi cu aceeaşi naivă bunăvoinţă faţă de tot şi toate pe care o avea şi domnul Greenleaf. Domnul Greenleaf îi conduse în salon. Da, mai fusese aici, cu Dickie.

— Domnul Ripley lucrează la asigurări, anunţă domnul Greenleaf şi Tom se gîndi că probabil băuse deja ceva sau că era foarte nervos în seara aceea, căci el îi făcuse în seara precedentă o descriere cît se poate de amănunţită a agenţiei de publicitate la care spusese că lucrează.

— Nu e o slujbă foarte interesantă, spuse Tom modest, adresîndu-se doamnei Greenleaf.

O servitoare intră în cameră cu o tavă cu Martini şi sandvişuri mici.

— Domnul Ripley a mai fost aici, spuse domnul Greenleaf. A venit cu Richard.

— O, da? Totuşi, nu cred că te-am cunoscut. Zîmbi. Eşti din New York?

— Nu, din Boston, spuse Tom.

Asta era adevărat.

Cam treizeci de minute mai tîrziu — tocmai la timp, îşi zise Tom, căci soţii Greenleaf tot insistau să mai bea un Martini, şi încă unul — se mutară din salon în sufragerie, unde era pusă masa pentru trei persoane, cu lumînări, cu

şervete uriaşe albastru închis şi un pui întreg, rece, în aspic. Dar mai întîi era *céleri rémoulade**. Lui Tom îi plăcea foarte mult. O spuse.

— Ca şi lui Richard! spuse doamna Greenleaf. I-a plăcut întotdeauna cum o face bucătăreasa noastră. Păcat ca nu-i poţi duce şi lui.

— O pun lîngă şosete, spuse Tom zîmbind şi doamna Greenleaf rîse. Îi spusese că ar vrea să-l roage să-i ducă lui Richard nişte şosete negre din lînă, de la magazinul Brooks Brothers, din cele pe care le purta Richard întotdeauna.

Conversaţia era plictisitoare şi masa excelentă. Ca răspuns la o întrebare pusă de doamna Greenleaf, Tom îi spuse că lucra la o firmă de publicitate numită Rothenberg, Fleming and Barter. Cînd vorbi din nou despre ea o numi în mod deliberat Reddington, Fleming and Parker. Domnul Greenleaf nu păru să observe diferenţa. Tom pomeni încă o dată numele firmei cînd el şi domnul Greenleaf erau singuri în salon, după masă.

— Ai făcut şcoala în Boston? întrebă domnul Greenleaf.

— Nu, domnule. Am fost la Princeton o vreme, apoi am stat la o altă mătuşă, în Denver, şi am urmat colegiul de acolo. Tom aşteptă, sperînd ca domnul Greenleaf să-l întrebe ceva despre Princeton, dar acesta n-o făcu. Tom ar fi putut discuta sistemul de predare a istoriei, restricţiile campus-ului, atmosfera la reuniunile dansante de la sfîrşitul săptămînii, înclinaţiile politice ale studenţilor, orice. Fusese foarte bun prieten, vara trecută, cu un puşti de la Princeton care nu vorbea despre nimic altceva în afară de Princeton, astfel că în cele din urmă Tom a stors din el cît mai multe, prevăzînd că poate veni o vreme cînd aceste informaţii îi vor folosi. Tom le spusese soţilor Greenleaf că fusese crescut de mătuşa lui, Dottie, din Boston. Ea îl dusese la Denver cînd avea şaisprezece ani şi de

---

* Ţelină cu maioneză (în lb. franceză în text).

fapt el terminase doar liceul acolo, dar era un tînăr numit Don Mizell care locuia cu chirie în casa mătuşii sale Bea în Denver şi care frecventa Universitatea din Colorado. Tom se simţea ca şi cum ar fi fost şi el acolo.

— Te-ai specializat în ceva anume? întrebă domnul Greenleaf.

— M-am cam împărţit între contabilitate şi limba engleză, răspunse Tom cu un zîmbet, ştiind că era un răspuns atît de banal încît în nici un caz nimeni nu ar mai continua discuţia pe această temă.

Doamna Greenleaf intră cu un album de fotografii şi Tom şezu° alături pe canapea în timp ce ea întorcea filele. Richard la primii paşi, Richard într-o fotografie color, mare cît pagina, unde apărea îmbrăcat ca Blue Boy, cu bucle lungi şi blonde. Albumul nu prezenta nici un interes pentru el pînă cînd Richard ajungea pe la vîrsta de şaisprezece ani, cu picioarele lungi, slab, cu buclele începînd să i se întindă. După cîte vedea Tom, nu se schimbase aproape deloc între şaisprezece şi douăzeci şi trei sau douăzeci şi patru de ani, unde se terminau fotografiile, şi era uimitor cît de puţin se schimbase zîmbetul naiv, strălucitor. Tom nu-şi putea înfrîna senzaţia că Richard nu era prea inteligent sau că-i plăcea să fie fotografiat şi credea că cel mai bine arată cu gura pînă la urechi, ceea ce iarăşi nu era prea inteligent din partea lui.

— Pe astea n-am apucat încă să le lipesc, spuse doamna Greenleaf, întinzîndu-i un teanc de poze. Sînt toate din Europa.

Astea erau mai interesante: Dickie într-un loc ce semăna cu o cafenea de la Paris, Dickie pe o plajă. În multe din ele era încruntat.

— Apropo, ăsta-i Mongibello, spuse doamna Greenleaf, arătîndu-i o poză în care Dickie trăgea pe nisip o barcă cu vîsle. În fundal se aflau nişte munţi stîncoşi, sterpi şi un lanţ de căsuţe albe de-a lungul malului. Şi asta-i fata aceea, singurul american care mai locuieşte acolo.

— Marge Sherwood, completă domnul Greenleaf. Se afla în partea opusă a camerei, dar stătea aplecat înainte, urmărind cu atenţie perindarea fotografiilor.

Fata era într-un costum de baie, pe plajă, cu braţele în jurul genunchilor, cu o înfăţişare sănătoasă şi naturală, cu părul blond, scurt şi ciufulit — genul de bună camaradă. Mai era o fotografie bună a lui Richard în pantaloni scurţi, stînd pe parapetul unei terase. Zîmbea, dar Tom văzu că nu mai era acelaşi zîmbet. Richard arăta mai echilibrat în pozele din Europa.

Tom observă că doamna Greenleaf privea fix carpeta de la picioarele ei. Îşi aminti momentul cînd, la masă, ea spusese: „Aş vrea să nu fi auzit niciodată de Europa!“ şi domnul Greenleaf îi aruncase o privire neliniştită şi apoi îi zîmbise lui, ca şi cum n-ar fi fost prima izbucnire de acest fel. Acum zări lacrimi în ochii ei. Domnul Greenleaf se ridică să vină spre ea.

— Doamnă Greenleaf, spuse Tom cu blîndeţe, aş vrea să ştiţi că voi face tot ce-mi stă în puteri că să-l determin pe Dickie să se întoarcă.

— Fii binecuvîntat, Tom, fii binecuvîntat. Îi strînse mîna care i se odihnea pe genunchi.

— Emily, nu crezi că e timpul să te culci? întrebă domnul Greenleaf, aplecîndu-se asupra ei.

Tom se ridică o dată cu doamna Greenleaf.

— Sper că vei mai veni să ne faci o vizită înainte de a pleca, Tom, spuse ea. De cînd a plecat Richard rar ne-a mai călcat vreun tînăr pragul. Le simt lipsa.

— Aş fi încîntat să mai vin, spuse Tom.

Domnul Greenleaf ieşi din cameră împreună cu ea. Tom rămase în picioare cu mîinile de-a lungul corpului, cu capul sus. Se putea vedea într-o oglindă mare de pe perete: din nou tînărul cinstit, care se respecta. Privi repede în altă parte. Făcea ceea ce trebuie, se comporta aşa cum trebuie. Şi totuşi avea un sentiment de vinovăţie. Cînd îi spusese doamnei Greenleaf, chiar adineauri, *voi face tot ce-mi stă în puteri*... ei bine, vorbise serios. Nu încerca să păcălească pe nimeni.

Simţi că începe să transpire şi încercă să se relaxeze. De ce era atît de îngrijorat? Se simţise atît de bine în seara asta! Cînd spusese despre mătuşa Dottie...

Tom se îndreptă, privind spre uşă, dar uşa nu se deschisese. Acela fusese singurul moment în seara asta cînd se simţise jenat, ireal, aşa cum s-ar fi putut simţi dacă ar fi minţit şi totuşi fusese practic singurul lucru din cîte spusese care *era* adevărat: *Părinţii mei au murit cînd eram foarte mic. Am fost crescut de mătuşa mea din Boston.*

Domnul Greenleaf intră în cameră. Silueta lui părea să vibreze şi devenea din ce în ce mai mare. Tom clipi din ochi, simţind o groază subită de el, un impuls de a-l ataca înainte de a fi el atacat.

— Ce-ar fi să gustăm nişte coniac? spuse domnul Greenleaf, deschizînd o uşiţă de lîngă cămin.

E ca un film, se gîndi Tom. Într-un minut, domnul Greenleaf sau vocea altcuiva va spune „O.K., *tăiaţi*!" şi el îşi va reveni şi se va afla din nou la „Raoul" cu ginul şi tonicul în faţă. Ba nu, din nou în „Green Cage".

— Ai terminat? întrebă domnul Greenleaf. Nu mai bea din ăsta, dacă nu vrei.

Dădu vag din cap, iar domnul Greenleaf păru pentru o clipă încurcat, apoi turnă cele două coniacuri.

Întreg corpul lui Tom era străbătut de un fior de frică. Se gîndea la incidentul din farmacie de săptămîna trecută, deşi totul se terminase şi nu-i mai era *cu adevărat* teamă, îşi reaminti el, nu acum. Era o farmacie pe Second Avenue al cărei număr de telefon îl dădea persoanelor care insistau să-l mai sune cu privire la impozitele lor pe venituri. Îl dădea ca fiind numărul de telefon de la Adjustment Department, unde putea fi găsit numai între trei jumătate şi patru, miercurea şi vinerea după-amiaza. La această oră, Tom se învîrtea prin preajma cabinei telefonice din farmacie, aşteptînd să sune telefonul. Cînd farmacistul îl privise cu suspiciune, Tom spusese că aşteaptă un telefon de la iubita lui. Vinerea trecută, cînd răspunsese, o voce de bărbat spusese: „Ştii despre ce-i vorba, nu-i aşa? Ştim

unde stai, dacă vrei să venim la tine... Avem marfa pentru tine, dacă tu o ai pentru noi.“ O voce insistentă, şi totuşi evazivă, astfel că Tom crezuse că e vreo glumă proastă şi nu fusese în stare să răspundă nimic. Apoi: „Ascultă, venim chiar acum. La tine *acasă*.“

Tom îşi simţise picioarele ca de mămăligă cînd ieşise din cabina telefonică, şi apoi îl văzuse pe farmacist holbîndu-se la el, cu ochii măriţi, cu o privire panicată şi convorbirea se explică deodată: farmacistul vindea droguri şi îi era teamă că Tom era un detectiv de la poliţie care venise să-l prindă cu marfa asupra *sa*. Începuse să rîdă, ieşise rîzînd zgomotos, clătinîndu-se în mers pentru că picioarele îi erau încă slăbite din cauza propriei lui spaime.

— Te gîndeşti la Europa? spuse vocea domnului Greenleaf.

Tom luă paharul pe care i-l întindea domnul Greenleaf.

— Da, spuse el.

— Ei bine, sper c-o să-ţi placă excursia, Tom, şi că o să aibă şi un efect asupra lui Richard. Apropo, îi placi mult lui Emily. Ea mi-a spus. N-a trebuit s-o întreb eu.

Domnul Greenleaf îşi răsuci paharul de coniac între palme.

— Soţia mea are leucemie, Tom.

— Oh! Asta-i foarte grav, nu-i aşa?

— Da. S-ar putea să mai aibă de trăit mai puţin de un an.

— Îmi pare rău să aud asta, spuse Tom.

Domnul Greenleaf scoase o hîrtie din buzunar.

— Am o listă a vapoarelor. Cred că drumul obişnuit prin Cherbourg este cel mai rapid şi, de asemenea, şi cel mai interesant. Ai lua trenul pînă la Paris, apoi un vagon de dormit peste Alpi, pînă la Roma şi Napoli.

— E foarte bine. Începea să i se pară interesant.

— Va trebui să prinzi un autobuz din Napoli pînă în satul lui Richard. O să-i scriu despre dumneata — fără să-i

spun că eşti emisarul meu, adăugă el zîmbind — dar o să-i spun că ne-am întîlnit. Richard ar trebui să te cazeze la el, dar dacă dintr-un motiv sau altul nu poate, sînt hoteluri în oraş. Sper că dumneata şi Richard o să vă înţelegeţi foarte bine. Acum, în ceea ce priveşte banii — domnul Greenleaf zîmbi cu zîmbetul lui părintesc — propun să-ţi dau şase sute de dolari în cecuri de călătorie, pe lîngă biletul dus-întors. E bine? Cei şase sute de dolari ar trebui să-ţi ajungă cam vreo două luni şi dacă mai ai nevoie, tot ce ai de făcut e să-mi telegrafiezi, băiatul meu. Nu pari un tînăr care aruncă banii în toate părţile.

— E prea de-ajuns, domnule.

Domnul Greenleaf devenea din ce în ce mai ameţit şi mai vesel din cauza coniacului, iar Tom devenea din ce în ce mai zgîrcit la vorbă şi mai acru. Vroia să iasă din apartament. Totuşi vroia şi să plece în Europa şi vroia ca domnul Greenleaf să-l aprobe. Clipele petrecute pe sofa erau mai agonizante decît cele din bar de seara trecută, cînd fusese atît de plictisit, căci acum acea schimbare de dispoziţie se lăsa aşteptată. De nenumărate ori Tom se ridică, cu paharul în mînă, şi se plimbă pînă la cămin şi înapoi, iar cînd se privi în oglindă văzu că avea colţurile gurii lăsate în jos.

Domnul Greenleaf pălăvrăgea vesel despre el şi Richard la Paris, cînd Richard avea zece ani. Nu era absolut deloc interesant. Dacă se întîmplă ceva cu poliţia în următoarele zece zile, gîndi Tom, domnul Greenleaf îl va lua la el. I-ar putea spune că şi-a subînchiriat apartamentul în grabă sau ceva în genul ăsta şi pur şi simplu s-ar ascunde acolo. Tom se simţea îngrozitor, aproape fizic bolnav.

— Domnule Greenleaf, cred că trebuie să plec.

— Acum? Dar vroiam să-ţi arăt — lasă, n-are importanţă. Altă dată.

Tom ştia că ar fi trebuit să întrebe „Ce să-mi arătaţi?" şi să fie răbdător cît i s-ar fi arătat ce-o fi fost de arătat, dar nu putea.

— Aş vrea să vizitezi şantierele, bineînţeles! spuse vesel domnul Greenleaf. Cînd poţi să vii? Doar în timpul pauzei de prînz, presupun. Mă gîndesc că ar trebui să-i poţi povesti lui Richard cum arată şantierele acuma.

— Da... aş putea veni în pauza de prînz.

— Dă-mi un telefon, în orice zi, Tom. Ai cartea mea de vizită cu numărul direct. Dacă-mi spui cu jumătate de oră înainte, trimit un om să te ia de la birou cu maşina şi să te aducă. Mîncăm un sandviş cît ne plimbăm prin şantier, şi te duce înapoi.

— O să vă sun, spuse Tom. Simţea că leşină dacă mai stă un singur minut în foaierul slab luminat, dar domnul Greenleaf chicotea din nou, întrebîndu-l dacă are nu ştiu ce carte de Henry James.

— Îmi pare rău, trebuie să vă spun că n-o am, domnule. Pe asta nu, spuse.

— Ei, nu-i nimic, zîmbi domnul Greenleaf.

Apoi îşi strînseră mîinile — domnul Greenleaf i-o strînse îndelung, sufocant — şi totul se termină. Dar Tom văzu, pe cînd cobora cu liftul, că mai are încă întipărită pe faţă expresia aceea de durere şi teamă. Se lăsă extenuat într-un colţ al liftului, deşi ştia că îndată ce va ajunge în hol va zbura pe uşă afară şi nu va înceta să alerge, să alerge tot drumul spre casă.

4

Atmosfera din oraş devenea tot mai ciudată pe măsură ce treceau zilele. Era ca şi cum ceva ar fi dispărut din New York — realitatea sau importanţa acesteia — şi oraşul dădea un spectacol doar pentru el, un spectacol colosal, cu autobuzele şi taxiurile lui, cu oameni grăbiţi pe trotuare, cu spectacolele lui de televiziune din toate barurile de pe Third Avenue, cu reclamele sale animate, aprinse în lu-

mina zilei şi cu efectele sonore ale miilor de claxoane asurzitoare şi de voci umane vorbind fiecare fără nici un sens. Ca şi cum atunci cînd vaporul lui vă părăsi cheiul, sîmbătă, întregul oraş New York se vă prăbuşi cu zgomot ca o grămadă de decoruri de carton pe o scenă.

Sau poate că se temea. Ura apa. Nu mai fusese nicăieri pînă atunci pe apă, doar de la New York la New Orleans şi înapoi la New York, dar atunci lucra pe un vapor care transporta banane şi stătea mai mult sub punte, astfel că nu prea putuse să-şi dea seama că se afla pe apă. În cele cîteva dăţi cînd ieşise pe punte vederea apei mai întîi îl speriase, apoi îi făcuse rău şi întotdeauna fugise înapoi sub punte, unde, contrar celor ce se spuneau, el se simţea mai bine. Părinţii lui se înecaseră în Boston Harbour şi Tom se gîndea că probabil ăsta era un motiv, căci de cînd îşi aducea el aminte îi fusese frică de apă şi nu învăţase niciodată să înoate.

Îl încerca o senzaţie de greaţă şi de gol în stomac la gîndul că în mai puţin de o săptămînă va avea apă sub el, de mile întregi adîncime, şi că fără îndoială vă trebui să se uite la ea în cea mai mare parte a timpului, pentru că oamenii de pe navele de croazieră oceanice îşi petreceau cea mai mare parte a timpului pe punte. Şi era complet lipsit de şic să ai rău de mare, intuia el. Nu avusese niciodată rău de mare, dar fusese aproape de multe ori în aceste ultime zile, numai gîndindu-se la călătoria pînă la Cherbourg.

Îi spusese lui Bob Delancey că se va muta într-o săptămînă, dar nu-i spusese unde. Oricum, Bob nu păruse interesat. Se vedeau foarte puţin în locuinţa din Fifty-first Street. Tom se dusese la casa lui Marc Priminger din East-Forty-fifth Street — încă mai avea cheile — ca să-şi ia cîteva lucruri pe care le uitase, şi se dusese la o oră cînd credea că Marc n-avea să fie acolo, dar Marc venise cu noul lui coleg de apartament, Joel, o fărîmă de om, un tînăr care lucra pentru o editură şi Marc jucase de ochii lui Joel unul din acele suave acte ale lui de genul „Te-rog-fă-*numai*-aşa-cum-vrei“, deşi dacă Joel n-ar fi

fost acolo Marc l-ar fi înjurat într-un limbaj pe care nici un marinar portughez nu l-ar fi întrebuinţat. Marc (numele lui de botez era, printre altele, Marcellus) era un tip cu mutra pocită, cu un venit personal şi avînd ca hobby să ajute tineri cu dificultăţi financiare temporare găzduindu-i în casa lui cu două etaje şi trei dormitoare şi făcînd pe demiurgul, spunîndu-le ce pot şi ce nu pot să facă în apartament şi dîndu-le sfaturi asupra vieţilor şi slujbelor lor — în general sfaturi proaste. Tom stătuse acolo trei luni, deşi aproape jumătate din acest timp Marc fusese în Florida şi avusese toată casa numai pentru el, dar cînd se întorsese, Marc făcuse mare tărăboi pentru nişte cristale sparte — Marc făcînd din nou pe demiurgul, pe Părintele Sever — şi Tom se înfuriase o dată destul de zdravăn ca să-i răspundă şi să-l înfrunte. La care Marc îl dăduse afară, după ce-i storsese şaizeci şi trei de dolari pentru cristalele sparte. Bătrînul zgîrie-brînză! Ar fi trebuit să fie o fată bătrînă, se gîndea Tom, în fruntea unei şcoli de fete. Regreta amarnic pînă şi că-l zărise vreodată pe Marc Priminger, şi cu cît va putea uita mai repede ochii stupizi, ca de porc, ai lui Marc, fălcile lui masive, mîinile lui urîte cu inele de prost gust (fluturînd prin aer, ordonînd una sau alta tuturor), cu atît va fi mai fericit.

Singura dintre prietenii lui căreia simţea nevoia să-i spună despre excursia în Europa era Cleo, şi se duse s-o vadă în joia dinaintea plecării. Cleo Dobelle era o fată brunetă şi suplă care ar fi putut avea orice vîrstă între douăzeci şi trei şi treizeci de ani, Tom nu ştia cîţi are, care locuia cu părinţii ei în Gracie Square şi picta la scară mică — la scară *foarte* mică, de fapt, pe bucăţele mici de fildeş, cam de mărimea unor timbre poştale, la care trebuia să te uiţi cu lupa; şi Cleo folosea o lupă cînd le picta. „Dar gîndeşte-te ce convenabil e să-mi pot purta *toate* picturile într-o cutie de trabucuri! Alţi pictori au camere întregi în care-şi ţin pînzele!“ spunea Cleo. Cleo avea camerele ei, separat de restul casei, cu o mică baie şi o bucătărioară, în partea din fund a apartamentului părinţilor ei, şi camerele lui Cleo

erau cam întunecoase, căci nu dădeau decît spre o curte interioară mică, plină de cenuşari care împiedicau lumina să intre. Ţinea întotdeauna lumina aprinsă, o lumină slabă, ceea ce crea o atmosferă nocturnă la orice oră din zi. Cu excepţia nopţii în care o cunoscuse, Tom o văzuse numai în pantaloni strîmţi de catifea de diferite culori şi cămăşi de mătase cu dungi în culori vesele. Se plăcuseră încă din prima noapte, cînd Cleo îl invitase la cină la ea acasă pentru seara următoare. Îl invita întotdeauna la ea acasă şi într-un fel nici unul dintre ei nu se gîndise vreodată că ar putea-o invita el undeva la cină sau la teatru sau să facă vreunul din acele lucruri obişnuite pe care un tînăr le face cu o fată în general. Ea nu se aştepta ca el să-i aducă flori, sau cărţi, sau bomboane cînd venea la cină sau la cocteiluri, deşi Tom îi aducea cîte un mic dar uneori, pentru că-i făcea multă plăcere. Cleo era singura persoană căreia îi putea spune că pleacă în Europa şi pentru ce. Şi i-a spus.

Cleo fu încîntată, aşa cum el ştiuse că va fi. Buzele ei roşii se întredeschiseră pe faţa palidă, ovală, şi ea îşi lăsă mîinile pe coapsele-i înveşmîntate în catifea şi exclamă:

— *Tom*-mie! Cît de extraordinar, extraordinar de frumos! E exact ca-n Shakespeare, sau ceva asemănător!

Asta era exact ceea ce credea şi Tom. Era exact ce avea nevoie să-i spună cineva.

Cleo se învîrti în jurul lui toată seara, întrebîndu-l dacă avea asta şi astălaltă, batiste de hîrtie şi tablete de răceală şi şosete de lînă, căci în Europa începea să plouă toamna, şi dacă-şi făcuse vaccinurile. Tom îi spuse că se simţea destul de bine pregătit.

— Numai nu veni să mă conduci, Cleo. Nu vreau să fiu condus de nimeni.

— Sigur că nu! spuse Cleo, înţelegînd perfect. Oh, Tommie, cred că-i aşa de plăcut ! O să-mi scrii tot ce se întîmplă cu Dickie? Eşti singura persoană din cîte cunosc care se duce în Euopa cu un *motiv*.

Îi povesti despre vizita la şantierele domnului Greenleaf în Long Island, despre acele mile întregi de maşini

care făceau piese strălucitoare din metal, care lustruiau şi lăcuiau lemnul, despre docurile uscate în care se aflau schelete de nave de toate mărimile şi o impresionă cu termenii pe care-i folosise domnul Greenleaf — rame de bocaport, pereţi interiori, carlingi şi file de gurnă. Îi descrise cea de-a doua cină acasă la domnul Greenleaf, cînd acesta îi făcuse cadou un ceas de mînă. Îi arătă ceasul lui Cleo, nu era fabulos de scump, dar era excelent şi exact genul de ceas pe care Tom şi l-ar fi putut alege — un cadran alb, plat, cu cifre romane frumoase, într-o montură simplă din aur, cu o curea din piele de aligator.

— Doar pentru că am spus din întîmplare cu cîteva zile în urmă că n-am ceas, spuse Tom. Chiar că m-a adoptat, ca pe un fiu.

Şi Cleo era singura persoană din cîte cunoştea căreia îi putea spune asta.

Cleo oftă:

— Bărbaţii! Voi aveţi toate şansele. Nimic de felul ăsta nu i s-ar putea întîmpla vreodată unei fete. Bărbaţii sînt atît de *liberi*!

Tom zîmbi. Deseori i se părea că e invers.

— Cotletele de miel se ard acolo?

Cleo sări în sus cu un strigăt.

După cină, ea îi arătă cinci sau şase dintre ultimele ei picturi, vreo două portrete romantice ale unui tînăr pe care-l cunoşteau amîndoi, într-o cămaşă albă descheiată la gît, şi trei peisaje imaginare dintr-un ţinut asemănător junglei, derivate din priveliştea copacilor exotici de la fereastra ei. Părul micilor maimuţe din tablouri era într-adevăr uimitor de bine realizat, se gîndi Tom. Cleo avea o mulţime de pensule cu un singur fir de păr în ele şi chiar şi acestea variau de la relativ groase la ultra fine. Băură aproape două sticle de Medoc din barul părinţilor ei şi lui Tom i se făcu atît de somn că ar fi putut petrece noaptea exact acolo unde se afla, întins pe podea — dormiseră adesea unul lîngă altul pe cele două mari blănuri de urs din faţa şemineului şi ăsta era încă un lucru minunat în

ceea ce o privea pe Cleo, faptul că nu dorise sau nu se aşteptase ca el să facă dragoste cu ea şi el n-o făcuse niciodată — dar se ridică alene la douăsprezece fără un sfert şi îşi luă rămas bun.

— N-o să te mai văd, nu-i aşa? spuse Cleo deprimată, la uşă.

— A, mă întorc peste vreo şase săptămîni, spuse Tom, deşi nu credea deloc că va fi aşa.

Brusc, se aplecă şi depuse un sărut frăţesc, ferm, pe obrazul ei sidefiu.

— O să-mi fie dor de tine, Cleo.

Ea îi strînse umărul, singura atingere fizică pe care şi-o putea aminti din partea ei.

— Şi mie o să-mi fie dor, spuse ea.

În ziua următoare se ocupă de comisioanele doamnei Greenleaf la Brooks Brothers, duzina de perechi de şosete de lînă şi halatul de baie. Spusese că-i dă mînă liberă. Tom alese o flanelă maro închis cu cordon şi revere albastre. Nu era halatul cel mai arătos pe care-l aveau, după părerea lui Tom, dar simţea că era exact ceea ce ar fi ales Richard şi că Richard va fi încîntat de el. Trecu halatul şi şosetele în contul familiei Greenleaf. Văzu o cămaşă-sport din in cu nasturi din lemn care-i plăcu foarte mult; ar fi fost uşor s-o treacă şi pe asta în contul Greenleafilor, dar n-o făcu. O cumpără din banii lui.

5

Dimineaţa îmbarcării, dimineaţa pe care o aşteptase cu atîta emoţie, începu oribil. Tom îl urmă pe steward pînă la cabina lui, felicitîndu-se că fermitatea de care dăduse dovadă Bob în privinţa dorinţei lui de a nu fi condus avusese efect şi tocmai intrase în cameră cînd izbucniră strigăte ce-ţi îngheţau sîngele în vine.

— Unde-i şampania aia, Tom? Aşteptăm!

— Doamne, ce cameră împuţită! De ce nu le ceri ceva mai ca lumea?

— Tommie, mă iei şi pe *mine*?

Era prietena lui Ed Martin, pe care Tom nu putea suporta nici s-o privească.

Erau cu toţii acolo, cei mai mulţi dintre păduchioşii prieteni ai lui Bob, tolăniţi pe patul lui, pe podea, peste tot. Bob aflase că urma să plece cu vaporul, dar Tom nu se gîndise niciodată că va face una ca asta. Avu nevoie de multă stăpînire de sine ca să nu spună, cu o voce de gheaţă, „*Nu e* nici o şampanie". Încercă să-i salute pe toţi, încercă să zîmbească, deşi era gata să izbucnească în lacrimi ca un copil. Îi aruncă lui Bob o privire lungă, nimicitoare, dar Bob era deja departe, absorbit de ceva. Erau foarte puţine lucruri pe care nu le putea înghiţi, se gîndea Tom dezvinovăţindu-se, dar ăsta era unul dintre ele: surprizele zgomotoase ca asta, gloata, oamenii vulgari, puturoşii pe care crezuse că i-a lăsat în urmă cînd a traversat pasarela, făcînd mizerie exact în cabina de lux în care urma să-şi petreacă următoarele cinci zile!

Tom se duse la Paul Hubbard, unica persoană respectabilă din cameră, şi se aşeză lîngă el pe sofaua scurtă fixată în podea.

— Hello, Paul, spuse el liniştit. Îmi pare rău pentru toate astea.

— Oh! spuse Paul zeflemitor. Cît timp o să fii plecat? Ce s-a întîmplat, Tom? Ţi-e rău?

Era îngrozitor. Continuau, şi zgomotul, şi rîsetele, şi fetele care încercau patul şi se uitau prin baie. Slavă domnului că soţii Greenleaf nu veniseră să-l conducă! Domnul Greenleaf trebuise să plece cu nişte afaceri la New Orleans, iar doamna Greenleaf, cînd o sunase Tom în dimineaţa asta să-şi ia rămas bun, spusese că nu se simte destul de bine că să vină pînă la vapor.

În cele din urmă, Bob sau altcineva scoase o sticlă de whisky şi începură să bea cu toţii din cele două pahare

aflate în baie, apoi intră un steward cu o tavă de pahare. Tom refuză să bea. Transpira atît de tare, că-şi scóase jacheta ca să n-o păteze. Bob veni lîngă el şi-i îndesă un pahar în mînă, şi nu prea glumea, din cîte vedea Tom şi ştia şi de ce — pentru că acceptase ospitalitatea lui Bob o lună încheiată şi ar fi putut cel puţin să-şi compună o mină mai veselă, dar el nu îşi putea compune o mină mai veselă căci faţa lui parcă ar fi fost făcută din granit. Aşa că ce conta dacă îl vor urî cu toţii după asta, îşi zise el, ce pierdea?

— Încap foarte bine aici, Tom, spusè fata care era hotărîtă să încapă undeva şi să meargă cu el. Se înghesuise pe lateral într-un dulap îngust, cam de mărimea unei debarale pentru mături.

— Mi-ar plăcea să-l văd pe Tom prins cu o fată în cameră! spuse Ed Martin rîzînd.

Tom îl privi fix.

— Hai să ieşim de aici şi să luăm puţin aer, îi spuse el încet lui Paul.

Ceilalţi făceau atîta zgomot, că nimeni nu le observă plecarea. Stăteau la balustrada de la pupa. Era o zi fără soare şi oraşul de la dreapta lor arăta deja ca un ţinut îndepărtat, cenuşiu, pe care l-ar fi putut privi din mijlocul oceanului — numai de n-ar fi fost nenorociţii ăia din cabina lui.

— Pe unde-ai stat ascuns? întrebă Paul. Ed m-a sunat să-mi spună că pleci. Nu te-am văzut de săptămîni întregi.

Paul era una din persoanele care credeau că lucra la Associated Press. Tom inventă o istorie credibilă despre o misiune în care fusese trimis. Probabil în Orientul Mijlociu, spuse Tom. O făcu să sune oarecum secret.

— Am mai lucrat foarte mult şi noaptea, în ultimul timp, spuse Tom, şi de aceea n-am prea fost de văzut. E teribil de frumos din partea ta că ai venit să mă conduci.

— N-am avut ore în dimineaţa asta. Paul îşi scoase pipa din gură şi zîmbi. Asta nu înseamnă că n-aş fi venit oricum, probabil. Inventam eu ceva!

Tom zîmbi. Paul preda muzica la o şcoală de fete din New York pentru a-şi cîştiga existenţa, dar prefera să compună muzică în timpul liber. Nu-şi putea aminti cum îl cunoscuse, dar îşi amintea că fusese odată la apartamentul lui din Riverside Drive la o gustare de dimineaţă, împreună cu alte cîteva persoane şi Paul cîntase nişte compoziţii proprii la pian, iar lui Tom îi plăcuseră foarte mult.

— Pot să te invit să bem ceva? Hai să vedem dacă găsim barul, spuse Tom.

Dar chiar atunci veni un steward lovind într-un gong şi strigînd: „Rugăm toţi vizitatorii să debarce! Vizitatorii să debarce!"

— Ăsta-s eu, spuse Paul.

Îşi strînseră mîinile, se bătură pe umeri, promiseră să-şi scrie ilustrate. Apoi Paul plecă.

Banda lui Bob o să stea pînă în ultimul moment, gîndi el, probabil vor trebui să fie azvîrliţi afară. Tom se întoarse deodată şi urcă în fugă o scăriţă mobilă, îngustă. La capătul ei dădu cu ochii de o plăcuţă atîrnată de un lanţ, pe care scria NUMAI CLASA A DOUA, dar îşi aruncă un picior peste lanţ şi păşi pe punte. Mai mult ca sigur că n-o să obiecteze nimeni că un pasager de la clasa întîi intra la clasa a doua, gîndi el. Nu putea suporta să mai vadă o dată banda lui Bob. Îi plătise lui Bob jumătate din chiria pe o lună şi îi făcuse cadou la despărţire o cămaşă bună şi o cravată. Ce mai vroia?

Abia după ce vaporul începu să se mişte îndrăzni Tom să coboare înapoi în camera sa. Intră cu precauţie. Pustiu. Cuvertura albastră, îngrijită de pe pat era din nou netezită. Scrumierele erau curate. Nu era nici un semn că fuseseră vreodată acolo. Tom se relaxă şi zîmbi. Ăsta da, serviciu! Vechea tradiţie bună a Liniilor Cunard, arta de a face navigaţie a britanicilor şi aşa mai departe! Văzu un coş mare cu fructe pe podea, lîngă patul lui. Înşfăcă plin de nerăbdare plicul mic şi alb. Pe cartonaşul dinăuntru scria:

„Drum bun şi fii binecuvîntat, Tom. Toate urările noastre de bine te însoţesc.

Emily şi Herbert Greenleaf"

Coşul avea un mîner înalt şi era învelit în celofan galben — mere şi pere şi struguri, şi cîteva acadele şi multe sticluţe cu lichioruri. Tom nu primise niciodată un coş de „Drum bun". Pentru el acestea fuseseră întotdeauna ceva ce vezi în vitrinele florăriilor la preţuri fantastice, de care-ţi vine să rîzi. Acum se trezi cu lacrimi în ochi şi deodată îşi lăsă faţa în mîini şi începu să plîngă în hohote.

6

Dispoziţia lui era liniştită şi binevoitoare, dar deloc sociabilă. Avea nevoie de timp ca să se gîndească şi nu ţinea să facă cunoştinţă cu vreuna din persoanele de pe vas, chiar cu nici una, deşi cînd se întîlnea cu oamenii cu care stătea la masă îi saluta cu plăcere şi zîmbea. Începu să joace un rol pe vapor, acela al unui tînăr serios, cu o slujbă serioasă, cu perspective. Era cuviincios, echilibrat, civilizat şi preocupat.

Avu un capriciu de moment pentru o şapcă şi-şi cumpără una de la un magazin de galanterie bărbătească, o şapcă discretă, de un gri albăstrui, din lînă englezească moale. Îşi putea lăsa cozorocul în jos aproape peste toată faţa cînd vroia să aţipească în şezlongul lui sau să pară că a aţipit. O şapcă era cel mai funcţional obiect de pus pe cap, şi se întrebă de ce nu se gîndise niciodată pînă acum să poarte una. Putea arăta ca un gentleman de ţară, ca un gangster, un englez, un francez sau un simplu excentric american, în funcţie de cum o purta. Tom se amuză cu ea în camera lui, în faţa oglinzii. Crezuse întotdeauna că are cea mai ştearsă faţă din lume, o faţă complet neglijabilă,

cu o expresie de docilitate pe care n-o putea înţelege, şi de asemenea cu o expresie de teamă vagă pe care nu reuşise niciodată s-o îndepărteze. Faţa unui adevărat conformist, se gîndea el. Şapca schimba totul. Îi dădea un aer de ţară, un aer de Greenwich sau Connecticut. Acum era un tînăr cu venit personal, nu demult ieşit de la Princeton, probabil. Îşi cumpără o pipă care să se asorteze cu şapca.

Începea o viaţă nouă. Adio tuturor oamenilor de mîna a doua printre care se învîrtise şi pe care-i lăsase să se învîrtească în jurul lui în ultimii trei ani în New York. Se simţea aşa cum îşi imagina el că se simt imigranţii cînd lasă totul în urma lor în vreo ţară străină, îşi lasă prietenii şi rudele şi greşelile trecute şi navighează spre America. O viaţa nouă. Orice s-ar întîmpla cu Dickie, el se va achita onorabil de însărcinarea primită, iar domnul Greenleaf va şti că a făcut-o şi-l va respecta pentru asta. Cînd banii domnului Greenleaf se vor termina, poate că nu se va întoarce în America. Ar putea obţine o slujbă interesantă într-un hotel, de exemplu, unde aveau nevoie de cineva inteligent şi atrăgător care să vorbească engleza. Sau ar putea deveni reprezentantul vreunei firme europene şi ar călători în toată lumea. Sau poate ar da peste cineva care să aibă nevoie de un tînăr exact ca el care să ştie să conducă maşina, să poată socoti repede, să ţină companie unei bunici bătrîne sau să însoţească pe fata cuiva la dans. El e multilateral şi lumea e largă. Îşi jură că se va ţine de slujbă o dată ce-o va obţine. Răbdare şi perseverenţă! Înainte şi tot mai sus!

— Aveţi *Ambasadorii* de Henry James? îl întrebă Tom pe ofiţerul de serviciu de la biblioteca clasei întîi. Cartea nu se afla pe raft.

— Îmi pare rău, domnule, n-o avem, spuse ofiţerul.

Tom fu dezamăgit. Era cartea pe care domnul Greenleaf îl întrebase dacă o citise. Tom simţea că ar trebui s-o citească. Se duse la biblioteca pentru clasa a doua. Găsi cartea pe raft, dar cînd începu s-o înregistreze pe fişă şi dădu numărul cabinei, bibliotecarul îi spuse că regretă, dar

pasagerii de la clasa întîi nu pot să ia cărţi de la biblioteca pentru clasa a doua. Tom se temuse de asta. Puse docil cartea la loc, deşi ar fi fost uşor, atît de uşor, să se apropie de raft şi să-şi strecoare cartea sub jachetă.

Dimineaţa se plimba de mai multe ori de-a lungul punţii, dar foarte încet, astfel că cei care răsuflau din greu făcîndu-şi alergările de dimineaţa treceau întotdeauna pe lîngă el de două sau trei ori înainte ca el să facă o tură completă, apoi se instala în şezlong ca să-şi bea sucul şi să mai cugete asupra propriului destin. După prînz trîndăvea în cabina lui, lăfăindu-se în intimitatea şi confortul oferite de aceasta, nefăcînd absolut nimic. Uneori şedea în camera de scris, redactînd grijuliu, pe hîrtia vaporului, scrisori către Marc Priminger, către Cleo, către familia Greenleaf. Scrisoarea pentru familia Greenleaf începea cu nişte salutări respectuoase şi mulţumiri pentru coşul de „Drum bun" şi condiţiile confortabile, dar se amuză adăugînd un paragraf imaginar postdatat despre cum îl găsise pe Dickie şi locuia cu el în casa de la Mongibello, despre progresul încet dar constant pe care-l făcea în a-l convinge pe Dickie să se întoarcă acasă, despre înot, pescuit, despre viaţa din cafenele, şi se lăsă atît de mult purtat, încît continuă în felul acesta pe vreo opt sau zece pagini şi ştiu că n-o să le pună niciodată la poştă, aşa că scrise mai departe despre faptul că Dickie nu manifesta pentru Marge un interes romantic (dădea o analiză completă a caracterului lui Marge) şi deci nu Marge era aceea care-l reţinea pe Dickie, deşi domnul Greenleaf crezuse că s-ar putea etc. etc., pînă cînd masa fu acoperită cu foi de hîrtie şi se auzi primul gong pentru cină.

Într-o altă după-amiază îi scrise o notă politicoasă mătuşii Dottie:

> Dragă Mătuşică (o numea rareori astfel în scrisori şi niciodată cînd îi vorbea personal),
>
> Precum vezi după hîrtie, sînt pe marea largă. O ofertă neaşteptată de afaceri pe care nu ţi-o pot explica acum. A

trebuit să plec destul de precipitat, aşa că n-am mai apucat să ajung la Boston şi îmi pare rău, căci ar putea trece luni întregi sau poate chiar ani pînă mă întorc.

Am vrut doar să nu-ţi faci griji şi să nu-mi mai trimiţi alte cecuri, mulţumesc. Îţi mulţumesc foarte mult pentru ultimul, cel de acum vreo lună. Presupun că n-ai mai trimis nici unul de atunci.

Mă simt bine şi sînt foarte fericit.

Cu dragoste,
Tom.

N-avea nici un rost să-i trimită urări de sănătate. Era zdravănă ca un taur. Adăugă:

P.S. N-am nici o idee despre adresa pe care o voi avea, aşa că nu-ţi pot da nici una.

Asta îl făcu să se simtă mai bine, pentru că însemna o ruptură definitivă cu ea. Nu avea nevoie să-i spună vreodată unde se află. S-a terminat cu scrisorile de o ironie muşcătoare, cu comparaţiile subînţelese cu tatăl lui, cu cecurile acelea meschine pentru ciudatele sume de şase dolari şi patruzeci şi opt de cenţi şi doisprezece dolari şi nouăzeci şi cinci, ca şi cum i-ar mai fi rămas puţin după ce-şi achitase ultima notă de plată sau ar fi înapoiat ceva la un magazin şi i-ar fi azvîrlit lui banii, ca pe nişte firimituri. Avînd în vedere ce i-ar fi putut trimite mătuşa Dottie, cu venitul ei, cecurile erau o insultă. Mătuşa Dottie tot insista că educaţia sa o costase mai mult decît îi lăsase tatăl lui în asigurare şi poate că aşa şi era, dar trebuia neapărat să i-o tot arunce în faţă? O mulţime de mătuşi, sau chiar străini, creşteau copii fără să primească nimic în schimb — şi erau încîntaţi s-o facă.

După ce-i scrise mătuşii Dottie, se ridică şi începu să se plimbe cu paşi mari de la un capăt la altul al punţii. Scrisorile către ea îl enervau întotdeauna. Îl revolta să fie

amabil cu ea. Totuşi, pînă acum dorise întotdeauna ca ea să ştie unde se afla, pentru că întotdeauna avusese nevoie de cecurile ei meschine. Trebuise să-i scrie vreo douăzeci de scrisori mătuşii Dottie despre schimbările lui de adresă. Dar acum n-avea nevoie de banii ei. Va rămîne independent *faţă de ea, pentru totdeauna.*

Se gîndi deodată la o zi de vară de pe vremea cînd avea vreo doisprezece ani, cînd fusese într-o excursie prin ţară cu mătuşa Dottie şi o prietenă de-a ei şi nimeriseră la un moment dat într-un blocaj de circulaţie. Era o zi fierbinte de vară şi mătuşa Dottie îl trimisese cu un termos să ia nişte apă rece de la o staţie de benzină — şi deodată circulaţia pornise. Îşi amintea că alergase printre maşini uriaşe, care se mişcau puţin cîte puţin, mereu gata să atingă uşa maşinii mătuşii Dottie şi nereuşind niciodată, pentru că ea continua să meargă, cît de repede putea, nevoind să-l aştepte nici un minut şi strigînd tot timpul pe fereastră: „Hai, hai odată, papă-lapte ce eşti!" Cînd el reuşise în sfîrşit să ajungă la maşină şi să urce în ea, cu lacrimi de frustare şi furie curgîndu-i pe obraji, îi spusese veselă prietenei ei: „Bleg! E un bleg din cap pînă-n picioare. Exact ca taică-său!" Era o minune că scăpase cu bine dintr-un tratament ca ăsta. Şi, mă rog, ce o făcea pe mătuşa Dottie — se întreba el — să creadă că tatăl lui fusese un bleg? Putea ea să invoce, invocase vreodată măcar un singur motiv? Nu.

Întins pe şezlongul lui, reconfortat moral de lucrurile luxoase care-l înconjurau şi fizic de abundenţa mîncării bine preparate, încercă să arunce o privire obiectivă asupra vieţii lui de pînă atunci. Neîndoielnic, ultimii patru ani fuseseră, în cea mai mare parte, o pierdere de timp. O serie de slujbe absolut întîmplătoare, intervale lungi, primejdioase, fără nici o slujbă şi o continuă deprimare din cauza lipsei de bani, şi apoi relaţiile cu oameni stupizi, proşti, pentru a nu rămîne singur sau pentru că îi puteau oferi cîte ceva pentru un timp, aşa cum făcuse Marc Priminger. Nimic de care să se mîndrească, avînd în vedere că venise la

New York cu aspiraţii atît de înalte. Îşi dorise să fie actor, deşi la douăzeci de ani nu avea nici cea mai mică idee despre dificultăţi, despre pregătirea sau chiar despre talentul necesar. Crezuse că are acest talent şi că tot ce avea de făcut era să-i prezinte unui producător cîteva din originalele sale satire cu un singur personaj — Domnul Roosevelt scriind „O zi din viaţa mea" după vizitarea unei clinici pentru mame nemăritate, de exemplu — dar primele trei eşecuri uciseseră în el orice urmă de curaj şi de speranţă. Nu avusese nici o rezervă de bani, aşa că luase slujba de pe vasul care transporta banane, pentru că cel puţin îl scotea din New York. Îi fusese teamă că mătuşa Dottie chemase poliţia să-i caute în New York, deşi nu făcuse nimic rău în Boston, doar fugise ca să-şi facă un drum în viaţă, aşa cum mai făcuseră milioane de tineri înaintea lui.

Greşeala lui principală fusese că nu se ţinuse niciodată serios de ceva, se gîndi, ca de exemplu de slujba de contabil la magazin, din care ar fi putut ieşi ceva dacă n-ar fi fost atît de total descurajat de încetineala cu care se făceau promovări la magazin. Ei bine, o învinovăţea într-o oarecare măsură pe mătuşa Dottie pentru lipsa lui de perseverenţă, căci nu-i acordase niciodată credit, atunci cînd era mic, pentru nici unul din lucrurile de care se apucase — cum ar fi slujba la ziar cînd avea treisprezece ani. Cîştigase o medalie de argint din partea ziarului pentru „Politeţe, Amabilitate şi Încredere". Era ca şi cum ar fi privit înapoi la o altă persoană cînd îşi amintea cum era el atunci, un biet slăbănog trăgîndu-şi nasul din cauza unui veşnic guturai, care însă reuşise să cîştige o medalie pentru politeţe, amabilitate şi încredere. Mătuşa Dottie nu-l putea suferi cînd avea guturai; obişnuia să ia batista ei şi să-i şteargă nasul aproape smulgîndu-i-l din loc.

Tom se crispă în scaun gîndindu-se la asta, dar se crispă în mod elegant, aranjîndu-şi dunga de la pantaloni.

Îşi aminti de jurămintele pe care le făcea, încă de la vîrsta de opt ani, de a fugi de la mătuşa Dottie, de scenele

violente pe care şi le imagina — cum mătuşa Dottie încerca să-l ţină în casă şi el o trîntea la pămînt şi o sugruma, iar apoi îi smulgea broşa aceea mare de pe rochie şi o împungea cu ea în gît de un milion de ori. Fugise la şaptesprezece ani şi fusese adus înapoi, o făcuse din nou la douăzeci de ani şi reuşise. Şi era uimitor şi înduioşător cît de naiv fusese, cît de puţin ştiuse despre cum funcţiona lumea, de parcă ar fi petrecut atît de mult timp urînd-o pe mătuşa Dottie şi făcîndu-şi planuri cum să scape de ea, încît nu mai avusese cînd să crească şi să înveţe. Îşi amintea cum se simţise cînd fusese concediat de la depozit în timpul primei sale luni de şedere în New York. Păstrase slujba mai puţin de două săptămîni, căci nu era destul de puternic ca să care lăzi cu portocale opt ore pe zi, dar îşi dăduse toată silinţa şi se istovise peste măsură încercînd să-şi păstreze slujba, iar cînd îl concediaseră — îşi amintea cît de îngrozitor de nedrept i se păruse. Îşi amintea cum hotărîse atunci că lumea era crudă şi că trebuia ori să fii un animal, ca gorilele care lucraseră împreună cu el la depozit, ori să mori de foame. Îşi amintea că, imediat după asta, furase o pîine de pe tejgheaua unei alimentare, o luase acasă şi o devorase, cu sentimentul că lumea îi datora o pîine, ba chiar mai multe.

— Domnule Ripley? Una din englezoaicele care şezuseră lîngă el pe sofa în salon, la ceai, cu o zi înainte, stătea aplecată asupra lui. Ne întrebam dacă n-aţi vrea să jucaţi un rober la bridge cu noi în sala de jocuri? Începem peste vreo cincisprezece minute.

Tom se ridică politicos în şezlong.

— Vă mulţumesc foarte mult, dar cred că aş prefera să rămîn afară. Şi-apoi, nu joc prea bine bridge.

— A, nici noi! Bine, atunci altă dată. Zîmbi şi se îndepărtă.

Tom se cufundă din nou în şezlong, îşi trase şapca pe ochi şi îşi încrucişă mîinile la piept. Rezerva lui provoca unele comentarii printre pasageri, ştia asta. Nu dansase cu nici una dintre fetele prostuţe care se tot uitau la el cu speranţă, chicotind, în fiecare seară, la dansul de după cină.

Îşi imagina speculaţiile pasagerilor: Chiar o fi american? Aşa *cred*, dar nu se poartă ca un american, nu-i aşa? Majoritatea americanilor sînt atît de *gălăgioşi.* E grozav de serios, nu-i aşa, şi nu poate avea mai mult de douăzeci şi trei de ani. Se vede că-l preocupă ceva foarte important.

Da, îl preocupa. Prezentul şi viitorul lui Tom Ripley.

7

Parisul nu a fost mai mult decît o privire aruncată pe fereastra gării, spre faţada unei cafenele luminate, cu apărători de soare pe care şiroia ploaia, cu mese pe trotuar şi cu separeuri făcute din garduri vii, ca o ilustraţie dintr-o reclamă turistică şi, pe de altă parte, o serie de peroane nesfîrşite de-a lungul cărora îi urmase pe hamalii scunzi şi bondoci, îmbrăcaţi în albastru, care-i duceau bagajele, şi în sfîrşit vagonul de dormit care avea să-l ducă pînă la Roma. Putea veni la Paris altă dată, se gîndi. Era nerăbdător să ajungă la Mongibello.

Cînd se trezi, în dimineaţa următoare, se afla în Italia. Se întîmplă ceva foarte plăcut în dimineaţa aceea. Tom admira peisajul pe fereastră, cînd auzi nişte italieni pe coridor, în faţa compartimentului său, spunînd ceva ce includea cuvîntul „Pisa". Prin faţa geamului de pe partea cealaltă a trenului aluneca un oraş. Tom ieşi pe coridor ca să vadă mai bine, căutînd automat cu privirea Turnul Înclinat, deşi nu era deloc sigur că oraşul era Pisa ori că turnul putea fi văzut de aici, dar iată-l! — o coloană albă, groasă, înălţîndu-se deasupra caselor joase şi albicioase care formau restul oraşului şi *înclinîndu-se,* înclinîndu-se la un unghi pe care nu l-ar fi crezut posibil! Fusese întotdeauna sigur că înclinarea Turnului Înclinat din Pisa era exagerată. I se părea un semn bun, un semn că Italia avea să fie exact aşa cum se aşteptase el şi că totul avea să meargă bine cu el şi Dickie.

Sosi la Napoli în acea după-amiază, tîrziu, şi nu era nici un autobuz spre Mongibello pînă a doua zi dimineaţa la unsprezece. Un băiat de vreo şaisprezece ani într-o cămaşă şi nişte pantaloni murdari şi cu nişte bocanci soldăţeşti în picioare se agăţa scai de el la gară, în timp ce-şi schimbă nişte bani, oferindu-i Dumnezeu ştie ce, poate femei, poate droguri şi în ciuda protestelor lui Tom se urcă pur şi simplu cu el în taxi şi îi spuse şoferului unde să-i ducă, trăncănind întruna şi ţinînd un deget în sus ca şi cînd avea să-l aranjeze foarte bine, să vezi numai.

Tom se dădu bătut şi se ghemui îmbufnat într-un colţ, cu braţele încrucişate, iar în cele din urmă taxiul se opri în faţa unui hotel mare cu faţa spre golf; lui Tom i-ar fi fost frică de impunătorul hotel dacă nota n-ar fi fost plătită de domnul Greenleaf.

— Santa Lucia! spuse băiatul triumfător, arătînd spre mare.

Tom dădu din cap. Pînă la urmă, se pare că băiatul avusese intenţii bune. Tom plăti taxiul şi îi dădu băiatului o bancnotă de o sută de lire, care socoti că făcea şaisprezece cenţi şi ceva şi era un bacşiş potrivit în Italia, conform unui articol despre Italia pe care-l citise pe vapor, şi cînd băiatul îl privi jignit, îi mai dădu o sută, iar cînd îl privi în continuare jignit, îi făcu cu mîna şi intră în hotel în urma băieţilor de serviciu care îi luaseră deja bagajele.

Tom cină în seara aceea la un restaurant pe apă numit „Zi' Teresa", care-i fusese recomandat de recepţionerul vorbitor de engleză de la hotel. Avu dificultăţi la comandarea mîncării şi se trezi la felul întîi cu nişte caracatiţe în miniatură, de un roşu atît de aprins de parcă ar fi fost gătite în cerneala cu care fusese scris meniul. Gustă din vîrful unui tentacul şi descoperi că avea o consistenţă dezgustătoare, ca un cartilagiu. Felul doi fu şi el o greşeală, un platou de peşte prăjit de diferite feluri. Felul trei — care fusese sigur că era un fel de desert — erau cîţiva peştişori mici roşiatici. Ah, Napoli! Mîncarea nu conta. Vinul îl îmblînzi. Departe, la stînga lui, o lună în al trei-

lea pătrar plutea deasupra ghebului zimţat al muntelui Vezuviu. Tom îl privi calm, ca şi cînd l-ar mai fi văzut de o mie de ori. După colţul acela de pămînt, dincolo de Vezuviu, se afla satul lui Richard.

Se urcă în autobuz în dimineaţa următoare, la unsprezece. Drumul mergea de-a lungul ţărmului şi trecea prin orăşele în care făceau scurte popasuri — Torre del Greco, Torre Annunciata, Castellammare, Sorrento. Tom asculta cu interes numele oraşelor, pe care le anunţa şoferul. De la Sorrento, drumul devenea o brazdă îngustă tăiată în versantul stîncilor pe care le văzuse în poze la familia Greenleaf. Ici-colo se zăreau mici sate pe marginea apei, case ca nişte firimituri albe de pîine, puncte care erau capetele oamenilor ce înotau lîngă mal. Tom văzu în mijlocul drumului un bolovan care în mod evident se desprinsese dintr-o stîncă. Şoferul îl ocoli cu o mişcare nonşalantă.

— Mongibello!

Tom sări în picioare şi-şi smulse valiza din portbagaj. Mai avea o valiză deasupra, pe care ajutorul şoferului i-o dăduse jos. Apoi autobuzul porni mai departe, iar Tom rămase singur pe marginea drumului, cu valizele la picioare. Erau case deasupra lui, risipite pe munte, şi case dedesubt, cu acoperişurile lor de ţigle profilîndu-se pe albastrul mării. Cu un ochi la valize, Tom intră într-o casă micuţă de peste drum pe care scria *POSTA* şi îl întrebă pe omul dindărătul geamului unde se afla casa lui Richard Greenleaf. Fără să se gîndească, vorbise în engleză, dar omul păru să înţeleagă, căci ieşi afară şi arătă din uşă în susul drumului pe care venise Tom cu autobuzul şi dădu, în italiană, indicaţii, probabil explicite, cum să ajungă acolo.

— Sempre siiniistra, siiniistra!

Tom îi mulţumi şi îl întrebă dacă şi-ar putea lăsa cele două valize la poştă pentru un timp, iar omul păru să înţeleagă şi asta şi îl ajută să le care înăuntru.

Mai trebui să întrebe încă doi oameni unde se află casa lui Richard Greenleaf, dar toată lumea părea s-o cunoască,

iar a treia persoană putu să i-o arate — o casă mare, cu două nivele, cu o poartă de fier la drum şi o terasă ieşită în afară, peste buza falezei. Tom trase de clopoţelul de metal de lîngă poartă. O italiancă ieşi din casă ştergîndu-şi mîinile pe şorţ.

— Domnul Greenleaf? întrebă Tom plin de speranţă.

Femeia îi dădu zîmbitoare un lung răspuns în italiană şi arătă în jos, spre mare.

— Giu, părea să tot spună, Giu.

Tom dădu din cap.

— *Grazie.*

Să meargă pe plajă aşa cum era sau să fie mai puţin ceremonios şi să-şi pună un costum de baie? Sau să aştepte pînă la ora ceaiului sau a cocteilului? Sau să încerce să-i telefoneze mai întîi? Nu-şi adusese cu el un costum de baie şi cu siguranţă va avea nevoie de unul aici. Tom intră în unul din micile magazinaşe de lîngă poştă, care avea cămăşi şi şorturi de baie în vitrina îngustă din faţă, şi după ce încercă mai multe perechi de şorturi care nu-i veneau bine sau cel puţin nu destul de bine pentru a servi drept costum de baie, cumpără o chestie negru cu galben doar cu puţin mai mare decît un slip de dansatoare. Îşi adună cu grijă hainele într-o boccea, făcută din impermeabilul lui, şi ieşi desculţ. Făcu un salt înapoi. Pietrele de caldarîm erau fierbinţi ca nişte cărbuni încinşi.

— Pantofi? Sandale? îl întrebă pe omul din magazin.

Omul nu vindea încălţăminte.

Tom îşi puse la loc propriii lui pantofi şi traversă drumul spre poştă, cu intenţia de a-şi lăsa hainele împreună cu valizele, dar uşa poştei era încuiată. Auzise de asta prin Europa, locuri care se închideau de la prînz pînă la patru cîteodată. Se întoarse şi o porni pe o alee pietruită care presupunea că duce spre plajă. Coborî douăsprezece trepte abrupte din piatră, apoi o altă alee, pe lîngă magazine şi case, încă nişte trepte, şi în sfîrşit ajunse pe o fîşie nivelată de trotuar, mai largă, doar puţin mai înaltă decît plaja, unde se aflau cîteva cafenele şi un restaurant cu mese

afară. Cîţiva adolescenţi italieni bronzaţi care stăteau pe băncile de lemn de la marginea trotuarului îl inspectară temeinic cînd trecu pe lîngă ei. Se simţi umilit din cauza pantofilor mari, maronii pe care-i avea în picioare şi a pielii lui albe, ca de stafie. Nu fusese toată vara la plajă. Ura plajele. O alee din lemn ducea pînă la jumătatea plajei. Trebuia să fie al dracului de fierbinte, presupuse Tom, căci toată lumea stătea pe un prosop sau altceva, dar îşi scoase totuşi pantofii şi stătu un moment pe lemnul încins, supraveghind calm grupurile de oameni de lîngă el. Nici unul nu semăna cu Richard, iar valurile luminoase de căldură îl împiedicau să distingă oamenii prea departe. Tom puse un picior pe nisip şi şi-l trase înapoi. Apoi răsuflă adînc, alergă pe tot restul aleii de lemn, mări viteza pe porţiunea de nisip şi îşi cufundă picioarele în răcoarea binefăcătoare a apei de la mal. Începu să păşească normal.

Tom îl zări de la distanţă — era, fără îndoială, Dickie, deşi era bronzat puternic şi părul lui blond şi creţ părea mai deschis la culoare decît şi-l amintea Tom. Era cu Marge.

— Dickie Greenleaf? întrebă Tom zîmbind.

Dickie se uită în sus.

— Da?

— Sînt Tom Ripley. Te-am cunoscut în Statele Unite acum cîţiva ani. Îţi aminteşti?

Dickie îl privi nedumerit.

— Mi se pare că tatăl tău spunea că o să-ţi scrie despre mine.

— A, da! spuse Dickie ducîndu-şi mîna la frunte, ca şi cum ar fi fost o prostie din partea lui să fi uitat. Se ridică. Tom şi mai *cum*?

— Ripley.

— Ea este Marge Sherwood, spuse el. Marge, Tom Ripley.

— Îmi pare bine, spuse Tom.

— Îmi pare bine.

— Pentru cît timp ai venit aici? întrebă Dickie.

— Nu ştiu încă, spuse Tom. Abia am ajuns. Va trebui să cercetez locurile.

Dickie îl cerceta pe el, dar nu cu o totală aprobare, simţi Tom. Braţele lui Dickie erau încrucişate, iar picioarele lui slabe, bronzate, erau înfipte în nisipul fierbinte şi asta nu părea să-l deranjeze cîtuşi de puţin. Tom îşi strecurase picioarele la loc în pantofi.

— Iei o casă? întrebă Dickie.

— Nu ştiu, spuse Tom nehotărît, ca şi cînd ar fi studiat problema.

— E o perioadă bună ca să obţii o casă dacă vrei una pentru iarnă, spuse fata. Turiştii de vară au plecat, practic, cu toţii. N-ar strica mai mulţi americani pe-aici iarna.

Dickie nu spuse nimic. Se aşezase la loc pe prosopul cel mare, lîngă fată, şi Tom simţea că aştepta ca el să-şi ia rămas bun şi să plece. Stătea în picioare, simţindu-se palid şi gol ca în ziua cînd se născuse. Ura costumele de baie. Cel pe care-l avea lăsa să se vadă foarte mult. Reuşi să-şi extragă pachetul cu ţigări din jacheta învelită în impermeabil şi îl oferi lui Dickie şi fetei. Dickie acceptă una, iar Tom i-o aprinse cu bricheta lui.

— Nu pari să mă mai ţii minte din New York, spuse Tom.

— N-aş putea spune că-mi amintesc. Unde te-am cunoscut?

— Cred... Nu era la Buddy Lankenau?

Nu era, dar ştia că Dickie îl cunoaştea pe Buddy Lankenau, iar Buddy era un tip foarte respectabil.

— Oh, spuse Dickie vag. Sper că o să mă scuzi. În ultima vreme, memoria mea e lamentabilă în ceea ce priveşte America.

— Să ştii că e, spuse Marge, venind în ajutorul lui Tom. Se înrăutăţeşte pe zi ce trece. Cînd ai ajuns aici, Tom?

— Abia acum vreo oră. Doar mi-am lăsat valizele la poştă. Rîse.

— Nu vrei să stai jos? Uite încă un prosop. Întinse un prosop alb, mai mic, lîngă ea pe nisip.

Tom acceptă cu recunoştinţă.

— Mă duc să fac o baie să mă răcoresc, spuse Dickie, ridicîndu-se.

— Şi eu! spuse Marge. Vii, Tom?

Tom îi urmă. Dickie şi fata se duseră destul de departe — amîndoi păreau să fie înotători excelenţi — iar el rămase lîngă mal şi ieşi din apă mult mai repede. Cînd cei doi se întoarseră la prosoape, Dickie spuse, ca şi cum ar fi fost îmboldit de fată:

— Noi plecăm. Vrei să vii să iei masa cu noi acasă?

— Da, sigur. Mulţumesc foarte mult.

Tom îi ajută să strîngă prosoapele, ochelarii de soare, ziarele italieneşti.

Crezu că nu vor ajunge niciodată. Dickie şi Marge mergeau în faţa lui, urcînd şirurile nesfîrşite de trepte de piatră încet şi sigur, cîte două deodată. Pe Tom soarele îl enervase. Muşchii de la picioare îi tremurau pe porţiunile de teren plat. Umerii i se înroşiseră deja şi îşi pusese cămaşa ca să-l apere de razele soarelui, dar simţea soarele arzîndu-l prin păr, provocîndu-i ameţeli şi greaţă.

— A mers greu? întrebă Marge, fără să gîfîie deloc. O să te obişnuieşti dacă rămîi aici. Trebuia să vezi locul ăsta în timpul valului de căldură din iulie.

Tom nu mai avea suflu ca să poată răspunde ceva.

Cincisprezece minute mai tîrziu se simţea mai bine. Făcuse un duş răcoros şi şedea într-un fotoliu confortabil de răchită pe terasa lui Dickie, cu un Martini în mînă. La sugestia lui Marge, îşi pusese din nou costumul de baie, cu cămaşa deasupra. Masa de pe terasă fusese pusă pentru trei persoane în timp ce el era la duş, iar Marge se afla acum în bucătărie, vorbind italieneşte cu servitoarea. Tom se întreba dacă Marge locuia aici. Casa era cu siguranţă destul de mare. Era mobilată sumar, din cîte putea vedea el, într-un amestec plăcut de antichitate italiană şi boemă americană. Văzuse două desene originale de Picasso în hol.

Marge ieşi pe terasă cu Martiniul ei.

— Aia de colo e casa mea. Arătă cu degetul. O vezi? Cea albă, cu o înfăţişare pătrăţoasă, cu acoperişul de un roşu mai închis decît casele de lîngă ea.

Era imposibil s-o distingi de celelalte case, dar Tom se prefăcu că o vede.

— Eşti de mult aici?

— De un an. Toată iarna trecută, şi a fost o iarnă pe cinste. Ploaie în fiecare zi, cu excepţia uneia singure, timp de trei luni întregi!

— Chiar aşa?

— Îhî.

Marge sorbi din Martini şi îşi contemplă mulţumită micul sat. Şi ea se îmbrăcase din nou cu costumul de baie, un costum de baie de culoarea pătlăgelei, şi purta peste el o cămaşă cu dungi. N-arăta rău, se gîndi Tom, şi avea chiar o siluetă plăcută, dacă-ţi plăcea tipul ceva mai solid. Lui, personal, nu-i plăcea.

— Înţeleg că Dickie are o barcă, spuse Tom.

— Da, *Pipi*. Prescurtarea de la *Pipistrello*. Vrei s-o vezi?

Arătă spre un nou obiect de nedistins, jos, lîngă micul debarcader care se putea vedea din colţul terasei. Bărcile semănau foarte mult între ele, dar Marge spuse că a lui Dickie era mai mare decît majoritatea celorlalte şi avea două catarge.

Dickie veni afară şi-şi turnă un cocteil din carafa de pe masă. Purta pantaloni albi de doc prost călcaţi şi o cămaşă cărămizie de pînză, în nuanţa pielii lui.

— Îmi pare rău că nu e gheaţă. N-am frigider.

Tom zîmbi:

— Ţi-am adus un halat de baie. Mama ta a spus că ai cerut unul. Şi nişte şosete.

— O cunoşti pe mama?

— L-am întîlnit din întîmplare pe tatăl tău chiar înaintea plecării din New York şi m-a invitat să iau masa la el.

— Da? Ce făcea mama?

— Era pe picioare în seara aceea. Aş spune că oboseşte uşor.

Dickie dădu din cap afirmativ.

— Am primit săptămîna asta o scrisoare în care-mi spunea că e ceva mai bine. Cel puţin, nu e într-o stare critică în momentul ăsta, nu-i aşa?

— Nu cred. Cred că tatăl tău era mai îngrijorat acum cîteva săptămîni. Tom ezită. E puţin îngrijorat şi pentru că nu vrei să te întorci acasă.

— Herbert e mereu îngrijorat de ceva, spuse Dickie.

Marge şi servitoarea ieşiră din bucătărie purtînd un platou aburind cu spaghete, un castron mare cu salată şi o farfurie cu pîine. Dickie şi Marge începură să vorbească despre extinderea nu ştiu cărui restaurant de pe plajă. Proprietarul lărgea terasa ca oamenii să aibă loc să danseze. Discutau despre asta în detaliu, încet, ca locuitorii dintr-un oraş mic, pe care-i interesează cele mai mici schimbări din vecinătate. Tom n-avea cu ce să participe.

Îşi petrecu timpul studiind inelele lui Dickie. Îi plăceau amîndouă: o piatră mare, verde, dreptunghiulară, montată în aur, pe degetul mijlociu de la mîna dreaptă, iar pe degetul mic de la mîna cealaltă un inel cu sigiliu, mai mare şi cu mai multe ornamente decît cel pe care-l purta domnul Greenleaf. Dickie avea mîini lungi, osoase, semănau puţin cu ale lui, se gîndi Tom.

— Apropo, tatăl tău mi-a arătat şantierul Burke-Greenleaf înainte să plec, spuse Tom. Mi-a spus că a făcut o mulţime de schimbări de cînd l-ai văzut tu ultima oară. Am fost chiar impresionat.

— Presupun că ţi-a oferit şi o slujbă. E veşnic în căutare de tineri care promit. Dickie îşi răsuci furculiţa de cîteva ori şi băgă în gură un ghem strîns de spaghete.

— Nu, nu mi-a oferit.

Tom simţea că prînzul nici că putea merge mai rău. Îi spusese oare domnul Greenleaf lui Dickie că venea să-i ţină o prelegere despre motivele pentru care ar trebui să

se întoarcă acasă? Sau Dickie era pur şi simplu prost dispus? Se schimbase, cu siguranţă, de cînd nu-l mai văzuse Tom.

Dickie aduse un filtru de cafea strălucitor, înalt de vreo şaizeci de centimetri şi îl băgă într-o priză de pe terasă. În cîteva minute erau gata patru ceşti de cafea, dintre care una Marge o duse în bucătărie servitoarei.

— La ce hotel stai? îl întrebă Marge pe Tom.

Tom zîmbi.

— N-am găsit încă nici unul. Ce-mi recomanzi?

— Miramare e cel mai bun. E chiar pe partea asta a lui Giorgio. Singurul în afară de el e Giorgio, dar...

— Se spune că la Giorgio sînt *pulci* în paturi, îi întrerupse Dickie.

— Adică purici. Giorgio este ieftin, spuse Marge cu sinceritate, dar serviciul e...

— Inexistent, completă Dickie.

— Eşti în toane bune azi, nu? îi spuse Marge lui Dickie, aruncînd cu o firimitură de gorgonzola în el.

— În cazul ăsta o să-ncerc la Miramare, spuse Tom ridicîndu-se. Trebuie să plec.

Nici unul dintre ei nu l-a rugat să mai stea. Dickie merse cu el pînă la poarta din faţă. Marge mai rămînea. Tom se întrebă dacă era ceva între Dickie şi Marge, una dintre legăturile acelea vechi, *faute de mieux*, care nu erau neapărat evidente pentru cei din afară, căci nici unul dintre ei nu era prea „înflăcărat". Marge era îndrăgostită de Dickie, gîndi Tom, dar lui Dickie nu i-ar fi putut fi mai indiferentă nici dacă ea ar fi fost servitoarea italiană de cincizeci de ani care stătea acolo.

— Mi-ar plăcea să-mi arăţi odată cîteva din picturile tale, îi spuse Tom lui Dickie.

— Bine. Păi, presupun că o să te mai vedem dacă rămîi pe-aici...

Iar Tom se gîndi că adăugase asta numai pentru că îşi amintise că i-a adus halatul şi şosetele.

— Mulţumesc pentru masă. La revedere, Dickie.
— La revedere.
Poarta de fier zăngăni.

8

Tom luă o cameră la Miramare. Pînă îşi aduse valizele de la poştă se făcu ora patru şi abia mai avu puterea să-şi pună cel mai bun costum pe umeraş înainte de a cădea lat pe pat. Vocile unor băieţi italieni care vorbeau sub fereastra lui se auzeau aşa de distinct încît ai fi crezut că se aflau în camera lui, iar rîsul insolent, ca un cotcodăcit, al unuia dintre ei, izbucnind iar şi iar prin răpăiala de silabe, îl făcea pe Tom să se crispeze şi să se zvîrcolească. Şi-i imagina discutînd despre expediţia lui la Signor Greenleaf şi făcînd speculaţii nu prea măgulitoare asupra a ceea ce ar mai putea urma.

Ce face el aici? N-are nici un prieten şi nu cunoaşte limba. Dacă se îmbolnăveşte? Cine ar avea grijă de el?

Tom se ridică, ştiind că o să-i vină să vomite, dar mişcîndu-se încet totuşi, căci ştia exact cînd o să vomite şi că avea timp să ajungă la baie. În baie elimină tot prînzul, plus peştele din Napoli, gîndi el. Se întoarse în pat şi adormi pe loc.

Cînd se trezi, slăbit şi ameţit, soarele strălucea încă şi ceasul lui cel nou arăta cinci şi jumătate. Se duse la o fereastră şi privi afară, căutînd maşinal casa mare şi terasa impunătoare ale lui Dickie printre casele albe şi roz presărate pe panta din faţa lui. Descoperi balustrada solidă a terasei. Oare Marge mai era acolo? Vorbeau despre el? Auzi un rîset ridicîndu-se deasupra zumzetului provocat de zgomotele străzii, încordat şi rezonant şi tot atît de american ca şi cînd ar fi fost o frază în americană. Pentru o clipă îi zări pe Dickie şi Marge traversînd un spaţiu dintre casele

de pe strada principală. Dădură colţul, iar Tom se duse la fereastra laterală ca să vadă mai bine. Pe lîngă hotel trecea o alee, chiar pe sub geamul lui, iar Dickie şi Marge veneau de-a lungul ei, Dickie în pantalonii lui albi şi cămaşa cărămizie, Marge într-o fustă şi o bluză. Trebuie să fi trecut pe acasă, îşi zise Tom. Sau avea haine acasă la *Dickie. Dickie vorbi cu un italian pe micul debarcader de* lemn, îi dădu nişte bani, iar italianul îşi atinse pălăria, apoi dezlegă barca de la chei. Tom îl privi pe Dickie ajutînd-o pe Marge să se urce în barcă. Alba ambarcaţiune începu să urce. În spatele lor, la stînga, soarele portocaliu se cufunda în apă. Tom putea auzi rîsul lui Marge şi un strigăt în italiană al lui Dickie, către debarcader. Tom realiză că îi vedea într-o zi tipică — o siestă după prînzul tîrziu, probabil, apoi plimbarea în barca lui Dickie, la apus. Apoi un pahar la una dintre cafenelele de pe plajă. Petreceau o zi absolut obişnuită, ca şi cînd el nici n-ar fi existat. De ce ar dori Dickie să se întoarcă la metrouri şi taxiuri şi gulere scrobite şi la o slujbă de la nouă la cinci? Sau chiar la o maşină cu şofer şi vacanţe în Florida şi Maine? Nu era la fel de plăcut ca să se plimbe cu barca, în haine vechi, şi să nu aibă de dat socoteală nimănui pentru felul în care îşi petrece timpul, şi să aibă casa lui, cu o servitoare blîndă care probabil se îngrijea de toate pentru el. Şi pe deasupra şi bani ca să facă excursii, dacă ar fi vrut. Tom fu năpădit de un val copleşitor de invidie şi autocompătimire.

Probabil că tatăl lui Dickie spusese în scrisoare exact acele lucruri care l-ar monta pe Dickie împotriva lui, se gîndi. Ce bine ar fi fost dacă s-ar fi aşezat pur şi simplu într-una din cafenelele de pe plajă şi ar fi făcut cunoştinţă cu Dickie aşa, ca din întîmplare! Poate că ar fi reuşit să-l convingă pe Dickie să se întoarcă acasă în cele din urmă, dacă ar fi început în acest fel, dar aşa n-avea nici un rost. Tom se înjura singur că fusese atît de neîndemînatic şi lipsit de umor astăzi. Nimic din ceea ce lua cu disperare în serios nu-i ieşea vreodată. Aflase asta cu ani în urmă.

O să lase cîteva zile să treacă, îşi zise. Primul pas era, oricum, să-l facă pe Dickie să-l placă. Îşi dorea asta mai mult ca orice pe lume.

9

Tom lăsă să treacă trei zile. Apoi coborî pe plajă, în dimineaţa a patra, spre amiază, şi îl găsi pe Dickie singur, în acelaşi loc în care-l văzuse şi prima oară, în faţa stîncilor cenuşii ce traversau plaja dinspre uscat.

— 'Neaţa, spuse Tom. Unde-i Marge?

— Bună dimineaţa. Probabil că lucrează pînă mai tîrziu. Vine ea.

— Lucrează?

— E scriitoare.

— Oh.

Dickie pufăia din ţigara italienească pe care o ţinea în colţul gurii.

— Pe unde te-ai ascuns? Am crezut c-ai plecat.

— Mi-a fost rău, aruncă Tom în treacăt, dînd drumul pe nisip prosopului său rulat, dar nu prea aproape de cel al lui Dickie.

— A, obişnuitul stomac deranjat?

— Pendulînd între viaţă şi camera de baie, spuse Tom zîmbind. Dar acum mă simt bine.

Fusese într-adevăr prea slăbit pînă şi pentru a putea ieşi din hotel, dar se tîrîse de colo-colo pe podeaua camerei, urmărind petele de soare care pătrundeau prin ferestre, ca să nu mai pară atît de alb cînd avea să vină din nou pe plajă. Şi îşi cheltuise ultimele rămăşiţe ale slabelor lui puteri studiind un manual de conversaţie în limba italiană pe care-l cumpărase în holul hotelului.

Tom coborî spre apă, intră plin de siguranţă pînă la brîu şi se opri acolo, aruncîndu-şi cu apă pe umeri. Se

scufundă pînă cînd apa îi atinse bărbia, făcu pluta, apoi o luă încet înapoi spre mal.

— Pot să te invit să bem ceva la hotel înainte de a te duce acasă? îl întrebă Tom pe Dickie. O luăm şi pe Marge, dacă vine. Vroiam să-ţi dau halatul şi şosetele, ştii.

— A, da. Mulţumesc foarte mult. Mi-ar plăcea să beau ceva. Se întoarse la ziarul lui italienesc.

Tom se întinse pe prosopul lui. Auzi orologiul satului bătînd ora unu.

— Se pare că Marge nu mai vine. Cred c-o să merg numai eu.

Tom se ridică. Merseră pînă la Miramare fără să schimbe practic nici un cuvînt, doar că Tom îl invită pe Dickie să ia masa împreună şi Dickie refuză pentru că, spuse el, servitoarea lui îi pregătise deja prînzul acasă. Urcară în camera lui Tom, iar Dickie încercă halatul şi îşi trase şosetele pe picioarele goale. Atît halatul cît şi şosetele erau de mărimea potrivită şi, după cum anticipase Tom, Dickie era extrem de mulţumit de halat.

— Şi asta, spuse Tom luînd un pachet pătrat învelit în hîrtie de farmacie dintr-un sertar al biroului. Mama ta ţi-a mai trimis şi nişte picături de nas.

Dickie zîmbi.

— Nu mai am nevoie de ele. Aveam sinuzită. Dar o să te scap de ele.

Acum Dickie avea tot, gîndi Tom, tot ce-i putea el oferi. Avea să refuze şi invitaţia la o băutură, Tom ştia asta. Îl urmă către uşă.

— Ştii, tatăl tău e foarte îngrijorat cu privire la întoarcerea ta acasă. M-a rugat să stau de vorbă cu tine despre asta, ceea ce bineînţeles că n-o să fac, dar tot trebuie să-i spun ceva. I-am promis că-i scriu.

Dickie se întoarse, cu mîna pe clanţă.

— Nu ştiu ce crede tata că fac aici — că-mi beau minţile, sau ce? Probabil că o să mă duc acasă în iarna asta pentru cîteva zile, dar nu intenţionez să rămîn acolo,

tata m-ar bate la cap să lucrez la Burke-Greenleaf. N-aş putea să pictez. Întîmplător îmi place pictura şi cred că e treaba mea cum îmi petrec viaţa.

— Înţeleg. Dar a spus că n-o să încerce să te pună să lucrezi la firma lui dacă te întorci, decît doar dacă ai vrea să lucrezi la departamentul de proiectare şi mi-a spus că asta îţi plăcea.

— Ei bine — eu şi tata am mai discutat asta. Îţi mulţumesc, oricum, Tom, pentru că mi-ai adus mesajul şi hainele. A fost foarte drăguţ din partea ta. Dickie îi întinse mîna.

Tom nu se putea hotărî să i-o strîngă. Asta era culmea eşecului, eşec în ceea ce-l privea pe domnul Greenleaf şi eşec faţă de Dickie.

— Cred că ar mai trebui să-ţi spun ceva, spuse Tom cu un zîmbet. Tatăl tău m-a trimis aici special ca să te rog să te întorci acasă.

— Ce vrei să spui? se întunecă Dickie. Ţi-a plătit drumul?

— Da. Era ultima lui şansă de a-l mai amuza pe Dickie sau de a-i provoca dezgust, de a-l face pe Dickie să izbucnească în hohote de rîs sau să iasă, trîntind uşa scîrbit. Dar zîmbetul apărea, colţurile lungi ale gurii lui se ridicau, aşa cum îşi amintea Tom zîmbetul lui Dickie.

— Ţi-a plătit drumul! Ia te uită! Începe să dispere, nu-i aşa? Dickie închise uşa la loc.

— M-a abordat într-un bar din New York, spuse Tom. I-am spus ca nu-ţi sînt un prieten apropiat, dar a insistat, spunînd că aş putea fi de folos dacă vin. I-am spus c-o să încerc.

— Cum de te-a întîlnit?

— Prin familia Schriever. Abia dacă-i cunosc pe Schrieveri, dar asta e! Eram prietenul tău şi-ţi puteam face mult bine.

Rîseră.

— Nu vreau să crezi despre mine că aş vrea să profit de tatăl tău, spuse Tom. Sper să găsesc curînd o slujbă un-

deva în Europa şi voi putea să-i înapoiez banii de drum pînă la urmă. Mi-a luat un bilet dus-întors.

— A, nu-ţi face griji! Sînt trecuţi pe lista de cheltuieli de la Burke-Greenleaf. Îl şi văd pe tata abordîndu-te într-un bar! Ce bar era?

— „Raoul". În treacăt fie spus, m-a urmărit de la „Green Cage". Tom pîndi pe faţa lui Dickie vreun semn de recunoaştere pentru „Green Cage", un bar foarte popular, dar nici urmă de recunoaştere.

Luară o băutură împreună la barul hotelului. Băură pentru Herbert Richard Greenleaf.

— Tocmai mi-am dat seama că azi e duminică, spuse Dickie. Marge s-a dus la biserică. Mai bine vino să iei masa cu noi. Duminica mîncăm întotdeauna pui. Ştii, e un vechi obicei american, pui duminica.

Dickie vroia să treacă pe la casa lui Marge să vadă dacă ea mai era acolo. Urcară cîteva trepte de la şoseaua principală, pe lîngă un zid de piatră, traversară o parte din grădina cuiva şi mai urcară cîteva trepte. Casa lui Marge era o clădire cam dărăpănată, cu un singur nivel, cu o grădină neîngrijită la un capăt, vreo două găleţi şi un furtun aruncate pe aleea spre uşă şi cu pecetea prezenţei feminine reprezentată prin costumul ei de baie de culoarea păflăgelei şi un sutien atîrnate pe pervazul unei ferestre. Printr-un geam deschis Tom zări o masă în dezordine, cu o maşină de scris pe ea.

— Bună! spuse ea, deschizînd uşa. Hello, Tom! Unde-ai fost pînă acum?

Îi invită să bea ceva, dar descoperi că mai era doar un deget de gin în sticla ei de Gibley's.

— Nu-i nimic, mergem la mine, spuse Dickie. Se plimba prin dormitorul-sufragerie al lui Marge cu un aer de familiaritate, ca şi cum el însuşi ar fi locuit aici jumătate din timp. Se aplecă deasupra unui ghiveci în care creştea nu ştiu ce plantă firavă şi îi atinse uşor frunza cu degetul arătător.

— Tom are ceva nostim să-ţi spună, spuse el. Spune-i, Tom.

Tom trase aer în piept şi începu. Făcu povestea să sune foarte nostim şi Marge rîse ca cineva care n-a mai avut ani de zile ceva nostim de care să rîdă.

— Cînd l-am văzut intrînd la „Raoul" după mine, eram gata s-o şterg printr-una din ferestrele din spate. Limba lui trăncănea independent de creier. Creierul estima cît de mult îi creşteau acţiunile în ochii lui Dickie şi ai lui Marge. Se citea pe feţele lor.

Urcarea dealului pînă la casa lui Dickie n-a mai părut nici pe jumătate atît de lungă ca data trecută. Arome delicioase de pui fript se insinuau pe terasă. Dickie pregăti nişte Martini. Tom făcu duş, apoi Dickie făcu duş şi ieşi şi-şi turnă ceva de băut, exact ca şi prima oară, dar atmosfera era acum complet alta.

Dickie se aşeză într-un scaun de răchită şi-şi trecu picioarele peste unul din braţe.

— Mai spune-mi, spuse el zîmbind. Ce ştii să faci? Mi-ai spus ca s-ar putea să-ţi iei o slujbă.

— De ce? Ai o slujbă pentru mine?

— N-aş putea spune asta.

— O, pot face mai multe lucruri— să fiu valet, să stau cu copiii, contabilitate — am un talent nefericit la cifre. Indiferent cît de tare mă îmbăt, îmi dau seama întotdeauna cînd un chelner mă înşală la nota de plată. Pot să falsific o semnătură, să conduc un elicopter, să mînuiesc zarurile, să joc, practic, rolul oricui, să gătesc şi să fac pe omul-spectacol într-un club de noapte în caz că animatorul de serviciu e bolnav. Să continui? Tom stătea înclinat înainte, numărîndu-le pe degete. Ar fi putut continua.

— Ce fel de om-spectacol? întrebă Dickie.

— Păi... Tom sări în picioare. Aşa, de exemplu. Luă o poză cu o mînă pe şold şi un picior întins. Asta e Lady Assburden, luînd contact cu metroul american. N-a fost niciodată în metrou la Londra, dar vrea să aibă cîteva experienţe americane.

Tom făcu totul în pantomimă, căutînd o monedă, descoperind că nu intră în automat, cumpărînd un jeton, întrebîndu-se zăpăcită pe ce scări să coboare, speriindu-se de zgomot şi de venirea trenului cel lung, întrebîndu-se din nou cum să iasă de-acolo — aici veni Marge şi Dickie îi spuse că era o englezoaică în metrou, dar Marge nu păru să priceapă şi întrebă „Ce?“ —, intrînd pe o uşă care nu putea *fi decît uşa de la WC-ul bărbaţilor, judecînd după convul*siile de oroare ba la una, ba la alta, care crescură pînă cînd leşină. Tom leşină graţios pe balansoarul de pe terasă.

— Minunat! strigă Dickie, aplaudînd.

Marge nu rîdea. Stătea acolo, părînd un pic nedumerită. Nici unul dintre ei nu se obosi să-i explice. Nu părea să aibă genul ăsta de simţ al umorului, oricum, îşi zicea Tom.

Sorbi din Martini, teribil de mulţumit de sine.

— O să fac alt număr pentru tine odată, îi spuse lui Marge, dar mai mult ca să-i sugereze lui Dickie că mai ştia şi altul.

— Gata masa? o întrebă Dickie. Mor de foame.

— Aştept să se facă anghinarele alea afurisite. Ştii ochiul ăla din faţă. Niciodată n-o să fiarbă ceva pe el. Îi zîmbi lui Tom.

— Dickie e foarte demodat în ceea ce priveşte unele lucruri, Tom, lucrurile cu care nu trebuie să-şi bată *el* capul. E numai o sobă cu lemne aici şi refuză să-şi cumpere frigider sau măcar un congelator.

— Unul dintre motivele pentru care am părăsit America, spuse Dickie. Lucrurile astea sînt o cheltuială inutilă într-o ţară cu atîţia servitori. Ce-ar face Ermelinda dacă ar putea pregăti o masă în jumătate de oră? Se ridică. Vino înăuntru, Tom, să-ţi arăt cîteva din picturile mele.

Dickie îl conduse în camera mare în care Tom se uitase de cîteva ori pe drumul spre duş şi înapoi, camera cu o canapea lungă sub cele două ferestre şi cu şevaletul mare în mijlocul podelei.

— *Ăsta-i unul din portretele lui Marge, la care lucrez* acum. Arătă spre tabloul de pe şevalet.

— Oh, spuse Tom cu interes. Nu era bun, după părerea lui, probabil după părerea oricui. Entuziasmul sălbatic al zîmbetului ei era un pic cam deplasat. Pielea ei era la fel de roşie ca a unui indian. Dacă Marge n-ar fi fost singura fată cu păr blond din împrejurimi, n-ai fi observat chiar nici o asemănare.

— Şi astea — o grămadă de peisaje, spuse Dickie cu un rîs depreciativ, deşi vroia în mod evident ca Tom să facă un compliment la adresa lor, căci în mod evident era mîndru de ele. Erau toate sălbatice şi făcute în pripă, monoton de asemănătoare. Combinaţia de cărămiziu şi albastru electric se afla aproape în toate, acoperişuri şi munţi cărămizii şi mări de un albastru electric. Era acelaşi albastru pe care-l pusese şi în ochii lui Marge.

— Încercarea mea suprarealistă, spuse Dickie, sprijinindu-şi o altă pînză pe genunchi.

Tom se crispă, simţind o ruşine aproape personală. Era din nou Marge, fără îndoială, deşi cu un păr lung şi şerpuitor şi, mai rău decît orice, cu două orizonturi în ochi, cu un peisaj miniatural cu casele şi munţii din Mongibello într-un ochi şi cu plaja în celălalt, plină de mici oameni roşii.

— Da, îmi place, spuse Tom.

Domnul Greenleaf avusese dreptate. Totuşi, treaba asta îl ţinea pe Dickie ocupat, îl ferea de încurcături, presupunea Tom, aşa cum ţinea ocupaţi mii de jalnici pictori amatori din întreaga Americă. Îi părea doar rău că Dickie intra în această categorie ca pictor, pentru că ar fi vrut ca Dickie să fie mult mai mult.

— N-o să fac niciodată lumea praf cu pictura mea, spuse Dickie, dar mie îmi face foarte multă plăcere s-o practic.

— Da. Tom vroia să uite totul în ceea ce privea picturile şi să uite că Dickie picta. Pot să văd şi restul casei?

— Sigur! N-ai văzut salonul, nu-i aşa?

Dickie deschise o uşă în hol, care dădea într-o cameră foarte mare, cu un şemineu, sofale, rafturi pentru cărţi şi cu vedere în trei direcţii — spre terasă, spre terenul din cealaltă parte a casei şi spre grădina din faţă. Dickie îi spuse că vara nu folosea camera, căci îi plăcea s-o păstreze ca pe o schimbare de decor pentru iarnă. Era mai degrabă un cabinet de lucru plin de cărţi decît o cameră de zi, se gîndi Tom. Era surprins. Şi-l imaginase pe Dickie ca pe un om nu neapărat inteligent şi care probabil îşi petrecea cea mai mare parte a timpului jucîndu-se. Poate că se înşelase. Dar nu credea că se înşela simţind că Dickie era plictisit în momentul acela şi avea nevoie de cineva care să-i arate cum să se distreze.

— Sus ce e? întrebă Tom.

Partea de sus era sub aşteptări: dormitorul lui Dickie din colţul casei de deasupra terasei era impersonal şi pustiu — un pat, un scrin cu sertare şi un balansoar, părînd pierdut şi stingher în spaţiul acela — în plus, patul era îngust, numai un pic mai lat decît unul de o persoană. Celelalte trei camere de la etajul al doilea nu erau nici măcar mobilate, sau cel puţin nu complet. Una din ele adăpostea doar lemne de foc şi o grămadă de rame pentru pînze. Cu siguranţă nu exista nicăieri nici o urmă a lui Marge şi mai puţin decît oriunde în dormitorul lui Dickie.

— Ce-ar fi să mergi odată cu mine la Napoli? întrebă Tom. N-am prea apucat să-l văd cînd am venit încoace.

— Bine, spuse Dickie. Marge şi cu mine mergem sîmbătă după-masă. Luăm cina acolo aproape în fiecare sîmbătă seara şi ne răsfăţăm la întoarcere cu un taxi sau o *carrozza*. Vino şi tu.

— Vroiam să spun, în timpul zilei sau într-o zi de lucru, ca să pot vedea ceva mai mult, spuse Tom, sperînd să scape de Marge în excursie. Sau pictezi toată ziua?

— Nu. E un autobuz la ora douăsprezece lunea, miercurea şi vinerea. Cred că putem merge mîine dacă ai chef.

— În regulă, spuse Tom, deşi nu era încă sigur că n-o să fie invitată şi Marge. Marge e catolică? întrebă el în timp ce coborau.

— Fervență! A fost convertită acum vreo șase luni de un italian pentru care a făcut o pasiune nebunească. Priceput la vorbă tipul! A stat aici cîteva luni, odihnindu-se după un accident la schi. Marge se consolează de pierderea lui Eduardo îmbrățișîndu-i religia.

— Credeam că e îndrăgostită de tine.

— De mine? Nu vorbi prostii!

Masa era gata cînd ieșiră pe terasă. Erau chiar și biscuiți fierbinți cu unt, făcuți de Marge.

— Îl știi pe Vic Simmons din New York? îl întrebă Tom pe Dickie.

Vic ținea un salon destul de important pentru artiști, scriitori și dansatori din New York, dar Dickie nu știa de el. Tom îl mai întrebă despre două sau trei persoane, dar tot fără succes.

Spera că Marge va pleca după cafea, dar nu se întîmplă așa. Cînd ea părăsi o clipă terasa, Tom spuse:

— Pot să te invit la cină la mine la hotel în seara asta?

— Mulțumesc. La ce oră?

— Șapte jumătate? Ca să avem puțin timp și pentru cocteiluri? La urma urmelor, sînt banii tatălui tău, adăugă Tom cu un zîmbet.

Dickie rîse.

— Bine, cocteiluri și o sticlă de vin bun, Marge! Marge tocmai se întorcea. Diseară cinăm la Miramare, prin amabilitatea lui *père* Greenleaf!

Deci venea și Marge și Tom nu putea face nimic în privința asta. La urma urmei, erau banii tatălui lui Dickie.

Cina din seara aceea a fost plăcută, dar prezența lui Marge îl împiedica pe Tom să vorbească despre orice i-ar fi făcut plăcere și nu se simțea tocmai sclipitor în prezența ei. Marge cunoștea pe unele dintre persoanele din restaurant și după masă își ceru scuze și se duse să-și bea cafeaua la altă masă.

— Cît vrei să stai aici? întrebă Dickie.

— A, cred că cel puțin o săptămînă, răspunse Tom.

— Pentru că... pometii lui Dickie se colorară puţin. Chiantiul îl binedispusese. Dacă ai de gînd să stai mai mult, de ce n-ai locui la mine? n-are rost să stai la hotel, decît dacă ţii neapărat.

— Mulţumesc foarte mult, spuse Tom.

— E un pat în camera sevitoarei, pe care n-ai văzut-o. Ermelinda nu doarme acolo. Sînt sigur că ne putem descurca cu mobila care-i împrăştiată pe-acolo, dacă tu crezi că ţi-ar plăcea.

— Sînt sigur că mi-ar plăcea. Apropo, tatăl tău mi-a dat şase sute de dolari pentru cheltuieli şi mai am încă vreo cinci sute din ei. Cred că ar trebui să ne distrăm puţin cu ei împreună, nu crezi?

— Cinci sute! spuse Dickie, ca şi cînd n-ar mai fi văzut în viaţa lui atîţia bani la un loc. Am putea face rost de-o maşinuţă cu ăştia!

Tom nu aderă la ideea cu maşina. Nu asta era ideea lui despre distracţie. Vroia să meargă la Paris. Văzu că Marge se întorcea.

În dimineaţa următoare se mută.

Dickie şi Ermelinda instalaseră un şifonier şi vreo două scaune într-una din camerele de la etaj, iar Dickie prinsese cu piuneze pe pereţi cîteva reproduceri ale unor portrete în mozaic din catedrala San Marco. Tom îl ajută pe Dickie să care patul îngust de fier din camera servitoarei. Înainte de douăsprezece erau gata, puţin ameţiţi de Frascatiul pe care-l sorbiseră în timp ce lucrau.

— Mai mergem la Napoli? întrebă Tom.

— Sigur. Dickie se uită la ceas. E abia douăsprezece fără un sfert. Putem prinde autobuzul de douăsprezece.

Nu-şi luară cu ei decît jachetele şi carnetul cu cecuri de călătorie al lui Tom. Autobuzul tocmai venea cînd ajunseră la poştă. Tom şi Dickie stătură lîngă uşă, aşteptînd ca lumea să coboare; apoi Dickie sări înăuntru, drept în faţa unui tînăr cu părul roşu şi o cămaşă sport în culori stridente, un american.

— Dickie!

— Freddie! ţipă Dickie. Ce faci aici?

— Am venit să te văd pe tine! Şi pe familia Cecchi. Mă găzduiesc ei pentru cîteva zile.

— *Ch'elegante!* Eu mă duc la Napoli cu un prieten. Tom! Dickie îi făcu semn lui Tom să se apropie şi le făcu cunoştinţă.

Numele americanului era Freddie Miles. Tom îl considera hidos. Ura părul roşu, mai ales acesta de culoarea morcovului, cu pielea albă şi pistrui. Freddie avea ochi mari, căprui-roşcat, ce păreau să i se rostogolească în cap ca şi cum ar fi fost şaşiu, sau poate era doar una dintre acele persoane care nu se uită niciodată la cei cu care vorbesc. Era şi cam masiv. Tom se întoarse, aşteptînd ca Dickie să-şi termine conversaţia. Ţineau autobuzul în loc, observă el. Dickie şi Freddie vorbeau despre schi, stabilind o întîlnire cîndva în decembrie, într-un oraş de care Tom nu auzise niciodată.

— Vom fi vreo cincisprezece la Cortina, pînă pe doi, spuse Freddie. O adevărată petrecere-trăsnet ca anul trecut! Trei săptămîni, dacă ne ţine punga!

— Dacă ţinem noi! spuse Dickie. Ne vedem diseară, Freddie.

Tom se urcă în autobuz după Dickie. Nu erau locuri libere şi erau înghesuiţi între un bărbat slăbănog transpirat, care mirosea, şi două ţărănci bătrîne care miroseau şi mai urît. Exact cînd părăseau satul, Dickie îşi aminti că Marge avea să vină la masă ca de obicei, căci ieri crezuseră că mutarea lui Tom avea să anuleze excursia la Napoli. Dickie îi strigă şoferului să oprească. Autobuzul se opri cu un scrîşnet de frîne şi o zdruncinătură care-i făcu pe toţi cei care stăteau în picioare să-şi piardă echilibrul, iar Dickie scoase capul pe fereastră şi strigă:

— Gino! Gino!

Un băieţel de pe drum veni în fugă ca să ia bancnota de o sută de lire pe care i-o întindea Dickie. Dickie îi spuse ceva în italiană, iar băieţelul spuse „*Subito, signor!*" şi o luă la fugă în susul drumului. Dickie îi mulţumi şoferului şi autobuzul porni din nou.

— L-am rugat să-i spună lui Marge că ne întoarcem în *seara asta, dar probabil tîrziu, spuse Dickie.*

— Bine.

Autobuzul îi lăsă într-o piaţă mare, aglomerată din Napoli şi fură pe dată înconjuraţi de cărucioare cu struguri, smochine, plăcinte şi pepeni verzi şi de strigătele unor adolescenţi cu stilouri şi jucării mecanice. Oamenii îi făceau loc lui Dickie.

— Ştiu un loc bun pentru prînz, spuse Dickie. O pizzerie napolitană adevărată. Îţi place pizza?

— Da.

Pizzeria se afla pe o stradă prea îngustă şi prea abruptă pentru maşini. Şiraguri de mărgele atîrnate în uşă, cîte o carafă cu vin pe fiecare masă, şi erau doar şase mese în tot localul, genul de local în care ai putea sta ore în şir să bei vin şi n-ai fi deranjat. Stătură acolo pînă la cinci, cînd Dickie spuse că e timpul să se ducă la „Galleria". Îşi ceru scuze că nu-l duce la muzeul de artă, care avea picturi originale de Da Vinci şi El Greco, spuse el, dar îl puteau vedea altă dată. Dickie petrecuse cea mai mare parte a după-amiezii vorbind despre Freddie, iar Tom găsi totul la fel de neinteresant ca şi faţa lui Freddie. Freddie era fiul proprietarului unui grup hotelier american şi autor dramatic — aşa-zis, după cîte înţelegea Tom, căci scrisese numai două piese şi nici una din ele nu văzuse Broadwayul. Freddie avea o casă la Cagnes-sur-Mer, iar Dickie stătuse cu el cîteva săptămîni, înainte de a veni în Italia.

— Asta-mi place mie, spuse Dickie însufleţit, în „Galleria" — să stau la o masă şi să privesc oamenii care trec. Îţi influenţează mult concepţia despre viaţă. Anglo-saxonii fac o mare greşeală că nu-i observă pe oameni de la o masă pe un trotuar.

Tom aprobă din cap. Mai auzise asta. Se aştepta la ceva profund şi original de la Dickie. Dickie era chipeş. Arăta neobişnuit cu faţa lui lungă, tăiată cu fineţe, cu ochii lui iuţi şi inteligenţi, cu ţinuta lui mîndră, indiferent cum era îmbrăcat. Acum purta nişte sandale uzate şi nişte pan-

taloni cam murdari, dar stătea acolo de parcă ar fi fost proprietarul „Galleriei", pălăvrăgind în italieneşte cu chelnerul cînd le aduse cafelele.

— *Ciao!* îi strigă unui italian care trecea pe acolo.

— *Ciao,* Dickie!

— El îi schimbă cecurile de călătorie lui Marge sîmbăta, îi explică Dickie lui Tom.

Un italian bine îmbrăcat îl salută pe Dickie cu o fluturare prietenească de mînă şi se aşează cu ei la masă. Tom le asculta conversaţia în italiană, înţelegînd ici-colo cîte un cuvînt. Începea să se simtă obosit.

— Vrei să mergi la Roma? îl întrebă Dickie deodată.

— Sigur, spuse Tom. Acum? Se ridică în picioare, căutîndu-şi banii ca să plătească micile note de plată pe care le strecurase chelnerul sub ceştile de cafea.

Italianul avea un Cadillac lung, cenuşiu, echipat cu jaluzele, un claxon cu patru tonuri şi un radio strălucitor pe care el şi Dickie păreau mulţumiţi să-l asculte la maximum. Ajunseră la periferia Romei cam în două ore. Tom se ridică în timp ce treceau pe Via Appia, pentru că n-o mai văzuse niciodată. Din loc în loc drumul era plin de hîrtoape. Erau suprafeţe de cărămidă romană originală, lăsată neacoperită pentru a arăta oamenilor cum erau drumurile romane, spuse italianul. Cîmpurile plate din stînga şi din dreapta păreau deprimante în lumina amurgului, ca un cimitir arhaic, se gîndea Tom, în care mai rămăseseră doar cîteva morminte şi rămăşiţe de morminte. Italianul îi lăsă în mijlocul unei străzi din Roma şi îşi luă brusc rămas-bun.

— Se grăbeşte, spuse Dickie. Trebuie să-şi vadă prietena şi să plece înainte de a se întoarce soţul, la unsprezece. Ăsta e music-hall-ul pe care-l căutam. Vino.

Cumpărară bilete pentru spectacolul de music-hall din seara aceea. Mai era o oră pînă începea şi se duseră pe Via Veneto, luară o masă afară la una dintre cafenele şi comandară Americano. Dickie nu cunoştea pe nimeni în Roma, observă Tom, cel puţin pe nimeni din cei care treceau, şi priviseră sute de italieni şi americani trecînd pe

lîngă masa lor. Tom înţelese foarte puţin din spectacolul de music-hall, dar îşi dădu silinţa. Dickie propuse să plece înainte de a se termina. Apoi prinseră o *carrozza* şi se plimbară prin oraş, trecură pe lîngă mai multe fîntîni, prin Forum şi în jurul Colosseumului. Apăruse luna. Tom mai era încă puţin somnoros, dar somnul, dublat de plăcerea de a fi la Roma pentru prima dată, îi conferea o dispoziţie blîndă, receptivă. Şedeau tolăniţi în *carrozza,* amîndoi cu cîte-un picior încălţat în sandală sprijinit pe genunchiul celălalt, şi lui Tom i se părea că priveşte într-o oglindă cînd se uita la piciorul lui şi la cel al lui Dickie, chiar lîngă el. Aveau aceeaşi înălţime şi aproape aceeaşi greutate, poate Dickie să fi fost puţin mai greu, şi purtau aceeaşi măsură la halat, şosete, şi, probabil, la cămăşi.

Dickie chiar spusese „Mulţumesc, domnule Greenleaf", atunci cînd Tom plătise vizitiului. Tom se simţise oarecum straniu.

Erau într-o dispoziţie şi mai bună pe la unu dimineaţa, după ce împărţiseră la masă o sticlă şi jumătate de vin. Mergeau ţinîndu-se pe după umeri, cîntînd, iar la un colţ întunecos intrară, nu se ştie cum, într-o fată şi o trîntiră la pămînt. O ridicară, scuzîndu-se, şi se oferiră să o conducă acasă. Ea protestă, ei insistară, fiecare de cîte o parte. Trebuia să prindă un anumit troleibuz, spuse ea. Dickie nici nu vru să audă de aşa ceva. Găsi el un taxi. Dickie şi Tom şedeau foarte cuviincios la margine, cu braţele încrucişate şi o făceau să rîdă. Tom înţelegea aproape tot ce spunea Dickie. O ajutară pe fată să coboare pe o străduţă care semăna din nou a Napoli, iar ea spuse „*Grazie tante!*" şi dădu mîna cu amîndoi, apoi dispăru printr-o poartă complet neagră.

— *Ai auzit?* spuse Dickie. *A spus că sîntem cei mai drăguţi americani pe care i-a cunoscut vreodată!*

— Ştii ce-ar face majoritatea nenorociţilor de americani într-o asemenea împrejurare — ar viola-o, spuse Tom.

— Şi-acu' unde sîntem? întrebă Dickie, uitîndu-se de jur împrejur.

Nici unul dintre ei nu avea nici cea mai vagă idee despre locul în care se aflau. Merseră de-a lungul cîtorva blocuri fără să găsească vreun indicator sau vreun nume de stradă cunoscut. Urinară lîngă un zid întunecat, apoi se mai învîrtiră.

— Cînd o să se lumineze, o să putem vedea unde ne aflăm, spuse Dickie vesel. Se uită la ceas. Mai sînt numai vreo două ore.

— Bine.

— Meritã, ca să conduci o fată drăguţă, nu? întrebă Dickie, clătinîndu-se puţin.

— Sigur că merită. Îmi plac fetele, spuse Tom cu convingere. Totuşi, e mai bine că Marge nu e aici în seara asta. N-am fi putut în nici un caz s-o conducem pe fata aceea dacă am fi fost cu Marge.

— O, nu ştiu, spuse Dickie gînditor, uitîndu-se în jos, spre picioarele lui nesigure. Marge nu e...

— Vreau să spun doar că dacă Marge ar fi fost aici ne-am fi bătut capul să găsim un hotel pentru noapte. Am fi fost *în* afurisitul de hotel, probabil. N-am fi văzut jumătate din Roma!

— Asta aşa e! Dickie îi trecu o mînă pe după umeri.

Dickie îl scutură de umăr cu brutalitate. Tom încercă să se elibereze şi să-l prindă de mînă.

— Dickie-e! Tom deschise ochii şi se trezi în faţa unui poliţist.

Se ridică. Se afla într-un parc. Era în zori. Dickie stătea lîngă el pe iarbă, vorbind foarte calm în italiană cu poliţistul. Tom îşi căută carnetul dreptunghiular cu cecuri de călătorie. Mai erau încă în buzunarul lui.

— *Passporti!* îi repezi din nou poliţistul, şi din nou Dickie se cufundă calm în explicaţii.

Tom ştia exact ce spunea Dickie. Spunea că sînt americani şi că n-au paşapoartele la ei pentru că ieşiseră doar

pentru o scurtă plimbare ca să se uite la stele. Lui Tom îi veni să rîdă. Se ridică clătinîndu-se şi îşi scutură hainele de praf. Dickie era şi el în picioare şi începură să se îndepărteze, deşi poliţistul încă mai ţipa la ei. Dickie îi răspunse ceva pe un ton politicos, explicativ. Cel puţin, poliţistul nu-i urmărea.

— Chiar că arătăm cam nasol, spuse Dickie.

Tom aprobă. Avea o ruptură lungă la genunchiul pantalonului, probabil acolo unde căzuse. Hainele le erau mototolite şi pătate de iarbă şi îmbîcsite de praf şi transpiraţie, dar acum tremurau de frig. Intrară în prima cafenea pe care o văzură şi băură cafea cu lapte şi rulouri dulci, apoi cîteva pahare de coniac italienesc care avea un gust îngrozitor, dar îi încălzea. Apoi începură să rîdă. Erau încă beţi.

Pe la ora unsprezece fură la Napoli, tocmai la timp pentru a prinde autobuzul de Mongibello. Era minunat să se gîndească la o întoarcere la Roma cînd vor fi îmbrăcaţi mai prezentabil şi vor vizita toate muzeele care le scăpaseră, şi era minunat să se gîndească la cum vor zăcea întinşi pe plajă la Mongibello în după-amiaza aceea, prăjindu-se la soare. Făcură duş acasă la Dickie, apoi căzură fiecare pe patul lui şi dormiră pînă cînd îi trezi Marge, pe la patru. Marge era neliniştită că Dickie nu-i trimisese o telegramă în care să-i comunice că rămînea peste noapte la Roma.

— Nu că m-ar deranja că ai rămas peste noapte, dar am crezut că sînteţi la Napoli şi la Napoli se poate întîmpla orice.

— Oh-h, tărăgănă Dickie aruncînd o privire spre Tom. Acesta prepara Bloody Mary pentru toţi trei.

Tom păstra o tăcere misterioasă. N-avea de gînd să-i spună lui Marge nimic din ceea ce făcuseră. Să-şi imagineze ce vrea. Din spusele lui Dickie reieşea în mod evident că se distraseră foarte bine. Tom observă că ea se uita la Dickie cu dezaprobare pentru mahmureala lui, pentru faţa lui nebărbierită şi pentru băutura pe care o pregătea

acum. Era în ochii lui Marge, atunci cînd era foarte serioasă, ceva care o făcea să pară bătrînă şi înţeleaptă în ciuda hainelor de ingenuă pe care le purta şi a părului răvăşit de vînt ca şi a aspectului ei general de fată-cercetaş. Acum avea privirea unei mame sau a unei surori mai mari — străvechea dezaprobare feminină faţă de jocul destructiv al băieţilor şi al bărbaţilor. Tra-la-la! Sau era gelozie? Părea să ştie că Dickie stabilise cu el o relaţie mai strînsă în douăzeci şi patru de ore, numai pentru că era şi el bărbat, decît ar fi putut avea ea vreodată cu Dickie, indiferent dacă o iubea sau nu — şi n-o iubea. După cîteva momente însă, ea se destinse şi privirea aceea îi dispăru din ochi. Dickie îl lăsă cu Marge pe terasă. Tom o întrebă despre cartea pe care o scria. Era o carte despre Mongibello, îi spuse ea, cu fotografii făcute de ea. Îi spuse că ea era din Ohio şi îi arătă o poză, pe care o purta în portofel, a casei familiei ei. Nu era decît o casă simplă, prăpădită, dar era căminul ei, spuse Marge zîmbind. Pronunţase adjectivul „prăpădit", ceea ce pe Tom îl amuză căci ăsta era cuvîntul pe care-l folosea pentru a descrie oamenii beţi şi numai cu cîteva minute înainte îi spusese lui Dickie: „Arăţi absolut prăpădit!"; limbajul ei, îşi zicea el, era abominabil, atît alegerea cuvintelor cît şi pronunţia. Se strădui să fie deosebit de drăguţ cu ea. Simţea că-şi putea permite. O duse pînă la poartă şi îşi luară prieteneşte rămas-bun, dar nici unul din ei nu sugeră în nici un fel că s-ar putea întîlni toţi trei mai tîrziu în ziua aceea sau în ziua următoare. Nu era nici o îndoială, Marge era puţin supărată pe Dickie.

10

Vreo trei sau patru zile aproape că n-o văzură pe Marge decît la plajă, şi era în mod sensibil mai rece faţă de amîndoi. Zîmbea şi vorbea la fel de mult sau poate

chiar mai mult, dar exista acum o notă de politeţe care făcea loc răcelii. Tom observă că Dickie era îngrijorat, se pare însă că nu destul de îngrijorat pentru a discuta cu Marge între patru ochi, căci nu fusese singur cu ea de cînd se mutase Tom la el. De cînd se mutase în casa lui, Tom se aflase lîngă Dickie clipă de clipă.

În cele din urmă, Tom, pentru a arăta că nu e stupid în ceea ce-o privea pe Marge, îi spuse lui Dickie că avea impresîa că ea se comportă ciudat.

— A, e cu toane, spuse Dickie. Probabil că lucrează bine. Nu-i place să vadă pe nimeni cînd lucrează intens.

Relaţia Dickie-Marge era în mod evident exact aşa cum presupusese el la început, se gîndi Tom. Marge ţinea la Dickie mult mai mult decît ţinea el la ea.

În orice caz, Tom continua să-l distreze pe Dickie. Avea o grămadă de povestioare nostime pe care să i le spună lui Dickie despre oamenii pe care-i cunoştea în New York, unele din ele adevărate, altele inventate. Făceau cîte o plimbare cu barca lui Dickie în fiecare zi. Nu se pomeni nimic despre vreo dată la care ar pleca Tom. Era vădit că lui Dickie îi făcea plăcere compania lui. Nu-i stătea în cale atunci cînd vroia să picteze şi era întotdeauna gata să lase baltă orice ar fi făcut ca să meargă cu Dickie la o plimbare pe jos sau cu barca sau pur şi simplu că să stea de vorbă. Dickie părea de asemenea mulţumit că Tom îşi lua în serios studiile de limbă italiană. Petrecea cîteva ore pe zi cu cărţile lui de gramatică şi conversaţie.

Tom îi scrise domnului Greenleaf că locuia acum cu Dickie pentru cîteva zile şi îi spuse că Dickie pomenise de faptul că va veni acasă pentru o vreme, în iarnă, şi că probabil pînă atunci îl va putea convinge să rămînă mai mult. Această scrisoare suna mult mai bine acum, că stătea acasă la Dickie, decît prima lui scrisoare, în care spusese că locuieşte la un hotel din Mongibello. Tom mai spunea că atunci cînd i se vor termina banii avea de gînd să încerce să-şi găsească o slujbă, poate la unul din hotelurile din sat, o remarcă întîmplătoare care servea dublu-

lui scop de a-i aminti domnului Greenleaf că şase sute de dolari se pot termina şi de asemenea că era un tînăr pregătit şi dornic să-şi cîştige existenţa prin muncă. Tom vroia să-i transmită aceeaşi bună impresie şi lui Dickie, astfel că îi dădu şi lui scrisoarea s-o citească înainte de a lipi plicul.

Mai trecu o săptămînă, cu o vreme extraordinar de plăcută, cu zile extraordinar de leneşe în care cel mai mare efort fizic al lui Tom era să urce treptele de piatră de la plajă, în fiecare după-amiază, şi cel mai mare efort intelectual să încerce să converseze în italiană cu Fausto, tînărul italian în vîrstă de douăzeci şi trei de ani pe care Dickie îl găsise în sat şi-l angajase să vină de trei ori pe săptămînă ca să-i dea lui Tom lecţii de italiană.

Într-o zi se duseră la Capri cu barca lui Dickie. Capri se afla exact atît de departe cît să nu fie vizibilă din Mongibello. Tom era plin de avînt, dar Dickie era într-una din stările lui preocupate şi refuza să fie entuziasmat de ceva, orice ar fi. Se certă cu paznicul debarcaderului unde o legaseră pe *Pipistrello*. Dickie nu vru nici măcar să facă o plimbare pe străduţele minunate care porneau din piaţă în toate direcţiile. Se aşezară într-o cafenea din piaţă şi băură vreo două Fernet-Branca, apoi Dickie vroi să pornească spre casă înainte de a se întuneca, deşi Tom ar fi plătit cu dragă inimă nota de la hotel dacă Dickie ar fi acceptat să rămînă peste noapte. Tom îşi zise că vor mai veni la Capri, astfel că şterse cu buretele acea zi şi încercă s-o uite.

Sosi o scrisoare de la domnul Greenleaf, care se încrucişase pe drum cu scrisoarea lui Tom şi în care domnul Greenleaf îşi înşira iarăşi toate argumentele în favoarea întoarcerii lui Dickie, îi ura lui Tom succes şi cerea un răspuns urgent cu privire la rezultatele obţinute. Din nou Tom puse conştiincios mînă pe stilou şi îi răspunse. Scrisoarea domnului Greenleaf avea în aşa măsură un ton de afaceri, şocant, ca şi cum ar fi controlat expedierea unor piese de vapor, se gîndi Tom — încît îi fu foarte uşor să răspundă în acelaşi stil. Tom era puţin ameţit cînd scria

scrisoarea, căci era imediat după prînz şi întotdeauna erau uşor ameţiţi cu vin imediat după prînz, o senzaţie delicioasă care putea fi înlăturată pe loc, cu cîteva cafele şi cu o plimbare scurtă, sau prelungită cu încă un pahar de vin pe care-l sorbeau alene în timpul obişnuitei trîndăveli de după-amiază. Tom se amuză lăsînd să se întrevadă o uşoară speranţă în scrisoarea lui. Scrise exact în stilul domnului Greenleaf:

> Dacă nu mă înşel, Richard şovăie în hotărîrea lui de a mai petrece încă o iarnă aici. După cum v-am promis, voi face tot ce-mi stă în puteri să-l conving să nu mai petreacă încă o iarnă aici şi, în timp — cu toate că ar putea dura chiar pînă în preajma Crăciunului —, poate că l-aş putea face să rămînă în Statele Unite cînd va veni acolo.

Tom nu se putu împiedica să zîmbească în timp ce scria toate acestea, căci el şi Dickie discutau despre o croazieră prin insulele Greciei în iarna aceea, iar Dickie renunţase la ideea de a se mai duce acasă chiar şi pentru cîteva zile, dacă nu cumva boala mamei lui avea să se agraveze pînă atunci. Discutaseră, de asemenea, să petreacă lunile ianuarie şi februarie, cele mai urîte la Mongibello, în Majorca. Iar Marge nu avea să vină cu ei, Tom era sigur. Atît el cît şi Dickie o excluseseră din planurile lor de călătorie de cîte ori discutaseră, deşi Dickie făcuse greşeala de a-i spune în treacăt că s-ar putea ca ei să plece într-o croazieră la iarnă. Dickie era atît de al naibii de deschis întotdeauna! Iar acum, deşi Tom ştia că Dickie era încă hotărît să meargă singuri, acesta era mai atent ca de obicei cu Marge, numai pentru ca-şi dăduse seama că se va simţi singură aici şi că era de-a dreptul urît din partea lor să n-o invite. Dickie şi Tom încercau amîndoi să-şi găsească o acoperire sugerîndu-i că vor călători în condiţiile cele mai ieftine şi mai rele din Grecia, pe vase care transportau animale, dormind cu ţăranii pe punte şi aşa mai departe, în nici un caz un mod de a călători pentru o fată. Dar Marge tot părea mîhnită şi Dickie, tot încerca s-o dreagă invitînd-o

acum mai des la prînz şi la cină la el acasă. Uneori Dickie o lua pe Marge de mînă cînd urcau la plajă, deşi Marge nu-l lăsa întotdeauna să i-o ţină. Îşi elibera cîteodată mîna după cîteva clipe într-un mod care pe Tom îl făcea să creadă că murea să fie ţinută de mînă.

Iar cînd o rugară să meargă cu ei la Herculaneum, ea refuză.

— Cred că o să rămîn acasă. Să vă simţiţi bine, ca-ntre băieţi, spuse, făcînd un efort să zîmbească vesel.

— Ei, dacă nu vrea, nu vrea, îi spuse Tom lui Dickie şi se strecură cu tact în casă, ca ea şi Dickie să poate discuta între patru ochi pe terasă dacă vroiau.

Tom se aşeză pe pervazul larg al ferestrei din atelierul lui Dickie şi privi marea, cu braţele încrucişate la piept. Îi plăcea să se uite la albastra Mediterană şi să se gîndească la el şi Dickie navigînd oriîncotro ar fi vrut. Tanger, Sofia, Cairo, Sevastopol ... Pînă cînd i se vor termina banii, gîndi Tom, Dickie avea să se ataşeze atît de mult de el încît i se va părea de la sine înţeles că vor continua să locuiască împreună. Amîndoi puteau să trăiască lejer din venitul de cinci sute de dolari pe lună ai lui Dickie. De pe terasă se auzea un ton rugător în vocea lui Dickie şi răspunsurile monosilabice ale lui Marge. Apoi auzi poarta trîntindu-se. Marge plecase. Avusese de gînd să rămînă la prînz. Tom sări de pe pervaz şi se duse la Dickie, pe terasă.

— A supărat-o ceva? întrebă Tom.

— Nu. Se simte oarecum dată deoparte, cred.

— Noi am încercat, în orice caz, s-o includem şi pe ea.

— Nu e numai asta. Dickie se plimba încet de-a lungul terasei. Acum spune că nu mai vrea să meargă nici la Cortina cu mine.

— A, probabil pînă în decembrie o să se răzgîndească în ceea ce priveşte Cortina.

— Mă îndoiesc, spuse Dickie.

Tom presupunea că asta era fiindcă mergea şi el la Cortina. Dickie îl învitase cu o săptămînă în urmă. Freddie Miles plecase cînd se întorseseră ei din excursia la Roma:

trebuise să plece urgent la Londra, din cîte le spusese *Marge. Dar Dickie spusese că-i va scrie lui Freddie că* venea cu un prieten.

— Vrei să plec, Dickie? întrebă Tom, sigur că Dickie nu vroia ca el să plece. Am impresia că vă deranjez, pe tine şi pe Marge.

— Bineînţeles că nu! De ce să ne deranjezi?

— Păi, din punctul ei de vedere.

— Nu. Doar că îi datorez ceva. Şi nu m-am purtat prea frumos cu ea în ultima vreme, *Noi* nu ne-am purtat frumos.

Tom ştia că vrea să spună că el şi Marge îşi ţinuseră de urît unul altuia în iarna lungă şi mohorîtă care trecuse, cînd fuseseră singurii americani din sat, şi că n-ar trebui s-o neglijeze acum, cînd apăruse altcineva.

— Aş putea vorbi eu cu ea despre plecarea la Cortina, sugeră Tom.

— Atunci chiar că n-o să mai meargă, spuse Dickie laconic şi intră în casă.

Tom îl auzi spunîndu-i Ermelindei să mai întîrzie cu prînzul pentru că nu era încă gata să vină la masă. Deşi în italiană, Tom putut auzi cum Dickie spusese că *el* nu era gata pentru prînz, pe tonul stăpînului casei. Dickie ieşi pe terasă, protejîndu-şi bricheta cu mîna în timp ce se străduia să-şi aprindă ţigara. Dickie avea o frumoasă brichetă de argint, dar la cea mai mică adiere de vînt nu mai funcţiona cum trebuie. În cele din urmă, Tom scoase bricheta lui urîtă, cu flacără mare, tot atît de urîtă şi eficientă ca o piesă de echipament militar, şi i-o aprinse. Tom se abţinu să propună o băutură: nu era la el acasă, deşi întîmplător el cumpărase cele trei sticle de Gilbey's care se aflau acum în bucătărie.

— E trecut de două, spuse Tom. Nu vrei să facem o plimbare pînă la poştă?

Luigi deschidea poşta la două şi jumătate, alteori nu mai devreme de patru, nu se ştia niciodată.

Coborîră dealul în tăcere. Ce Dumnezeu o fi spus Marge despre el, se întreba Tom. Sentimentul brusc şi apăsător de vinovăţie făcu să-i apară broboane de sudoare pe frunte, un sentiment amorf şi totuşi foarte puternic de vinovăţie, ca şi cum Marge i-ar fi spus lui Dickie nici mai mult, nici mai puţin că el furase ceva sau făcuse vreun alt lucru ruşinos. Dickie nu s-ar fi purtat aşa numai pentru că Marge fusese rece, îşi zicea el. Dickie păşea cu umbletul acela gîrbovit, delăsat, care-i scotea genunchii osoşi în afară, umblet pe care Tom îl adoptase şi el, în mod inconştient. Dar acum Dickie avea bărbia lăsată în piept şi mîinile îndesate în buzunarele pantalonilor scurţi. Sparse tăcerea doar ca să-l salute pe Luigi şi să-i mulţumească pentru scrisoare. Tom nu primise nimic. Scrisoarea lui Dickie era de la o bancă din Napoli, un formular pe care Tom zări bătut la maşină, într-un spaţiu liber, $ 500,00. Dickie băgă neglijent formularul într-un buzunar şi aruncă plicul într-un coş de gunoi. Anunţul lunar că banii lui Dickie sosiseră la Napoli, se gîndi Tom. Dickie îi spusese că societatea lui financiară îi trimitea banii la o bancă din Napoli. Coborîră în continuare dealul şi Tom presupunea că se vor plimba spre drumul principal pînă acolo unde se curba în jurul ţărmului stîncos de pe cealaltă parte a satului, cum mai făcuseră şi-n alte dăţi, dar Dickie se opri la treptele ce duceau spre casa lui Marge.

— Cred c-o să urc s-o văd pe Marge, spuse. Nu stau mult, dar n-are rost să mă aştepţi.

— Bine, spuse Tom, simţindu-se brusc părăsit. Îl urmări un timp pe Dickie urcînd treptele tăiate în zid, apoi se întoarse deodată şi o porni înapoi spre casă.

Pe la jumătatea dealului se opri, ezitînd între impulsul de a se duce să bea ceva la Giorgio (dar Martiniul lui Giorgio era groaznic) şi cel de a se duce la Marge şi, pretextînd că a venit să-i ceară scuze, să se descarce surprinzîndu-i şi inoportunîndu-i. Simţi deodată că Dickie o îmbrăţişa, sau cel puţin o atingea, în acest moment, şi pe de-o parte ar fi vrut să vadă, pe de altă parte îl îngrozea

ideea de a vedea. Se întoarse şi porni înapoi spre poarta lui Marge. Închise cu grijă poarta în urma lui, deşi casa ei era destul de departe şi n-avea cum s-o fi auzit, apoi urcă în fugă treptele, cîte două o dată. Încetini cînd urcă ultimul grup de trepte. Va spune: „Uite, Marge, îmi pare rău dacă *eu* am fost cauza tensiunii create aici. Te-am rugat să vii astăzi şi am vorbit serios. *Eu* am vorbit serios."

Tom se opri cînd văzu fereastra lui Marge: braţul lui Dickie în jurul taliei ei. Dickie o săruta, mici săruturi pe obraz, zîmbindu-i. Erau doar la vreo cinci metri de el, dar camera era în umbră faţă de soarele strălucitor în care stătea el şi trebuia să-şi mijească ochii pentru a vedea. Acum faţa lui Marge era îndreptată în sus spre Dickie, ca şi cînd ar fi fost vrăjită, pierdută în extaz, şi ceea ce-l dezgusta pe Tom era că ştia că Dickie n-o face din toată inima, că Dickie folosea doar acest mod ieftin, desigur, uşor, de a-i păstra prietenia. Ceea ce-l dezgusta era proeminenţa mare a fundului ei în fustă de ţărancă sub braţul lui Dickie, care-i înconjura talia. Şi Dickie...! Tom chiar nu l-ar fi crezut în stare de una ca asta!

Tom se întoarse şi coborî în fugă scările, simţind nevoia să urle. Alergă tot drumul spre casă şi ajunse gîfîind, ţinîndu-se de parapet după ce intră pe poartă. Se aşeză pentru cîteva momente pe canapeaua din studioul lui Dickie, cu mintea ameţită şi pustie. Sărutul acela... nu prea părea primul sărut. Merse pînă la şevaletul lui Dickie, evitînd inconştient să se uite la pictura proastă care se afla pe el, luă guma tocită de pe paletă şi o azvîrli violent pe fereastră, o văzu descriind un arc şi dispărînd în direcţia mării. Mai adună cîteva gume de pe masa lui Dickie, pixuri, beţigaşe, bucăţi de cărbune şi pasteluri şi le azvîrli una cîte una prin colţuri sau afară pe fereastră. Avea o senzaţie ciudată, că mintea îi rămînea calmă şi logică şi corpul îi scăpase de sub control. Alergă pe terasă cu intenţia de a sări pe parapet şi a executa un dans sau a sta în cap, dar spaţiul gol de dincolo de parapet îl opri.

Urcă în camera lui Dickie şi se plimbă de colo-colo cîteva clipe, cu mîinile în buzunare. Se întrebă cînd s-o întoarce Dickie. Sau avea de gînd să rămînă toată după-amiaza, să se culce de-a binelea cu ea? Deschise larg uşa de la dulapul lui Dickie şi se uită înăuntru. Era acolo un costum de flanelă gri, proaspăt călcat şi aparent nou, pe care nu-l văzuse niciodată pe Dickie purtîndu-l. Tom îl scoase. Îşi scoase pantalonii scurţi pînă la genunchi şi îşi puse pantalonii de flanelă gri. Îşi puse o pereche de pantofi de-ai lui Dickie. Apoi deschise sertarul de jos al scrinului şi scoase o cămaşă curată, cu dungi albastre şi albe.

Alese o cravată bleumarin de mătase şi şi-o înnodă cu grijă. Costumul îi venea bine. Îşi refăcu cărarea din păr mai într-o parte, aşa cum o purta Dickie.

— Marge, trebuie să înţelegi că nu te *iubesc*, spuse Tom în oglindă cu vocea lui Dickie, cu tonul mai ridicat folosit de Dickie pentru cuvintele pe care vroia să le accentueze, cu acel mic mormăit din gîtlej la sfîrşitul frazei, care putea fi plăcut sau neplăcut, intim sau rece, în funcţie de dispoziţia lui Dickie.

— Marge, termină! Tom se întoarse deodată şi făcu o mişcare în aer ca şi cum ar fi apucat-o pe Marge de gît. O scutură, o strînse, în timp ce ea aluneca din ce în ce mai jos, pînă cînd în cele din urmă o lăsă pe podea fără vlagă. Îşi şterse fruntea aşa cum făcea Dickie, îşi căută o batistă şi, negăsind, luă una din sertarul de sus al lui Dickie, apoi se întoarse în faţa oglinzii. Pînă şi buzele lui întredeschise arătau ca ale lui Dickie cînd îşi pierdea răsuflarea din cauza înotului, descoperindu-i puţin dinţii de jos.

— Ştii de ce a trebuit să fac asta, spuse, încă răsuflînd greu, adresîndu-i-se lui Marge, deşi se privea în oglindă. Te-ai interpus între mine şi Tom — nu, nu de asta! Dar *există* o legătură între noi!

Se întoarse, păşi peste corpul imaginar şi merse tiptil pînă la fereastră. Putea vedea, dincolo de cotitura şoselei, panta neclară a treptelor care duceau spre casa lui Marge. Dickie nu se afla pe trepte sau pe părţile din drum care

erau vizibile. Probabil că fac dragoste, îşi zise Tom cu o mai pronunţată crispare de dezgust în gît. Şi-i imagina, penibil, stîngaci, fără satisfacţie pentru Dickie, iar pe Marge — încîntată. Ea ar fi încîntată şi dac-ar tortura-o! Tom se întoarse repede la dulap şi luă o pălărie de pe raftul de sus. Era o pălărie tiroleză mică, gri, cu o pană verde cu alb într-o margine. Şi-o puse ştrengăreşte pe-o ureche. Îl surprinse cît de mult semăna cu Dickie avînd partea de sus a capului acoperită. De fapt numai părul lui mai închis la culoare se deosebea mult de al lui Dickie. Altfel, nasul — sau cel puţin forma lui în general — maxilarul îngust, sprîncenele dacă le ţinea drepte...

— Ce *faci*?

Tom se întoarse cu o mişcare bruscă. Dickie era în prag. Tom îşi dădu seama că trebuie să fi fost chiar dedesubt, la poartă, cînd se uitase el pe fereastră.

— A, mă distrez şi eu, spuse Tom cu vocea aceea joasă, pe care o avea întotdeauna cînd era stînjenit. Îmi pare rău, Dickie.

Gura lui Dickie se deschise o clipă, apoi se închise ca şi cum furia i-ar fi învîrtejit cuvintele prea mult ca să le mai poată pronunţa. Pentru Tom era la fel de rău ca şi cînd ar fi vorbit. Dickie intră în cameră.

— Dickie, îmi pare rău dacă asta...

Pocnetul violent al uşii îl întrerupse. Dickie începu să-şi descheie cămaşa încruntat, exact aşa cum ar fi făcut-o şi dacă Tom nu s-ar fi aflat acolo, căci era camera lui, şi ce căuta Tom acolo? Tom rămăsese împietrit de frică.

— Aş vrea să ieşi din hainele mele, spuse Dickie.

Tom începu să se dezbrace, cu degete neîndemînatice din cauza amorţelii, a şocului, căci pînă acum Dickie îi spusese mereu să îmbrace unul sau altul dintre lucrurile lui. Nu-i va mai spune asta niciodată.

Dickie se uită la picioarele lui Tom.

— Şi pantofii? Eşti nebun?

— Nu. Tom încercă să se adune în timp ce punea costumul la loc, apoi întrebă: te-ai împăcat cu Marge?

— Cu noi e totul în regulă, se răsti Dickie, într-un mod care-l excludea pe Tom dintre ei. Altceva vreau să-ţi spun, dar clar, zise, uitîndu-se la Tom. Nu sînt homo. Nu ştiu dacă ai crezut că sînt sau nu.

— Homo? Tom zîmbi slab. N-am crezut niciodată că eşti homo.

Dickie deschise gura să mai spună ceva, dar n-o făcu. Se îndreptă şi i se zăriră coastele prin pieptul bronzat.

— Ei bine, Marge crede că eşti.

— De ce? Tom simţi că-i fuge sîngele din obraji. Îşi aruncă înciudat cel de-al doilea pantof al lui Dickie din picior şi puse perechea în dulap. De ce ar crede asta? Ce-am făcut? Simţi că leşină. Nimeni nu i-o spusese vreodată direct, nu în felul acesta.

— Pur şi simplu după cum te comporţi, spuse Dickie pe un ton mormăit şi ieşi din cameră.

Tom îşi puse repede pantalonii scurţi. Se ascunsese pe jumătate de Dickie în spatele uşii dulapului, deşi avea lenjeria pe el. Numai pentru că Dickie îl plăcea, gîndi el, Marge se lansase în acuzaţii murdare la adresa lui, faţă de Dickie. Iar Dickie nu avusese curajul s-o înfrunte şi să i le infirme!

Coborî şi îl găsi pe Dickie preparîndu-şi o băutură la barul de pe terasă.

— Dickie, vreau să fie foarte clar, începu Tom. Nici eu nu sînt homo şi nu vreau ca cineva să creadă că sînt.

— Perfect, mormăi Dickie.

Tonul îi amintea lui Tom de răspunsurile pe care i le dăduse Dickie atunci cînd îl întrebase dacă cunoştea vreo persoană sau alta din New York. Unii dintre cei despre care-l întrebase pe Dickie erau homosexuali, e adevărat, şi adeseori îl suspectase că ar fi negat deliberat că-i cunoaşte, cînd de fapt îi cunoştea. Foarte bine! Cine făcea caz de asta, la urma urmelor? Dickie. Tom ezita, în timp ce mintea lui era frămîntată de o învălmăşeală de lucruri pe care le-ar fi putut spune, lucruri amare, lucruri conciliante, recunoscătoare şi ostile. Mintea i se întorcea

la anumite grupuri de oameni pe care-i cunoscuse în New York, îi cunoscuse şi-i părăsise pînă la urmă, pe toţi, dar acum regreta pînă şi că îi cunoscuse vreodată. Ei îl adoptaseră pentru că îi amuza, dar *el* nu avusese nimic de-a face cu nici unul dintre ei! Cînd vreo doi dintre ei îi făcuseră avansuri, îi respinsese — deşi îşi amintea cît se străduia după aceea să-i împace aducîndu-le gheaţă pentru băuturi; luîndu-i cu taxiul chiar cînd nu-i era în drum, căci se temea că vor începe să-l deteste. Fusese un idiot! Şi îşi mai amintea, de asemenea, momentul umilitor cînd Vic Simmons spusese: „Oh, pentru numele lui Dumnezeu, Tommie, taci din gură!" cînd el spusese unui grup de oameni, poate a treia sau a patra oară în prezenţa lui Vic: „Nu pot să mă hotărăsc dacă-mi plac bărbaţii sau femeile, aşa că mă gîndesc să renunţ şi la unii şi la alţii." Tom obişnuia să susţină că el consulta un psihiatru, pentru că toată lumea consulta un psihiatru, şi ţesea povestioare al naibii de nostime despre şedinţele lui cu psihiatrul pentru a amuza lumea la petreceri, iar fraza cu renunţarea la bărbaţi şi femei deopotrivă iscase întotdeauna rîsete, aşa cum o rostea el, pînă cînd Vic îi spusese să tacă din gură pentru numele lui Dumnezeu şi după asta Tom nu mai repetase niciodată fraza şi nici nu mai pomenise de psihiatrul lui. De fapt, era destul adevăr în asta, gîndea Tom. După cum se comportau oamenii, el era unul dintre cei mai inocenţi şi mai curaţi la suflet din cîţi cunoscuse. Iată ironia acestei situaţii cu Dickie.

— Mă simt ca şi cum aş fi..., începu Tom, dar Dickie nici nu-l asculta măcar.

Se întoarse cu o grimasă severă în colţul gurii şi îşi luă cu el băutura într-un colţ al terasei. Tom înaintă spre el, un pic temător, neştiind dacă Dickie nu avea să-l azvîrle de pe terasă sau pur şi simplu să se întoarcă şi să-i spună să plece dracului din casa aia. Tom întrebă încet:

— Eşti îndrăgostit de Marge, Dickie?

— Nu, dar îmi pare rău pentru ea. Ţin la ea. A fost foarte drăguţă cu mine. Ne-am simţit bine împreună, cîndva. Nu pari a fi în stare să înţelegi asta.

— Ba înţeleg. Asta a fost impresia mea iniţială — că este o chestie platonică în ceea ce te privea şi că probabil ea e îndrăgostită de tine.

— Este. Faci tot ce poţi ca să nu-i răneşti pe cei care te iubesc, ştii.

— Bineînţeles.

Ezită din nou, încercînd să-şi aleagă cuvintele. Era încă într-o stare de teamă nervoasă, deşi Dickie nu mai era supărat pe el. Dickie nu avea de gînd să-l arunce afară. Tom spuse, pe un ton ceva mai sigur:

— Îmi închipui că dacă aţi fi fost în New York n-ai fi avut-o în preajmă atît de des — sau chiar deloc — dar acest sătuc fiind atît de singuratic ...

— E perfect adevărat. Nu m-am culcat cu ea şi nici nu intenţionez, dar intenţionez să-i păstrez prietenia...

— Ei bine, am făcut eu ceva ca să te împiedic? Ţi-am spus, Dickie, aş prefera să plec decît să stric prietenia ta cu Marge.

Dickie îi aruncă o privire scurtă.

— Nu, n-ai făcut nimic anume, dar e evident că nu-ţi place s-o vezi prin preajmă. De cîte ori faci un efort să-i spui ceva drăguţ, se vede că-i un efort.

— Îmi pare rău, spuse Tom pocăit. Îi părea rău că nu făcuse un efort mai mare, că făcuse o treabă proastă cînd ar fi putut face una bună.

— Ei, hai s-o lăsăm baltă. Cu Marge şi cu mine totul e-n regulă, spuse Dickie sfidător. Se întoarse şi începu să privească marea.

Tom se duse în bucătărie să-şi facă nişte cafea fierbinte. Nu vroia să folosească filtrul pentru că Dickie era foarte pretenţios în privinţa asta şi nu-i plăcea să-l folosească altcineva în afară de el. Îşi va lua cafeaua sus, la el în cameră, şi va mai învăţa la italiană pînă venea Fausto, se gîndi. Nu era momentul potrivit să se împace cu Dickie.

Dickie avea mîndria lui. Va păstra tăcere cea mai mare parte a după-amiezii, apoi îşi va reveni pe la cinci, după ce va fi pictat o vreme, şi va fi ca şi cînd episodul cu hainele *n-ar fi avut loc niciodată. De un lucru Tom era sigur:* Dickie era bucuros să-l aibă aici. Dickie se plictisise să trăiască singur, şi se plictisise, de asemenea, şi de Marge. Tom mai avea încă trei sute de dolari din banii pe care i-i dăduse domnul Greenleaf, iar el şi Dickie aveau să-i folosească pentru o escapadă la Paris. Fără Marge. Dickie fusese uimit cînd Tom îi spusese că de-abia dacă zărise Parisul prin fereastra unei gări.

În timp ce aştepta să fiarbă cafeaua, Tom puse deoparte mîncarea care ar fi trebuit să constituie prînzul lor. Puse cîteva vase cu mîncare în vase mai mari, ca să nu intre furnicile. Mai erau un pachet mic cu unt proaspăt, cele două ouă, pachetul cu patru felii de pîine pe care le adusese Ermelinda pentru micul dejun de a doua zi. Trebuia să cumpere cantităţi mici de mîncare în fiecare zi, pentru că nu aveau frigider. Dickie vroia să cumpere un frigider cu o parte din banii de la tatăl lui. Pomenise de asta de cîteva ori. Tom spera că se va răzgîndi, căci un frigider i-ar fi lăsat fără bani de excursii şi Dickie avea o întrebuinţare foarte precisă pentru cei cinci sute de dolari ai lui. Dickie era destul de strîns la pungă, într-un fel, deşi jos la debarcader şi în barurile din sat oferea bacşişuri uriaşe în dreapta şi în stînga şi dădea bancnote de cinci sute de lire oricărui cerşetor care se apropia de el.

Dickie reveni la normal pe la cinci. Pictase cu spor în după-amiaza aceea. Aşa presupunea Tom, căci în ultima oră fluierase întruna în atelierul lui. Dickie ieşi pe terasă, unde Tom silabisea la gramatică italiană şi îi dădu cîteva indicaţii la pronunţare.

— Ei nu spun totdeauna „*voglio*“ atît de clar, spuse Dickie. Spun „*io vo' presentare mia amica Marge, per esempio*“. Dickie făcu un gest larg cu mîna lui lungă prin aer. Întotdeauna gesticula cînd vorbea în italiană, gesturi ample, ca şi cum ar fi dirijat o orchestră. Mai bine l-ai asculta mai mult pe Fausto şi ai citi mai puţin din gramatica

aia. Eu am cules italiana de pe străzi. Dickie zîmbi şi o porni de-a lungul aleii din grădină. Fausto tocmai intra pe poartă.

Tom ascultă atent schimbul lor de replici amuzante în italiană, străduindu-se să înţeleagă fiecare cuvînt.

Fausto veni pe terasă zîmbind, se afundă într-un scaun şi îşi puse picioarele goale pe parapet. Zîmbea şi se încrunta în acelaşi timp şi îşi putea schimba expresia dintr-un moment în altul. Era unul dintre puţinii oameni din sat, spunea Dickie, care nu vorbea într-un dialect sudic. Fausto locuia la Milano şi era în vizită la o mătuşă în Mongibello pentru cîteva luni. Venea, regulat şi punctual, de trei ori pe săptămînă, între cinci şi cinci şi jumătate, şi stăteau pe terasă şi sorbeau din vin sau din cafea, conversînd cam o oră. Tom făcea tot ce-i stătea în puteri să memoreze tot ce spunea Fausto despre stînci, despre apă, despre politică (Fausto era comunist, un comunist cu carnet de partid şi îşi arăta carnetul americanilor cît ai zice peşte, spunea Dickie, deoarece îl amuza uimirea lor că îl are) şi despre viaţa sexuală frenetică, precum a pisicilor, a unora din locuitorii satului. Fausto întîmpina uneori dificultăţi în a găsi lucruri despre care să discute şi atunci se holba la Tom şi izbucnea în rîs. Dar Tom făcea progrese mari, italiana era singurul lucru pe care-l studiase vreodată cu plăcere şi de care se simţea în stare să se ţină. Vroia să vorbească italieneşte la fel de bine ca Dickie şi credea că va reuşi să ajungă la asta după încă o lună, dacă va continua să lucreze din greu.

11

Tom traversă vioi terasa şi intră în atelierul lui Dickie.

— Vrei să mergi la Paris într-un sicriu? întrebă el.

— *Ce?* Dickie îşi ridică privirile de pe acuarela lui.

— Am stat de vorbă cu un italian la Giorgio. Am pleca de la Trieste, am călători în sicrie într-un vagon de bagaje escortat de niște francezi și am primi cîte o sută de mii de lire fiecare. Am impresia că e ceva cu droguri.

— Droguri în sicrie? Nu e o chestie răsuflată?

— Am vorbit în italiană, așa că n-am înțeles tot, dar a spus că vor fi trei sicrie și probabil al treilea conține un cadavru adevărat și au pus droguri în cadavru. Oricum, ne alegem cu excursia, plus experiența. Își goli buzunarele de pachetele de Lucky Strike pe care tocmai le cumpărase pentru Dickie de la un vînzător ambulant. Ce zici?

— Cred că e o idee minunată. La Paris într-un sicriu!

Pe fața lui Dickie stăruia un zîmbet amuzat, ca și cum l-ar fi păcălit că acceptă, cînd de fapt n-avea nici cea mai mică intenție de a accepta.

— Vorbesc serios, spuse Tom. Chiar e în căutare de doi tineri dispuși s-o facă. Sicriele trebuie să conțină, teoretic, corpurile unor francezi morți în Indochina. Escorta franceză vor fi rudele unuia dintre ei, sau poate ale tuturor.

Nu era chiar ceea ce-i spusese omul, dar destul de aproape. Și două sute de mii de lire făceau peste trei sute de dolari, la urma urmelor, destul pentru un chef la Paris. Dickie încă se eschiva în ceea ce privea Parisul.

Dickie îl privi atent, stinse țigara Nazionale, îndoită, pe care o fuma și deschise unul din pachetele de Lucky.

— Ești sigur că tipul cu care ai vorbit nu era el însuși sub influența drogurilor?

— Ești așa de al naibii de prudent zilele astea! spuse Tom rîzînd. Unde ți-e simțul umorului? Parcă nici nu m-ai crede. Vino cu mine și ți-l arăt pe tip. E încă acolo, mă așteaptă. Îl cheamă Carlo.

Dickie nu făcu nici o mișcare.

— Oricine face o ofertă ca asta nu-ți explică ție toate amănuntele. Găsesc vreo doi tipi duri care să călătorească de la Trieste la Paris, dar nici asta nu mi se pare că ar avea prea mult sens.

— Vrei să vii cu mine şi să stai de vorbă cu el? Dacă nu mă crezi pe mine, măcar uită-te la el.

— Sigur. Dickie se ridică brusc. Poate chiar aş face-o, pentru o sută de mii de lire.

Dickie închise o carte de poezii care stătea cu faţa în jos pe canapeaua din atelierul lui, înainte de a-l urma pe Tom afară din cameră. Marge avea o mulţime de cărţi de poezie. În ultima vreme Dickie le tot împrumuta.

Omul mai stătea încă la masa din colţ de la Giorgio cînd au intrat ei. Tom îi zîmbi şi dădu din cap.

— Hello, Carlo, spuse Tom. *Posso sedermi?*

— *Si, si,* spuse omul, indicîndu-le scaunele de la masă.

— El e prietenul meu, spuse Tom cu grijă în italiană. Vrea să ştie dacă treaba cu plimbarea cu trenul e corectă. Tom îl privi pe Carlo studiindu-l pe Dickie de sus pînă jos, măsurîndu-l, şi i se păru extraordinar cum privirea dură, aspră, întunecată a ochilor lui nu arăta nimic altceva decît un interes politicos, cum într-o clipită păru să surprindă şi să evalueze expresia uşor zîmbitoare, dar bănuitoare a lui Dickie, bronzul lui Dickie, ce nu ar fi putut fi obţinut decît stînd la soare luni întregi, hainele lui purtate, de provenienţă italiană şi inelele lui americane.

Un zîmbet se întinse încet pe buzele subţiri şi palide ale omului şi acesta se uită la Tom.

— *Allora?* îl îmboldi Tom, nerăbdător.

Omul îşi ridică paharul cu Martini dulce şi bău.

— Afacerea e reală, dar nu cred că prietenul tău e omul potrivit.

Tom se uită la Dickie. Acesta îl privea pe individ cu atenţie, cu acelaşi zîmbet neutru care lui Tom îi păru deodată sfidător.

— Ei bine, cel puţin e adevărat, vezi! îi spuse el lui Dickie.

— Mm-m, spuse Dickie, studiindu-l încă pe individ ca şi cum acesta ar fi fost nu ştiu ce animal care-l interesa şi pe care l-ar fi putut omorî, dacă s-ar fi hotărît s-o facă.

Dickie ar fi putut vorbi italieneşte cu omul. Dickie nu rostea o vorbă. Cu trei săptămîni înainte, se gîndi Tom, i-ar fi acceptat oferta. Chiar trebuia neapărat să şadă acolo arătînd ca un agent sau un detectiv de la poliţie care aştepta întăriri ca să-l poată aresta pe individ?

— Ei, spuse Tom în cele din urmă, mă crezi, nu?

Dickie se uită la el.

— În privinţa afacerii? De unde să ştiu?

Tom îi aruncă italianului o privire întrebătoare. Acesta ridică din umeri.

— N-are rost s-o discutăm, nu-i aşa? întrebă el în italiană.

— Nu, spuse Tom.

O furie nestăpînită, nebună îi fierbea în sînge şi-l făcea să tremure. Era furios pe Dickie. Dickie studia unghiile murdare ale omului, gulerul murdar al cămăşii, faţa lui urîtă, întunecată, care fusese recent bărbierită, nu însă şi recent spălată, încît porţiunea unde se aflase barba era de o culoare mai deschisă decît pielea de deasupra şi de dedesubtul ei. Dar ochii întunecaţi ai italianului erau reci şi amabili, şi mai puternici decît ai lui Dickie. Tom simţea că se înăbuşă. Era conştient de faptul că nu se putea exprima în italiană. Vroia să vorbească şi cu Dickie şi cu omul acela.

— *Niente, grazie, Berto,* îi spuse calm Dickie óspătarului care venise să-i întrebe ce doresc. Se uită la Tom. Mergem?

Tom sări în picioare atît de brusc, încît scaunul se răsturnă în urma lui. Îl puse la loc şi se înclină către italian în semn de rămas bun. Simţea că-i datorează acestuia o scuză, dar nu putea deschide gura nici măcar pentru a rosti un convenţional „la revedere". Italianul dădu şi el din cap şi zîmbi. Tom urmă picioarele lungi, îmbrăcate în alb ale lui Dickie, afară din bar.

Odată ajunşi afară, spuse:

— Am vrut doar să vezi că cel puţin e adevărat. Sper că ai văzut.

— Foarte bine, e-adevărat, spuse Dickie zîmbind. Ce-i cu tine?

— Cu *tine* ce e? întrebă el.

— Tipul e un escroc. Asta vrei să recunosc? O.K.!

— Chiar trebuie s-o faci atîta pe superiorul? Ţi-a făcut ceva?

— Ar fi trebuit să îngenunchez în faţa lui? Am mai văzut escroci. E plin satul ăsta de ei! Sprîncenele blonde ale lui Dickie se încruntară. Ce dracu' ai? Vrei să-i accepţi propunerea asta nebunească? Dă-i drumul!

— Acum n-aş mai putea nici dac-aş vrea. Nu după ce te-ai purtat cum te-ai purtat.

Dickie se opri în mijlocul drumului, privindu-l. Discutau aşa de tare, că vreo cîţiva oameni din jur se uitau la ei, urmărindu-i.

— Ar fi putut fi amuzant, spuse Tom, dar nu în felul în care preferi tu să vezi lucrurile. Acum o lună, cînd am fost la Roma, ai fi considerat amuzant ceva de felul ăsta.

— A, nu, spuse Dickie scuturînd din cap. Mă îndoiesc.

Sentimentul de frustare şi imposibilitatea de a se exprima îl aduceau pe Tom pînă aproape de agonie. Şi faptul că erau priviţi. Făcu un efort ca să pornească din nou, mai întîi cu paşi mici şi încordaţi, pînă cînd fu sigur că Dickie venea şi el. Uimirea, suspiciunea stăruiau încă pe faţa lui Dickie şi Tom ştia că reacţia lui era ceea ce-l uimea. Vroia să-i explice, să i se dezvăluie lui Dickie în aşa fel încît să poată înţelege şi să simtă amîndoi la fel. Dickie simţise ca el cu o lună în urmă.

— E vorba de felul în care te-ai purtat, spuse Tom. Nu trebuia să te porţi aşa. Tipul nu-ţi făcea nici un rău.

— Arăta ca un escroc murdar! replică Dickie. Pentru numele Domnului, du-te înapoi dacă-ţi place atît de mult. Nu eşti obligat să faci ce fac şi eu!

Acum Tom fu cel care se opri. Avu un impuls să se întoarcă, nu neapărat să se întoarcă la italian, ci să-l părăsească pe Dickie. Apoi, încordarea nervoasă cedă brusc. Umerii i se relaxară, dureros, şi începu să respire

repede, pe gură. Vroia să spună măcar „Bine, Dickie", pentru a încheia incidentul, pentru a-l face pe Dickie să uite. Îşi simţea limba legată. Se uită în ochii albaştri ai lui Dickie, încă încruntaţi, cu sprîncenele albite de soare, ochi strălucitori şi goi, pur şi simplu două bucăţele de jeleu albastru cu cîte un punct negru în fiecare, lipsite de sens, fără nici o relaţie cu el. Se spune că în ochi poţi vedea sufletul, că în ochi poţi vedea dragostea, că sînt singurul loc în care poţi privi o fiinţă omenească şi vedea ce se petrece cu adevărat în ea, iar în ochii lui Dickie Tom nu vedea acum cu nimic mai mult decît dacă ar fi privit suprafaţa dură, lipsită de viaţă a unei oglinzi. Tom simţi o crispare dureroasă în piept şi îşi acoperi faţa cu mîinile. Era ca şi cum Dickie ar fi fost deodată smuls de lîngă el. Nu erau prieteni. Nu se cunoşteau unul pe celălalt. Îl izbi ca un adevăr oribil, valabil mereu, valabil pentru oamenii pe care-i cunoscuse în trecut şi pentru cei pe care avea să-i cunoască în viitor: fiecare stătuse şi va sta în faţa lui, iar el va afla, iar şi iar, că n-o să-i cunoască niciodată, şi cel mai rău era că va exista întotdeauna, o vreme, iluzia că-i cunoaşte şi că se află cu ei într-o totală armonie şi asemănare. Pentru o clipă şocul mut al descoperirii făcute i se păru mai mult decît putea suporta. Se simţi lovit de un atac, gata să cadă. Era prea mult: lumea străină din jurul lui, limba diferită, eşecul lui şi faptul că Dickie îl ura. Se simţea înconjurat de bizar, de ostilitate. Simţi cum Dickie îi îndepărtează mîinile de pe ochi.

— Cei cu tine? întrebă Dickie. Ţi-a dat tipul ăla ceva?

— Nu.

— Eşti sigur? În băutură?

— Nu.

Simţi pe cap primele picături ale ploii de seară. Se auzi un bubuit de tunet. Ostilitatea venea şi de sus.

— Vreau să mor, spuse Tom încet.

Dickie îl apucă hotărît de braţ. Tom se împiedică de un prag. Se aflau în micul bar din faţa poştei. Îl auzi pe Dickie comandînd un coniac, precizînd să fie coniac ita-

lienesc, pentru că cel franţuzesc nu era de nasul lui, presupunea Tom. Îl dădu peste cap, uşor dulceag, cu un gust de medicament, bău trei, ca pe un medicament miraculos, care să-l readucă la ceea ce mintea lui ştia că se numeşte în mod obişnuit realitate: mirosul de Nazionale al mîinilor lui Dickie, fibra ondulată a lemnului tejghelei de sub degetele lui, faptul că simţea în stomac o presiune puternică, de parcă cineva i-ar fi apăsat abdomenul cu pumnul, imaginea vie a drumului lung şi abrupt de aici pînă acasă, durerea uşoară pe care avea s-o simtă în coapse după aceea.

— N-am nimic, spuse Tom cu o voce profundă, liniştită. Nu ştiu ce-a fost cu mine. Probabil m-a moleşit căldura, pentru o clipă.

Rîse scurt. Asta era realitatea: să rîzi, să faci să pară stupid ceva ce era mai important decît orice i se întîmplase în cele cinci săptămîni de cînd îl întîlnise pe Dickie, poate decît tot ce i se întîmplase vreodată.

Dickie nu spuse nimic, doar îşi puse ţigara în gură şi scoase din portofelul lui negru din piele de aligator două bancnote de o sută de lire pe care le aşeză pe tejghea. Tom era rănit că nu spunea nimic, rănit ca un copil care a fost bolnav şi probabil o povară pentru ceilalţi, dar care aştepta măcar o vorbă bună după ce i-a trecut boala. Dar lui Dickie puţin îi păsa. Dickie îi cumpărase coniacurile cu aceeaşi răceală cu care le-ar fi cumpărat pentru un străin întîlnit întîmplător, căruia i-ar fi fost rău şi n-ar fi avut bani. Tom se gîndi dintr-o dată: *Dickie nu vrea ca eu să merg la Cortina.* Nu era prima dată cînd se gîndea la asta. Acum Marge mergea la Cortina. Ea şi Dickie cumpăraseră ultima oară cînd fuseseră la Napoli un termos nou, uriaş, pe care să-l ia la Cortina. Nu-l întrebaseră nici dacă-i plăcea termosul, nici altceva. Pur şi simplu îl excludeau, treptat şi pe tăcute, din pregătirile lor. Tom simţea că Dickie se aştepta ca el să plece, de fapt, înaintea excursiei la Cortina. Cu vreo două săptămîni în urmă, Dickie spusese că o să-i arate cîteva din pîrtiile de schi din jurul Cortinei, care erau marcate pe o hartă pe care o avea. Dickie se uitase pe hartă într-o seară, dar nu-i spusese nimic.

— Gata? întrebă Dickie.

Tom îl urmă afară din bar, ca un cățel.

— Dacă poți să ajungi singur acasă, mă gîndeam să dau o fugă s-o văd un pic pe Marge, spuse Dickie pe drum.

— Mă simt bine, zise Tom.

— E-n regulă. Apoi spuse, peste umăr, în timp ce se îndepărta: Vrei să iei tu corespondența? Eu s-ar putea să uit.

Tom făcu semn că da. Intră în poștă. Erau două scrisori, una pentru el de la tatăl lui Dickie, una pentru Dickie de la cineva din New York pe care el nu-l cunoștea... Se opri în prag și deschise scrisoarea domnului Greenleaf, despături respectuos foaia bătută la mașină. Avea antetul impresionant, de un verde pal, de la Burke-Greenleaf Watercarft, Inc., cu emblema în formă de cîrmă în centru.

10 nov. 19..

Dragă Tom,

Avînd în vedere faptul că ești cu Dickie de mai bine de o lună și că nu dă mai multe semne că ar dori să vină acasă decît înaintea venirii tale, nu pot decît să trag concluzia că n-ai avut succes. Înțeleg că ai avut cele mai bune intenții cînd mi-ai comunicat că se gîndește la întoarcere, dar, sincer vorbind, nu prea văd asta nicăieri în scrisoarea lui din 26 octombrie. De fapt, pare mai hotărît ca oricînd să rămînă acolo unde e.

Vreau să știi că eu și soția mea apreciem eforturile pe care le-ai făcut atît în interesul dumitale, cît și al lui. Nu trebuie să te mai consideri obligat în nici un fel față de mine. Sper că nu te-au incomodat prea mult eforturile făcute în ultima lună și sper sincer că excursia ți-a făcut oarecare plăcere în ciuda eșecului în ceea ce privește obiectivul ei principal.

Atît soția mea cît și eu îți trimitem salutări și mulțumirile noastre.

Al dumitale,
H. R. Greenleaf

Era lovitura finală. Cu tonul rece — mai rece decît răceala lui obişnuită de afaceri, pentru că era o concediere şi inserase în ea o notă de mulţumiri politicoase — domnul Greenleaf pur şi simplu i-o retezase. Eşuase. „Sper că nu te-au incomodat prea mult..." Nu era sarcastic? Domnul Greenleaf nu spusese nici măcar că i-ar plăcea să-l revadă cînd avea să se întoarcă în America.

Tom urcă dealul mecanic. Şi-l imagina pe Dickie acasă la Marge acum, povestindu-i istoria cu Carlo din bar şi comportarea lui ciudată după aceea, pe drum. Tom ştia că Marge avea să spună: „De ce nu *scapi* de el, Dickie?" Să se întoarcă şi să le explice, se întreba, să-i oblige să-l asculte? Tom se întoarse, uitîndu-se la faţada pătrată, nedefinită a casei lui Marge, de pe deal, la fereastra ei goală, cu aspect întunecat. Jacheta lui din material de blue-jeans începea să se ude de ploaie. Îi ridică gulerul. Apoi o porni din nou repede în susul dealului, spre casa lui Dickie. Cel puţin, se gîndi el mîndru, nu încercase să mai stoarcă bani de la domnul Greenleaf, şi ar fi putut s-o facă. Ar fi putut, chiar cu cooperarea lui Dickie, dacă i-ar fi sugerat asta într-un moment cînd era în toane bune. Oricine altcineva ar fi făcut-o, se gîndi Tom, dar el n-o făcuse, şi asta însemna *ceva*.

Se opri în colţul terasei, privind fix spre linia vagă a orizontului, fără să se gîndească la nimic; fără să simtă nimic altceva decît o senzaţie uşoară, ca în vis, de rătăcire şi singurătate. Chiar Dickie şi Marge i se păreau departe şi despre orice ar fi vorbit părea fără importanţă. Era singur. Asta era singurul lucru important. Începu să simtă fiori de teamă de-a lungul şirei spinării, pînă la şezut.

Se întoarse cînd auzi poarta deschizîndu-se. Dickie urca poteca zîmbind, dar lui Tom i se păru un zîmbet izbitor de forţat, politicos.

— Ce faci acolo, în ploaie? întrebă Dickie, trecînd prin uşa holului.

— E foarte înviorător, spuse Tom amabil. Uite o scrisoare pentru tine. Îi întinse lui Dickie scrisoarea pentru el şi o îndesă pe cea de la domnul Greenleaf în buzunar.

Tom îşi aşeză jacheta în dulapul din hol. Cînd Dickie termină de citit scrisoarea — o scrisoare care-l făcu să rîdă în hohote în timp ce-o citea — Tom spuse:

— Crezi că lui Marge i-ar plăcea să meargă cu noi la Paris cînd ne ducem?

Dickie păru surprins.

— Cred că da.

— Păi, întreab-o, spuse Tom vesel.

— Nu ştiu dacă să merg la Paris, spuse Dickie. Nu m-ar deranja să mergem pe undeva vreo cîteva zile, dar la Paris... Îşi aprinse o ţigară. Aş merge mai degrabă la San Remo sau chiar la Genova. Ăsta da oraş!

— Dar Parisul... Genova nu se poate compara cu Parisul, nu-i aşa?

— Nu, bineînţeles că nu, dar e mult mai aproape.

— Dar cînd o să ajungem, în sfîrşit, şi la Paris?

— Nu ştiu. Oricînd. Parisul nu pleacă nicăieri.

Tom ascultă ecoul cuvintelor ce-i răsunau în urechi, încercînd să deosebească tonul. Cu două zile în urmă Dickie primise o scrisoare de la tatăl său. Citise cîteva propoziţii cu voce tare şi rîseseră împreună de ceva, dar nu-i citise toată scrisoarea, aşa cum făcuse de cîteva ori înainte de asta. Tom nu mai avea nici o îndoială că domnul Greenleaf îi spusese lui Dickie că se săturase de Tom Ripley şi, probabil, că îl suspecta că-i folosea banii pentru propriile-i distracţii. Cu o lună în urmă Dickie ar fi rîs la una ca asta, dar acum nu, îşi zise.

— M-am gîndit doar că, dacă tot mi-au mai rămas ceva bani, ar trebui să facem o excursie la Paris, insistă Tom.

— Du-te tu. Eu nu prea am chef acum. Trebuie să-mi păstrez forţele pentru Cortina.

— Bine... fie şi San Remo atunci, spuse Tom, încercînd s-o facă să sune plăcut, deşi îi venea să plîngă.

— Perfect.

Tom se repezi din hol în bucătărie. Forma albă, uriaşă a frigiderului îi ţîşni direct în faţă, dintr-un colţ. Dorise o

băutură cu gheaţă. Acum nu vroia să atingă obiectul acela. Petrecuse o zi întreagă la Napoli, împreună cu Dickie şi Marge, uitîndu-se la frigidere, inspectînd tăvi de gheaţă, numărînd dispozitivele, pînă cînd Tom nu mai fusese în stare să deosebească un frigider de altul, dar Dickie şi Marge continuau, cu entuziasmul unor proaspăt căsătoriţi. Apoi mai petrecuseră cîteva ore într-o cafenea discutînd despre meritele fiecărui frigider la care se uitaseră, înainte de a hotărî pe care-l vor. Iar acum Marge se perinda pe acolo mai des ca oricînd, pentru că-şi ţinea o parte din mîncarea ei în el şi vroia foarte des să împrumute gheaţă. Tom înţelese deodată de ce ura atît de mult frigiderul. Asta însemna că Dickie rămînea acolo. Se terminase nu numai cu excursia lor în Grecia, în iarna aceea, dar însemna că Dickie nu se va muta, probabil, niciodată definitiv la Paris sau la Roma, aşa cum plănuiseră împreună să facă în primele lui săptămîni de şedere aici. Nu cu un frigider care avea meritul de a fi unul din cele vreo patru existente în sat, un frigider cu şase tăvi de gheaţă şi cu atîtea rafturi pe uşă încît arăta ca un supermagazin care se precipita înspre tine de cîte ori îl deschideai.

Tom îşi turnă o băutură fără gheaţă. Îi tremurau mîinile. Chiar ieri Dickie spusese: „Te duci acasă de Crăciun?“ absolut întîmplător, în mijlocul unei conversaţii, dar Dickie ştia al naibii de bine că nu avea de gînd să se ducă acasă de Crăciun. El nu avea casă şi Dickie ştia asta. Îi povestise despre mătuşa Dottie din Boston. Fusese, pur şi simplu, o aluzie grosolană, asta era tot. Marge avea tot felul de planuri pentru Crăciun. Păstrase o cutie cu budincă englezească de prune şi intenţiona să facă rost de un curcan de la vreun *contadino*. Tom îşi putea lesne imagina cum avea să stropească totul cu sentimentalismul ei zaharisit. Un pom de Crăciun, bineînţeles, probabil decupat din carton. Colinde. Lapte de pasăre. Cadouri dulcege pentru Dickie. Marge tricota. Tot timpul lua şosetele lui Dickie cu ea să i le cîrpească. Şi amîndoi, uşor, politicos, îl vor lăsa la o parte. Fiecare lucru prietenos pe care i-l vor

spune va fi un efort dureros din partea lor. Tom nu putea suporta nici să-şi imagineze. Foarte bine, va pleca. Ar face orice decît să suporte Crăciunul alături de ei.

12

Marge spuse că nu ţinea să meargă cu ei la San Remo. Era în toiul unei „inspiraţii" în ce privea cartea ei. Marge lucra absolut dezordonat, întotdeauna cu plăcere, deşi lui Tom i se părea că se împotmolea, cum zicea ea, cam şaptezeci şi cinci la sută din timp, o situaţie pe care o anunţa întotdeauna cu un rîs scurt şi vesel. Cartea trebuie să fie tîmpită, se gîndea Tom. Mai cunoscuse scriitori. Nu scrii o carte cu degetul mic, zăcînd pe o plajă jumătate din zi, întrebîndu-te ce să mănînci la cină. Dar îi părea bine că avea o „inspiraţie" chiar atunci cînd el şi Dickie vroiau să meargă la San Remo.

— Ţi-aş fi recunoscătoare dacă ai încerca să găseşti colónia aia, Dickie, spuse ea. Ştii, Stradivari, aceea pe care n-am putut-o găsi în Napoli. La San Remo trebuie să fie, au atîtea magazine cu marfă franţuzească.

Tom se şi vedea pierzînd o zi întreagă ca s-o caute la San Remo, aşa cum pierduseră ore întregi căutînd-o la Napoli, într-o sîmbătă.

Luară cu ei numai una din valizele lui Dickie, deoarece îşi planificaseră să stea doar trei nopţi şi patru zile. Dickie era ceva mai bine dispus, dar îngrozitorul deznodămînt rămînea acelaşi, sentimentul că era ultima excursie pe care o făceau împreună undeva. Pentru Tom, veselia politicoasă din tren a lui Dickie era ca veselia unei gazde care-şi detestă musafirul şi se teme că musafirul îşi dă seama, şi care încearcă s-o dreagă în ultimul moment. Tom nu se mai simţise niciodată în viaţa lui ca un musafir plictisitor, nepoftit. În tren, Dickie îi povesti despre San

Remo şi despre săptămîna pe care o petrecuse acolo cu Freddie Miles cînd venise pentru prima dată în Italia. San Remo era mic, dar îşi făcuse o faimă ca centru internaţional de cumpărături, spunea Dickie, iar oamenii treceau graniţa din Franţa să-şi cumpere tot felul de lucruri de acolo. Lui Tom îi veni deodată ideea că Dickie încerca să facă reclamă oraşului şi că ar putea încerca să-l convingă să rămînă acolo singur, în loc să se întoarcă la Mongibello. Începu să simtă o aversiune faţă de acest loc încă înainte de a ajunge.

Apoi, cînd trenul aproape intra în gara din San Remo, Dickie spuse:

— Apropo, Tom, mi-e îngrozitor de greu să-ţi spun, poate că te vei supăra foarte tare, dar zău, aş prefera să merg singur cu Marge la Cortina D'Ampezzo. Cred că ea preferă aşa şi, la urma urmei, îi datorez ceva şi ei, cel puţin o vacanţă plăcută. Tu nu pari prea entuziasmat de schi.

Tom încremeni şi îl luă cu frig, dar încercă să nu mişte nici un singur muşchi. Să dea vina pe Marge!

— În regulă, spuse. Bineînţeles.

Se uită nervos pe harta din mîinile sale căutînd disperat un alt loc în care să meargă în apropiere de San Remo, deşi Dickie deja dădea jos valiza din plasă.

— Nu sîntem prea departe de Nisa, nu-i aşa? întrebă Tom.

— Nu.

— Şi Cannes. Mi-ar plăcea să văd Cannes dacă tot am ajuns pînă aici. Cel puţin Cannes e în Franţa, adăugă, pe un ton de reproş.

— Păi, cred că am putea. Ţi-ai luat paşaportul, nu?

Tom îşi luase paşaportul. Luară un tren spre Cannes şi ajunseră acolo pe la unsprezece seara.

Lui Tom i se păru frumos — curba prelungă a portului, cu vîrfuri lungi, în formă de semilună, încununate de luminiţe mici, bulevardul principal, elegant şi totuşi avînd o înfăţişare tropicală, de-a lungul ţărmului, cu şiruri de

palmieri, şiruri de hoteluri scumpe. Franţa! Era mai liniştită decît Italia, şi mai distinsă, îşi putea da seama de asta chiar şi pe întuneric. Se duseră la un hotel de pe prima stradă lăturalnică, Gray d'Albion, care era destul de distins dar nu avea să-i coste şi cămaşa de pe ei, cum spunea Dickie, deşi Tom ar fi plătit oricît la cel mai bun hotel cu vedere la ocean. Îşi lăsară valiza la hotel şi merseră la barul de la Hotelul Carlton care, din cîte spunea Dickie, era cel mai modern bar din Cannes. După cum prezisese el, nu era prea multă lume în bar, căci nu era prea multă lume nici în Cannes în această perioadă a anului. Tom propuse încă un rînd de băuturi, dar Dickie refuză.

În dimineaţa următoare luară micul dejun la o cafenea, apoi hoinăriră pe plajă. Aveau costumele de baie pe sub pantaloni. Ziua era răcoroasă, dar nu imposibil de răcoroasă pentru a înota. Înotaseră, în Mongibello, şi pe zile mai reci. Plaja era practic pustie — cîteva perechi izolate, un grup de bărbaţi jucînd nu ştiu ce joc, lîngă dig. Valurile se unduiau şi se spărgeau pe nisip cu violenţa pe care o aveau iarna. Tom văzu acum că grupul de bărbaţi facea acrobaţii.

— Trebuie să fie profesionişti, spuse el. Poartă toţi aceleaşi costume de gimnastică galbene.

Tom privea cu interes cum se construia piramida din oameni, tălpi lipite de coapse încordate, palme care strîngeau braţe. Îi putea auzi strigînd: „*Allez!*“ şi „*Un-deux!*“

— Uite! spuse Tom. Ăsta e vîrful!

Rămase nemişcat pentru a-l privi pe cel mai mic, un băiat de vreo şaptesprezece ani, în timp ce se sprijinea pe umerii omului din mijloc dintre cei trei de sus. Rămase în echilibru, cu braţele desfăcute, parcă primind aplauze.

— Bravo! strigă Tom.

Băiatul îi zîmbi înainte de a aluneca jos, mlădios ca un tigru.

Tom se uită la Dickie. Dickie se uita la doi tipi care stăteau în apropiere, pe plajă.

— Văzut-am zece mii dintr-o ochire, în dans vioi, de frenezie prinse, spuse Dickie către Tom, pe un ton acru.

Pe Tom îl nedumeri, apoi simţi acea tresărire acută de ruşine, aceeaşi ruşine pe care o simţise la Mongibello cînd Dickie îi spusese: *Marge crede că eşti.* Foarte bine, îşi zise Tom, acrobaţii erau „fetiţe". Cannes era poate plin de „fetiţe". Şi ce-i cu asta? Îşi aminti de ironia mătuşii Dottie: *Bleg! E un bleg din cap pînă-n picioare! Exact ca şi taică-său!* Dickie stătea cu braţele încrucişate, privind oceanul. Tom se abţinu într-adins să mai arunce fie şi o singură privire spre acrobaţi, deşi erau cu siguranţă mai amuzanţi decît oceanul.

— Intri? întrebă Tom descheindu-şi cu curaj nasturii de la cămaşă, deşi apa îi părea deodată al dracului de rece.

— Nu cred, spuse Dickie. De ce nu rămîi aici să te uiţi la acrobaţi? Eu mă întorc.

Se întoarse şi o porni înapoi, înainte ca Tom să apuce să-i răspundă.

Tom îşi încheie nasturii în grabă, privindu-l pe Dickie cum se îndepărta în diagonală, evitînd acrobaţii, deşi celelalte trepte spre trotuar erau de două ori mai departe decît cele din apropierea acestora. N-are decît să-l ia naiba, îşi zise Tom. Chiar trebuia să se poarte tot timpul aşa de distant şi de superior? Ai zice că n-a văzut un homosexual în viaţa lui. Era foarte clar ce se întîmpla cu Dickie, bun! De ce n-o lăsa baltă, o dată pentru totdeauna? Ce avea el la care să nu poţi renunţa? Jumătate de duzină de reproşuri îi răsăriră în minte în timp ce alerga după Dickie. Apoi, Dickie se uită la el cu o privire îngheţată, cu dezgust, şi primul reproş îi pieri pe buze.

Plecară la San Remo în după-amiaza aceea, chiar înainte de trei, ca să nu mai aibă de plătit hotelul pentru încă o zi. Dickie propusese să plece pînă-n trei, deşi Tom fu acela care plăti nota de trei mii patru sute treizeci de franci, zece dolari şi opt centi în bani americani, pentru o noapte. Tot Tom cumpără şi biletele de tren pentru San Remo, deşi Dickie era burduşit cu franci. Îşi luase cecul

lunar din Italia şi-l schimbase în franci, făcîndu-şi socoteala că va ieşi în cîştig schimbînd la loc francii în lire mai tîrziu, din cauza unei recente creşteri bruşte a francului.

În tren Dickie nu scoase o vorbă. Pretextînd că-i e somn, îşi încrucişă braţele şi închise ochii. Tom şedea în faţa lui, fixîndu-i faţa frumoasă, osoasă, arogantă, mîinile cu inelul cel verde şi cu inelul de aur cu sigiliu. Îi trecu prin minte să fure inelul cel verde cînd pleacă. Ar fi uşor: Dickie şi-l scotea cînd înota. Uneori îl scotea şi cînd făcea duş, acasă. O va face în ultima zi, îşi zise Tom. Privi fix pleoapele închise ale lui Dickie. O senzaţie nebună de ură, de afecţiune, de nerăbdare şi frustare urcă în el, stînjenindu-i respiraţia. Vroia să-l omoare pe Dickie. Nu era prima oară cînd se gîndea la asta. Înainte, o dată, de două sau de trei ori, fusese doar un impuls provocat de furie sau dezamăgire, un impuls ce dispărea imediat, lăsîndu-l cu un sentiment de ruşine. Acum se gîndi la asta un minut întreg, două minute, pentru că oricum îl părăsea pe Dickie — şi de ce să-i mai fi fost ruşine? Eşuase cu Dickie, pe toate planurile. Îl ura pe Dickie pentru că, oricum ar fi privit tot ceea ce se întîmplase, eşecul nu fusese numai din vina lui, ci a încăpăţînării inumane a lui Dickie. Şi a mojiciei lui vulgare! Îi oferise lui Dickie prietenie, companie şi respect, tot ce avusese de oferit, iar Dickie răspunsese cu ingratitudine şi acum cu ostilitate. Dickie îl azvîrlea pur şi simplu afară, în frig. Dacă-l omora în excursia asta, se gîndi Tom, ar putea spune, pur şi simplu, că avusese loc vreun accident. Ar putea... Tocmai îi veni o idee strălucită. Ar putea deveni el însuşi Dickie Greenleaf. Ar putea face tot ce făcea Dickie. Ar putea să se ducă mai întîi la Mongibello şi să adune lucrurile lui Dickie, să-i spună o poveste oarecare lui Marge, să-şi ia un apartament la Roma sau la Paris, să primească lunar cecul lui Dickie şi să falsifice semnătura lui Dickie pe el. Ar putea intra chiar în pielea lui Dickie. L-ar putea face pe domnul Greenleaf senior să-i ciugulească din palmă. Pericolul, chiar carac-

terul inevitabil temporar al unei asemenea fapte, pe care-l realiza vag, nu făceau decît să-i sporească entuziasmul. Începu să reflecteze *cum.*

Apa. Dar Dickie era un înotător atît de bun. Stîncile. I-ar fi uşor să-l împingă de pe vreo stîncă în timp ce se plimbau, dar şi-l imagina pe Dickie agăţîndu-se de el şi trăgîndu-l şi pe *el* în jos şi se crispă în scaun pînă cînd coapsele începură să-l doară şi unghiile-i lăsară urme roşii în palmă. Va trebui să ia şi celălalt inel. Va trebui să-şi vopsească părul o nuanţă mai deschis. Dar nu va locui, bineînţeles, într-un loc unde locuia toată lumea care-l cunoştea pe Dickie. Trebuia doar să semene cu Dickie îndeajuns ca să-i poată folosi paşaportul. Ei bine, semăna. Dacă...

Dickie deschise ochii, uitîndu-se direct la el, şi Tom se relaxă, alunecă într-un colţ cu capul pe spate şi ochii închişi, atît de repede c-ai fi spus că a leşinat.

— Tom, te simţi bine? întrebă Dickie, scuturîndu-l de genunchi.

— Bine, spuse Tom, zîmbind uşor. Îl văzu pe Dickie reaşezîndu-se cu un aer de iritare, şi ştia de ce: pentru că Dickie nu putea suporta să-i acorde fie şi numai atîta atenţie. Tom zîmbi în sinea sa, amuzat de reflexul lui rapid cînd se prefăcuse că-şi dă duhul, căci fusese singurul mijloc de a-l împiedica pe Dickie să vadă expresia de pe faţa lui, care trebuie să fi fost foarte ciudată.

San Remo. Flori. Din nou o stradă principală de-a lungul plajei, magazine şi prăvălii şi turişti francezi, englezi şi italieni. Încă un hotel, cu flori în balcoane. Unde? Pe una din străduţele astea, la noapte? Oraşul va fi întunecat şi tăcut pînă la unu dimineaţa, dacă-l putea ţine treaz pe Dickie atîta. În apă? Era uşor înnorat, fără să fie frig. Tom îşi frămînta mintea. Ar fi uşor şi în camera de hotel, dar cum să scape de cadavru? Cadavrul trebuia să *dispară*, absolut. Mai rămînea numai apa, iar acolo Dickie era în elementul lui. Existau bărci cu vîsle sau mici bărci cu motor, pe care oamenii le puteau închiria de pe plajă. În fiecare barcă cu motor, observă Tom, se afla o greutate rotundă de ciment prinsă de un cablu, pentru ancorarea bărcii.

— Ce zici, Dickie, luăm o barcă? întrebă Tom, străduindu-se să nu pară că şi-o doreşte prea tare, dar nu reuşi, iar Dickie se uita la el, căci nu-şi dorise nimic prea tare de cînd sosiseră aici.

Erau acolo mici bărci cu motor albastre cu alb şi verde cu alb, vreo zece, aliniate la debarcaderul de lemn şi italianului îi ardea buza după clienţi, căci era o dimineaţă răcoroasă şi cam mohorîtă. Dickie se uită înspre Mediterana, care era uşor în ceaţă, dar fără a prevesti ploaie. Era genul de înnourare care nu avea să dispară toată ziua şi nu avea să iasă soarele. Era vreo zece şi jumătate — ora aceea leneşă de după micul dejun, cînd aveau înainte întreaga, lunga dimineaţă italienească.

— Bine. O oră în jurul portului, spuse Dickie, sărind aproape imediat într-o barcă, iar Tom putu vedea după zîmbetul lui că mai făcuse asta, că îşi amintea, sentimental, alte dimineţi sau vreo altă dimineaţă aici, probabil cu Freddie sau cu Marge. Sticla de colonie a lui Marge umfla buzunarul jachetei de catifea reiată a lui Dickie. O cumpărase cu cîteva minute înainte de la un magazin de pe strada principală, care semăna foarte mult cu o farmacie americană.

Italianul care avea grijă de bărci porni motorul trăgînd de un cablu, întrebîndu-l pe Dickie dacă ştia să-l manevreze şi Dickie răspunse că da. Şi era şi o vîslă, o singură vîslă pe fundul bărcii, văzu Tom. Dickie luă cîrma. Porniră drept înainte, ieşind din oraş.

— Răcoare! strigă Dickie, zîmbind. Părul îi flutura.

Tom privi la dreapta şi la stînga. O stîncă verticală de o parte, semănînd foarte mult cu cele din Mongibello, iar de cealaltă o fîşie lungă de pămînt, plată, pierzîndu-se în ceaţa care acoperea apa. N-ar fi putut spune pe loc în ce direcţie era mai bine să meargă.

— Cunoşti locurile pe-aici? strigă Tom ca să acopere uruitul motorului.

— Nu! spuse Dickie vesel. Îi plăcea plimbarea.

— E greu de mînuit chestia aia?

— Nici vorbă! Vrei să încerci?

Tom ezită. Dickie naviga încă drept înainte, spre largul mării.

— Nu, mulţumesc.

Se uită la dreapta şi la stînga. Era o barcă cu pînze la stînga.

— Încotro mergi? strigă Tom.

— Are vreo importanţă? zîmbi Dickie.

Nu, n-avea.

Dickie coti brusc la dreapta, atît de brusc încît amîndoi trebuiră să se lase în jos şi să se încline ca să păstreze echilibrul bărcii. Un zid de spumă albă se ridică la stînga lui Tom, apoi căzu treptat lăsînd să se vadă orizontul nemărginit. Brăzdau din nou apa pustie, fără nici o direcţie. Dickie încerca viteza, zîmbind, zîmbind neantului cu ochii lui albaştri.

— Într-o barcă mică ţi se pare întotdeauna că mergi mai repede decît în realitate! strigă Dickie.

Tom dădu afirmativ din cap, lăsînd un zîmbet înţelegător să vorbească în locul lui. De fapt, era îngrozit. Numai Dumnezeu ştia cît de adîncă putea fi apa aici. Dacă barca păţea deodată ceva, n-aveau nici o singură şansă de a ajunge înapoi la mal, cel puţin *el* nu avea. Dar nu era nici o şansă nici ca cineva să vadă ce făceau ei aici. Dickie cîrmea din nou uşor spre dreapta, spre fîşia lungă de pămînt cenuşiu şi colbuit, dar l-ar fi putut lovi pe Dickie, ar fi putut sări pe el, l-ar fi putut săruta sau arunca peste bord, şi nimeni nu l-ar fi putut vedea de la distanţa asta. Tom transpira, înfierbîntat pe sub hainele de pe el, dar cu fruntea îngheţată. Îi era frică, dar nu de apă, ci de Dickie. Ştia că o va face, că nu se va opri acum, probabil *nu se putea* opri acum, şi că s-ar putea să nu reuşească.

— Ce zici, am curaj să sar? strigă Tom, începînd să-şi descheie jacheta.

Dickie nu făcu decît să rîdă la această propunere a lui, cu gura larg deschisă, cu ochii aţintiţi în faţa bărcii. Tom continuă să se dezbrace. Îşi scoase pantofii şi ciorapii. Sub pantaloni avea slipul, ca şi Dickie.

— Intru dacă vii şi tu! strigă Tom. Vii?

Vroia ca Dickie să încetinească.

— Dacă vin? Sigur! Dickie încetini brusc. Dădu drumul cîrmei şi-şi scoase jacheta.

Barca sălta, pierzîndu-şi avîntul.

— Hai, spuse Dickie, arătînd spre pantalonii pe care Tom nu şi-i scosese încă.

Tom privi spre ţărm. San Remo era o pată de cretă albă şi roz. Ridică vîsla ca din întîmplare, ca şi cum s-ar fi jucat cu ea între genunchi şi, în timp ce Dickie îşi scotea pantalonii, o ridică şi o aduse deasupra capului lui Dickie.

— Hei! strigă Dickie, încruntîndu-se, alunecînd pe jumătate de pe bancheta de lemn. Sprîncenele lui palide se ridicaseră a surpriză şi nedumerire.

Tom se ridică în picioare şi coborî din nou vîsla, cu o mişcare scurtă, din toate puterile — ca un plesnet de baston de cauciuc.

— Pentru Dumnezeu, bolborosi Dickie, cu o expresie întunecată, cumplită în ochii ce începeau să bîjbîie, pierzîndu-şi cunoştinţa.

Tom balansă neîndemînatic vîsla şi îl pocni pe Dickie în tîmplă. Muchea vîslei făcu o tăietură nedesluşită, pe care Tom o văzu umplîndu-se cu sînge. Dickie se afla pe fundul bărcii, contorsionat, zbătîndu-se. Scoase un geamăt de protest ce-l înfricoşă pe Tom cu puterea şi stridenţa lui. Tom îl lovi în ceafă de trei ori, cu mişcări scurte şi puternice, ca şi cum vîsla ar fi fost un topor iar gîtul lui Dickie un copac. Barca se legănă şi piciorul sprijinit de marginea ei îi fu împroşcat cu apă. Îl pocni pe Dickie în frunte şi o fîşie largă sîngerîndă începu să apară încet acolo unde îl lovise vîsla. Pentru o clipă Tom avu senzaţia că e extenuat de-atîta ridicat şi agitat vîsla, şi totuşi mîinile lui Dickie alunecară spre el pe fundul bărcii. Picioarele lungi ale lui Dickie se întinseră ca să-l împingă mai încolo. Tom apucă vîsla ca pe o baionetă şi înfipse capătul ei în coastele lui Dickie. Apoi corpul prăvălit se relaxă, moale şi nemişcat. Tom se îndreptă de spate, recăpătîndu-şi cu greu răsuflarea.

Se uită în jur. Nu era nici o barcă, nimic, doar departe, departe de tot o mică pată albă mergînd de la dreapta spre stînga, o barcă cu motor ce se grăbea spre ţărm.

Se opri şi îi smulse inelul cel verde din deget lui Dickie. Celălalt inel era mai strîmt, dar ieşi peste încheietura chinuită, sîngerîndă. Se uită în buzunarele pantalonilor. Monede franţuzeşti şi italieneşti. Le lăsă acolo. Luă un inel cu trei chei. Apoi ridică jacheta lui Dickie şi scoase sticla de colonie a lui Marge din buzunar. Ţigările şi bricheta de argint a lui Dickie, un ciot de creion, portofelul din piele de aligator şi mai multe cărţi de vizită în buzunarul interior de la piept. Tom înghesui toate astea în jacheta lui din catifea reiată. Apoi căută frînghia înfăşurată pe greutatea albă de ciment. Capătul frînghiei era legat de inelul metalic de la proră. Tom încercă s-o dezlege. Era un nod diabolic, muiat în apă, de nedezlegat, care probabil se afla acolo de ani de zile. Îl lovi cu pumnul. Îi trebuia un cuţit.

Se uită la Dickie. O fi mort? Tom se ghemui la capătul mai îngust de la proră, pîndind vreun semn de viaţă al lui Dickie. Se temea să-i atingă, se temea să-i atingă pieptul sau încheietura mîinii, nu cumva să-i simtă pulsul. Se întoarse şi începu să tragă cu disperare de nod, pînă cînd îşi dădu seama că nu face decît să-l strîngă mai bine.

Bricheta. O căută în buzunarul pantalonilor lui aflaţi pe fundul bărcii. O aprinse, apoi ţinu o porţiune uscată a frînghiei deasupra flăcării. Sfoara era groasă de vreo trei centimetri. Ardea încet, foarte încet, iar Tom folosi acest timp pentru a mai privi o dată în jur. Să-l fi putut vedea italianul cu bărcile de la distanţa asta? Frînghia cenuşie şi tare refuza să ia foc, doar se aprindea şi fumega puţin, rupîndu-se încet, fir cu fir. Tom o suci şi bricheta i se stinse. O aprinse din nou şi continuă să tragă de sfoară. Cînd se rupse o înfăşură de patru ori în jurul gleznelor goale ale lui Dickie, înainte de a avea timp să i se facă frică, şi făcu un nod uriaş, neîndemînatic, de două ori, ca să se asigure că nu se va desface, căci nu se prea pricepea la făcut noduri. Estimă că frînghia aceea avea vreo treizeci

şi cinci sau patruzeci de picioare lungime. Începu să se simtă mai răcorit, mai calm şi mai meticulos. Greutatea de ciment era exact cît trebuia să ţină un corp pe fund, se gîndi. Corpul s-ar putea să plutească puţin, dar n-o să iasă la suprafaţă.

Tom aruncă greutatea. Aceasta făcu un salt şi se scufundă în apa transparentă iscînd bule de aer, dispăru şi se scufundă, se scufundă pînă cînd frînghia trase cu putere gleznele lui Dickie. Tom îi ridicase gleznele şi acum trăgea de un braţ pentru a ridica partea cea mai grea, umerii, peste bord. Mîna moale a lui Dickie era caldă şi neajutorată. Umerii îi rămăseseră pe fundul bărcii şi cînd trase de braţ i se păru că acesta se întinde ca un elastic şi corpul nu se ridică deloc. Tom se lăsă într-un genunchi şi încercă să-l rostogolească peste margine. Asta făcu barca să se clatine. Uitase de apă. Era singurul lucru care-l speria. Trebuia să-l rostogolească pe la pupa, căci aceasta era cel mai mult cufundată în apă. Trase corpul inert spre pupa, trecînd frînghia peste bord. Îşi dădea seama după cum plutea greutatea în apă că aceasta nu atinsese fundul. Începu acum cu capul şi umerii lui Dickie, întoarse cadavrul cu faţa în jos şi îl împinse afară puţin cîte puţin. Capul se afla în apă, marginea bărcii îi apăsa pieptul, iar acum picioarele deveniseră foarte grele, rezistînd forţei lui Tom cu greutatea lor uimitoare, aşa cum făcuseră înainte umerii, ca şi cum ar fi fost atrase de un magnet de pe fundul bărcii. Tom trase aer în piept şi se opinti. Dickie se rostogoli peste bord, dar Tom îşi pierdu echilibrul şi căzu peste cîrmă. Motorul leneş scoase un geamăt brusc.

Tom se repezi spre cîrmă, dar în aceeaşi clipă barca ţîşni, descriind un arc nebunesc. Pentru o clipă văzu apă sub el şi mîna i se întinse spre ea, căci încercase să apuce marginea bărcii, dar aceasta nu se mai afla acolo.

Era în apă.

Gîfîia, contractîndu-şi trupul pentru a face un salt în sus, încercînd să prindă barca. Rată. Barca se îndepărtase, învîrtindu-se în cerc. Tom sări din nou, apoi se scufundă

mai adînc, atît de adînc încît apa îi acoperi din nou capul, cu o încetineală fatală, de moarte, şi totuşi prea repede pentru a apuca să tragă aer în piept, şi inhală o gură de apă exact în momentul în care ochii i se acopereau. Barca era departe. Mai văzuse asemenea răsuciri: nu se mai opreau pînă nu se urca cineva în barcă şi oprea motorul, iar acum, în pustietatea ca de mormînt a apei, încerca dinainte senzaţiile morţii, se scufunda din nou în apă, zbătîndu-se, iar zgomotul nebunesc al motorului se stingea în timp ce apa îi pătrundea *cu violenţă* în urechi, eliminînd orice alt sunet în afară de acelea frenetice, pe care le făcea el însuşi înăuntru, respirînd, luptîndu-se, pulsarea disperată a sîngelui său. Se ridică din nou la suprafaţă, luptîndu-se mecanic să ajungă la barcă, pentru că aceasta era singurul obiect plutitor, deşi se răsucea şi era imposibil de atins, iar prora ei ascuţită trecuse vijîind pe deasupra lui de două, de trei ori, de patru, în timp ce trăgea o gură de aer.

Strigă după ajutor. Nu reuşi decît să mai tragă o înghiţitură zdravănă de apă. Mîna lui atinse barca pe sub apă şi fu împinsă la o parte de lovitura ca de animal a prorei. Căută sălbatic capătul bărcii, fără să ia seama la lamele elicei. Degetele lui simţiră cîrma. Se lăsă în jos, dar nu suficient de repede. Chila îl lovi în creştetul capului, trecîndu-i pe deasupra. Pupa era acum din nou aproape şi încercă să o apuce cu degetele alunecîndu-i de-a lungul chilei. Cealaltă mînă prinse cîrma de la pupă. Rămase cu braţul întins, ferindu-şi corpul de elice. Cu o energie neaşteptată se aruncă spre un colţ al pupei şi-şi trecu un braţ peste marginea acesteia. Apoi întinse mîna şi prinse cîrma.

Motorul începu să încetinească.

Tom se agăţă de marginea bărcii cu amîndouă mîinile, iar mintea i se goli de uşurare, nu-i veni să creadă, pînă cînd deveni conştient de durerea ascuţită din gît, de junghiul în piept la fiecare răsuflare. Se odihni un timp — putea fi şi două minute, şi zece —, negîndindu-se la nimic

altceva decît cum să-şi adune destulă forţă ca să se arunce în barcă, şi în cele din urmă făcu sărituri mici în sus şi în jos în apă, se aruncă în sus cu toate puterea şi căzu cu faţa în jos în barcă, picioarele atîrnîndu-i încă peste bord. Se odihni, vag conştient de faptul că degetele-i alunecau pe sîngele lui Dickie, o umezeală amestecată cu apa ce-i curgea lui din nas şi din gură. Începu să se gîndească, înainte de a se putea mişca, la faptul că barca era plină de sînge şi nu putea fi dată înapoi, la faptul că într-o clipă va trebui să se ridice ca să pornească motorul. La direcţie.

La inelele lui Dickie. Pipăi după ele în buzunarul jachetei. Erau încă acolo, la urma urmei ce putea să se fi întîmplat cu ele? Avu un acces de tuse şi lacrimile îi împăienjeniră ochii în timp ce încerca să se uite în jurul lui să vadă dacă era vreo barcă prin apropiere sau dacă se îndrepta vreuna spre el. Îşi frecă ochii. Nici o barcă în afara aceleia mici şi vesele, cu motor, din depărtare, dînd încă tîrcoale în arcuri largi, căreia nu-i păsa de el. Tom se uita la fundul bărcii. *Putea* să spele totul? Dar sîngele ieşea al naibii de greu, auzise mereu asta. Avusese de gînd să înapoieze barca şi să spună, dacă cel de la debarcader l-ar fi întrebat unde era prietenul lui, că îl lăsase la mal într-un alt loc. Acum nu mai putea face astfel.

Mişcă încet cîrma. Motorul cel leneş îşi mări viteza şi se sperie şi de asta, dar motorul părea oricum mai uman şi mai de înţeles decît marea, şi deci mai puţin înfricoşător. Îndreptă barca oblic spre mal, la nord de San Remo. Va găsi poate vreun loc, vreun golfuleţ retras şi pustiu unde şi-ar putea lăsa barca. Şi dacă o descopereau? Problema părea uriaşă. Încercă să-şi recapete sîngele rece. Mintea îi părea blocată de ideea că trebuie să scape cumva de barcă.

Putea vedea acum nişte pini, o întindere uscată şi cafenie de plajă pustie şi puful verde al unei livezi de măslini. Tom se plimbă încet spre dreapta şi spre stînga, să vadă dacă erau oameni prin preajmă. Nu era nimeni. Se îndreptă spre mica plajă, cu o viteză prudentă, căci nu era

sigur că motorul n-o s-o ia razna din nou. Apoi simţi sub proră o zdruncinătură şi frecarea cu pămîntul. Întoarse cîrma în poziţia *FERMA* şi opri motorul. Ieşi cu grijă în apa de vreun sfert de metru adîncime, trase barca pe uscat cît putu de mult, apoi mută cele două jachete, sandalele lui şi cutia de colonie a lui Marge din barcă pe plajă. Micul golf în care se afla — n-avea mai mult de patru-cinci metri lăţime — îi dădea un sentiment de siguranţă şi izolare. Nu era nicăieri nici un semn că vreun picior omenesc atinsese vreodată acel loc. Tom hotărî să încerce să scufunde barca.

Începu să adune pietre, toate cam de mărimea unui cap de om, căci doar atîta avea puterea să care, şi să le arunce una cîte una în barcă, dar în cele din urmă trebui să folosească şi pietre mai mici, căci din cele mari nu erau destule prin apropiere. Muncea fără să se oprească, temîndu-se că ar leşina de epuizare dacă şi-ar permite fie şi numai o clipă de relaxare şi că ar putea zăcea acolo pînă l-ar găsi cineva. Cînd pietrele ajunseră aproape la nivelul marginii împinse barca şi o legănă din ce în ce mai tare, pînă pătrunse apă în ea. Cînd începu să se scufunde îi dădu un brînci spre apa mai adîncă, merse după ea, împingînd, pînă cînd apa îi ajunse la brîu şi barca se scufundă atît cît să nu mai poată ajunge la ea. Apoi îşi croi drum înapoi spre mal şi se întinse puţin, cu faţa în jos, pe nisip. Începu să-şi plănuiască întoarcerea la hotel, povestea pe care urma s-o spună şi mişcările următoare: plecarea din San Remo înainte de căderea nopţii, întoarcerea la Mongibello şi povestea pentru acolo.

13

La apusul soarelui, chiar la ora cînd italienii şi în general toată lumea care mai locuia în oraş se adunau în ju-

rul meselor de pe trotuare, din faţa cafenelelor, proaspăt duşaţi şi îmbrăcaţi, uitîndu-se la toţi şi la tot ce trecea pe lîngă ei, gata pentru orice distracţie li s-ar fi oferit, Tom intră în oraş îmbrăcat doar cu şortul şi sandalele lui şi cu jacheta din catifea reiată a lui Dickie şi purtîndu-şi sub braţ pantalonii şi jacheta uşor pătate de sînge. Păşea la întîmplare, neglijent, căci era obosit de moarte, dar îşi ţinea capul sus, de ochii sutelor de oameni care se holbau la el cînd trecea prin faţa cafenelelor, singurul drum spre hotelul lui cu vedere la plajă. Se mai întărise puţin, cu cinci *espresso* cu mult zahăr şi trei coniacuri, la un bar de pe drum, aflat chiar la ieşirea din San Remo. Acum juca rolul tînărului atletic ce-şi petrecuse după-amiaza intrînd şi ieşind din apă, pur şi simplu pentru că aşa-i plăcea lui, fiind un înotător bun şi deloc sensibil la frig, să înoate pînă după-amiaza tîrziu, într-o zi răcoroasă. Ajunse la hotel, îşi luă cheia de la recepţie, urcă în camera lui şi se prăbuşi pe pat. Se gîndi că şi-ar putea permite o oră de odihnă, dar nu trebuia să adoarmă ca să nu depăşească această oră. Se odihni, iar cînd simţi că era gata să adoarmă se ridică şi se duse la chiuvetă, îşi udă faţa şi se întoarse în pat cu un prosop ud pe care îl plimbă dintr-o mînă într-alta ca să nu-l fure somnul.

În cele din urmă se ridică şi se duse să se ocupe de pata de sînge de pe pantalonii lui de catifea reiată. Îi frecă bine cu săpun şi o periuţă de unghii, obosi şi se opri un pic, să-şi facă valiza. Împachetă lucrurile lui Dickie aşa cum le împachetase Dickie întotdeauna, cu pasta şi periuţa de dinţi în buzunarul din spate, din stînga. Apoi se întoarse să termine cu pantalonii. Jacheta lui avea pe ea prea mult sînge pentru a o mai putea purta vreodată şi trebuia să scape de ea, dar putea să-şi pună jacheta lui Dickie, aceasta fiind tot bej şi aproape de aceeaşi mărime. Tom îşi făcuse costumul copiindu-l pe al lui Dickie, la acelaşi croitor din Mongibello. Puse jacheta lui în valiză. Apoi coborî cu valiza şi ceru nota de plată.

Omul din spatele tejghelei îl întrebă unde-i era prietenul, iar Tom spuse că urmau să se întîlnească la gară. Funcţionarul era amabil şi zîmbitor şi îi ură „*Buon' viaggio*".

Tom se opri într-un restaurant două străzi mai încolo şi făcu eforturi să mănînce un castron de *minestrone*, ca să mai prindă puteri. Aruncă o privire afară, în căutarea italianului care avea grijă de bărci. Principalul era, îşi zise, să plece din San Remo la noapte, să ia un taxi pînă în oraşul cel mai apropiat dacă nu era nici un tren sau autobuz.

Află de la gară că era un tren spre sud la zece şi douăzeci şi patru. Cu vagoane de dormit. Se trezea a doua zi la Roma şi putea schimba trenul pentru Napoli. Totul păru dintr-o dată absurd de simplu şi de uşor şi, într-un elan de încredere în sine, se gîndi să meargă pentru cîteva zile la Paris.

— *Spetta un momento*, îi spuse funcţionarului care era gata să-i întindă biletul.

Se plimba în jurul valizei, gîndindu-se la Paris. Aşa, deodată. Doar cît să-i vadă, două zile, de exemplu. N-avea importanţă dacă-i spunea sau nu lui Marge. Se hotărî brusc împotriva Parisului. N-ar fi în stare să se relaxeze. Era prea nerăbdător să ajungă la Mongibello şi să se ocupe de lucrurile lui Dickie.

Cearşafurile albe şi întinse de pe patul lui din tren îi părură luxul cel mai minunat pe care-l cunoscuse vreodată. Le mîngîie cu palmele înainte de a stinge lumina. Şi păturile curate bleu-gri, eficienţa micuţei plase negre de deasupra capului său — Tom trăi un moment de extaz cînd se gîndi la toate plăcerile ce-l aşteptau acum, cu banii lui Dickie, alte paturi, mese, mări, vapoare, valize, cămăşi, ani de libertate, ani de plăceri. Apoi stinse lumina, puse capul pe pernă şi adormi aproape instantaneu, fericit, mulţumit şi plin de încredere cum nu mai fusese niciodată în viaţă.

La Napoli se opri la toaleta din gară şi scoase periuţa de dinţi şi peria de păr a lui Dickie din valiză, le înfăşură în impermeabilul lui Dickie împreună cu jacheta lui de ca-

tifea reiată şi pantalonii pătaţi de sînge ai lui Dickie. Duse bocceauă peste drum de gară şi o înfundă într-un sac uriaş de gunoi rezemat de un zid. Apoi luă micul dejun — cafea cu lapte şi un corn dulce — la o cafenea aflată în apropierea staţiei de autobuz şi se urcă în vechiul autobuz de la ora unsprezece spre Mongibello.

Coborî din autobuz aproape direct în faţa lui Marge, care era îmbrăcată în costumul de baie şi cu jacheta albă, lejeră, pe care o purta întotdeauna la plajă.

— Unde-i Dickie? întrebă ea.

— La Roma. Tom zîmbi uşor, bine pregătit. Mai rămîne acolo cîteva zile. Am venit să-i iau cîteva lucruri şi să i le duc.

— Stă la cineva?

— Nu, la un hotel.

Cu un nou zîmbet, care se vroia un fel de rămas bun, Tom începu să urce dealul cu valiza în mînă. O clipă mai tîrziu auzi sandalele cu tălpi de plută ale lui Marge tropăind în urma lui. Aşteptă.

— Ce s-a întîmplat în dulcele nostru cămin? întrebă Tom.

— O, plictiseală. Ca de obicei.

Marge zîmbi. Nu se simţea în largul ei cu el. Dar îl urmă în casă — poarta era descuiată şi Tom luă cheia mare de fier de la uşa terasei de la locul ei obişnuit, în spatele unui ciubăr putrezit de lemn în care se afla nişte pămînt şi un arbust pe jumătate ofilit — şi se duseră împreună pe terasă. Masa fusese mutată puţin. Pe parapet era o carte. Marge mai fusese aici de cînd plecaseră ei, gîndi Tom. Lipsise numai trei zile şi trei nopţi. I se părea că lipsise o lună întreagă.

— Ce mai face Skippy? întrebă Tom vesel, deschizînd frigiderul şi scoţînd o tăviţă cu gheaţă.

Skippy era un cîine vagabond pe care-l achiziţionase Marge cu cîteva zile în urmă, o corcitură negru cu alb pe care Marge o răsfăţa şi o hrănea ca o fată bătrînă ramolită.

— A fugit. Nu mă aşteptam să rămînă.

— Oh!

— După cum arăţi se pare că v-aţi distrat bine, spuse Marge, uşor invidioasă.

— Aşa e. Tom zîmbi. Bei ceva?

— Nu, mulţumesc. Cît crezi că lipseşte Dickie?

— Păi, se încruntă Tom gînditor, nu prea ştiu. Zice că vrea să vadă o grămadă de expoziţii de artă pe-acolo. Cred că pur şi simplu se bucură de o schimbare de decor.

Tom îşi turnă o porţie generoasă de gin şi adăugă sifon şi o felie de lămîie.

— Cred că se întoarce peste vreo săptămînă. Apropo!

Tom umblă în valiză şi scoase sticla de colonie. Îndepărtase ambalajul de la magazin, pentru că fusese pătat de sînge.

— Stradivari, pentru tine. Am luat-o la San Remo.

— O, mulţumesc foarte mult. Marge o luă, zîmbind, şi începu s-o desfacă visătoare, cu grijă.

Tom se tot învîrtea încordat pe terasă, cu băutura în mînă, fără să vorbească cu Marge, aşteptînd ca ea să plece.

— Bine ... spuse Marge în cele din urmă, ieşind pe terasă. Cît stai?

— Unde?

— Aici.

— Numai noaptea asta. Mă duc la Roma mîine. Probabil după masă, adăugă, deoarece presupunea că nu-şi va putea lua corespondenţa a două zi decît după ora două.

— Cred că n-o să te mai văd, dacă nu vii pe plajă, spuse Marge făcînd un efort să pară prietenoasă. Petrecere frumoasă, în caz că nu ne mai vedem. Şi spune-i lui Dickie să-mi scrie o ilustrată. La ce hotel stă?

— A... ăă... cum se numeşte? Lîngă Piazza di Spagna?

— Inghilterra?

— Ăsta e. Dar mi se pare c-a spus să folosim American Express ca adresă pentru corespondenţă.

N-o să încerce să-i telefoneze lui Dickie, îşi zise Tom. Iar el putea fi la hotel mîine să ia scrisoarea, dacă-i scria.

— Poate vin mîine dimineaţă pe plajă, spuse.

— Bine. Mulţumesc pentru colonie.

— N-ai pentru ce!

Ea străbătu aleea ce ducea la poarta de fier şi ieşi.

Tom ridică valiza şi alergă sus, în dormitorul lui Dickie. Trase afară sertarul de sus al lui Dickie: scrisori, două agende cu adrese, cîţeva carneţele mici, un lanţ de ceas, chei rătăcite şi un fel de poliţă de asigurare. Trase afară şi celelalte sertare, unul cîte unul, şi le lăsă deschise. Cămăşi, pantaloni scurţi, pulovere împăturite şi şosete în dezordine. În colţul camerei — un munte de mape şi blocuri de desen, de-a valma. Erau multe de făcut. Tom îşi scoase toate hainele, alergă jos în pielea goală şi făcu un duş rapid, rece, apoi îşi puse pantalonii albi de doc ai lui Dickie, pe care-i găsi atîrnaţi de un cui în dulap.

Începu cu sertarul de sus, din două motive: scrisorile recente erau importante în caz că erau anumite situaţii curente de care trebuia să se ocupe imediat şi, în acelaşi timp, pentru că, în cazul în care Marge s-ar întoarce în după-amiaza aceea, n-ar părea că demontase aşa de repede toată casa. Dar ar putea măcar începe, chiar în după-amiaza asta, să pună cele mai bune haine în valiza cea mai mare a lui Dickie, se gîndi.

La miezul nopţii Tom încă se mai învîrtea prin casă. Valizele lui Dickie erau făcute, iar acum îşi făcea socoteala cît valorau mobilele din casă, ce urma să-i lase lui Marge şi cum va dispune de restul. Marge putea să ia nenorocitul ăla de frigider. Asta ar trebui să-i facă plăcere. Cufărul greu, sculptat, din foaier, pe care Dickie îl folosea pentru rufărie, trebuia să valoreze vreo cîteva sute de dolari, se gîndi Tom. Dickie spusese că era vechi de patru sute de ani, cînd îl întrebase despre el. *Cinquecento.* Avea de gînd să vorbească cu Signor Pucci, directorul adjunct de la Miramare, şi să-l roage să-i servească drept

agent pentru vînzarea casei şi a mobilei. Şi a bărcii. Dickie îi spusese că Signor Pucci făcea treburi de genul ăsta pentru locuitorii satului.

Intenţionase să ducă toate lucrurile lui Dickie direct la Roma, dar avînd în vedere ce-ar fi putut crede Marge dacă ar lua prea mult pentru o perioadă presupusă scurtă, hotărî că ar fi mai bine să pretindă că Dickie luase mai tîrziu decizia de a se muta la Roma.

Astfel, Tom se duse la poştă pe la ora trei în după-amiaza următoare, luă o scrisoare interesantă pentru Dickie de la un prieten din America şi una pentru el, dar pe cînd se întorcea încet acasă îşi imagina că citeşte o scrisoare de la Dickie. Îşi imagina exact cuvintele, aşa încît i le-ar fi putut cita lui Marge, dacă ar fi trebuit, şi chiar reuşi să simtă uşoara surpriză pe care ar fi simţit-o aflînd că Dickie se răzgîndise.

Îndată ce ajunse acasă începu să împacheteze lenjeria şi desenele cele mai bune ale lui Dickie în cutia mare de carton pe care o obţinuse de la Aldo, la băcănia de pe drumul ce urca pînă în vîrful dealului. Lucra calm şi metodic, aşteptîndu-se ca Marge să treacă pe acolo dintr-o clipă în alta, dar ea apăru abia după patru.

— Tot aici eşti? întrebă ea intrînd în camera lui Dickie.

— Da. Am primit o scrisoare de la Dickie. S-a hotărît să se mute la Roma. Tom se îndreptă şi zîmbi uşor, ca şi cum şi pe el l-ar fi surprins în aceeaşi măsură. Vrea să-i adun toate lucrurile, tot ce pot.

— Să se *mute* la Roma? Pentru cît timp?

— Nu ştiu. Toată iarna în orice caz, după cît se pare. Tom continua să lege pînzele.

— Nu vine înapoi toată iarna? vocea lui Marge suna deja pierit.

— Nu. A spus că s-ar putea chiar să vîndă casa. Zice că nu s-a hotărît încă.

— D mnezeule! Ce s-a întîmplat?

Tom ridică din umeri.

— Se pare că vrea să petreacă iarna la Roma. Zicea că are de gînd să-ţi scrie. Credeam că ai primit şi tu o scrisoare în după-amiaza asta.

— Nu.

Tăcere. Tom continua să lucreze. Realiză dintr-o dată că nu împachetase nimic din lucrurile lui. Nici măcar nu intrase la el în cameră.

— Dar la Cortina merge, nu-i aşa?

— Nu. Zicea că vrea să-i scrie lui Freddie şi să contramandeze. Dar asta nu trebuie să te împiedice pe tine să mergi. Tom o privi. Apropo, Dickie zice că vrea să iei tu frigiderul. O să găseşti, probabil, pe cineva să te ajute să-l muţi.

Primirea frigiderului în dar nu avu nici un efect asupra feţei împietrite a lui Marge. Tom ştia că se întreabă dacă el avea să locuiască împreună cu Dickie sau nu şi că probabil a tras concluzia, judecînd după comportamentul lui vesel, că avea să locuiască la el. Simţi cum întrebarea ei urcă spre buze — citea în ea ca-ntr-o carte deschisă — apoi ea întrebă:

— O să locuieşti cu el la Roma?

— Poate, pentru o vreme. O să-l ajut să se aranjeze. Vreau să merg la Paris luna asta, apoi, cred că pe la mijlocul lui decembrie, o să mă întorc în State.

Marge arăta abătută. Tom ştia că se gîndea la săptămînile de singurătate ce i se aşterneau înainte — chiar dacă Dickie ar face scurte vizite la Mongibello s-o vadă — dimineţile pustii de duminică, cinele singuratice.

— Ce face de Crăciun? Crezi că vrea să-l facă aici, sau la Roma?

Tom spuse, cu o urmă de iritare în glas:

— Păi, nu cred că aici. Am senzaţia că vrea să fie singur.

Acum şocul o amuţise de tot, era şocată şi rănită. Să vezi cînd o primi scrisoarea pe care avea de gînd să i-o scrie de la Roma, îşi zise Tom. Va fi prevenitor cu ea,

bineînţeles, la fel de prevenitor ca şi Dickie, dar nu va lăsa nici o umbră de îndoială că Dickie nu mai vroia s-o vadă niciodată.

Cîteva minute mai tîrziu Marge se ridică şi-şi luă rămas bun distrată. Tom simţi deodată că s-ar putea ca ea să vrea să-i telefoneze astăzi. Sau chiar să se ducă la Roma. Şi ce dacă? Dickie ar fi putut schimba hotelul. Şi erau la Roma destule hoteluri ca să aibă ce face zile întregi, chiar dacă s-ar duce să-l caute. Cînd o să vadă că nu-l găseşte, o să presupună că a plecat la Paris sau în orice alt oraş cu Tom Ripley.

Tom îşi trecu ochii peste ziarele din Napoli în căutarea vreunui articol despre găsirea unei bărci scufundate în apropiere de San Remo. *Barca affondata vicino San Remo,* cam aşa ar suna, probabil, titlul. Şi se va face mare tapaj în jurul petelor de sînge din barcă, dacă petele se mai puteau vedea. Era exact genul de afacere despre care ziarele italieneşti adorau să scrie în stilul lor melodramatic: „Ieri la trei după-amiază, Giorgio di Stefani a făcut o descoperire dintre cele mai teribile la doi metri sub apă. O mică barcă cu motor, cu interiorul acoperit de oribile pete de sînge..." Dar Tom nu văzu nimic în ziare. Nu fusese nimic nici cu o zi înainte. Ar putea trece luni întregi pînă să fie găsită barca, îşi zise. S-ar putea să nu fie găsită niciodată. Şi chiar dacă ar găsi-o, cum ar putea şti ei că Dickie Greenleaf şi Tom Ripley luaseră barca împreună? Nu-i spuseseră numele lor italianului care avea grijă de bărci la San Remo. El le dăduse doar un mic bileţel portocaliu pe care Tom îl avusese în buzunar şi-l distrusese mai tîrziu, cînd dăduse peste el.

Tom părăsi Mongibello cu taxiul, pe la ora şase, după ce băuse o cafea filtru la Giorgio, unde îşi luase rămas bun de la Giorgio, Fausto şi multe alte cunoştinţe din sat, ale lui Dickie şi ale lui. Tuturor le spuse aceeaşi poveste, că signor Greenleaf rămînea la Roma pe timpul iernii şi că le transmitea salutări pînă cînd avea să-i revadă. Tom spuse că, fără îndoială, Dickie va veni curînd să le facă o vizită.

Expedie rufăria şi desenele lui Dickie pe adresa American Express în după-amiaza aceea, iar cutiile le trimise la Roma împreună cu cufărul lui Dickie şi două valize mai grele, pentru a fi ridicate acolo de Dickie Greenleaf. Tom luă cele două valize ale lui şi încă una de-a lui Dickie în taxi, cu el. Vorbise cu Signor Pucci de la Miramare şi îi spusese că s-ar putea ca Signor Greenleaf să vrea să-şi vîndă casa şi mobila, întrebîndu-l dacă putea să se ocupe el de asta. Signor Pucci spusese că-i va face plăcere. Tom mai vorbise şi cu Pietro, îngrijitorul debarcaderului, şi îl rugase să caute pe cineva care ar fi dispus să cumpere *Pipistrello,* căci era foarte posibil ca Signor Greenleaf să vrea să scape de ea în iarna asta. Tom spuse că Signor Greenleaf ar lăsa-o la cinci sute de mii de lire, aproape opt sute de dolari, ceea ce era un chilipir pentru o barcă de două persoane, iar Pietro credea că ar putea s-o vîndă în cîteva săptămîni.

În trenul spre Roma Tom compuse scrisoarea pentru Marge cu atîta grijă că o memoră în timp ce o gîndea, iar cînd ajunse la Hotelul Hassler se aşeză la „Hermes"-ul pe care-l adusese într-una din valizele lui Dickie, şi scrise scrisoarea dintr-o suflare.

Roma
28 noiembrie 19..

Dragă Marge,

M-am hotărît să-mi iau un apartament la Roma pe timpul iernii, pur şi simplu pentru o schimbare de decor şi ca să scap de bătrînul Mongy o vreme. Simt o nevoie arzătoare de a fi singur. Îmi pare rău că totul a fost atît de neaşteptat şi că n-am avut ocazia să-mi iau rămas bun, dar la urma urmei nu sînt prea departe şi sper să te văd din cînd în cînd. Pur şi simplu nu m-am simţit în stare să-mi împachetez lucrurile, aşa că am aruncat povara pe umerii lui Tom.

În ceea ce ne priveşte pe noi, faptul că nu ne vedem un timp nu poate face nici un rău şi poate chiar va face lucrurile să meargă mai bine. Am sentimentul îngrozitor că te plictiseam, deşi tu nu mă plictiseai *pe mine,* şi te rog să nu crezi

că vreau să fug de ceva. Dimpotrivă, Roma mă va apropia de realitate. În mod cert, Mongy n-a făcut-o. O parte din nemulţumirea mea era în legătură cu tine. Plecarea mea nu rezolvă nimic, bineînţeles, dar mă va ajuta să descopăr ce simt de fapt pentru tine. De aceea, aş prefera să nu te văd un timp, draga mea, şi sper că ai să înţelegi. Dacă nu — ei bine, n-o să înţelegi şi ăsta-i riscul pe care mi-l asum. S-ar putea să mă duc la Paris cu Tom pentru cîteva săptămîni, şi el abia aşteaptă. Asta dacă nu mă apuc de pictat imediat. Am cunoscut un pictor pe nume Di Massimo, ale cărui lucrări îmi plac foarte mult, un tip în vîrstă, fără prea mulţi bani, care pare foarte bucuros să mă ia ca ucenic dacă-i plătesc cîte ceva. Voi picta cu el, în atelierul lui.

Oraşul arată minunat cu fîntînile care merg toată noaptea şi cu toată lumea trează toată noaptea, spre deosebire de bătrînul Mongy. Te-ai înşelat în privinţa lui Tom. Se întoarce curînd în America şi nu mă interesează cînd, deşi în realitate nu e băiat rău şi nu-mi displace. N-are nici o legătură cu noi, în orice caz, sper că-ţi dai seama de asta.

Scrie-mi pe adresa c/o American Express, Roma pînă cînd o să ştiu unde stau. Te anunţ cînd îmi găsesc un apartament. Între timp, ai grijă să ardă focurile în cămine, să funcţioneze frigiderul, ca şi maşina ta de scris. Îmi pare teribil de rău pentru Crăciun, draga mea, dar nu cred că o să ne vedem atît de curînd şi poţi să mă urăşti sau nu pentru asta.

Cu toată dragostea,
Dickie

Tom rămăsese cu şapca pe cap de cînd intrase în hotel şi dăduse paşaportul lui Dickie la recepţie în loc de al său, deşi la hoteluri, observase el, nimeni nu se uită vreodată la fotografiile din paşapoarte, copiau doar numărul paşaportului, care se afla pe coperta exterioară. Semnă în registru cu semnătura grăbită şi cam înflorită a lui Dickie, cu iniţialele R şi G mari, întortocheate. Cînd ieşi să pună scrisoarea la poştă se duse şi la o drogherie, cîteva străzi mai încolo, şi cumpără cîteva articole pentru machiaj de care se gîndea că o să aibă nevoie. Se amuză împreună cu vînzătoarea italiancă, făcînd-o să creadă că le cumpăra pen-

tru soţia lui, care-şi pierduse trusa de machiaj şi care rămăsese la hotel indispusă de obişnuitul deranjament stomacal.

Îşi petrecu seara aceea exersînd semnătura lui Dickie pentru cecurile de bancă. Renta lunară a lui Dickie urma să sosească din America în mai puţin de zece zile.

14

A doua zi se mută la Hotel Europa, un hotel cu preţuri moderate, de lîngă Via Veneto, căci Hassler i se părea un pic cam bătător la ochi, genul de hotel ai cărui clienţi obişnuiţi erau personalităţi din cinema şi unde Freddie Miles şi alţii ca el care-l cunoşteau pe Dickie ar fi putut trage dacă veneau la Roma.

Tom purta conversaţii imaginare cu Marge, Fausto şi Freddie în camera lui de hotel. Dintre ei, Marge ar fi putut în primul rînd să vină la Roma, îşi zicea el. Îi vorbea ca şi cum ar fi fost Dickie, atunci cînd şi-o imagina la telefon, şi ca Tom, cînd se imagina faţă în faţă cu ea. Ar putea, de exemplu, să apară la Roma şi să-i descopere hotelul şi să insiste să urce la el în cameră, caz în care ar fi trebuit să-şi scoată inelele lui Dickie şi să-şi schimbe hainele.

— Nu ştiu, avea să-i spună, cu glasul lui Tom. Ştii cum e — îi place să simtă că s-a izolat de tot şi de toate. Mi-a spus că pot să folosesc camera lui de la hotel cîteva zile, deoarece a mea se întîmplă să fie prost încălzită... O, se va întoarce în cîteva zile sau va sosi o ilustrată de la el în care ne va spune că totul e-n regulă. A plecat în nu ştiu ce orăşel micuţ împreună cu Di Massimo să vadă nişte picturi dintr-o biserică.

(— Dar nu ştii dacă a plecat spre nord sau spre sud?)

— Chiar că nu ştiu. Presupun că spre sud. Dar cu ce ne ajută asta?

(— Am avut pur şi simplu ghinion că l-am scăpat, nu-i aşa? De ce n-a putut măcar să spună unde se duce?)

— Ştiu. Şi eu l-am întrebat. Am răscolit toată camera în căutarea unei hărţi sau a oricărui semn care să ne arate unde s-a dus. Pur şi simplu mi-a telefonat acum trei zile şi mi-a spus că pot să folosesc camera lui dacă vreau.

Era o idee bună să-şi exerseze intrarea în propria-i piele din nou, căci ar putea veni o vreme cînd să aibă nevoie de asta într-o clipă şi era ciudat de uşor să uiţi timbrul exact al vocii lui Tom Ripley. Conversă cu Marge pînă cînd sunetul propriei sale voci fu exact acela pe care şi-l amintea.

Dar în cea mai mare parte a timpului era Dickie, discutînd pe un ton jos cu Freddie şi Marge şi avînd o convorbire internaţională cu mama lui Dickie, şi cu Fausto, şi cu un străin la o serată, conversînd în engleză şi italiană, cu radioul portabil al lui Dickie dat la maximum, ca în cazul că vreun angajat al hotelului ar trece prin hol şi ar şti întîmplător că signor Greenleaf era singur, să nu-l considere un excentric. Cîteodată, dacă melodia de la radio era una care-i plăcea, Tom dansa doar, de unul singur, dar dansa aşa cum ar fi dansat Dickie cu o fată — îl văzuse odată pe Dickie pe terasa de la Giorgio dansînd cu Marge şi, de asemenea, la Giardino degli Orangi, în Napoli — cu paşi mari, dar cam rigizi, nu tocmai ceea ce s-ar numi dansat bine. Fiecare moment era o plăcere pentru Tom, singur în camera lui sau plimbîndu-se pe străzile Romei, cînd combina vizitarea oraşului cu căutarea unui apartament. Era imposibil să se simtă vreodată singur sau plictisit, îşi zicea el, atîta timp cît era Dickie Greenleaf.

La American Express, unde întrebă de corespondenţă, îl salutară ca pe Signor Greenleaf. Prima scrisoare a lui Marge spunea:

Dickie,

Ei bine, a fost oarecum o surpriză. Mă întreb ce ţi-a venit aşa, deodată, la Roma, sau San Remo, sau unde o fi fost?

Tom a fost foarte misterios, a spus doar că va sta cu tine. O să cred că pleacă în America atunci cînd o s-o văd. Cu riscul de a-mi rupe gîtul, băiete, pot să-ţi spun că *mie* nu-mi place tipul ăsta! Din punctul meu de vedere, sau din al oricui altcuiva, te foloseşte pînă-n pînzele albe. Dacă vrei să faci nişte schimbări pentru binele tău, pentru numele lui Dumnezeu, scapă de *el*. Foarte bine, poate nu e homo. E doar un nimic, ceea ce e şi mai rău. Nu e destul de normal ca să aibă *vreun* fel de viaţă sexuală, dacă înţelegi ce vreau să spun. Pe mine însă nu mă interesează Tom, ci tu. Da, pot suporta cîteva săptămîni fără tine, dragul meu, şi chiar Crăciunul, deşi prefer să nu mă gîndesc la Crăciun. Prefer să nu mă gîndesc la tine şi — cum spuneai tu — să lăsăm sentimentele să apară sau nu. Dar mi-e imposibil să nu mă gîndesc la tine aici, căci fiecare palmă de pămînt din sat e bîntuită de imaginea ta, în ceea ce mă priveşte, şi în casa asta, oriunde mă uit, e cîte o urmă de-a ta, gardul viu pe care l-am plantat împreună, gardul pe care am început să-l reparăm şi nu l-am terminat niciodată, cărţile pe care le-am împrumutat de la tine şi nu ţi le-am înapoiat niciodată. Şi scaunul tău de la masă, asta-i cel mai rău.

Ca să continuu cu ruptul gîtului, nu vreau să spun că Tom are de gînd să-ţi facă vreun rău concret, dar ştiu că are o influenţă proastă asupra ta. Te porţi ca şi cum ţi-ar fi puţin ruşine că te afli în preajma lui, cînd *te afli* în preajma lui, ştii asta? Ai încercat vreodată să te analizezi? Credeam că începuseşi să realizezi asta în ultimele cîteva săptămîni, dar acum eşti din nou cu el şi sinceră să fiu, băiete dragă, nu ştiu ce să înţeleg din asta. Dacă într-adevăr „nu-ţi pasă cînd" pleacă, pentru Dumnezeu, trimite-l să-şi facă bagajele! El n-o să te ajute niciodată, pe tine sau pe oricine altcineva, să limpezeşti ceva. De fapt, e în interesul lui să te ţină cît mai mult împotmolit şi să profite de pe urma ta şi a tatălui tău.

Mulţumesc mult pentru colónie, iubitule. O s-o păstrez — cea mai mare parte din ea — pentru cînd o să te revăd. Nu am adus încă frigiderul la mine. Poţi să-l iei, bineînţeles, oricînd îl vrei înapoi.

Tom ţi-a spus, probabil, că Skippy a scăpat. Să prind o şopîrlă şi să-i leg o sfoară de gît? Trebuie să încep să mă

ocup de zidul casei imediat, înainte de a apuca să se mucegăiască de tot şi să se prăbuşească peste mine. Aş vrea să fii aici, dragul meu — bineînţeles.

Toată dragostea, şi *scrie-mi,*

XX
Marge.

c/o American Express
Roma
12 dec. 19...

Dragă mamă şi tată,

Sînt la Roma şi-mi caut un apartament, deşi încă n-am găsit exact ce vreau. Apartamentele de aici sînt ori prea mari ori prea mici, iar dacă sînt prea mari trebuie să închizi toate camerele în afară de una ca să poţi încălzi cum trebuie. Încerc să găsesc un loc de mărime potrivită la un preţ potrivit, pe care să-l pot încălzi complet fără să cheltuiesc o avere pentru asta.

Îmi pare rău că am fost atît de leneş la scris în ultima vreme. Sper să recuperez, cu viaţa liniştită pe care o duc aici. Am simţit nevoia unei schimbări faţă de Mongibello — cum aţi spus voi mereu în ultima vreme — aşa că m-am mutat, cu căţel şi purcel, şi s-ar putea chiar să-mi vînd casa şi barca. Am cunoscut un pictor minunat pe care-l cheamă Di Massimo, care vrea să-mi dea lecţii în atelierul lui. Am de gînd să lucrez pe brînci cîteva luni şi să văd ce se întîmplă. Un fel de perioadă de probă. Ştiu că nu te interesează asta, tată, dar pentru că mă întrebi mereu cum îmi petrec timpul — uite-aşa mi-l petrec. Voi duce o viaţă foarte liniştită, de studiu, pînă în vara viitoare.

Apropo de asta, mi-ai putea trimite ultimele prospecte de la Burke-Greenleaf? Vreau să mă ţin la curent şi cu ce faceţi voi, şi de multă vreme n-am mai văzut nimic.

Mamă, sper că nu ţi-ai bătut capul pentru Crăciunul meu. N-am nevoie chiar de nimic. Cum te simţi? Poţi să ieşi mai mult? La teatru etc.? Ce mai face unchiul Edward acuma? Transmiteţi-i salutări din partea mea şi ţineţi-mă la curent.

Cu dragoste,
Dickie

Tom o reciti, hotărî că probabil erau prea multe virgule, o rebătu cu grijă la maşină şi o semnă. Văzuse odată o scrisoare neterminată a lui Dickie către părinţii lui în maşina de scris a lui Dickie şi-i ştia stilul obişnuit. Ştia că lui Dickie nu-i lua niciodată mai mult de zece minute să scrie o scrisoare. Dacă această scrisoare era diferită, îşi zicea Tom, putea fi diferită numai pentru că era puţin mai personală şi mai entuziastă decît de obicei. Se simţi destul de mulţumit de scrisoare cînd o reciti pentru a doua oară. Unchiul Edward era un frate de-al doamnei Greenleaf care era internat într-un spital din Illinois, bolnav de un fel de cancer; Tom aflase asta din ultima scrisoare primită de Dickie de la mama lui.

Cîteva zile mai tîrziu se afla în avion, în drum spre Paris. Sunase la Inghilterra înainte de a părăsi Roma: nici o scrisoare sau telefon pentru Richard Greenleaf. Ateriză la Orly la cinci după-amiaza. Vameşul îi ştampilă paşaportul după ce-i aruncă doar o privire scurtă, deşi Tom îşi decolorase uşor părul cu apă oxigenată şi-l ondulase puţin, cu ajutorul unui ulei de păr şi, pentru a veni în ajutorul vameşului, arborase şi expresia aceea încruntată, uşor încordată, de pe fotografia de paşaport a lui Dickie. Tom se opri la Hôtel du Quai-Voltaire, care-i fusese recomandat de nişte americani cu care făcuse cunoştinţă într-o cafenea din Roma, ca fiind convenabil amplasat şi nu prea ticsit de americani. Apoi ieşi să hoinărească în seara umedă şi ceţoasă de decembrie. Mergea cu capul sus şi cu un zîmbet întipărit pe faţă. Îi plăcea atmosfera oraşului, atmosferă despre care auzise mereu, străzile întortocheate, casele cu faţade cenuşii şi cu luminatoare, claxoanele zgomotoase ale maşinilor şi, peste tot, W.C.-uri publice şi coloane cu afişe de teatru în culori strălucitoare. Vroia să intre încet în atmosferă, eventual în cîteva zile, înainte de a vizita Luvrul sau de a se duce la Turnul Eiffel sau ceva în genul ăsta. Cumpără un *Figaro*, se aşeză la o masă la Flore şi comandă o *fine à l'eau*, fiindcă Dickie îi spusese odată că *fine à l'eau* era băutura lui obişnuită în

Franţa. Franceza lui Tom era destul de săracă, dar aşa era şi a lui Dickie, ştia asta. Nişte persoane interesante se uitară la el prin geamurile cafenelei, dar nici una nu intră să-i vorbească. Tom era pregătit pentru cazul în care cineva s-ar ridica, în orice moment, de la una din mese, ar veni la el şi ar spune: „Dickie Greenleaf! Chiar tu eşti?"

Făcuse foarte puţine artificii ca să-şi schimbe înfăţişarea. Dar expresia mai ales, se gîndea Tom, era acum ca a lui Dickie. Arbora un zîmbet periculos de binevoitor pentru un străin, un zîmbet potrivit mai degrabă pentru a saluta un vechi prieten sau o amantă. Era zîmbetul cel mai bun şi mai tipic al lui Dickie atunci cînd era în toane bune. Tom era în toane bune. Era la Paris. Era *minunat* să stai într-o cafenea celebră şi să te gîndeşti că mîine, şi mîine, şi iarăşi mîine vei fi Dickie Greenleaf! Butonii de la manşete, cămăşile albe de mătase, chiar şi hainele vechi — cureaua maro purtată, cu cataramă de alamă, vechii pantofi maro din piele granulată, genul căruia i se făcea reclamă în *Punch* că ţine o viaţă întreagă, vechiul sacou de culoarea muştarului, cu buzunare lăbărţate, toate erau ale lui şi le iubea pe toate. Şi stiloul negru cu mici iniţiale aurii. Şi portofelul, un portofel bine întreţinut, din piele de aligator, de la „Gucci". Şi o mulţime de bani de pus în el.

Pînă a doua zi după-amiază fusese deja invitat la o petrecere în Avenue Kléber, de o franţuzoaică şi un tînăr american cu care legase o conversaţie într-o mare cafenea-restaurant de pe bulevardul Saint Germain. Petrecerea consta în treizeci sau patruzeci de persoane, majoritatea de vîrstă mijlocie, care stăteau în picioare, destul de rigizi, într-un apartament uriaş, răcoros şi impersonal. În Europa, trase Tom concluzia, încălzirea insuficientă era o marcă a şicului iarna, ca şi Martiniul fără gheaţă vara. Se mutase la un hotel mai scump la Roma, în cele din urmă, ca să-i fie mai cald, şi descoperise că în hotelul mai scump era şi mai frig. Într-un fel mohorît, de modă veche, casa era şic, presupunea Tom. Erau un majordom şi o fată în casă, o masă mare cu *pâtés en croute*, curcan tăiat felii, pesmeciori

şi valuri de şampanie, deşi tapiţeria sofalei şi draperiile lungi de la ferestre erau deşirate şi putrede de vechi ce erau, iar în hol, lîngă lift, văzuse găuri de şoarece. Cel puţin jumătate de duzină dintre musafirii cărora le fusese prezentat erau conţi şi contese. Un american îl informă pe Tom că tînărul şi fata care-l invitaseră urmau să se căsătorească şi că părinţii ei nu erau prea încîntaţi. Era o atmosferă tensionată în încăperea cea mare şi Tom făcu eforturi să fie cît se poate de drăguţ cu toată lumea, chiar şi cu francezii cu înfăţişare severă cărora abia dacă le putea spune mai mult decît „*C'est très agréable, n'est pas?*" Făcu tot ce putu şi cîştigă cel puţin un zîmbet de la tînăra franţuzoaică al cărui invitat era. Se considera norocos că se afla aici. Cîţi americani singuri din Paris se pot trezi invitaţi într-o casă franţuzească după numai o săptămînă de la sosire? Francezii erau cunoscuţi pentru faptul că se hotărau greu să invite străini la ei acasă, Tom auzise asta adesea. Nici unul dintre americani nu părea să ştie cum îl cheamă. Tom se simţea minunat, cum nu-şi amintea să se mai fi simţit vreodată la o petrecere. Se purta aşa cum îşi dorise întotdeauna să se poarte la o petrecere. Asta era viaţa complet nouă pe care o visase pe vapor cînd venise din America. Era adevărata anihilare a trecutului său şi a lui însuşi, a lui Tom Ripley cel care era zămislit din acest trecut, şi renaşterea lui ca o cu totul altă persoană. O franţuzoaică şi două dintre americance îl invitară la petreceri, dar Tom le refuză pe toate cu acelaşi răspuns: „Mulţumesc foarte mult, dar plec mîine din Paris."

Nu era indicat să se împrietenească prea mult cu vreunul dintre ei, îşi zicea el. Unul din ei ar fi putut cunoaşte pe cineva care să-l cunoască foarte bine pe Dickie, cineva care s-ar fi putut afla la petrecerea următoare.

La unsprezece şi un sfert, cînd îşi luă rămas-bun de la gazdă şi de la părinţii ei, arătau de parcă le-ar fi părut într-adevăr rău că pleacă. Dar vroia să ajungă la Notre Dame pînă la miezul nopţii. Era Ajunul Crăciunului.

Mama fetei îl întrebă din nou cum îl chema.

— Monsieur Graneleafe, îi repetă fata. Dükie Graneleafe, corect?

— Corect, spuse Tom zîmbind.

Îndată ce ajunse în holul de la parter îşi aduse aminte de petrecerea lui Freddie Miles la Cortina. Pe doi decembrie. Acum aproape o lună! Avusese de gînd să-i scrie lui Freddie, să-i spună că nu vine. Se întreba dacă Marge se dusese. Lui Freddie trebuie să i se fi părut foarte ciudat că nu-i scrisese să-i spună că nu vine şi Tom spera ca cel puţin Marge să-i fi spus. Trebuie să-i scriu lui Freddie imediat. Avea o adresă din Florenţa a lui Freddie în agenda lui Dickie. Fusese o scăpare, dar nimic serios, îşi zicea Tom. Doar că nu trebuia să mai lase astfel de lucruri să se întîmple.

Ieşi afară, în întuneric, şi o porni în direcţia Arcului de Triumf luminat, de un alb ca de os. I se părea ciudat să se simtă atît de singur şi totuşi atît de în sînul lucrurilor, cum se simţise la petrecere. O simţi din nou, stînd la marginea mulţimii care umplea piaţa din faţa catedralei Notre Dame. Era atîta lume încît în nici un caz n-ar fi putut ajunge în catedrală, dar difuzoarele făceau ca muzica să se audă clar în toate colţurile pieţei. Colinde de Crăciun franţuzeşti, ale căror nume nu le cunoştea: „Sfîntă noapte". O colindă solemnă, apoi una vioaie, săltăreaţă. Corul de voci bărbăteşti. Francezii de lîngă el îşi scoaseră pălăriile. Tom şi-o scoase şi el. Stătea în picioare, înalt, drept, cu o expresie sobră pe faţă, dar gata să zîmbească dacă cineva i s-ar fi adresat. Simţea ceea ce simţise şi pe vapor, dar mai intens: era plin de bunăvoinţă, un gentleman, în al cărui trecut nu exista nici o pată. Era Dickie, bunul, naivul Dickie, avînd cîte un zîmbet pentru toată lumea şi o mie de franci pentru oricine i-ar fi cerut. Un bătrîn chiar îi ceru nişte bani lui Tom pe cînd părăsea piaţa catedralei şi el îi dădu o bancnotă albastră şi motolită de o mie de franci. Faţa bătrînului explodă într-un zîmbet şi pălăria îi scăpă din mînă.

Lui Tom îi era puţin foame, deşi nu-i displăcea ideea de a se culca flămînd în noaptea aceea. Va petrece vreo oră cu manualul său de conversaţie în italiană, se gîndea el, pe urmă va merge la culcare. Apoi îşi aminti că trebuia să se mai îngraşe vreo două kilograme, căci hainele lui Dickie îi erau largi şi Dickie avea faţa puţin mai plină decît el, aşa că se opri la un lacto-bar şi comandă un sandviş cu şuncă pe o pîine lungă şi crocantă şi un pahar cu lapte fierbinte, pentru că omul care stătea lîngă el la bar bea lapte fierbinte. Laptele era aproape fără nici un gust, curat şi purificator, aşa cum îşi imagina Tom prescura gustată în biserică.

Se întoarse de la Paris fără grabă, oprindu-se peste noapte la Lyon şi în Arles, ca să vadă locurile pe care le pictase Van Gogh acolo. Îşi păstră seninătatea şi veselia în ciuda vremii îngrozitor de rele. La Arles, ploaia adusă de violentul mistral îl udă pînă la piele în timp ce încerca să descopere locurile exacte în care stătuse Van Gogh să picteze. Îşi cumpărase de la Paris un album frumos cu reproduceri după Van Gogh, dar nu-l putea plimba prin ploaie şi trebui să facă vreo duzină de drumuri înapoi la hotel ca să verifice scenele. Trecu prin Marsilia, unde găsi că totul era monoton în afară de Cannebière şi-şi continuă drumul spre est cu trenul, oprindu-se pentru cîte o zi în St. Tropez, Cannes, Nisa, Monte-Carlo, toate locurile de care auzise şi de care se simţea atras cînd le vedea, deşi în decembrie erau acoperite de nori cenuşii de iarnă şi nu exista acea mulţime veselă, nici chiar în noaptea de Anul Nou, în Menton. Tom îşi imagina oameni acolo, bărbaţi şi femei în haine de seară coborînd treptele largi ale cazinoului din Monte-Carlo, oameni în costume de baie strălucitoare, luminoase şi sclipitoare ca o acuarelă de Dufy, plimbîndu-se pe sub palmierii de pe Boulevard des Anglais la Nisa. Oameni — americani, englezi, francezi, nemţi, suedezi, italieni. Idile, dezamăgire, certuri, împăcări, crimă. Coasta de Azur îl impresionă cum nu-l impresionase încă nici unul din locurile pe care le văzuse în

lume. Şi, chiar, era atît de mică această curbă pe malul Mediteranei, cu denumiri minunate înşirate ca mărgelele pe o aţă — Toulon, Fréjus, St. Rafael, Cannes, Nisa, Menton, şi apoi San Remo.

Cînd se întoarse la Roma, pe patru ianuarie, găsi două scrisori de la Marge. Spunea că renunţă la casa ei pe întîi martie. Nu terminase complet prima schiţă a cărţii ei, dar trimitea trei sferturi din ea împreună cu toate fotografiile editorului american care se arătase interesat de ideea ei cînd îi scrisese despre asta în vara trecută.

Scria:

Cînd te văd? Urăsc gîndul de a renunţa la o vară în Europa după ce am suportat încă o iarnă îngrozitoare, dar cred că o să merg acasă la începutul lui martie. Da, mi-e *dor de casă,* în sfîrşit, *cu adevărat.* Dragul meu, ar fi atît de minunat dacă ne-am putea întoarce acasă împreună, cu acelaşi vapor. E vreo posibilitate? Nu te întorci în Statele Unite nici măcar pentru o vizită scurtă în iarna asta?

Mă gîndeam să-mi trimit toate lucrurile (opt bagaje, două cufere, trei cutii de cărţi şi multe altele!) cu un vas de la Napoli, iar eu să vin prin Roma şi dacă ai chef am putea măcar să mergem încă o dată pe coastă şi să vedem Forte dei Marmi şi Viareggio şi alte locuri care ne plac — o ultimă privire. Nu sînt într-o dispoziţie în care să-mi pese de vreme, care ştiu că va fi *oribilă.* N-aş îndrăzni să te rog să mă însoţeşti la Marsilia, unde mă îmbarc, dar pînă la *Genova*??? Ce crezi?...

Cealaltă scrisoare era mai rezervată. Tom ştia de ce: nu-i trimisese nici măcar o ilustrată, de aproape o lună. Spunea:

M-am răzgîndit în privinţa Rivierei. Probabil că vremea asta umedă mi-a tăiat avîntul, sau poate cartea mea. Oricum, plec la Napoli mai devreme — cu vasul *Constitution,* pe 28 februarie. Imaginează-ţi — înapoi în America în chiar clipa cînd păşesc pe bord. Mîncare americană, americani, băuturi şi curse de cai plătite în dolari... Iubitule! Îmi pare

rău că n-o să te văd, după cîte înţeleg din tăcerea ta încă nu vrei să mă vezi, aşa că nu-ţi face probleme. Consideră că ai scăpat de mine.

Bineînţeles că sper să te revăd, în America sau oriunde în altă parte. Dacă totuşi îţi vine ideea să tragi o fugă pînă la Mongy înainte de 28, ştii al naibii de bine că eşti binevenit.

Ca totdeauna,
Marge

P.S. Nici nu ştiu măcar dacă mai eşti la Roma.

Tom şi-o putea imagina cu faţa în lacrimi pe cînd o scria. Avu un imbold de a-i scrie o scrisoare foarte amabilă în care să-i spună că tocmai se întorsese din Grecia şi s-o întrebe dacă primise cele două ilustrate ale lui. Dar era mai sigur, îşi zise el, s-o lase să plece fără să ştie precis unde se afla. Nu-i scrise nimic.

Singurul lucru care-l incomoda, şi nu-l incomoda prea tare, era posibilitatea ca Marge să vină să-l vadă la Roma înainte ca el să apuce să se instaleze într-un apartament. Americanii prosperi nu trebuiau să-şi raporteze locurile de rezidenţă la chestură, deşi, conform prevederilor stipulate în *Permesso di Soggiorno,* toată lumea era obligată să înregistreze fiecare schimbare de adresă la poliţie. Tom discutase cu un american rezident în Roma care avea un apartament şi care-i spusese că nu-şi bătuse capul niciodată cu chestura şi nici aceasta nu-l deranjase vreodată. Dacă Marge venea pe neaşteptate la Roma, Tom avea pregătite în dulap o grămadă de haine de-ale lui proprii. Singurul lucru pe care-l schimbase la el, din punct de vedere fizic, era părul, dar asta putea oricînd s-o explice ca pe un efect al soarelui. Nu era serios îngrijorat. La început se distrase cu un creion de sprîncene — sprîncenele lui Dickie erau mai lungi şi se răsuceau uşor în sus la capete — şi cu puţină plastilină la vîrful nasului ca să-i facă mai lung şi mai ascuţit, dar renunţase, căci toate astea nu făceau decît să atragă atenţia. Principalul în interpretarea unui personaj, se gîndea Tom, era să păstrezi aerul şi tem-

peramentul persoanei pe care o interpretezi şi să adopţi o expresie a feţei care să se potrivească acestora. Restul venea de la sine.

Pe zece ianuarie Tom îi scrise lui Marge că se întorsese la Roma după trei săptămîni de stat singur la Paris, că Tom plecase din Roma cu o lună în urmă, spunînd că se duce la Paris şi de acolo în America, deşi nu dăduse de el la Paris, şi că nu-şi găsise încă un apartament în Roma, dar era în căutare şi o să-i anunţe adresa lui îndată ce va avea una. Exprimă mii de mulţumiri pentru pachetul de Crăciun — îi trimisese puloverul alb cu dungi roşii în V la care tot tricotase şi i-l încercase lui Dickie încă din octombrie, precum şi un album de artă cu picturi din *Quattrocento* şi un aparat de ras cu iniţialele lui, H.R.G., pe capac. Pachetul ajunsese abia pe şase ianuarie şi acesta ar fi motivul principal al scrisorii lui Tom: nu vroia ca ea să creadă că nu-l luase de la poştă, să-şi imagineze că dispăruse în văzduh şi apoi să înceapă să-l caute. O întreba dacă primise vreun pachet de la el. Îl trimisese din Paris şi presupunea că întîrziase. Îşi cerea scuze. Scria:

> Pictez iarăşi cu Di Massimo şi sînt destul de mulţumit. Şi mie mi-e dor de tine, dar dacă mai poţi încă să-mi suporţi experimentul, aş prefera să nu te văd încă vreo cîteva săptămîni (dacă nu pleci dintr-o dată acasă în februarie, ceea ce încă mă îndoiesc!) şi pînă atunci s-ar putea să ajungi să nu-ţi mai pese dacă mă mai vezi vreodată. Salutări lui Giorgio şi soţiei, şi lui Fausto dacă mai e încă acolo, şi lui Pietro de la debarcader...

Era o scrisoare în tonul discret şi uşor lugubru al tuturor scrisorilor lui Dickie, o scrisoare ce nu putea fi considerată caldă sau lipsită de căldură, şi care nu spunea, în esenţă, nimic.

De fapt îşi găsise un apartament într-un bloc mare din Via Imperiale, lîngă Poarta Pinciană şi semnase un contract pe un an pentru el, deşi nu intenţiona să-şi petreacă cea mai mare parte a timpului la Roma, cu atît mai

puţin iarna. Vroia doar o casă, o bază undeva, după ani de zile în care nu avusese nici una. Şi Roma era şic. Roma era o parte din noua lui viaţă. Vroia să poată spune la Majorca, sau Atena, sau Cairo, sau oriunde s-ar fi aflat: „Da, locuiesc la Roma. Ţin un apartament acolo." „Ţin" era cuvîntul folosit pentru apartamente în reţeaua internaţională. Ţineai un apartament în Europa aşa cum ţineai un garaj în America. Mai vroia ca apartamentul lui să fie elegant, deşi avea de gînd să invite cît mai puţină lume posibil să-l vadă, îi displăcea ideea de a avea telefon, nici chiar unul la secret, dar hotărî că era mai degrabă o măsură de siguranţă decît o ameninţare, aşa că îşi instală unul. Apartamentul avea o cameră de zi mare, un dormitor, un fel de salon, bucătărie şi baie. Era mobilat oarecum preţios, dar se potrivea cu vecinii respectabili şi cu viaţa respectabilă pe care intenţiona s-o ducă. Chiria era echivalentul a o sută şaptezeci şi cinci de dolari pe lună iarna, incluzînd încălzirea, şi o sută douăzeci şi cinci vara.

Marge îi răspunse cu o scrisoare extaziată în care spunea că tocmai primise frumoasa bluză de mătase de la Paris, la care nu se aşteptase *deloc* şi că-i venea perfect. Spunea că de Crăciun îi avusese la cină la ea acasă pe Fausto şi familia Cecchi şi curcanul fusese o minune, cu castane şi zeamă de potroace şi budincă de prune şi tra-la-la, de toate, numai despre *el* — nici o vorbă. Şi ce mai face şi la ce se gîndeşte el? Era mai fericit? Şi că Fausto o să treacă pe la el în drum spre Milano dacă-i trimitea o adresă în următoarele cîteva zile, sau dacă nu, să lase un mesaj pentru Fausto la American Express, să-i spună unde putea să-l găsească.

Tom presupunea că buna ei dispoziţie se datora mai ales faptului că acum credea că Tom plecase în America via Paris. Împreună cu scrisoarea lui Marge veni şi una de la Signor Pucci, în care-i spunea că-i vînduse trei mobile cu o sută cincizeci de mii de lire în Napoli şi că avea un potenţial cumpărător pentru barcă, un anume Anastasio Martino din Mongibello, care promisese să plătească prima rată

într-o săptămînă, dar că probabil nu va putea vinde casa pînă în vară, cînd începeau să vină din nou americani. Cu un comision mai mic de cincisprezece la sută pentru Signor Pucci, banii rezultaţi din vînzarea mobilelor urcau pînă la două sute zece dolari, şi Tom sărbători noaptea aceea ducîndu-se la un club de noapte roman şi comandînd o cină superbă, pe care o savură într-o singurătate elegantă la o masă pentru două persoane, la lumina lumînărilor. Nu-l deranja deloc să cineze şi să meargă la teatru singur. Îi dădea ocazia să se concentreze pentru a fi Dickie Greenleaf. Rupea pîinea ca Dickie, băga furculiţa în gură cu mîna stîngă ca Dickie, privea fix la celelalte mese şi la dansatori într-o asemenea transă profundă şi binevoitoare, încît chelnerul trebuia să i se adreseze de vreo două-trei ori pentru a-i atrage atenţia. Nişte oameni îi făcură cu mîna de la o masă şi Tom îi recunoscu a fi unul din cuplurile americane pe care le întîlnise la petrecerea de Ajun din Paris. Le făcu un semn, răspunzîndu-le la salut. Îşi amintea şi cum îi cheamă, Sonders. Nu se mai uită spre ei tot restul serii, dar plecară înaintea lui şi se opriră la masa lui să schimbe cîteva vorbe.

— Singur? întrebă soţul. Părea uşor afumat.

— Da. Am o întîlnire anuală aici cu mine însumi, răspunse Tom. Sărbătoresc o anumită aniversare.

Americanul dădu din cap destul de confuz şi Tom îşi putu da seama că întîmpină dificultăţi în a găsi ceva inteligent de spus, stînjenit ca orice american provincial în prezenţa sobrietăţii şi echilibrului cosmopolit, a banilor şi a hainelor de bună calitate, chiar dacă hainele se aflau tot pe un american.

— Ziceai că locuieşti în Roma, nu? întrebă soţia lui. Ştii, cred că ţi-am uitat numele, dar te ţinem minte foarte bine de la Ajunul Crăciunului.

— Greenleaf, răspunse Tom. Richard Greenleaf.

— A, da!, spuse ea uşurată. Ai un apartament aici?

Era gata să-şi noteze adresa lui în memorie.

— Stau la hotel deocamdată, dar intenţionez să mă mut într-un apartament zilele astea, îndată ce se termină decorarea. Sînt la Eliseo. Ce-ar fi să-mi daţi un telefon?

— Ne-ar face plăcere. Plecăm spre Majorca peste vreo trei zile, dar avem destul timp!

— O să-mi pară bine să vă văd. *Buona sera!*

Din nou singur, Tom se întoarse la visurile lui. Ar trebui să deschidă un cont în bancă pe numele Tom Ripley, se gîndi, şi să verse din cînd în cînd în el cîte o sută de dolari sau aşa ceva. Dickie Greenleaf avea două bănci, una la Napoli şi una în New York, cu aproximativ cinci mii de dolari în fiecare cont. Ar putea deschide contul pentru Ripley cu vreo două mii şi să pună în el cele o sută cincizeci de mii de lire luate pe mobila din Mongibello. La urma urmelor trebuia să aibă grijă de două persoane.

15

Vizită Capitoliul şi Vila Borghese, exploră cu atenţie Forumul şi luă şase lecţii de italiană de la un bătrîn din vecini care avea în geam o firmă de profesor particular şi căruia îi dădu un nume fals. După cea de-a şasea lecţie, Tom îşi zise că vorbea italieneşte la fel de bine ca şi Dickie. Îşi amintea textual mai multe fraze pe care le spusese Dickie şi care acum ştia că erau incorecte. De exemplu, „*Ho paura che non c'e arivata, Giorgio*", într-o seară, la Giorgio, cînd o aşteptase pe Marge şi ea întîrziase. Trebuia să fi spus „sia arivata", în subjonctiv după o expresie care arăta teama. Dickie nu folosise niciodată subjonctivul cu frecvenţa cu care trebuia folosit în italiană. Tom se abţinu deliberat să înveţe folosirea corectă a subjonctivului.

Cumpără catifea roşu închis pentru draperiile din camera de zi, pentru că cele pe care le găsise cînd luase apartamentul îi supărau ochiul. Cînd o întrebase pe signora

Buffi, soţia administratorului de bloc, dacă ştia vreo croitoreasă care i le-ar putea face, signora Buffi se oferise să le coasă ea. Preţul cerut era de două mii de lire, ceva mai mult de trei dolari. Tom insistă să accepte cinci mii. Cumpără tot felul de mici articole cu care să-şi împodobească apartamentul, deşi nu invita pe nimeni — cu excepţia unui tînăr atrăgător, pe care-l cunoscuse la Café Greco unde tînărul îl întrebase cum se ajunge de acolo la Hotel Excelsior. Excelsior era în drumul lui Tom spre casă, aşa că Tom îl invitase să urce să bea ceva. Vroia doar să-l impresioneze timp de vreo oră şi apoi să-şi ia rămas-bun de la el pentru totdeauna, ceea ce şi făcuse după ce-l servise cu cel mai bun coniac pe care-l avea şi se învîrtise prin apartament discutînd despre plăcerile vieţii la Roma. Tînărul pleca la München în ziua următoare.

Tom îi evita cu grijă pe americanii care locuiau la Roma, care s-ar fi putut aştepta să vină la petrecerile lor şi apoi să-i invite el pe ei, deşi îi plăcea să stea la taclale cu americani şi italieni la Café Greco şi în restaurantele studenţeşti din Via Margutta. Îi spuse cum îl cheamă doar unui pictor italian pe nume Carlino, pe care-l cunoscuse într-o cîrciumă de pe Via Margutta, şi-i mai spuse că picta şi că studia cu un pictor numit Di Massimo. Dacă poliţia avea să investigheze vreodată activitatea lui Dickie la Roma, probabil la mult timp după ce Dickie va fi dispărut şi el va fi redevenit Tom Ripley, acest pictor italian ar fi putut depune mărturie că ştia că Dickie Greenleaf pictase la Roma în ianuarie. Carlino nu auzise niciodată de Di Massimo, dar Tom îl descrise în culori atît de vii încît probabil Carlino nu avea să-l uite niciodată.

Era singur, dar nu se simţea deloc astfel. Avea cam acelaşi sentiment pe care-l avusese de Crăciun la Paris, sentimentul că toată lumea se uită la el, ca şi cum ar fi avut un public format din întreaga lume, un sentiment care-l stimula, căci ar fi fost catastrofal să facă o greşeală. Şi totuşi era absolut sigur că nu va face o greşeală. Asta dădea existenţei sale o atmosferă delicioasă, bizară, de pu-

ritate, ca aceea, se gîndea Tom, pe care o simte probabil un actor bun cînd joacă un rol important pe scenă cu convingerea că nimeni n-ar fi putut juca mai bine rolul pe care-l joacă el. Se simţea liber şi lipsit de orice vină, în ciuda faptului că îşi controla conştient fiecare mişcare pe care o făcea. Dar nu se mai simţea obosit după cîteva ore, ca la început. Nu avea nevoie să se relaxeze cînd era singur. Acum, din momentul în care se scula din pat şi se ducea să se spele pe dinţi, era Dickie, Dickie spălîndu-se pe dinţi cu cotul în sus, Dickie învîrtind linguriţa în coaja de ou pentru ultima înghiţitură, Dickie punînd invariabil la loc prima cravată pe care o scotea de pe raft şi alegînd alta. Făcuse chiar şi un tablou în stilul lui Dickie.

Pînă la sfîrşitul lui ianuarie Tom îşi zise că Fausto trebuie să fi venit şi să fi plecat din Roma, deşi ultimele scrisori ale lui Marge nu pomeneau de el. Marge scria, la American Express, cam o dată pe săptămînă. Întreba dacă n-avea nevoie de nişte şosete sau de un fular, căci avea o grămadă de timp pentru tricotat, cînd nu lucra la carte. Includea întotdeauna cîte o anecdotă nostimă despre vreo cunoştinţă din sat, doar ca Dickie să nu creadă că moare de inimă rea din cauza lui, ceea ce de fapt aşa era, în mod evident, şi tot în mod evident nu avea de gînd să plece în America în februarie fără să mai facă o încercare disperată în ceea ce-l privea; de data asta în persoană, se gîndea Tom, de aici şi investiţiile în scrisori lungi, şi fular, şi şosete tricotate, care ştia că aveau să vină, chiar dacă el nu-i răspunsese la scrisori. Scrisorile ei îi inspirau repulsie. Îi displăcea pînă şi să le atingă, şi după ce arunca o privire pe ele le rupea şi le arunca la gunoi.

În cele din urmă scrise:

Renunţ la ideea unui apartament la Roma deocamdată. Di Massimo se duce în Sicilia pentru cîteva luni şi s-ar putea să merg cu el şi de acolo să plec în altă parte. Planurile mele sînt vagi, dar am avantajul libertăţii şi se potrivesc cu starea mea de spirit actuală.

Nu-mi trimite şosete, Marge. N-am nevoie de nimic. Îţi urez mult noroc cu „Mongibello".

Avea un bilet pentru Majorca — cu trenul pînă la Napoli, apoi cu barca de la Napoli la Palma în noaptea de treizeci şi unu ianuarie spre întîi februarie. Cumpărase două valize noi de la „Gucci", cel mai bun magazin de lucruri din piele din Roma, una din ele — o valiză mare, moale, din piele de antilopă, cealaltă — din pînză simplă, cafeniu-roşcată, cu curele maro de piele. Amîndouă purtau iniţialele lui Dickie. Aruncase două din valizele lui jerpelite, iar pe cea care-i rămăsese o păstra în dulapul din apartament, plină cu lucruri de-ale lui, pentru cazuri de urgenţă. Dar Tom nu se aştepta la nici un fel de cazuri de urgenţă. Barca scufundată din San Remo nu fusese găsită. Tom căuta în fiecare zi în ziare vreo ştire cu privire la asta.

În timp ce-şi făcea valiza, într-o dimineaţă, auzi soneria. Presupuse că era vreun client sau o greşeală. Nu avea nici un nume pe uşă şi îi spuse administratorului că nu vrea să-şi pună nimic pe uşă pentru că nu-i plăcea ca oamenii să dea buzna peste el. Sună a doua oară şi Tom o ignoră şi-şi continuă pretenţiosul împachetaţ. Adora să facă bagaje şi îi luă mult timp, o zi întreagă sau chiar două, să aşeze cu afecţiune hainele lui Dickie în geamantane, să încerce cînd şi cînd cîte o cămaşă arătoasă sau o jachetă în faţa oglinzii. Se afla în faţa oglinzii, închcindu-se la nasturii unei cămăşi sport albă cu albastru, cu cîlţi de mare, a lui Dickie, pe care n-o purtase niciodată, cînd se auzi un ciocănit în uşă.

Îi trecu prin minte că ar putea fi Fausto, că era chiar în stilul lui Fausto să-l caute prin Roma şi să încerce să-l surprindă. Era o prostie, îşi zise. Dar mîinile îi erau reci şi transpirate cînd se duse la uşă. Simţea că leşină, iar absurditatea leşinului, plus pericolul de a cădea şi de a fi găsit întins pe jos, îl făcură să smucească uşa cu amîndouă mîinile, deşi o deschise numai cîţiva centimetri.

— Hello! spuse o voce americană din semiîntunericul holului. Dickie? Sînt Freddie!

Tom făcu un pas înapoi, ţinînd uşa deschisă.

— E... Nu vrei să intri? Nu-i aici acum. Trebuie să se întoarcă, puţin mai tîrziu.

Freddie Miles intră, uitîndu-se în jur. Faţa lui urîtă, pistruiată se holba în toate direcţiile. Cum naiba o fi găsit locul, se întrebă Tom? Îşi scoase repede inelele şi le băgă în buzunar. Altceva. Aruncă o privire prin cameră.

— Locuiţi împreună? întrebă Freddie cu privirea aceea a ochilor lui albicioşi care făcea ca faţa să-i pară ca de idiot, uşor speriată.

— A, nu. Stau aici numai cîteva ore, spuse Tom, scoţîndu-şi neglijent cămaşa cu căluţi de mare. Mai avea o cămaşă pe dedesubt.

— Dickie a plecat la masă. La „Otello" parc-a zis. Ar trebui să se întoarcă pe la trei, cel mai tîrziu.

Unul din cei doi Buffi trebuie să-l fi lăsat pe Freddie să intre, îşi zise Tom, şi-i spusese şi că Signor Greenleaf era acasă. Freddie spusese probabil că era un vechi prieten de-al lui Dickie. Acum va trebui să-l scoată pe Freddie din casă fără să dea nas în nas cu Signora Buffi la parter, pentru că întotdeauna îl saluta, cu o voce cîntată: *„Buon' giorno, Signor Greenleaf!"*

— Ne-am cunoscut la Mongibello, nu? întrebă Freddie. Nu eşti tu Tom? Credeam că vii la Cortina.

— N-am reuşit, dar mulţumesc. Cum a fost la Cortina?

— A, bine. Ce s-a întîmplat cu Dickie?

— Nu ţi-a scris? S-a hotărît să petreacă iarna la Roma. Mi-a spus că o să-ţi scrie.

— Nici un cuvînt — dacă nu cumva a scris la Florenţa. Dar eram la Salzburg şi avea adresa.

Freddie se aşezase pe jumătate pe masa lungă a lui Tom, mototolind şerveţelul de mătase verde din mijloc. Zîmbi.

— Marge mi-a spus că s-a mutat la Roma, dar n-avea altă adresă în afară de American Express. I-am descoperit apartamentul numai printr-un noroc chior. Am dat aseară, la „Greco", peste cineva care pur şi simplu din întîmplare îi ştia adresa. Ce-i cu ideea asta de a...

— Cine? întrebă Tom. Un american?

— Nu, un italian. Un puşti. Freddie se uita la pantofii lui Tom. Ai pantofi la fel cu ai lui Dickie şi ai mei. Sînt rezistenţi ca fierul, nu-i aşa? Pe-ai mei i-am cumpărat de la Londra acum opt ani.

Erau pantofii din piele granulată ai lui Dickie.

— Ăştia vin din America, spuse Tom. Pot să-ţi ofer ceva de băut sau preferi să încerci să-l prinzi pe Dickie la „Otello"? Ştii unde e? Nu prea are rost să aştepţi, pentru că de obicei se întinde pînă spre trei cu masa. Plec şi eu curînd.

Freddie făcuse cîţiva paşi spre dormitor şi se oprise, privind valizele de pe pat.

— Dickie pleacă undeva sau abia a venit? întrebă el, întorcîndu-se.

— Pleacă. Nu ţi-a spus Marge? Se duce în Sicilia pentru un timp.

— Cînd?

— Mîine. Sau la noapte tîrziu, nu ştiu sigur.

— Spune-mi, ce se-ntîmplă cu Dickie? întrebă Freddie, încruntîndu-se. Ce-i cu toată izolarea asta?

— Zice că a lucrat din greu în iarna asta, spuse Tom pe un ton degajat. Pare să-şi dorească să fie singur; dar din cîte ştiu e încă în relaţii bune cu toată lumea, inclusiv Marge.

Freddie zîmbi din nou, descheindu-şi canadiana uriaşă.

— Cu mine n-o să rămînă în relaţii bune dacă-mi mai face cîteva figuri. Eşti sigur că e-n relaţii bune cu Marge? De la ea am înţeles că s-au certat. Am crezut că probabil de-asta n-au mai venit la Cortina. Freddie se uita la el, aşteptînd.

— Eu nu ştiu nimic de asta. Tom se duse la dulap să-şi ia haina, ca Freddie să înţeleagă că vroia să plece, apoi realiză, tocmai la timp, că jacheta de flanelă gri care se potrivea cu pantalonii putea fi recunoscută ca fiind a lui Dickie, dacă Freddie ştia costumul lui Dickie. Tom căută o jachetă de-a lui şi paltonul lui, care erau atînate în

capătul din stînga al şifonierului. Umerii paltonului arătau ca şi cînd ar fi stat pe umeraş săptămîni de-a rîndul, ceea ce aşa şi era. Se întoarse şi îl văzu pe Freddie holbîndu-se la brăţara de argint de pe încheietura mîinii lui stîngi. Era brăţara lui Dickie, pe care Tom nu-l văzuse niciodată purtînd-o, ci o găsise în cutia cu butoni a lui Dickie. Freddie se uita la ea ca şi cum o mai văzuse şi înainte. Tom îşi puse haina dezinvolt.

Freddie îl privea acum cu o expresie diferită, oarecum surprins. Tom ştia la ce se gîndea. Încremenise, simţind pericolul. N-ai scăpat încă, îşi zise. N-ai ieşit încă din casă.

— Eşti gata? întrebă Tom.

— Locuieşti de fapt aici, nu-i aşa?

— Nu! protestă Tom zîmbind. Faţa urîtă, plină de pistrui îl privea fix de sub claia stridentă de păr roşu. Numai de-ar putea ieşi fără să dea nas în nas cu Signora Buffi jos, se gîndi Tom.

— Hai să mergem.

— Dickie te-a umplut de bijuterii de-ale lui, după cîte văd.

Tom nu putu găsi nici măcar un singur lucru de spus, nici măcar o glumă de făcut.

— A, e un împrumut, spuse, cu cea mai joasă voce posibil. Dickie s-a săturat s-o poarte, aşa că mi-a spus s-o port eu un timp.

Se referea la brăţară, dar mai era şi acul de cravată de argint pe care-l purta, cu un G pe el. Tom îl cumpărase singur. Simţea cum creşte ostilitatea în Freddie Miles, la fel de acut ca şi cum corpul lui uriaş ar fi generat o căldură care s-ar fi simţit în toată camera. Freddie era genul de bou care ar fi putut lua la bătaie pe cineva pe care l-ar fi crezut homosexual, mai ales în condiţii atît de propice ca aceasta. Tom se temea de ochii lui.

— Da, sînt gata, spuse Freddie crispat, ridicîndu-se. Se duse spre uşă şi se întoarse, răsucindu-şi umerii largi. „Otello" e ăla de lîngă Inghilterra?

— Da, spuse Tom. Trebuie să fie acolo pînă la unu.

Freddie dădu din cap.

— Mi-a făcut plăcere să te revăd, spuse el pe un ton scorţos şi închise uşa.

Tom mormăi o înjurătură. Deschise uşa uşor şi ascultă *tap-tap, tap-tap*-ul iute al pantofilor lui Freddie coborînd scara. Vroia să se asigure că Freddie ieşea fără să vorbească din nou cu vreunul din familia Buffi. Apoi îl auzi pe Freddie spunînd „*Buon' giorno, signora*". Tom se aplecă peste balustradă. Trei etaje mai jos se vedea o bucată din mîneca lui Freddie. Vorbea în italiană cu Signora Buffi. Vocea femeii se auzea mai clar.

— ... numai *Signor* Greenleaf, spunea ea. Nu, numai unul... *Signor Chi?... No, signor...* Nu cred că a ieşit astăzi deloc, dar s-ar putea să mă înşel! Rîse.

Tom răsuci balustrada în mîini ca şi cum ar fi fost gîtul lui Freddie. Apoi Tom auzi paşii lui Freddie alergînd în sus pe scări. Se retrase în apartament şi închise uşa. Putea continua să susţină că nu locuia acolo, că Dickie era la „Otello", sau că nu ştia unde era Dickie, dar Freddie nu se va mai opri acum pînă nu-l va găsi pe Dickie. Sau Freddie îl va trage după el în jos şi o va întreba pe Signora Buffi cine era.

Freddie bătu la uşă. Clanţa se răsuci. Era încuiată. Tom luă o scrumieră grea de sticlă. Nu putea s-o cuprindă cu mîna, aşa că o apucă de margine. Încercă să se gîndească încă două secunde: nu exista nici o altă ieşire? Ce avea să facă apoi cu cadavrul? Nu putea gîndi. Era singura ieşire. Deschise uşa cu mîna stîngă. Mîna dreaptă, cu scrumiera, era trasă spre spate, în jos.

Freddie intră în cameră.

— Ascultă, n-ai vrea să-mi spui...

Marginea curbată a scrumierei îl lovi în mijlocul frunţii. Freddie păru uluit. Apoi genunchii i se îndoiră şi se prăbuşi ca un taur lovit cu ciocanul între ochi. Tom trînti uşa. Lovi cu marginea scrumierei în ceafa lui Freddie. Îl lovi o dată, şi încă o dată, de teamă că Freddie

s-ar putea doar preface şi că unul dintre braţele lui uriaşe i-ar putea încolaci deodată picioarele şi l-ar trage în jos. Îl pocni în cap şi sîngele ţîşni. Tom se blestemă singur. Alergă şi aduse din baie un prosop pe care-l puse sub capul lui Freddie. Apoi apucă încheietura lui Freddie să vadă dacă se mai simţea pulsul. Se mai simţea, slab, şi păru să dispară cînd o atinse, ca şi cum apăsarea degetelor lui l-ar fi oprit. În secunda următoare nu mai era deloc. Tom ascultă să vadă dacă se auzea vreun zgomot de după uşă. Şi-o imagina pe Signora Buffi stînd de partea cealaltă a uşii cu zîmbetul acela ezitant pe care-l avea întotdeauna cînd simţea că deranjează. Dar nu se auzea nimic. Nu fusese nici un zgomot puternic nici cînd lovise cu scrumiera, nici cînd căzuse Freddie. Tom se uită în jos la forma masivă a lui Freddie pe podea şi avu dintr-o dată un sentiment de dezgust şi de neajutorare.

Era abia douăsprezece şi patruzeci, mai erau ore întregi pînă să se întunece. Se întrebă dacă-l aştepta cineva pe Freddie pe undeva. Poate jos, într-o maşină? Căută în buzunarele lui Freddie. Un portofel. Paşaportul american în buzunarul interior de la piept al paltonului. Monede italieneşti amestecate cu altele de diferite feluri. Un port-chei. Erau două chei de maşină pe un inel pe care scria FIAT. Căută în portofel după un permis. Era acolo, cu toate datele. FIAT 1400 *nero* — decapotabil — 1955. Se putea găsi dacă era primprejur. Căută în fiecare buzunar, inclusiv în buzunarele vestei de culoare galben-maronie, un tichet de garaj, dar nu găsi nici unul. Se duse la fereastra din faţă, apoi îi veni să zîmbească, pentru că era atît de simplu: decapotabilul cel negru se afla peste drum, aproape exact în faţa casei. Nu putea fi sigur, dar credea că nu se afla nimeni în el.

Ştiu deodată ce avea de făcut. Se apucă să aranjeze prin cameră, scoţînd sticlele de gin şi vermut din bar şi apoi, după ce se mai gîndi un pic, şi Pernodul, pentru că avea un miros mult mai puternic. Puse sticlele pe masa cea lungă şi prepară un Martini într-un pahar înalt cu două

cuburi de gheaţă în el, bău puţin din el că să rămînă urme pe pahar, apoi turnă puţin în alt pahar, îl duse pînă la Freddie şi îi apăsă degetele lipsite de viaţă pe el, apoi îl duse înapoi pe masă. Se uită la rană şi văzu că încetase să mai sîngereze sau tocmai se oprea şi că nu trecuse prin prosop pe podea. Îl propti pe Freddie de perete şi-i turnă pe gît nişte gin direct din sticlă. Nu se prea duse pe gît, cea mai mare parte îi curse pe cămaşă, dar Tom nu prea credea că poliţia italiană va face o analiză a sîngelui să vadă cît de beat fusese Freddie. Tom îşi odihni o clipă privirea pe faţa murdară, flască a lui Freddie, şi stomacul i se contractă de greaţă, aşa că se uită repede în altă parte. Nu trebuie să mai facă asta. Capul începu să-i ţiuie ca şi cum ar fi fost gata să leşine.

Asta ar mai lipsi acum, se gîndi Tom în timp ce mergea clătinîndu-se spre fereastră, să leşine! Se încruntă la maşina neagră de jos şi respiră adînc aerul curat. N-avea de gînd să leşine, îşi zise. Ştia exact ce are de făcut. În ultimul moment, Pernod pentru amîndoi. Alte două pahare purtînd amprentele lor, pline cu Pernod. Şi scrumierele trebuie să fie pline. Freddie fuma Chesterfield. Apoi Via Appia. Unul din locurile acelea întunecate din spatele mormintelor. Pe porţiuni mari de pe Via Appia nu era nici o lumină. Portofelul lui Freddie va lipsi. Mobilul: jaful.

Avea ore întregi în faţa lui, dar nu se opri pînă nu fu gata toată camera, duzina de ţigări Chesterfield aprinse şi cam o duzină de Lucky Strike arse pînă la capăt şi stinse în scrumiere, şi un pahar de Pernod spart şi doar pe jumătate adunat de pe dalele din baie — şi partea cea mai ciudată era că în timp ce aranja scena cu atîta grijă se gîndea că mai avea încă ore în şir să cureţe totul — să spunem între ora nouă în seara asta, cînd ar putea fi găsit corpul, şi miezul nopţii, cînd poliţia ar putea ajunge la concluzia că ar merita să-l interogheze, căci s-ar putea ca cineva să ştie că Freddie Miles avea de gînd să treacă pe la Dickie Greenleaf azi — şi ştia că *va termina*, probabil, pînă la opt, căci conform poveştii pe care avea de gînd s-o

spună, Freddie plecase de la el înainte de şapte (aşa cum într-adevăr Freddie avusese de gînd să plece de la el înainte de şapte), iar Dickie Greenleaf era un tînăr extraordinar de ordonat, chiar şi după ce turnase cîteva pahare în el. Dar rostul dezordinii din casă era acela de a da formă, pur şi simplu pentru el, poveştii pe care avea s-o spună şi pe care, deci, trebuia s-o creadă el însuşi.

Şi va pleca, aşa cum îşi propusese, la Napoli şi Palma la zece şi jumătate mîine dimineaţă, dacă nu cumva va fi reţinut de poliţie dintr-un motiv sau altul. Dacă va vedea în ziarele de a doua zi dimineaţa că fusese găsit cadavrul şi poliţia nu-l va fi contactat, frumos din partea lui era să se ducă din proprie iniţiativă să le spună că Freddie Miles fusese la el acasă pînă după-amiaza tîrziu, îşi zise Tom. Dar brusc îi trecu prin minte că s-ar putea găsi un doctor care să spună că Freddie era mort de la prînz. Şi nu putea să scoată cadavrul din casă, acum, în plină zi. Nu, singura lui speranţă era ca Freddie să nu fie găsit decît după destule ore ca nici un doctor să nu mai poată aprecia exact de cît timp murise. Şi trebuia să încerce să iasă din casă fără să-l vadă *nimeni* — indiferent dacă va putea sau nu să-l care pe Freddie jos cu uşurinţă, ca pe un tip beat turtă — aşa încît dacă va trebui să dea o declaraţie să poată spună că Freddie părăsise casa pe la patru sau cinci după-amiază.

Îl îngrozeau atît de mult cele cinci sau şase ore de aşteptare pînă la căderea nopţii, încît, pentru cîteva momente, crezu că *nu putea* să aştepte. Muntele acela de pe podea! Şi nu dorise deloc să-l omoare. Fusese atît de inutil — Freddie, cu suspiciunile lui murdare şi împuţite. Tom tremura, stînd pe marginea unui scaun şi trosnindu-şi încheieturile. Vroia să iasă afară şi să facă o plimbare, dar se temea să lase corpul să zacă acolo. Trebuia, bineînţeles, să fie zgomot, ca şi cum el şi Freddie ar fi băut şi ar fi stat de vorbă toată după-amiaza. Tom deschise radioul pe un post care transmitea muzică de dans. Putea cel puţin să bea ceva. Asta făcea parte din piesă. Mai turnă încă două Martini cu gheaţă. Nici măcar nu-l vroia, dar îl bău.

Ginul nu făcu decît să intensifice gîndurile pe care le avea deja. Rămase uitîndu-se în jos la trupul lung, greu al lui Freddie în canadiana mototolită sub el, pe care nu avusese energia sau curajul s-o îndrepte deşi îl deranja, şi gîndindu-se cît de tristă, stupidă, neîndemînatică, periculoasă şi inutilă fusese moartea asta şi cît de cumplit de nedreaptă pentru Freddie. Desigur, aveai de ce să-l deteşti şi pe Freddie. Un ticălos prost şi egoist care-şi bătea joc de unul din cei mai buni prieteni — Dickie era, cu siguranţă, unul din cei mai buni prieteni ai lui — doar pentru că-l bănuia de deviere sexuală. Tom rîse de sintagma „deviere sexuală". Unde era sexul? Unde era devierea? Se uită la Freddie şi spuse cu o voce joasă, amară: „Freddie Miles, eşti victima propriilor tale gînduri murdare".

16

Aşteptă în cele din urmă pînă aproape de opt, căci în jurul orei şapte era întotdeauna mai multă lume care tot intra şi ieşea din casă decît la alte ore. La opt fără zece se duse pînă jos să se asigure că Signora Buffi nu se învîrtea prin hol şi că uşa ei nu era deschisă şi să se asigure, de asemenea, că nu era într-adevăr nimeni în maşina lui Freddie, deşi mai coborîse şi la mijlocul după-amiezii să vadă dacă aceea era maşina lui. Aruncă canadiana lui Freddie pe bancheta din spate. Se întoarse sus, îngenunche şi îşi trase un braţ al lui Freddie pe după gît, strînse din dinţi şi-l ridică. Se clătină, săltîndu-şi mai bine pe umăr povara fleşcăită. Îl mai ridicase pe Freddie şi mai devreme, în după-amiaza aceea, doar ca să vadă dacă putea, şi i se păruse că abia e în stare să facă doi paşi prin cameră cu kilogramele lui Freddie apăsîndu-i picioarele pe podea, iar Freddie era exact la fel de greu şi acum, dar diferenţa era că acum ştia că trebuie să-l scoată cu orice preţ afară din

casă. Lăsă picioarele lui Freddie să se tîrască pentru a mai uşura din greutate, reuşi să-şi închidă uşa cu umărul, apoi începu să coboare scările. La jumătatea primului şir de trepte se opri, auzind că cineva ieşea dintr-un apartament de la etajul al doilea. Aşteptă pînă cînd persoana coborî scările şi ieşi pe uşa din faţă, apoi îşi reîncepu coborîrea înceată, poticnită. Trăsese bine pe capul lui Freddie o pălărie de-a lui Dickie, pentru a nu se vedea părul pătat de sînge. Cu un amestec de gin şi Pernod, pe care-l băuse în ultima oră, Tom reuşise să ajungă într-o stare de intoxicare foarte precis calculată, în care se gîndise că se putea mişca oarecum uşor şi nonşalant şi în acelaşi timp putea fi destul de curajos şi chiar destul de temerar pentru a risca fără să dea înapoi. Pimul risc, lucrul cel mai rău care se putea întîmpla, era că se putea prăbuşi pur şi simplu sub greutatea lui Freddie înainte de a ajunge la maşină. Îşi jurase că n-o să se oprească pentru a se odihni cît va coborî. Nu se opri. Şi nimeni nu mai ieşi din vreun apartament, nimeni nu intră pe uşa din faţă. În orele petrecute sus, Tom îşi imaginase cu lux de amănunte orice s-ar fi putut întîmpla — să iasă Signora Buffi sau soţul ei din apartament chiar cînd ajungea el la capătul scărilor, sau să leşine el, astfel încît să fie găsit prăbuşit pe scări împreună cu Freddie, sau să nu mai fie în stare să-l ridice pe Freddie dacă ar fi trebuit să-l lase jos ca să se mai odihnească — îşi imaginase totul cu o asemenea intensitate, perpelindu-se în apartamentul său de sus, încît faptul că reuşise să coboare toate scările fără ca nimic din cele imaginate să se întîmple îl făcea să simtă că pluteşte sub o protecţie magică, cu uşurinţă, în ciuda poverii de pe umerii lui.

Se uită prin geamul celor două uşi din faţă. Strada arăta normal: un om mergea pe trotuarul de vis-à-vis, dar întotdeauna era cîte cineva pe un trotuar sau altul. Deschise prima uşă cu o mînă, o împinse cu piciorul şi tîrî trupul lui Freddie prin ea. Între uşi, mută trupul pe celălalt umăr, rostogolindu-şi capul pe sub capul acestuia, şi pentru o clipă îl străbătu un fior de mîndrie gîndindu-se ce

puternic era, pînă cînd durerea din braţul eliberat îl zăpăci cu violenţa ei. Braţul era prea obosit pînă şi pentru a înconjura cu el corpul lui Freddie. Strînse mai tare din dinţi şi coborî clătinîndu-se cele patru trepte din faţă, sprijinindu-şi şoldul de balustrada de piatră.

Un om care se apropia de el pe trotuar îşi încetini paşii, ca şi cum ar fi avut de gînd să se oprească, dar n-o făcu.

Dacă venea cineva, îşi zise Tom, avea să-i arunce aşa un damf de Pernod direct în faţă, că nu va mai fi nevoie să întrebe ce se întîmplase. Naiba să-l ia, naiba să-l ia, naiba să-l ia, îşi spuse cînd se împiedică de bordura trotuarului. Trecători, nevinovaţi trecători. Patru acum. Dar numai doi dintre ei îi aruncară o privire, se gîndi. Se opri o clipă, lăsînd o maşină să treacă. Apoi, cu cîţiva paşi repezi şi cu o opintire, aruncă un umăr şi capul lui Freddie prin fereastra deschisă a maşinii, destul de departe ca să poată acoperi trupul lui Freddie cu propriul lui trup, în timp ce-şi trăgea răsuflarea. Se uită în jur, spre lumina palidă a felinarului de peste drum, spre umbrele din faţa propriului său bloc.

În momentul acela fiul cel mai mic al lui Buffi ieşi în fugă pe uşă şi o porni pe trotuar fără să se uite în direcţia lui Tom. Apoi, un om care traversa strada trecu la un metru de maşină aruncînd doar o privire scurtă şi uşor surprinsă spre silueta aplecată a lui Freddie, care arăta aproape natural acum, se gîndea Tom, de fapt ca şi cum Freddie se apleca doar în interiorul maşinii să vorbească cu cineva, doar că în realitate *nu arăta* chiar natural, Tom ştia. Dar ăsta era avantajul Europei, îşi zise. Nimeni nu ajuta pe nimeni, nimeni nu se băga. Dacă ar fi fost în America...

— Pot să vă ajut cu ceva? întrebă o voce în italiană.

— *Ah, no, no, grazie*, răspunse Tom cu o veselie de beţiv. Ştiu unde stă, adăugă mormăit, în engleză.

Omul dădu din cap, zîmbind şi el uşor, şi îşi văzu de drum. Un tip înalt şi slab într-o haină subţire, fără

păiărie, cu mustaţă. Tom spera că n-o să-şi amintească de el. Sau de maşină.

Îl scoase pe Freddie pe portieră, îl trase după aceasta şi-l puse pe scaunul maşinii, ocoli maşina şi-l trase pe Freddie pe locul de lîngă şofer. Apoi îşi puse o pereche de mănuşi de piele pe care şi le înfundase în buzunarul paltonului. Introduse cheile lui Freddie în contact. Maşina porni, ascultătoare. Plecaseră. Coborîră dealul spre Via Veneto, trecură de Biblioteca Americană, spre Piazza Venezia, depăşiră balconul în care stătea Mussolini şi-şi ţinea cuvîntările, trecură de uriaşul monument al lui Victor Emmanuel şi prin Forum, pe lîngă Colosseum, un mare tur al Romei pe care Freddie nu putea deloc să-l aprecieze. Era ca şi cum Freddie ar fi dormit lîngă el, aşa cum dorm oamenii uneori cînd tu vrei să le arăţi peisajul.

Via Appia Antica se întindea în faţa lui, veche şi cenuşie în lumina blîndă a celor cîteva felinare. Colţuri negre de morminte se ridicau de o parte şi de alta a drumului, profilîndu-şi siluetele pe cerul doar pe jumătate întunecat. Era mai mult întuneric decît lumină. Şi o singură maşină în faţa lui, mergînd în direcţie opusă. Puţini se încumetau să meargă cu maşina pe un drum atît de accidentat şi mohorît în ianuarie, după lăsarea întunericului. Poate doar îndrăgostiţii. Maşina care se apropia trecu pe lîngă el. Tom începu să se uite în jur, căutînd locul potrivit. Freddie ar trebui să aibă un mormînt arătos, îşi zise. Era un loc, mai în faţă, cu trei sau patru copaci la marginea drumului şi fără îndoială că se găsea şi un mormînt sau un rest de mormînt în spatele lor. Tom trase la marginea şoselei lîngă copaci şi stinse farurile. Aşteptă un moment, uitîndu-se spre ambele capete ale drumului drept, pustiu.

Freddie era încă la fel de flasc precum o păpuşă de cauciuc. Ce tot spuneau unii despre rigiditatea morţilor? Tîrî corpul flasc cu mai puţină grijă acum, tăvălindu-i faţa prin praf, în spatele ultimului copac şi al unei rămăşiţe de mormînt, de fapt doar un arc zimţat din piatră, care fusese probabil mormîntul unui patrician, presupunea Tom, şi era

destul pentru porcul ăsta. Tom îi înjură greutatea scîrboasă şi-i trase brusc un picior în bărbie. Era obosit, obosit pînă la lacrimi, sătul să-i vadă mutra lui Freddie Miles, iar clipa cînd avea să-i poată întoarce spatele pentru ultima oară părea să nu mai sosească niciodată. Mai era şi haina aia blestemată! Tom se întoarse la maşină s-o ia. Pămîntul era tare şi uscat, observă el venind înapoi, şi probabil nu vor rămîne urme de paşi. Aruncă haina pe jos, lîngă cadavru, apoi se întoarse repede şi porni spre maşină, clătinîndu-se pe picioarele-i amorţite, şi o luă înapoi cu maşina spre Roma.

Şterse din mers partea din afară a portierei cu mîna înmănuşată, ca să scoată amprentele; era singurul loc în care atinsese maşina înainte de a-şi pune mănuşile. Pe strada ce cotea spre American Express, vis-à-vis de barul de noapte „Florida", parcă maşina, ieşi din ea şi o lăsă acolo, cu cheile în contact. Mai avea încă portofelul lui Freddie în buzunar, deşi transferase banii italieneşti în al lui şi arsese, în apartament, o bancnotă elveţiană de douăzeci de franci şi cîteva bancnote de şilingi austrieci. Scoase acum portofelul din buzunar şi, trecînd pe lîngă grătarul unui canal de scurgere, se aplecă şi-i dădu drumul înăuntru.

Făcuse două greşeli se gîndi, în drum spre casă: nişte hoţi ar fi luat, în mod logic, şi canadiana, căci era una de bună calitate, şi de asemenea şi paşaportul, care rămăsese în buzunarul paltonului. Dar nu orice hoţ gîndea logic, îşi zise el, poate mai ales un hoţ italian. Şi nici orice ucigaş. Mintea i se întoarse la conversaţia cu Freddie. „... *un italian. Un puşti...*" Cineva îl urmărise acasă cîndva, se gîndi Tom, căci el nu spusese *nimănui* unde locuia. Se simţea jignit. Poate doi sau trei băieţi de prăvălie să fi ştiut unde stă, dar un băiat de prăvălie n-ar fi avut ce căuta într-un loc precum Café Greco. Se simţea jignit şi se înfioră în paltonul său. Îşi imagina o faţă tînără, gîfîind, care-l urmărea pînă acasă, uitîndu-se cu atenţie în sus să vadă ce

fereastră se luminează după ce intrase în bloc. Tom se ghemui în palton şi grăbi pasul, ca şi cum ar fi fugit de un urmăritor pasionat, bolnav.

17

Tom ieşi înainte de opt dimineaţa să cumpere ziare. Nu era nimic. Puteau să nu-l găsească zile în şir, se gîndi el. Era puţin probabil ca cineva să se nimerească pe lîngă un mormînt fără nici o importanţă ca acela în spatele căruia îl pusese pe Freddie. Tom se simţea destul de în siguranţă, dar din punct de vedere fizic se simţea îngrozitor. Avea un fel de mahmureală, genul acela de mahmureală teribilă, nervoasă, care-l făcea să se oprească la jumătate indiferent de ce s-ar fi apucat, să se oprească la jumătate pînă şi din spălatul dinţilor, pentru a se duce să vadă dacă trenul lui pleca într-adevăr la zece şi jumătate sau la zece şi patruzeci şi cinci. Pleca la zece şi jumătate.

Era complet gata înainte de nouă, îmbrăcat şi cu paltonul şi haina de ploaie pregătite, pe pat. Vorbise chiar şi cu Signora Buffi să-i spună că va fi plecat cel puţin trei săptămîni, poate chiar mai mult. Signora Buffi se comportase ca de obicei, se gîndi el, şi nu spusese nimic de vizitatorul lui american de ieri. Tom încercă să se gîndească la ceva ce ar putea-o întreba, ceva destul de normal referitor la întrebările puse de Freddie ieri, din care să-şi dea seama ce credea de fapt Signora Buffi despre aceste întrebări, dar nu-i veni nimic în minte şi se hotărî s-o lase baltă. Totul era în regulă. Tom încercă să iasă din mahmureala aceea, căci băuse doar echivalentul a trei Martini şi trei Pernod, cel mult. Ştia că era de fapt autosugestie şi că se simţea mahmur pentru că avusese intenţia să susţină că băuse mult cu Freddie. Iar acum, cînd nu mai era nevoie, se mai prefăcea încă, fără să se poată controla.

Telefonul sună şi Tom ridică receptorul rostind, morocănos, „*Pronto*".

— *Signor Greenleaf?* întrebă o voce în italiană.

— *Si.*

— *Qui parla la stazione polizia numero ottantatre. Lei e un amico de un' americano chi se chiama Fred-derick Mii-leis?*

— Frederick Miles? *Si,* spuse Tom.

Vocea precipitată, încordată relată că în dimineaţa aceea fusese găsit cadavrul lui Fre-derick Mii-leis pe Via Appia Antica şi că Signor Mii-leis îl vizitase în dimineaţa precedentă, nu-i aşa?

— Da, aşa e.

— La ce oră, mai exact?

— Cam de la prînz pînă pe la ... cinci sau şase după-amiaza, nu prea ştiu precis.

— Aţi putea să ne răspundeţi la cîteva întrebări?... Nu, nu-i nevoie să vă deranjaţi să veniţi pînă la noi. Va veni anchetatorul la dumneavoastră. Vă convine ora unsprezece, în dimineaţa aceasta?

— M-aş bucura să vă ajut, dacă pot, spuse Tom cu o voce destul de încordată, dar n-ar putea anchetatorul să vină acum? Trebuie să plec de acasă la zece.

Vocea scoase un mormăit uşor şi spuse că se îndoia, dar vor încerca. Dacă nu puteau veni înainte de zece, era foarte important să nu plece de acasă.

— *Va bene,* spuse Tom, supus, şi închise.

Naiba să-i ia! O să piardă şi trenul şi vaporul, acuma. Tot ce-şi dorea era să plece, să părăsească Roma, să-şi părăsească apartamentul. Începu să treacă în revistă ce avea să spună poliţiei. Totul era atît de simplu, îi plictisea. Era adevărul adevărat. Băuseră ceva, Freddie îi povestise despre Cortina, discutaseră o mulţime, apoi Freddie plecase, poate uşor afumat, dar foarte bine dispus. Nu, nu ştia unde se ducea Freddie. Presupunea că avea o întîlnire în seara aceea.

Tom intră în dormitor şi puse pe şevalet o pînză pe care o începuse cu cîteva zile în urmă. Vopseaua de pe paletă era încă umedă, căci o ţinuse sub apă într-o tingire, în bucătărie. Mai amestecă nişte albastru cu alb şi începu să le adauge cerului albastru-cenuşiu. Tabloul era în nuanţele vii de maroniu-roşcat şi alb pur ale lui Dickie — acoperişurile şi zidurile Romei, văzute de la fereastra lui. Cerul era singura excepţie, căci cerul de iarnă al Romei era aşa de mohorît, încît pînă şi Dickie l-ar fi pictat albastru-cenuşiu în loc de albastru, se gîndea Tom. Se încruntă, exact aşa cum se încrunta Dickie cînd picta.

Telefonul sună din nou. „Naiba să-l ia!" murmură Tom şi se duse să răspundă.

— *Pronto!*

— *Pronto! Fausto!* spuse vocea. *Come sta?* Şi rîsul gîlgîitor, tineresc, binecunoscut.

— *Oh-h! Fausto! Bene, grazie! Excuse me'.* Tom continuă în italiană, cu vocea veselă, distrată a lui Dickie. Tot încerc să pictez — încerc.

Vocea era calculată ca să poată părea vocea lui Dickie după ce pierduse un prieten ca Freddie şi, în acelaşi timp, vocea lui Dickie într-o dimineaţă obişnuită de muncă intensă.

— Ne putem întîlni la prînz? întrebă Fausto. Trenul meu pleacă la patru şi un sfert spre Milano.

Tom mormîi, ca Dickie.

— Tocmai plec la Napoli. Da, chiar acum, peste douăzeci de minute!

Dacă ar putea scăpa de Fausto acum, îşi zise, nu era deloc necesar ca Fausto să afle că-l căutase poliţia. Ştirile despre Freddie nu vor apărea în ziare pînă la prînz, sau chiar mai tîrziu.

— Dar sînt aici! În Roma! Unde stai? Eu sînt la gară! spuse Fausto vesel, rîzînd.

— De unde mi-ai aflat numărul de telefon?

— Ah! *Allora,* am sunat la informaţii. Mi-au spus că nu pot să dea numărul, dar i-am spus tipei o poveste lungă

despre o loterie pe care ai cîştigat-o în Mongibello. Nu ştiu dacă m-a crezut, dar am făcut totul să sune foarte important. O casă, o vacă şi o fîntînă, şi chiar un frigider! A trebuit s-o sun de trei ori, dar pînă la urmă mi l-a dat. *Allora*, Dickie, unde eşti?

— Nu-i asta problema. Aş lua masa cu tine dacă n-ar fi trenul ăsta, dar...

— *Va bene*, te ajut să-ţi cari valizele! Spune-mi unde eşti şi vin să te iau cu un taxi!

— A rămas prea puţin timp. Nu vrei mai bine să ne vedem la gară peste vreo jumătate de oră? E trenul de zece-treizeci spre Napoli.

— O.K.

— Ce face Marge?

— Ah, *inamorata di te*, spuse Fausto rîzînd. Te întîlneşti cu ea la Napoli?

— Nu cred. Ne vedem peste cîteva minute, Fausto. Trebuie să mă grăbesc. *Arrividerci.*

— *Rividerci, Diikie! Addio!* Închise.

Cînd Fausto o să vadă ziarele de după-amiază o să înţeleagă de ce n-a venit la gară, altfel va crede pur şi simplu că au trecut unul pe lîngă altul fără să se vadă. Dar probabil că Fausto va vedea ziarele pînă la prînz, îşi zise Tom, căci ziarele italieneşti vor face mare vîlvă — asasinarea unui american pe Via Appia. După interogatoriul luat de poliţie va lua alt tren spre Napoli — după patru, ca Fausto să nu se mai afle deja în preajma gării — şi va aştepta la Napoli vaporul următor spre Majorca.

Spera doar ca Fausto să nu stoarcă şi adresa de la informaţii şi să se hotărască să vină acolo înainte de ora patru. Spera ca Fausto să nu aterizeze exact cînd era şi poliţia la el.

Tom împinse două valize sub pat, o duse pe a treia într-o debara şi închise uşa. Nu vroia ca poliţia să-şi dea seama că se pregătea să părăsească oraşul. Dar de ce era oare atît de nervos? Probabil că nu aveau nici un indiciu. Poate cel mult vreun prieten de-al lui Freddie să fi ştiut că

Freddie avea de gînd să încerce să-l întîlnească. Tom luă o pensulă şi o înmuie în paharul cu terebentină. De ochii poliţiştilor, vroia să arate ca şi cum n-ar fi fost prea afectat de vestea morţii lui Freddie ca să nu poată picta puţin în timp ce-i aştepta, deşi era îmbrăcat de oraş, pentru că le spusese că vroia să iasă în oraş. Trebuia să arate ca un prieten de-al lui Freddie, dar nu unul prea apropiat. Signora Buffi deschise uşa poliţiei la zece şi jumătate. Tom se uită în jos prin casa scărilor şi-i văzu. Nu se opriră să-i pună femeii vreo întrebare. Tom se întoarse în apartament. Mirosul înţepător al terebentinei plutea în cameră.

Erau doi: un tip mai în vîrstă în uniformă de ofiţer şi unul mai tînăr, într-o uniformă obişnuită de poliţie. Cel mai în vîrstă îl salută politicos şi-i rugă să-i arate paşaportul. Tom îl scoase şi ofiţerul se uită scrutător de la Tom la poza lui Dickie, mai scrutător decît se uitase cineva vreodată, şi Tom îşi adună toate puterile ca să se apere, dar nu fu nevoie. Ofiţerul îi înapoie paşaportul cu un zîmbet, înclinîndu-se uşor. Era un om scund, între două vîrste, care arăta ca mii de alţi italieni între două vîrste, cu sprîncene groase, cărunte, şi o mustaţă cărunţă scurtă şi stufoasă. Nu părea nici extraordinar de inteligent, dar nici prost.

— Cum a fost omorît? întrebă Tom.

— A fost lovit în cap şi în ceafă cu un instrument greu, răspunse ofiţerul, şi jefuit. Credem că era beat. Era beat cînd a plecat de la dumneavoastră ieri după-amiază?

— Păi... parecum. Am băut amîndoi. Am băut Martini şi Pernod.

Ofiţerul îşi notă în agendă asta şi timpul cît spusese Tom că stătuse Freddie acolo, de pe la douăsprezece pînă la şase.

Poliţistul mai tînăr, chipeş şi cu o faţă lipsită de expresie, se învîrtea de colo-colo prin apartament cu mîinile la spate, aplecîndu-se să se uite la şevalet cu un aer destins, ca şi cum s-ar fi aflat într-un muzeu.

— Ştiţi unde se ducea cînd a plecat de la dumneavoastră? întrebă ofiţerul.

— Nu.

— Dar credeţi că era în stare să conducă?

— A, da. Nu era prea beat ca să nu poată conduce, altfel aş fi mers cu el.

Ofiţerul mai puse o întrebare, pe care Tom pretinse că n-o înţelesese prea bine. I-o mai puse o dată, cu alte cuvinte, şi schimbînd un zîmbet cu cel mai tînăr. Tom se uită de la unul la altul, uşor deranjat. Ofiţerul vroia să ştie ce relaţii erau între el şi Freddie.

— Un prieten, spuse Tom. Nu foarte apropiat. Nu-l văzusme şi nu auzisem nimic de el de vreo două luni. Mi-a părut rău cînd am aflat de nenorocire, azi dimineaţă.

Tom arboră o mină neliniştită care să-i suplinească vocabularul destul de sărac. Crezu că-i reuşeşte. Îşi zise că interogatoriul era formal şi că în cîteva minute vor pleca.

— Mai exact, la ce oră a fost ucis? întrebă.

Ofiţerul mai scria încă. Îşi ridică sprîncenele stufoase.

— Evident, imediat după ce domnul a plecat de la dumneavoastră, căci doctorii cred că era mort de cel puţin douăsprezece ore, poate chiar mai mult.

— La ce oră a fost găsit?

— Azi dimineaţă în zori. De nişte muncitori care mergeau pe şosea.

— *Dio mio,* murmură Tom.

— N-a spus nimic despre o excursie pe care avea de gînd s-o facă ieri pe Via Appia cînd a plecat?

— Nu, spuse Tom.

— Ce-aţi făcut ieri după ce a plecat Signor Mii-leis?

— Am rămas aici, răspunse Tom gesticulînd cu amîndouă mîinile, aşa cum ar fi făcut Dickie, apoi am tras un pui de somn, iar mai tîrziu am ieşit un pic să mă plimb pînă pe la opt-opt şi jumătate. Un băiat care locuia în bloc cu el, al cărui nume Tom nu-l ştia, îl văzuse cînd se întorsese cu o seară înainte, pe la nouă fără un sfert şi se salutaseră reciproc.

— V-aţi plimbat singur?

— Da.

— Şi Signor Mii-leis a plecat de aici singur? Nu ştiţi dacă urma să se întîlnească cu cineva?

— Nu. N-a spus.

Tom se întreba dacă Freddie fusese cu vreun prieten sau mai mulţi la hotel, sau unde o fi stat. Spera că poliţia n-o să-l confrunte cu vreunul din prietenii lui Freddie care ar fi putut să-l cunoască pe Dickie. Acum, numele său — Richard Greenleaf — se va afla în ziarele italieneşti, îşi zise Tom, şi, de asemenea, şi adresa lui. Va trebui să se mute. Ce dracu'. Murmură o înjurătură. Ofiţerul de poliţie îl auzi, dar părea o înjurătură murmurată împotriva soartei care se abătuse peste Freddie, se gîndi Tom.

— Aşa... spuse ofiţerul zîmbind şi-şi închise agenda.

— Credeţi că au fost... Tom încercă să găsească echivalentul pentru huligan — nişte tipi violenţi, nu-i aşa? Aveţi vreun indiciu?

— Acum cercetăm maşina pentru amprente. Criminalul trebuie să fie cineva pe care l-a luat să-l ducă o bucată de drum. Maşina a fost găsită azi dimineaţă pe lîngă Piazza di Spagna. Ar trebui să găsim nişte indicii pînă diseară. Vă mulţumim foarte mult, Signor Greenleaf.

— *Di niente!* Dacă vă mai pot fi de folos cu ceva...

Ofiţerul se întoarse, la uşă.

— Vă mai putem găsi aici în următoarele cîteva zile, în caz că mai avem întrebări?

Tom ezită.

— Aveam de gînd să plec la Majorca mîine.

— Dar ar putea fi întrebări despre cine este cutare sau cutare persoană, care ar putea fi suspectă, îi explică ofiţerul. Ne-aţi putea spune în ce relaţii era persoana respectivă cu decedatul. Gesticula.

— Bine. Dar nu cred că-l cunoşteam pe Signor Miles atît de bine. Probabil că avea prieteni mai apropiaţi în oraş.

— Cine? ofiţerul închise uşa şi-şi scoase agenda.

— Nu ştiu, spuse Tom. Ştiu doar că trebuie să fi avut mai mulţi prieteni aici, oameni care-l cunoşteau mai bine decît mine.

— Îmi pare rău, dar totuşi trebuie să vă rugăm să rămîneţi la dispoziţia noastră încă vreo două-trei zile, repetă el liniştit, ca şi cum nici nu s-ar fi putut pune problema ca Tom să protesteze, chiar dacă era american. Vă vom anunţa îndată ce o să puteţi pleca. Îmi pare rău dacă v-aţi făcut planuri de călătorie. Probabil mai aveţi timp să le contramandaţi. Bună ziua, Signor Greenleaf.

— Bună ziua.

Tom rămase acolo după ce ei închiseră uşa. Se putea muta la un hotel, se gîndi, dacă anunţa poliţia la ce hotel. Nu vroia ca prietenii lui Freddie sau vreun prieten de-al lui Dickie să dea buzna peste el după ce-i vedeau adresa în ziare. Încercă să-şi judece comportarea din punctul de vedere al poliţiei. Nu-l prinseseră cu nimic. Nu păruse îngrozit la aflarea morţii lui Freddie, dar asta se potrivea cu faptul că nu era un prieten deosebit de apropiat al lui Freddie. Nu, nu era rău, afară doar de faptul că trebuia să rămînă la dispoziţia lor.

Telefonul sună şi Tom nu răspunse, căci presimţea că era Fausto, sunînd din gară. Era unsprezece şi cinci şi trenul pentru Napoli trebuia să fi plecat. Cînd telefonul se opri din sunat, Tom ridică receptorul şi telefonă la Inghilterra. Rezervă o cameră şi spuse că va ajunge acolo în vreo jumătate de oră. Apoi sună la circa de poliţie — îşi amintea că era numărul optzeci şi trei — şi după aproape zece minute de dificultăţi, căci nu găsea pe nimeni care să ştie sau căruia să-i pese cine era Richard Greenleaf, reuşi să lase un mesaj că Signor Richard Greenleaf putea fi găsit la Albergo Inghilterra, în caz că poliţia ar dori să discute cu el.

În mai puţin de o oră era la Inghilterra. Cele trei valize, două ale lui Dickie şi una a lui, îl deprimau: le pregătise pentru scopuri atît de diferite. Şi acum, chestia asta!

Ieşi la prînz să cumpere ziarele. Toate conţineau ştirea: AMERICAN UCIS PE VIA APPIA ANTICA... ŞOCANTA ASASINARE A BOGATULUI AMERICAN FREDERICK MILES ASEARĂ, PE VIA APPIA... ASASINAREA PE VIA APPIA A UNUI AMERICAN NU LASĂ URME... Tom citi fiecare cuvînt. Într-adevăr, nu erau indicii, cel puţin nu încă, nici o urmă, nici o amprentă, nici un suspect. Dar fiecare ziar pomenea numele lui Herbert Richard Greenleaf şi îi dădea adresa ca fiind locul unde Freddie Miles fusese văzut pentru ultima dată. Cu toate acestea, nici unul nu sugera că Herbert Richard Greenleaf ar fi fost suspectat. Ziarele spuneau că se pare că Miles băuse cîteva pahare şi băuturile erau, în stilul tipic jurnaliştilor italieni, enumerate toate începînd de la Americano pînă la whisky scoţian, coniac, şampanie, chiar şi *grappa*. Numai ginul şi Pernodul erau omise.

Tom rămase în camera lui de la hotel pînă după ora prînzului, plimbîndu-se de colo-colo şi simţindu-se deprimat şi încolţit. Telefonă la biroul de voiaj din Roma de unde-şi cumpărase biletul pentru Palma şi încercă să-l contramandeze. Îi spuseră că-şi putea recupera douăzeci la sută din bani. Nu mai era nici un vapor pentru Palma decît peste vreo cinci zile.

Pe la ora două telefonul sună deodată.

— Hello, spuse Tom cu tonul nervos, iritat al lui Dickie.

— Hello, Dick. Van Houston la telefon.

— Oh-h, spuse Tom ca şi cînd l-ar fi cunoscut, dar cuvîntul rostit nu conţinea nici surpriză, nici căldură în exces.

— Ce mai faci? A trecut ceva timp, aşa-i? întrebă vocea răguşită, încordată.

— Sigur. Unde eşti?

— La Hassler. M-am uitat prin valizele lui Freddie împreună cu poliţia. Ascultă, aş vrea să te văd. Ce s-a întîmplat ieri cu Freddie? Am încercat să te găsesc foată seara trecută, ştii, pentru că Freddie trebuia să se întoarcă la hotel pînă la şase. N-aveam adresa ta. Ce s-a întîmplat ieri?

— Şi eu aş vrea să ştiu! Freddie a plecat pe la şase. Băusem amîndoi cam mult Martini, dar părea în stare să şofeze, altfel bineînţeles că nu l-aş fi lăsat să plece. Mi-a spus că are maşina jos. Nu-mi pot închipui ce s-a întîmplat, decît că probabil a luat pe cineva pe drum şi ăştia au scos pistolul, sau aşa ceva.

— Dar n-a fost omorît cu un pistol. De acord cu tine că cineva trebuie să-l fi obligat să meargă acolo, sau că a leşinat, căci ar fi trebuit să traverseze tot oraşul ca să ajungă pe Via Appia. Hassler e la numai cîteva blocuri de casa ta.

— A mai leşinat vreodată? La volanul maşinii?

— Ascultă, Dickie, pot să te văd? Sînt liber acum, doar că nu trebuie să părăsesc hotelul azi.

— Nici eu.

— Ei, hai. Lasă un mesaj unde eşti şi vino.

— Nu pot, Van. Poliţia trebuie să vină cam într-o oră şi trebuie să fiu aici. Nu vrei să-mi dai un telefon mai tîrziu? Ne-am putea vedea diseară.

— Bine. La ce oră?

— Sună-mă pe la şase.

— Bine. Capul sus, Dickie.

— Şi tu la fel.

— Salut, spuse vocea slab.

Tom închise. Van părea gata să plîngă, la sfîrşit.

— *Pronto!* spuse Tom, bătînd în furcă să prindă centralista. Lăsă un mesaj că nu era acasă pentru nimeni în afară de poliţie şi că nu trebuia să lase pe nimeni să urce la el. Absolut pe nimeni.

După aceea telefonul n-a mai sunat toată după-amiaza. Pe la opt, cînd se întunecase, Tom coborî să cumpere ziarele de seară. Se uită în jur în micul hol şi în barul hotelului, a cărui intrare era din holul principal, după cineva care ar fi putut fi Van. Era pregătit pentru orice, pregătit chiar s-o vadă pe Marge stînd acolo şi aşteptîndu-l, dar nu văzu pe nimeni care să fi arătat măcar a agent de poliţie. Cumpără ziarele de seară şi intră într-un restaurant micuţ,

cîteva străzi mai încolo, să le citească. Tot nici un indiciu. Află că Van Houston era un prieten apropiat de-al lui Freddie, în vîrstă de douăzeci şi opt de ani, care călătorise împreună cu el din Austria la Roma într-o vacanţă ce ar fi urmat să se sfîrşească la Florenţa, unde atît Miles cît şi Houston aveau locuinţe, spuneau ziarele. Interogaseră trei tineri italieni, doi dintre ei de optsprezece ani, iar celălalt de şaisprezece, suspectaţi că ar fi comis „oribila faptă", dar mai apoi tinerii fuseseră eliberaţi. Tom simţi o uşurare cînd citi că pe „*bellissimo* Fiat 1400 decapotabil" al lui Freddie nu fuseseră nici un fel de amprente proaspete sau considerate folositoare.

Tom îşi mîncă încet *castoletta di vitello*, îşi sorbi vinul şi se uită prin fiecare coloană din ziare, după acele articole de ultimă oră puse în ziarele italieneşti chiar înainte de a intra sub tipar. Nu mai găsi nimic despre cazul Miles. În schimb, pe ultima pagină a ultimului ziar, citi:

BARCA AFFONDATTA CON MACCHIE DI SANGUE TROVATA NELL' AQUA POCO FONDO VICINI SAN REMO.

Parcurse textul repede, cu mai multă teroare în suflet decît simţise cînd cărase cadavrul lui Freddie pe scări sau cînd venise poliţia să-l interogheze. Era ca o Nemesis, ca un coşmar care devenea realitate, pînă şi formularea titlului. Barca era descrisă amănunţit şi îi readuse toată scena în minte, Dickie stînd la pupa, la cîrmă, Dickie zîmbindu-i, corpul lui Dickie scufundîndu-se în apă şi stîrnind băşici la suprafaţă. Textul spunea că se credea că petele sînt de sînge, nu că erau. Nu spunea ce avea de gînd poliţia sau oricine altcineva să facă în legătură cu ele. Dar poliţia o să facă ceva, îşi zise Tom. Băiatul de la debarcader le va spune probabil ziua exactă cînd se pierduse barca. Poliţia ar putea atunci să verifice la hoteluri. Băiatul şi-ar putea chiar aminti că cei doi *americano* sînt cei care n-au mai adus barca înapoi. Dacă poliţia se deranja să verifice registrele hotelurilor din

perioada aceea, numele de Richard Greenleaf va ieşi la iveală ca un steag roşu. Caz în care, bineînţeles, Tom Ripley va fi cel care lipseşte, care ar fi putut fi omorît în ziua aceea. Imaginaţia lui Tom o luase în mai multe direcţii: dacă-i căutau corpul lui Dickie şi-l găseau? Se va presupune acum că este al lui Tom Ripley. Dickie va fi bănuit de crimă. *Ergo,* Dickie va fi bănuit şi de asasinarea lui Freddie. Dickie va deveni, peste noapte, „o natură criminală". Pe de altă parte, italianul de la bărci putea să nu-şi amintească ziua cînd una din bărci nu mai fusese adusă înapoi. Chiar dacă-şi amintea, s-ar putea să nu se verifice la hoteluri. Poate că poliţia italiană pur şi simplu nu şi-ar da atîta interesul. S-ar putea, s-ar putea, *nu s-ar putea.*

Tom împături ziarele, plăti nota şi ieşi.

Întrebă la recepţie dacă era vreun mesaj pentru el.

— *Si Signor. Questo e questo e questo...*

Funcţionarul le puse pe pupitru în faţa lui ca un jucător de cărţi care-şi etala o chintă cîştigătoare.

Două de la Van. Unul de la Robert Gilbertson. (Nu era un Robert Gilbertson în agenda lui Dickie? De verificat.) Unul de la Marge. Tom îl luă şi îl citi cu atenţie în italiană: Signorina Sherwood sunase la trei şi treizeci şi cinci p.m. şi va reveni. Convorbirea fusese interurbană, de la Mongibello.

Tom dădu din cap şi le adună.

— Mulţumesc foarte mult.

Nu-i plăceau privirile funcţionarului de la recepţie. Italienii erau atît de al naibii de curioşi!

Sus se aşeză aplecat înainte într-un fotoliu, fumînd şi gîndindu-se. Încerca să-şi imagineze ce s-ar întîmpla, în mod logic, dacă n-ar face nimic şi ce ar putea face el să se întîmple prin propriile lui acţiuni. Era foarte probabil ca Marge să vină la Roma. În mod sigur sunase la poliţia din Roma ca să-i afle adresa. Dacă venea, va trebui s-o întîlnească sub înfăţişarea lui Tom şi să încerce s-o convingă că Dickie ieşise puţin, aşa cum făcuse cu Freddie. Şi dacă

eşua... Tom îşi frecă palmele, nervos. Nu trebuie s-o vadă pe Marge, asta e tot. Nu acuma, cînd afacerea cu barca e atît de proaspătă. Dacă o vede, se duce totul de rîpă. S-ar sfîrşi cu toate! Dar dacă ar putea pur şi simplu să stea liniştit, nu se va întîmpla nimic. Doar momentul acesta, îşi zicea, doar acest mic moment de criză cu povestea cu barca şi cu asasinarea nerezolvată a lui Freddie Miles făceau lucrurile atît de dificile. Dar nu i se va întîmpla absolut nimic dacă va putea continua să facă şi să spună fiecăruia lucrurile potrivite. După aceea, totul se va linişti. Grecia sau India. Ceylon. Un loc departe, departe de tot, unde nici un prieten vechi nu va putea veni să-i bată-n uşă. Ce prost fusese să creadă că putea rămîne la Roma! Putea la fel de bine să aleagă Grand Central Station sau să se expună la Luvru!

Sună la Stazione Termini şi întrebă ce trenuri erau a doua zi spre Napoli. Erau patru sau cinci. Îşi notă orele pentru fiecare. Va fi cu cinci zile înainte de a pleca un vas de la Napoli la Majorca şi-şi va petrece acest timp la Napoli, îşi zise. Tot ce-i trebuia era o aprobare de la poliţie, şi dacă a doua zi nu se întîmpla nimic, ar trebui s-o obţină. Nu puteau ţine un om în loc la nesfîrşit, fără nici o bază de suspiciune, doar ca să-i arunce o întrebare ocazională! Începu să simtă că va fi eliberat a doua zi, că era absolut logic să fie eliberat.

Ridică din nou receptorul şi îi spuse funcţionarului de la recepţie că dacă mai sună domnişoara Marjorie Sherwood acceptă convorbirea. Dacă mai sună, se gîndi, ar putea-o convinge în două minute că totul e în ordine, că asasinarea lui Freddie nu-l afecta în nici un fel, că se mutase la hotel doar ca să evite telefoanele enervante de la indivizi complet străini şi să fie în acelaşi timp la dispoziţia poliţiei dacă i s-ar cere să identifice vreun suspect. I-ar putea spune că pleca în Grecia cu avionul mîine sau poimîine, aşa că n-avea nici un rost ca ea să vină la Roma. De fapt, se gîndi, ar putea să ia avionul de la Roma la Palma. Nici măcar nu-i trecuse prin cap pînă acum.

Se întinse pe pat, obosit, dar nepregătit să se dezbrace, căci simţea că în seara aceea avea să se mai întîmple ceva. Încercă să se concentreze asupra lui Marge. Şi-o imagina în clipa asta, stînd la Giorgio sau tratîndu-se alene cu un Tom Collins diluat în barul de la Miramare şi întrebîndu-se dacă să-l mai sune o dată. Îi putea vedea sprîncenele încruntate a îngrijorare, părul ciufulit în timp ce stătea acolo făcînd presupuneri asupra a ceea ce se întîmplă la Roma. Era singură la masă, nu vorbea cu nimeni. O văzu ridicîndu-se şi plecînd acasă, luînd o valiză şi prinzînd autobuzul de a doua zi la prînz. El se afla acolo, pe şosea, în faţa poştei, strigîndu-i să nu se ducă, încercînd să oprească autobuzul, dar acesta pornea...

Scena se dizolvă într-un vîrtej galben-cenuşiu, culoarea nisipului din Mongibello. Tom îl vedea pe Dickie zîmbindu-i, îmbrăcat în costumul de catifea reiată pe care-l purtase la San Remo. Costumul era ud leoarcă, iar cravata — un şnur din care picura apă. Dickie se apleca asupra lui, scuturîndu-l. „Am înotat!" spunea. „Tom, trezeşte-te! Sînt bine! Am înotat! Trăiesc!" Tom se scutură de atingerea lui. Îl auzea pe Dickie rîzînd de el, rîsul vesel, profund al lui Dickie. „Tom!" Timbrul vocii era mai adînc, mai bogat, *mai bun* decît reuşise Tom vreodată să-l obţină în imitaţiile lui. Tom încercă să se ridice. Îşi simţea corpul lent şi greoi, ca şi cum ar fi încercat să iasă dintr-o apă adîncă.

„*Am înotat!*" strigă vocea lui Dickie, răsunînd iar şi iar în urechile lui Tom, ca şi cum ar fi auzit-o printr-un tunel lung.

Tom privi în jurul lui prin cameră, căutîndu-l pe Dickie în lumina gălbuie de sub lampa de bridge, în colţul întunecat de lîngă şifonierul înalt. Tom îşi simţea ochii larg deschişi, îngroziţi, şi deşi ştia că frica lui era absurdă, continuă să se uite peste tot după Dickie, în spatele draperiilor de la ferestre, trase pe jumătate, şi pe podea, de cealaltă parte a patului. Se ridică din pat, traversă camera clătinîndu-se şi deschise o fereastră. Apoi pe cealaltă. Se

simţea ca drogat. *Cineva mi-a pus ceva în vin,* se gîndi deodată. Îngenunche sub fereastră, inspirînd aerul rece, luptîndu-se cu ameţeala ca şi cum ar fi fost ceva ce avea să-l copleşească total dacă nu făcea eforturi serioase. În cele din urmă se duse în baie şi-şi spălă faţa la chiuvetă. Ameţeala îi dispărea. Ştia că nu fusese drogat. Se lăsase purtat de imaginaţie. Îşi pierduse controlul.

Se îndreptă şi-şi scoase calm cravata. Se mişca aşa cum ar fi făcut-o Dickie, se dezbrăcă, făcu o baie, îşi puse pijamaua şi se băgă în pat. Încercă să se gîndească la ce s-ar gîndi Dickie. La mama lui. Ultima ei scrisoare conţinea şi două instantanee cu ea şi domnul Greenleaf stînd la cafea în camera de zi, scenă pe care şi-o amintea din seara cînd luase cafeaua cu ei după masă. Doamna Greenleaf spusese că Herbert făcuse chiar el pozele, apăsînd un balon de cauciuc. Tom începu să-şi compună următoarea scrisoare pentru ei. Erau mulţumiţi că le scria mai des. Trebuia să-i liniştească în legătură cu povestea asta cu Freddie, pentru că ştiau de Freddie. Doamna Greenleaf îl întrebase despre Freddie Miles în una din scrisori. Dar Tom era atent să audă dacă sună telefonul în timp ce compunea scrisoarea şi nu se putea concentra cum trebuie.

18

Primul lucru la care se gîndi cînd se trezi fu Marge. Se duse la telefon şi întrebă dacă sunase în timpul nopţii. Nu sunase. Avea o presimţire îngrozitoare că avea să vină la Roma. Asta îl făcu să sară din pat, dar apoi, pe cînd executa mişcările obişnuite bărbierindu-se şi spălîndu-se, sentimentele i se mai schimbară. De ce să-şi facă atîtea griji în privinţa lui Marge? Se descurcase întotdeauna cu ea.

Oricum nu putea ajunge aici înainte de ora cinci sau şase, pentru că primul autobuz pleca din Mongibello la prînz şi era puţin probabil să ia un taxi pînă la Napoli.

Poate va reuşi să plece din Roma în dimineaţa aceasta. La zece va telefona la poliţie şi va afla.

Comandă o cafea cu lapte şi cornuri în cameră, şi, de asemenea, ziarele de dimineaţă. Foarte ciudat, în nici un ziar nu scria nimic nici despre cazul Miles, nici despre barca din San Remo. Asta îl făcu să se simtă bizar, înfricoşat, aceeaşi frică pe care o simţise în seara precedentă cînd îşi imaginase că Dickie se afla în cameră. Aruncă ziarele cît mai departe de el, pe un scaun.

Telefonul sună şi el sări, ascultător, să răspundă. Era ori Marge, ori poliţia.

— *Pronto?*

— *Pronto.* Sînt aici doi domni de la poliţie care vor să vă vadă, Signor.

— Foarte bine. Vreţi să le spuneţi să urce?

O clipă mai tîrziu auzi paşii pe carpeta din hol. Era acelaşi poliţist mai în vîrstă, de ieri, cu alt poliţist mai tînăr.

— *Buon' giorno,* spuse politicos ofiţerul, cu mica lui înclinare din cap.

— *Buon' giorno,* spuse Tom. Aţi mai găsit ceva?

— Nu, spuse ofiţerul pe un ton întrebător. Luă scaunul pe care i-l oferi Tom şi îşi deschise servieta din piele maro. A mai intervenit ceva. Sînteţi prieten şi cu un american pe nume Thomas Riipley?

— Da, spuse Tom.

— Ştiţi unde e?

— Cred că a plecat în America acum vreo lună.

Ofiţerul îşi consultă hîrtiile.

— Înţeleg. Acest lucru va trebui să fie confirmat de Departamentul de Imigrări al Statelor Unite. Vedeţi, încercăm să-l găsim pe Thomas Riipley. Credem că s-ar putea să fie mort.

— Mort? De ce?

Buzele ofiţerului se strîngeau uşor sub mustaţa stufoasă de un gri metalic, la fiecare propoziţie, dînd impresia că zîmbeşte. Zîmbetul îl descumpănise oarecum pe Tom şi data trecută.

— Aţi fost împreună cu el într-o excursie la San Remo în noiembrie, nu-i aşa?

Verificaseră la hoteluri.

— Da.

— Cînd l-aţi văzut ultima oară? La San Remo?

— Nu, l-am revăzut la Roma.

Tom îşi aminti că Marge ştia că se întorsese la Roma de la Mongibello, căci îi spusese că urma să-l ajute pe Dickie să se stabilească la Roma.

— Cînd l-aţi văzut ultima oară?

— Nu ştiu dacă vă pot da data exactă. Acum aproximativ două luni, cred. Cred că am primit o vedere de la el din... din Genova, în care-mi spunea că avea de gînd să se întoarcă în America.

— Credeţi?

— Ştiu c-am primit-o, spuse Tom. De ce credeţi că e mort?

Ofiţerul privi nehotărît la formularul pe care-l avea în mînă. Tom se uită la poliţistul mai tînăr, care se sprijinea de birou cu braţele încrucişate, privindu-l fără nici o expresie.

— Aţi făcut o plimbare cu barca împreună cu Tom Riipley la San Remo?

— O plimbare cu barca? Unde?

— O barcă mică? În jurul portului? întrebă ofiţerul, liniştit, uitîndu-se la Tom.

— Cred că da. Da, îmi amintesc. De ce?

— Pentru că a fost găsită o barcă mică, scufundată, cu nişte pete pe ea care ar putea fi de sînge. Dispăruse pe douăzeci şi cinci noiembrie. Adică n-a mai fost adusă la debarcaderul de unde fusese închiriată. Douăzeci şi cinci noiembrie este ziua cînd aţi fost la San Remo cu Signor Riipley. Ofiţerul îl privea fix, fără să clipească.

Pînă şi blîndeţea privirii îl jignea pe Tom. Nu era cinstit, simţea asta. Dar făcu un efort teribil să se comporte aşa cum trebuia. Se vedea ca şi cum ar fi stat deoparte, desprins de el însuşi, şi ar fi privit scena. Îşi corectă chiar şi poziţia, făcînd-o să pară mai relaxată, cu o mînă odihnindu-se pe stîlpul de la capătul patului.

— Dar nu ni s-a întîmplat nimic în timpul acelei plimbări cu barca. N-a fost nici un accident.

— Aţi adus barca înapoi?

— Bineînţeles.

Ofiţerul continua să-l fixeze.

— Nu l-am putut găsi pe Signor Riipley înregistrat în nici un hotel după douăzeci şi cinci noiembrie.

— Adevărat?... Cît timp aţi căutat?

— Nu destul ca să cercetăm fiecare sătuc din Italia, dar am verificat hotelurile din oraşele importante. V-am găsit înregistrat la Hassler de la douăzeci şi opt la treizeci noiembrie, iar apoi...

— Tom n-a stat cu mine în Roma — Signor Ripley. S-a dus la Mongibello cam în perioada aceea şi a stat vreo două zile.

— Unde a locuit cînd a venit la Roma?

— La un hotel mic. Nu-mi amintesc care. Nu l-am vizitat.

— Şi dumneavoastră unde aţi fost?

— Cînd?

— Pe douăzeci şi şase şi douăzeci şi şapte noiembrie. Adică imediat după San Remo.

— În Forte dei Marmi, răspunse Tom. M-am oprit acolo în drum. Am stat la o pensiune.

— La care?

Tom scutură din cap.

— Nu-mi amintesc numele. Ceva foarte mic.

La urma urmelor, îşi zise, putea dovedi cu ajutorul lui Marge că Tom a fost în Mongibello, în viaţă, după San Remo, aşa că ce rost ar mai avea ca poliţia să cerceteze la ce pensiune stătuse Dickie Greenleaf pe douăzeci şi

şase şi douăzeci şi şapte? Tom se aşeză pe marginea patului.

— Tot nu înţeleg de ce credeţi că Tom Ripley a murit.

— Credem că *cineva* a murit, răspunse ofiţerul, la San Remo. Cineva a fost omorît în barca aceea. De asta a fost ascunsă barca — să ascundă petele de sînge.

Tom se încruntă.

— E sigur că sînt pete de sînge?

Ofiţerul dădu din umeri.

Tom dădu şi el din umeri.

— Trebuie să fi fost vreo două sute de oameni care au închiriat bărci în ziua aceea la San Remo.

— Nu chiar atîţia. Vreo treizeci. E adevărat, putea fi oricine din cei treizeci — sau orice pereche din cele cincisprezece, adăugă zîmbind. Nici nu le ştim numele la toţi. Dar începem să credem că Thomas Riipley e cel dispărut.

Acum privea într-un colţ al camerei şi probabil că se gîndea la altceva, îşi zise Tom, judecînd după expresia lui. Sau se bucura pur şi simplu de căldura dată de radiatorul de lîngă scaunul lui?

Tom puse nervos un picior peste altul. Era clar ce se petrecea în capul italianului: Dickie Greenleaf se aflase de două ori la locul unei crime, sau destul de aproape. Dispărutul Tom Ripley se plimbase cu barca, pe douăzeci şi cinci noiembrie, împreună cu Dickie Greenleaf. *Ergo* — Tom se îndreptă de spate încruntîndu-se.

— Vreţi să ziceţi că nu mă credeţi cînd vă spun că l-am văzut pe Tom Ripley la Roma în jur de întîi decembrie?

— A, nu, n-am spus asta! Ofiţerul făcu un gest împăciuitor. Am vrut să aud ce veţi spune despre... despre călătoria dumneavoastră cu Signor Riipley, după San Remo, deoarece nu-l putem găsi.

Zîmbi din nou, un zîmbet larg, împăciuitor, care-i dezveli dinţii îngălbeniţi.

Tom se relaxă, ridicînd exasperat din umeri. Era evident că poliţia italiană nu dorea să acuze direct de crimă un cetăţean american.

— Îmi pare rău că nu pot să vă spun exact unde se află în momentul acesta. De ce nu încercaţi la Paris? Sau Genova? Probabil la un hotel mic, deoarece le preferă pe astea.

— Mai aveţi vederea pe care v-a trimis-o din Genova?

— Nu, spuse Tom.

Îşi trecu degetele prin păr, cum făcea Dickie uneori, cînd era iritat. Se simţi mai bine, concentrîndu-se cîteva secunde să fie Dickie Greenleaf, făcînd cîţiva paşi prin cameră.

— Cunoaşteţi vreun prieten a lui Thomas Riipley?

Tom clătină din cap.

— Nu, nici nu l-am cunoscut prea bine, cel puţin nu de prea multă vreme. Nu ştiu dacă avea prea mulţi prieteni în Europa. Parcă a spus că ştie pe cineva în Faenza. Şi la Florenţa. Dar nu-mi amintesc numele lor.

Dacă italianul îşi imagina că-i apăra pe prietenii lui Tom de tot felul de întrebări ale poliţiei nevrînd să le dea numele, n-avea decît, îşi zise Tom.

— Bine, o să cercetăm, spuse ofiţerul. Îşi puse hîrtiile deoparte. Făcuse cel puţin o duzină de însemnări în ele.

— Înainte de a pleca, spuse Tom pe acelaşi ton franc, nervos, aş vrea să vă întreb cînd pot părăsi oraşul. Aveam de gînd să plec în Sicilia. Aş vrea foarte mult să plec astăzi, dacă se poate. Intenţionez să stau la Hotel Palma din Palermo. Vă va fi foarte uşor să daţi de mine dacă aveţi nevoie.

— Palermo, repetă poliţistul. *Ebbene,* s-ar putea. Pot folosi telefonul?

Tom îşi aprinse o ţigară italienească şi ascultă cum ofiţerul îl cerea pe *Capitano* Aulicino, apoi îi relată destul de impersonal că Signor Greenleaf nu ştia unde era Signor Riipley şi că s-ar putea să se fi întors în America, sau ar putea fi la Florenţa sau la Faenza, după

părerea lui Signor Greenleaf. „Faenza", repetă el cu grijă, „*vicino* Bologna". După ce omul pricepu, ofiţerul spuse că Signor Greenleaf dorea să plece la Palermo astăzi. „*Va bene. Benone.*" Ofiţerul se întoarse spre Tom, zîmbind.

— Da, puteţi pleca la Palermo astăzi.

— *Benone. Grazie.* Îi conduse pe cei doi la uşă. Dacă aflaţi unde este Tom Ripley, aş vrea să mă anunţaţi şi pe mine, spuse, cu un aer nevinovat.

— Bineînţeles! O să vă ţinem la curent, Signor. *Buon' giorno.*

Rămas singur, Tom începu să fluiere în timp ce împacheta din nou cele cîteva lucruri pe care le scosese din valiză. Era mîndru de el pentru că propusese Sicilia în loc de Majorca, deoarece Sicilia era încă în Italia, iar Majorca nu, şi bineînţeles că poliţia italiană era mai dispusă să-l lase să plece dacă rămînea pe teritoriul lor. Se gîndise la asta atunci cînd realizase că paşaportul lui Tom Ripley nu arăta că mai fusese în Franţa şi după excursia San Remo–Cannes. Îşi aminti că-i spusese lui Marge că Tom Ripley zicea că se duce la Paris şi de acolo înapoi în America. Dacă o întrebau vreodată pe Marge dacă Tom Ripley fusese în Mongibello după San Remo, ea putea adăuga şi că mai tîrziu el s-a dus la Paris. Şi dacă avea să redevină vreodată Tom Ripley şi să-şi arate paşaportul la poliţie, vor vedea că nu mai fusese în Franţa după excursia la Cannes. Va trebui să spună, pur şi simplu, că se răzgîndise după ce-i spusese asta lui Dickie şi se hotărîse să rămînă în Italia. Nu era ceva important.

Tom se îndreptă de spate brusc, lîngă o valiză. Putea fi, totuşi, un şiretlic? Îl lăsau oare numai să mai tragă de timp, permiţîndu-i să se ducă în Sicilia, aparent nesuspectat? Un mic ticălos viclean, ofiţerul ăsta. Îi spusese odată cum îl cheamă. Cum era? Ravini? Roverini? Ei bine, care ar fi avantajul dacă l-ar mai lăsa doar să tragă de timp? Le spusese exact unde se duce. Nu avea nici o intenţie să

încerce să fugă de ceva. Tot ce vroia era să plece din Roma. Ardea de nerăbdare să plece! Aruncă ultimele lucruri în valiză, trînti capacul şi o încuie.

Iar telefonul! Tom apucă nervos receptorul.

— *Pronto?*

— Oh, Dickie...! cu răsuflarea tăiată.

Era Marge şi era jos, îşi dădu seama după cum se auzea. Tulburat, spuse, cu vocea lui Tom:

— Cine e?

— Tom, tu eşti?

— Marge! Hello! Unde eşti?

— Sînt jos. Dickie e acolo? Pot să vin sus?

— Poţi să vii sus peste vreo cinci minute. Nu sînt încă îmbrăcat. Funcţionarii de la recepţie îi trimiteau întotdeauna pe oameni la o cabină telefonică de jos, se gîndi Tom. N-aveau cum să asculte convorbirea.

— Dickie e acolo?

—Deocamdată nu. A ieşit acum vreo jumătate de oră, dar trebuie să se întoarcă dintr-o clipă într-alta. Ştiu unde e, dacă vrei să-l găseşti.

— Unde?

— La circa de poliţie optzeci şi trei. Ba nu, scuză-mă, la optzeci şi şapte.

— Are vreo problemă?

— Nu, răspunde doar la nişte întrebări. Trebuia să fie acolo la zece. Vrei să-ţi dau adresa?

Ar fi vrut să nu fi început să vorbească cu vocea lui Tom: ar fi putut atît de uşor să pretindă că era un servitor, vreun prieten de-al lui Dickie, oricine, şi să-i spună că Dickie urma să lipsească ore întregi.

Marge mormăi.

— Nu-u. Îl aştept.

— Uite-o! spuse Tom, ca şi cînd atunci ar fi găsit-o. Via Perugia 21. Ştii unde e?

Tom nu ştia, dar vroia s-o trimită în direcţie opusă faţă de American Express unde avea de gînd să se ducă să-şi ia corespundenţa înainte de a părăsi oraşul.

— Nu vreau să mă duc, spuse Marge. Vin să-l aştept împreună cu tine, dacă n-ai nimic împotrivă.

— Păi... Rîse, cu rîsul lui inconfundabil, pe care Marge îl cunoştea bine. De fapt, aştept pe cineva dintr-o clipă în altă. O discuţie de afaceri. În legătură cu o slujbă. Crede sau nu, dar bătrînul „crede-sau-nu“ Ripley încearcă să se apuce de lucru.

— A, spuse Marge, fără urmă de interes. Bine, ce face Dickie? De ce trebuie să stea de vorbă cu poliţia?

— A, doar pentru că a băut ceva împreună cu Freddie în ziua aceea. Ai văzut ziarele, nu-i aşa? Au făcut totul de zece ori mai important decît a fost, pentru simplul motiv că fraierii n-au încă nici un fel de indiciu.

— De cînd locuieşte Dickie aici?

— Aici? A, abia de aseară. Eu am fost în nord. Cînd am auzit de Freddie, am venit la Roma să-l văd. Dacă nu era poliţia, nu-l găseam niciodată!

— Mie-mi spui! M-am dus la poliţie în disperare de cauză! Am fost atît de îngrijorată, Tom. Putea măcar să-mi dea un telefon — la Giorgio sau în altă parte...

— Mă bucur mult că eşti în oraş, Marge. Lui Dickie o să-i pară grozav de bine să te vadă. Era îngrijorat cu privire la ce-o să crezi despre toate chestiile alea din ziare.

— O, chiar aşa? spuse Marge neîncrezătoare, dar părea încîntată.

— Nu vrei, mai bine, să mă aştepţi la „Angelo“? E barul ăla în josul străzii, vis-à-vis de hotel, cum mergi spre treptele care dau în Piazza di Spagna. Poate reuşesc să mă strecor şi vin să bem o cafea sau altceva împreună, bine?

— Bine. Dar e un bar şi aici, în hotel.

— Nu vreau să fiu văzut într-un bar de viitorul meu şef.

— A, bine. „Angelo“?

— N-ai cum să nu-l găseşti. Pe stradă, exact în faţa hotelului.

Se mai învîrti prin cameră, ca să termine de împachetat. De fapt, terminase, mai avea de luat doar hainele din dulap. Ridică receptorul şi rugă să i se pregătească nota de plată şi să-i trimită pe cineva să-i care bagajele. Apoi îşi puse bagajele ordonat, unul peste altul, pregătite pentru lift-boy şi coborî pe scări. Vroia să vadă dacă Marge mai era în hol, aşteptîndu-l sau poate mai dînd un telefon. Nu putea să se fi aflat deja jos cînd venise poliţia, îşi zise. Trecură vreo cinci minute de cînd plecase poliţia şi pînă sunase Marge. Îşi pusese o pălărie ca să-i ascundă părul mai blond, un impermeabil nou şi avea întipărită pe faţă expresia timidă, uşor speriată, a lui Tom Ripley.

Ea nu era în hol. Tom îşi achită nota. Funcţionarul îi înmînă încă un mesaj: Van Houston fusese pe-acolo. Mesajul era scris de mînă, datat cu zece minute în urmă.

Te-am aşteptat jumătate de oră. Nu ieşi niciodată să iei aer? Nu m-au lăsat să urc. Sună-mă la Hassler.

Van

Probabil că Van şi Marge se întîlniseră, dacă se cunoşteau, şi stăteau acum împreună la „Angelo".

— Dacă mă mai caută cineva, vreţi să-i spuneţi că am plecat din oraş? îi spuse Tom funcţionarului.

— *Va bene, Signor.*

Tom ieşi şi se urcă în taxiul care-l aştepta.

— Vreţi să opriţi la American Express, vă rog? îl întrebă pe şofer.

Şoferul n-o luă pe strada pe care se afla „Angelo". Tom se destinse, felicitîndu-se. Se felicită, înainte de toate, pentru că fusese prea nervos ca să rămînă în apartamentul lui în ziua precedentă şi că se mutase la hotel. N-ar fi putut scăpa de Marge la el acasă. Avea adresa din ziare. Dacă ar fi încercat aceeaşi şmecherie, ea ar fi insistat să urce şi să-l aştepte pe Dickie în apartament. Norocul îi surîdea!

Corespondenţa îl aştepta la American Express — trei scrisori, dintre care una de la domnul Greenleaf.

— Ce mai faceţi? întrebă tînăra italiancă înmînîndu-i corespondenţa.

Şi ea citise ziarele, se gîndi Tom. Îi întoarse zîmbetul fetei, pe a cărei faţă se citea o curiozitate naivă. O chema Maria.

— Bine, mulţumesc, dar tu?

Pe cînd se întorcea îi trecu prin minte că nu va putea folosi niciodată American Express din Roma ca adresă pentru Tom Ripley.

Doi sau trei dintre funcţionari îl cunoşteau din vedere. Acum folosea American Express-ul din Napoli pentru corespondenţa lui Tom Ripley, deşi nu şi-o ceruse de acolo niciodată şi niei nu le scrisese ca să-i trimită ceva, pentru că nu aştepta nimic important pentru Tom Ripley, nici măcar vreun nou şut de la domnul Greenleaf. Cînd lucrurile se vor mai linişti, va intra pur şi simplu în American Express în Napoli şi-şi va cere scrisorile folosind paşaportul lui Tom Ripley, îşi zise.

Nu putea folosi American Express la Roma ca Tom Ripley, dar trebuia să-l ţină cu el pe Tom Ripley, paşaportul şi hainele lui, pentru cazuri speciale, cum fusese telefonul lui Marge din dimineaţa aceea. Fusese la un pas de a se trezi în aceeaşi încăpere cu ea. Atîta timp cît nevinovăţia lui Dickie Greenleaf stătea sub semnul întrebării din punctul de vedere al poliţiei, ar fi fost sinucidere curată să părăsească ţara ca Dickie, deoarece dacă ar trebui să redevină brusc Tom Ripley, paşaportul lui Ripley n-ar atesta că a părăsit Italia. Dacă vroia să plece din Italia că să-l scape definitiv pe Dickie Greenleaf de poliţie — va trebui să plece ca Tom Ripley şi să se întoarcă mai tîrziu tot ca Tom Ripley şi să redevină Dickie o dată ce investigaţiile poliţiei ar fi luat sfîrşit. Era o posibilitate.

Părea uşor şi sigur. Tot ce avea de făcut era să mai reziste cîteva zile.

19

Vaporul se apropie încetul cu încetul de portul din Palermo, strecurîndu-şi prora albă printre coji de portocale plutitoare, paie şi coşuri de fructe rupte. Cam aşa se simţea şi Tom, apropiindu-se de Palermo. Petrecuse două zile la Napoli şi nu apăruse nimic demn de interes în ziare despre cazul Miles sau despre barca din San Remo şi nici nu aflase de vreo încercare a poliţiei de a-l contacta. Dar poate că pur şi simplu nu se deranjaseră să-l caute la Napoli, se gîndi, şi-l aşteptau în Palermo, la hotel.

Oricum, pe doc nu era nici un semn că ar fi aşteptat de poliţie. Tom se uită după ei. Cumpără vreo două ziare, apoi luă un taxi pînă la Hotel Palma. Nu era nici un poliţist nici în holul hotelului. Era un hol vechi, bogat împodobit, cu coloane înalte din marmură şi ghivece mari cu palmieri din loc în loc. Un funcţionar îi spuse numărul camerei pe care o rezervase şi înmînă cheile unui lift-boy. Tom se simţea atît de uşurat încît se duse la poştă şi întrebă curajos dacă era vreun mesaj pentru Signor Richard Greenleaf. Funcţionarul îi răspunse că nu era.

Atunci începu să se destindă. Asta însemna că nu era nici măcar un mesaj de la Marge. Fără îndoială că Marge se dusese la poliţie pînă acum să afle unde era Dickie. Tom îşi imaginase lucruri îngrozitoare în timpul călătoriei cu vaporul: Marge ajungînd înaintea lui la Palermo cu avionul, Marge lăsîndu-i un mesaj la Hotel Palma că avea să vină cu vaporul următor. Chiar o căutase pe Marge pe vapor cînd se îmbarcase la Napoli.

Acum începea să creadă că probabil Marge renunţase la Dickie după episodul ăsta. Poate se împăcase cu ideea că Dickie fugea de ea şi că vroia să fie singur cu Tom. Poate asta chiar îi intrase, în sfîrşit, în căpăţîna ei greoaie. În seara aceea, în timp ce zăcea în baia caldă plimbîndu-şi clăbucii bogaţi de săpun de-a lungul braţelor, Tom se gîndi să-i trimită o scrisoare în acest sens. Scrisoarea ar tre-

bui să fie scrisă de Tom Ripley, îşi zise. Era timpul. Va spune că a încercat să se poarte cu tact în tot acest timp, că n-a vrut să i-o spună aşa, deodată, la telefon în Roma, dar că spera că între timp a înţeles, oricum. El şi Dickie *erau foarte fericiţi împreună, asta e. Tom* începu să chicotească vesel, necontrolat, şi alunecă sub apă cu un clipocit, ţinîndu-se de nas.

Dragă Marge, va spune, îţi scriu eu pentru că nu cred că Dickie o va face vreodată, deşi l-am rugat de mai multe ori. Eşti o persoană prea cumsecade că să fii lăsată aşa atîta vreme...

Chicoti din nou, apoi deveni serios, concentrîndu-se voit asupra micii probleme pe care încă n-o rezolvase: probabil că Marge spusese la poliţie că vorbise cu Tom Ripley la Inghilterra. Poliţia va începe să se întrebe unde dracu' se dusese. Probabil că poliţia îl căuta acum prin Roma. În mod sigur poliţia îl va căuta pe Tom Ripley în preajma lui Dickie Greenleaf. Era un pericol în plus — dacă se gîndeau acum, de exemplu, că el era Tom Ripley, doar după descrierea făcută de Marge, şi-l dezbrăcau, îl percheziţionau şi găseau la el atît paşaportul lui, cît şi al lui Dickie. Dar ce spusese el despre riscuri? Riscurile erau acelea care făceau totul mai amuzant. Începu deodată să cînte, tare:

Papa non vuole, Mama ne meno,
Come faremo far' l'amor?

Răcnea în baie, în timp ce se ştergea. Cînta cu vocea joasă, baritonală a lui Dickie, pe care n-o auzise, dar era sigur că Dickie ar fi fost mulţumit de cum suna.

Se îmbrăcă, îşi puse unul dintre costumele lui de călătorie neşifonabile şi porni să se plimbe prin Palermo, peste care se lăsa amurgul. Acolo, după ce traversai *plaza,* se afla marea catedrală cu influenţe normande despre care citise, construită de arhiepiscopul englez Walter-of-the Mill, îşi amintea asta dintr-un ghid turistic.

Apoi, la sud, se afla Siracuza, scena importantei bătălii navale dintre greci şi romani. Şi Urechea lui Dionysos. Şi Taormina. Şi Etna! Era o insulă mare, total necunoscută lui. Sicilia! Fortăreaţa lui Giuliano! Colonizată de grecii antici, invadată de normanzi şi sarazini! Mîine îşi va începe vizita turistică propriu-zisă, dar momentul ăsta era măreţ, îşi zise cînd se opri să privească zidul înalt şi turnurile catedralei din faţa lui. Era minunat să te uiţi la arcurile prăfuite ale faţadei şi să te gîndeşti că mîine te vei afla înăuntru, să-ţi imaginezi mirosul învechit, dulceag, provenit din arderea a nenumărate lumînări şi a tămîiei de-a lungul a sute şi sute de ani. Să anticipezi! Îşi zise că a anticipa i se părea mai plăcut decît a experimenta ceva. Întotdeauna va fi aşa? Cînd îşi petrecea serile singur, printre lucrurile lui Dickie, uitîndu-se pur şi simplu la inelele acestuia pe degetele lui, sau la cravatele de lînă, sau la portofelul lui negru din piele de aligator, experimenta sau anticipa?

Dincolo de Sicilia se afla Grecia. Bineînţeles că vroia să vadă Grecia ca Dickie Greenleaf, cu banii lui Dickie, hainele lui Dickie, felul lui Dickie de a se purta cu străinii. Dar se va întîmpla oare în aşa fel că nu va putea vedea Grecia ca Dickie Greenleaf? Vor veni, unele după altele, să-i dejoace planurile — crima, suspiciunea, *oamenii?* Nu dorise să ucidă, fusese o necesitate. Ideea de a se duce în Grecia, de a-şi tîrî picioarele pe Acropole ca Tom Ripley, turist american, nu-l atrăgea deloc. Mai bine nu se mai duce deloc. Ochii i se umplură de lacrimi în timp ce privea campanila catedralei, şi atunci se întoarse şi o porni de-a lungul unei alte străzi.

În dimineaţa următoare îi sosi o scrisoare, o scrisoare voluminoasă de la Marge. Tom o mototoli între degete şi zîmbi. Era ceea ce credea el, era sigur, altfel n-ar fi fost aşa voluminoasă. O citi în timpul micului dejun. Savură fiecare rînd împreună cu cornurile proaspete, calde şi cafeaua cu aromă de scorţişoară. Era tot ce-şi putea dori, ba chiar mai mult.

... Dacă într-adevăr *n-ai ştiut* că am trecut pe la hotelul tău, asta înseamnă doar că Tom nu ţi-a spus, ceea ce duce la aceeaşi concluzie. E destul de clar acum că fugi şi nu poţi să mă înfrunţi. De ce nu recunoşti că nu poţi să trăieşti fără iubitul tău prieten? Îmi pare rău numai, bătrîne, că n-ai avut curajul să mi-o spui de la început şi *de-a dreptul*. Drept cine mă iei, drept o fată din provincie care n-a auzit de aşa ceva? *Tu* eşti cel care se poartă ca un provincial! În orice caz, sper că faptul că-ţi spun eu ceva ce tu n-ai avut curajul să-mi spui îţi uşurează un pic conştiinţa şi te ajută să ţii capul sus. Nimic nu-i mai frumos decît să fii mîndru de fiinţa pe care o iubeşti, nu-i aşa? N-am discutat noi cîndva despre asta?

Realizarea Numărul Doi a vacanţei mele la Roma este că am informat poliţia că Tom Ripley e cu tine. Păreau grozav de nerăbdători să-l găsească. (Mă întreb de ce. Ce-a mai făcut acum?) Am mai informat poliţia într-o cît mai curată italienească şi despre faptul că tu şi cu Tom sînteţi inseparabili şi pur şi simplu nu-mi pot imagina cum de au putut să te găsească pe tine şi să-l scape, totuşi, pe *Tom*.

Mi-am schimbat biletul de vapor şi voi pleca în America pe la sfîrşitul lui martie, după ce-i fac o vizită scurtă lui Kate la München, după care, probabil, drumurile noastre nu se vor mai încrucişa niciodată. Nu-ţi păstrez nici un fel de ranchiună, Dickie, băiete. Pur şi simplu ţi-am acordat mult mai mult credit decît trebuia.

Îţi mulţumesc pentru toate amintirile minunate. Ele sînt deja asemenea unor exponate dintr-un muzeu sau ca o vietate rămasă într-un chihlimbar, puţin ireale, aşa cum probabil te-ai simţit tu întotdeauna faţă de mine. Cele mai bune urări pentru viitor,

Marge.

Puah! Toată gargara aia de la sfîrşit! Ah, ce trăznită! Tom împăturи scrisoarea şi o îndesă în buzunarul jachetei. Aruncă o privire spre cele două uşi ale restaurantului hotelului, căutînd automat poliţia. Dacă poliţia crede acum că Dickie Greenleaf şi Tom Ripley călătoreau împreună, trebuie să fi verificat deja la hotelurile din Palermo dacă Tom Ripley era înregistrat, se gîndi. Dar nu observase nici

un poliţist care să-l fi supravegheat sau urmărit. Sau poate renunţaseră de tot la tărăşenia cu barca, o dată ce erau siguri că Tom Ripley era în viaţă. De ce Dumnezeu să fi continuat? Poate că se risipise şi suspiciunea care plana asupra lui Dickie în afacerea din San Remo sau în aceea a asasinării lui Miles. Poate.

Urcă în camera lui şi începu să bată o scrisoare către domnul Greenleaf la „Hermes"-ul portabil al lui Dickie. Începea prin a explica, foarte logic şi sobru, cazul Miles, căci domnul Greenleaf trebuie să fi fost deja destul de îngrijorat. Spuse că poliţia îşi terminase interogatoriul şi că tot ce-ar mai putea să vrea acum de la el ar fi să încerce să identifice vreun suspect pe care eventual l-ar găsi, pentru că suspectul ar putea fi o cunoştinţă comună a lui şi a lui Freddie.

În timp ce bătea la maşină sună telefonul. O voce de bărbat spuse că era *Tenente* Cutare de la Poliţia din Palermo.

— Îl căutăm pe Thomas Phelps Ripley. Este cu dumneavoastră în hotel? întrebă el, politicos.

— Nu, nu e, răspunse Tom.

— Ştiţi unde e?

— Cred că la Roma. L-am văzut chiar acum trei sau patru zile în Roma.

— N-a fost găsit în Roma. Nu ştiţi unde s-ar fi putut duce de la Roma?

— Îmi pare rău, n-am nici cea mai mică idee, spuse Tom.

— *Peccato,* oftă vocea, dezamăgită. *Grazie tante, Signor.*

— *Di niente.*

Tom închise şi se întoarse la scrisoarea sa.

Rîndurile banale ale prozei lui Dickie se aşterneau acum pe hîrtie mult mai fluent decît o făcuseră vreodată în propriile lui scrisori. Cea mai mare parte a scrisorii era adresată mamei lui Dickie, îi relata starea garderobei lui, care era bună, şi o întreba dacă primise tripticul de

email pe care i-l trimisese de la un magazin de antichităţi din Roma cu vreo două săptămîni în urmă. În timp ce scria, se gîndea ce avea de făcut în legătură cu Tom Ripley. Căutarea era aparent foarte amabilă şi lipsită de vlagă, dar nu trebuia să rişte prosteşte. N-ar trebui să ţină paşaportul lui Tom chiar în buzunarul valizei, chiar dacă era împachetat într-o mulţime de acte de-ale lui Dickie privitoare la impozite, astfel încît era ascuns de privirile unui vameş. Ar trebui să-l ascundă în căptuşeala noii valize de antilopă, de exemplu, unde nu putea fi găsit nici dacă valiza era golită, dar de unde-l putea lua cît ai zice peşte dacă i-ar trebui. Căci într-o zi s-ar putea să-i trebuiască. S-ar putea să vină o vreme cînd ar fi mai periculos să fie Dickie Greenleaf decît Tom Ripley.

Tom îşi petrecu jumătate din dimineaţa aceea cu scrisoarea pentru soţii Greenleaf. Presimţea că domnul Greenleaf era din ce în ce mai neliniştit şi nerăbdător faţă de Dickie, nu în acelaşi fel însă în care fusese cînd îl văzuse pe Tom la New York, ci într-unul mult mai serios. Domnul Greenleaf credea că mutarea lui de la Mongibello la Roma era doar o toană de moment, Tom ştia asta. Încercarea lui de a face ca pictura şi studiul lui în Roma să pară constructive eşuase complet. Domnul Greenleaf o distrusese cu o remarcă nimicitoare: ceva despre faptul că-i părea rău că totuşi se mai chinuie cu pictura, căci ar fi trebuit să înveţe pînă acum că era nevoie de mai mult decît un peisaj frumos sau de o schimbare de decor ca să devii pictor. Domnul Greenleaf nu fusese prea impresionat nici de interesul pe care-l arătase Tom faţă de prospectele firmei Burke-Greenleaf, pe care i le trimisese. Era departe de ceea ce sperase Tom pînă atunci: că domnul Greenleaf avea să-i mănînce din palmă, că o să treacă peste neglijenţa şi indiferenţa de pînă acum a lui Dickie faţă de părinţii lui şi că-i mai putea stoarce domnului Greenleaf nişte bani. Nu-i putea cere în nici un caz bani domnului Greenleaf acum.

Ai grijă de tine, mami (scrise el). Fii atentă cu răcelile alea. (Îi spusese că fusese răcită de patru ori în iarna aceea şi că petrecuse Crăciunul în vîrful patului, înfăşurată în şalul roz de lînă pe care i-l trimisese el printre cadourile de Crăciun.) Dacă ai fi avut o pereche din şosetele alea grozave de lînă pe care mi le-ai trimis, n-ai fi răcit niciodată. Eu n-am răcit în iarna asta, şi e ceva demn de laudă într-o iarnă europeană... Mami, pot să-ţi trimit ceva de aici? Îmi place să cumpăr lucruri pentru tine...

20

Trecură cinci zile, zile calme, solitare, dar foarte plăcute, în care hoinări prin Palermo, oprindu-se ici-colo pentru cîte o oră, o oră şi ceva, în cîte o cafenea sau un restaurant să-şi citească ghidurile turistice sau ziarele. Într-o zi luă o *carrozza* şi se duse pînă la Monte Pelligrino să viziteze mormîntul fantastic al Sfintei Rozalia, care patrona Palermo, înfăţişată într-o statuie celebră, ale cărei fotografii Tom le văzuse la Roma, într-una din acele stări de extaz îngheţat pentru care psihiatrii folosesc alte denumiri: Tom găsi că mormîntul era extrem de caraghios. Abia se abţinu să nu chicotească atunci cînd văzu statuia: corpul plin, aplecat al femeii, mîinile ridicate, privirea uluită, buzele întredeschise. Doar gîfîitul nu se auzea. Se gîndea la Marge. Vizită un palat bizantin, biblioteca din Palermo, cu picturile şi vechile ei manuscrise ferfeniţite, în vitrine de sticlă, studie aşezarea portului, care era schiţată amănunţit în ghidul lui turistic. Făcu o schiţă după o pictură de Guido Reni, fără nici un motiv special, şi memoră o inscripţie lungă a lui Tasso de pe una din clădirile publice. Scrise scrisori lui Bob Delacey şi lui Cleo, la New York, o scrisoare lungă lui Cleo, în care-i descria călătoriile lui, plăcerile lui şi nenumăratele lui cunoştinţe, cu ardoarea cu care Marco Polo descria China.

Dar era singur. Nu era senzaţia aceea din Paris de a fi singur şi totuşi nu chiar singur. Îşi imaginase că-şi va face un cerc strălucitor de prieteni noi, alături de care va începe o viaţă nouă, cu atitudini, standarde şi obiceiuri noi, mult mai bune şi mai limpezi decît acelea pe care le avusese toată viaţa. Acum realiza că nu se putea. Întotdeauna va trebui să păstreze o distanţă faţă de oameni. Şi-ar putea însuşi noile standarde şi obiceiuri, dar nu va putea niciodată să-şi facă acel cerc de prieteni — doar dacă nu cumva s-ar duce la Istanbul sau în Ceylon, şi ce rost avea să lege relaţii cu genul de oameni pe care-i putea întîlni în astfel de locuri? Era singur şi juca un rol de singuratic. Prietenii pe care şi i-ar putea face reprezentau pericolul cel mai mare, bineînţeles. Dacă trebuia să rătăcească prin lume complet singur, cu atît mai bine: vor fi cu atît mai puţine şanse să fie prins. Ăsta era unul din aspectele vesele, în orice caz, şi se simţea mai bine acum, că se gîndi la el.

Îşi schimbă uşor comportarea, pentru a se potrivi cu rolul unui observator mai detaşat al vieţii. Era tot amabil şi zîmbitor cu toată lumea, cu oamenii care vroiau să le împrumute cîte un ziar în restaurante şi cu funcţionarii cu care vorbea în hotel, dar îşi ţinea capul mai sus şi, cînd vorbea, vorbea mai puţin. Avea acum un vag aer de tristeţe. Îi plăcea schimbarea. Îşi imagina că arată ca un tînăr care trăise o nefericită poveste de dragoste sau vreun şoc emoţional, şi încerca să se refacă într-un mod civilizat, vizitînd cîteva dintre cele mai frumoase locuri din lume.

Asta îi aminti de Capri. Vremea era încă proastă, dar Capri era în Italia. Cît apucase să zărească din Capri împreună cu Dickie nu făcuse decît să-i stîrnească apetitul. Doamne, ce plictisitor fusese Dickie în ziua *aceea*! Poate că ar trebui să mai aştepte pînă-n vară, se gîndi, chiar mai mult decît Grecia şi Acropole, îşi dorea o vacanţă fericită în Capri şi naiba s-o ia de cultură, deocamdată. Citise cum era Capri iarna — vînt, ploaie şi

singurătate. Dar tot Capri! Acolo erau Saltul lui Tiberius şi Grota Albastră, *plaza* nepopulată, dar totuşi „*plaza*", şi nici o piatră de caldarîm mutată din loc. Ar putea să meargă chiar azi. Grăbi pasul spre hotel. Lipsa turiştilor nu scădea farmecul Coastei de Azur. S-ar putea duce cu avionul. Auzise ceva despre un hidroavion de la Napoli la Capri. Dacă hidroavionul nu circula în februarie, putea aranja. Pentru ce-s făcuţi banii?

— *Buon' giorno! Come sta?* îl salută zîmbitor pe funcţionarul de la recepţie.

— O scrisoare pentru dumneavoastră, signor. *Urgentissimo,* spuse funcţionarul, zîmbind şi el.

Era de la banca lui Dickie din Napoli. În plic se afla un alt plic de la Societatea financiară a lui Dickie din New York. Tom citi mai întîi scrisoarea din Napoli.

10 februarie 19..

Mult stimate domn,

Ne-a fost adus la cunoştinţă de către Wendell Trust Company din New York faptul că există unele îndoieli cu privire la semnătura dumneavoastră de primire la remiterea celor cinci sute de dolari pe luna ianuarie. Ne grăbim să vă anunţăm, ca să ştim cum să acţionăm pe viitor.

Deja am considerat potrivit să informăm poliţia, dar aşteptăm confirmarea dumneavoastră privind părerile celor doi inspectori ai Semnăturilor — al nostru şi cel de la Wendell Trust Company din New York. V-am fi recunoscători pentru orice informaţie pe care ne-aţi putea-o da, şi vă rugăm să luaţi legătura cu noi cît mai curînd posibil.

Cu respect, mereu al dvs.,
Emilio di Braganzi
Segretario Generale della Banca di Napoli.

P.S. În cazul în care semnătura dvs. este, de fapt, valabilă, vă rugăm totuşi să treceţi pe la birourile noastre din Napoli cît de curînd posibil pentru a ne mai da un specimen de semnătură pentru evidenţele noastre permanente. Alăturăm o scrisoare pentru dvs. de la Wendell Trust Company, trimisă prin noi.

Tom desfăcu scrisoarea de la Societatea financiară.

5 februarie 19..

Stimate domnule Greenleaf,

Departamentul Semnături ne-a raportat că după părerea lui semnătura dvs. din ianuarie pe încasarea dvs. lunară Nr. 8747 nu este valabilă. Considerînd că s-ar putea să nu ştiţi nimic despre acest lucru, ne grăbim să vă informăm, ca să puteţi confirma semnătura de pe cecul mai sus amintit sau părerea noastră că cecul a fost falsificat. Am atras, de asemenea, atenţia şi Băncii din Napoli.

Alăturăm o fişă pentru dosarul nostru permanent de semnături, pe care vă rugăm să o semnaţi şi să ne-o înapoiaţi.

Vă rugăm să ne răspundeţi cît de curînd posibil.

Al dvs.,
Edward T. Cavanach
Secretar

Tom îşi umezi buzele. Va scrie ambelor bănci că nu-i lipseşte nici un ban. Dar cît o să-i ţină asta deoparte? Semnase trei cecuri, începînd din decembrie. Aveau de gînd să-i controleze acum toate semnăturile din urmă? Va putea un expert să afirme că toate cele trei semnături erau falsificate?

Tom urcă în apartamentul lui şi se aşeză imediat la maşina de scris. Puse în ea o foaie de hîrtie cu antetul hotelului şi rămase un moment uitîndu-se lá ea. N-o să se oprească la asta, îşi zise. Dacă aveau o armată de experţi care se uitau cu lupa la semnături, probabil că-şi puteau da seama cu uşurinţă că toate cele trei semnături erau falsuri. Dar erau falsuri al naibii de bune, Tom ştia asta. Semnase încasarea pe ianuarie puţin cam în grabă, îşi amintea, dar nu ieşise rău, altfel n-ar fi trimis-o. Ar fi spus băncii că pierduse chitanţa şi i-ar fi rugat să-i trimită alta. Pentru cele mai multe dintre falsuri era nevoie de luni întregi ca să le descoperi, se gîndi. De ce-l depistaseră pe ăsta în pa-

tru săptămîni? Nu cumva pentru că se făceau cercetări privind fiecare aspect al vieţii lui de cînd cu asasinarea lui Freddie Miles şi afacerea cu barca din San Remo? Doreau să-l vadă pe el personal la banca din Napoli. Probabil că unii dintre cei de acolo îl cunoşteau pe Dickie din vedere. Un fior teribil de panică îl străbătu din cap pînă-n picioare. Pentru o clipă se simţi slab şi neajutorat, prea slab ca să se mişte. Se vedea nevoit să înfrunte o duzină de poliţişti, italieni şi americani, care l-ar fi întrebat unde era Dickie Greenleaf şi el n-ar fi avut de unde să-l scoată pe Dickie Greenleaf, nici măcar n-ar fi putut să le spună unde era sau să demonstreze că exista. Se imagina încercînd să semneze H. Richard Greenleaf sub ochii unei duzini de experţi grafologi şi pierzîndu-se deodată, nemaifiind în stare nici să scrie măcar. Puse mîinile pe clapele maşinii de scris şi făcu un efort să înceapă. Adresă scrisoarea către Wendell Trust Company din New York.

Stimaţi domni,

În legătură cu scrisoarea dvs. referitoare la încasarea mea pe luna ianuarie.

Am semnat eu însumi cecul în cauză şi am primit toţi banii. Dacă nu aş fi primit cecul, bineînţeles că v-aş fi anunţat imediat.

Vă trimit alăturat talonul cu semnătura mea pentru evidenţele dvs. permanente, aşa cum mi-aţi cerut.

Al dvs.,
H. Richard Greenleaf.

Exersă de mai multe ori semnătura lui Dickie pe spatele plicului primit de la compania de credit, înainte de a semna scrisoarea şi apoi talonul. Pe urmă scrise o scrisoare asemănătoare băncii din Napoli şi promise să treacă pe acolo în următoarele cîteva zile şi să lase o nouă semnătură pentru dosarul lor permanent. Scrise pe ambele plicuri *Urgentissimo,* coborî, cumpără timbre de la portar şi le puse la poştă.

Apoi ieşi să se plimbe. Dorinţa de a merge la Capri îi dispăruse. Era patru şi un sfert după-amiază. Merse în neştire, fără o ţintă precisă. În cele din urmă se opri în faţa vitrinei unui magazin de antichităţi şi rămase uitîndu-se minute în şir la o pictură în ulei, reprezentînd doi sfinţi cu bărbi care coborau pe un deal întunecat, sub razele lunii. Intră în magazin şi o cumpără la primul preţ pe care i-l ceru omul. Nu era nici măcar înrămată, şi o duse la hotel rulată sub braţ.

21

83 Stazione Polizia
Roma
14 februarie 19..

Mult stimate domnule Greenleaf,

Sînteţi urgent solicitat la Roma pentru a răspunde la cîteva întrebări importante cu privire la Thomas Ripley. Prezenţa dvs. ar fi foarte apreciată şi ne-ar facilita mult investigaţiile.

Dacă nu vă prezentaţi într-o săptămînă, vom fi siliţi să luăm anumite măsuri dezagreabile atît pentru dvs. cît şi pentru noi.

Cu respect, al dvs.,
Cap. Enrico Farrara

Deci încă îl mai căutau pe Tom. Dar poate că asta însemna că se mai întîmplase ceva şi în cazul Miles, îşi zise Tom. Italienii nu somau un american în asemenea termeni. Acel ultim paragraf era o ameninţare clară. Şi mai mult ca sigur că aflaseră pînă acum de cecul falsificat.

Rămase în picioare cu scrisoarea în mînă, uitîndu-se năucit în jurul lui. Îşi zări imaginea în oglindă: colţurile

gurii lăsate în jos, privirea neliniştită, speriată. Arăta ca şi cum ar fi încercat să exprime, prin poziţia şi expresia lui, emoţiile provocate de frică şi şoc şi fiindcă felul în care arăta era real şi involuntar, i se făcu deodată şi mai frică. Împături scrisoarea şi o băgă în buzunar, apoi o scoase şi o rupse în bucăţele.

Începu să-şi facă repede bagajele, smulgînd halatul şi pijamaua de pe uşa de la baie, aruncîndu-şi articolele de toaletă în trusa de piele cu iniţialele lui Dickie pe care Marge i-o dăruise de Crăciun. Se opri deodată. Trebuia să scape de lucrurile lui Dickie, de toate. Aici? Acum? Să le arunce peste bord în drum spre Napoli?

Întrebarea rămase fără răspuns, dar deodată ştiu ce avea de făcut, ce va face cînd va ajunge înapoi în Italia. Nu se va apropia de Roma. Se putea duce direct la Milano sau la Torino, sau poate undeva pe lîngă Veneţia, îşi putea cumpăra o maşină, la mîna a doua, cu o grămadă de kilometri la bord. Va spune că a hoinărit prin Italia în ultimele două sau trei luni. Nu auzise nimic despre căutarea lui Thomas Ripley. Thomas Riipley.

Continuă să împacheteze. Acesta era sfîrşitul lui Dickie Greenleaf, ştia. Îi displăcea să redevină Tom Ripley, îi displăcea să fie un nimeni, să-şi reia obiceiurile şi să simtă că oamenii se uitau de sus la el şi se plictiseau dacă nu improviza un număr ca de circ să-i distreze, să se simtă incompetent şi incapabil de a face altceva decît să distreze oamenii nu mai mult decît cîteva minute. Îi displăcea să-şi intre în piele aşa cum i-ar fi displăcut să-şi pună un costum jerpelit, pătat de grăsime şi şifonat care nici nou nu fusese prea grozav. Lacrimile îi căzură pe cămaşa cu dungi albastre şi albe a lui Dickie, aflată deasupra în valiză, curată şi apretată şi părînd la fel de nouă ca şi atunci cînd o luase prima dată de pe umeraşul lui Dickie la Mongibello. Dar purta iniţialele lui Dickie pe buzunar, cu litere mici şi roşii. În timp ce împacheta începu să-şi facă socoteala, sfidînd parcă, ce lucruri de-ale lui Dickie putea totuşi păstra pentru că nu aveau nici un

fel de iniţiale sau pentru că nu şi-ar fi amintit nimeni că erau ale lui Dickie şi nu ale lui. Poate doar Marge să-şi amintească de unele, cum ar fi mica agendă din piele albastră în care Dickie notase doar vreo două adrese şi pe care era foarte probabil să i-o fi dat chiar ea. Dar nu intenţiona s-o mai vadă vreodată pe Marge.

Tom îşi plăti nota la Palma, dar trebui să aştepte pînă a doua zi ca să ia un vas spre continent. Îşi rezervă biletul de vapor pe numele Greenleaf, gîndindu-se că era ultima oară în viaţa lui cînd mai făcea o rezervare pe numele de Greenleaf, dar că, poate, totuşi, nu va fi. Nu putea renunţa la ideea că s-ar putea ca lucrurile să se aranjeze. S-ar putea. Şi de aceea n-avea nici un rost să fie descurajat. Oricum n-avea nici un rost să fie descurajat, chiar rămînînd Tom Ripley. Tom Ripley nu fusese niciodată descurajat, chiar dacă adesea păruse. Nu învăţase oare nimic din aceste ultime luni? Dacă doreai să fii vesel, sau melancolic, sau visător, sau gînditor, sau curtenitor, nu trebuia decît să *mimezi* toate acestea, cu fiecare gest.

Cînd se trezi în ultima dimineaţă la Palermo, îi veni în minte un gînd foarte vesel: putea să lase toate hainele lui Dickie la American Express în Veneţia, sub un alt nume, şi să le ia cîndva mai tîrziu, sau să nu le mai ia niciodată. Se simţea mult mai bine la gîndul că frumoasele cămăşi ale lui Dickie, cutia lui cu butoni de manşete, brăţara de argint şi ceasul de mînă vor fi depozitate undeva decît să le ştie pe fundul mării Tireniene sau în vreo groapă de gunoi din Sicilia.

Astfel, după ce scoase iniţialele de pe cele două valize ale lui Dickie, le trimise, încuiate, de la Napoli la American Express Company, Veneţia, împreună cu două pînze pe care începuse să le picteze în Palermo, pe numele lui Robert S. Fanshaw, pentru a fi păstrate pînă cînd le va cere înapoi. Singurele obiecte, singurele obiecte relevante pe care le păstră la el fură inelele lui Dickie, pe care le puse pe fundul unei cutii urîte din piele maro care-i aparţinea lui Thomas Ripley, pe care o purtase cu el ani de

zile oriunde se dusese, şi care era, de altfel, plină cu propria lui colecţie, foarte interesantă, de butoni de manşete, ace de guler, nasturi ciudaţi, vreo două peniţe de stilou şi o papiotă de aţă albă cu un ac înfipt în ea.

Tom luă un tren de la Napoli spre nord, prin Roma, Florenţa, Bologna şi Verona, unde coborî şi se duse cu autobuzul în oraşul Trento, la vreo patruzeci de mile distanţă. Nu vroia să cumpere o maşină într-un oraş mare ca Verona, căci se gîndea că poliţia i-ar putea recunoaşte numele cînd şi-ar fi solicitat permisul de conducere. La Trento cumpără la mîna a doua o Lancia de culoare crem cu echivalentul a opt sute de dolari. O cumpără pe numele lui Thomas Ripley, după cum scria pe paşaportul lui, şi luă o cameră la hotel pe acelaşi nume pentru a aştepta cele douăzeci şi patru de ore pînă cînd îi era gata permisul. Şase ore mai tîrziu nu se întîmplase nimic. Tom se temuse că i-ar putea fi recunoscut numele chiar şi în acest mic hotel, că biroul care se ocupa de permise i-ar putea, de asemenea, recunoaşte numele, dar pînă la prînz în ziua următoare avea permisul pentru maşină şi nu se întîmplase nimic. Nici în ziare nu era nimic despre căutarea lui Thomas Ripley sau despre cazul Miles sau afacerea bărcii din San Remo. Asta îl făcea să se simtă destul de ciudat, destul de în siguranţă şi fericit, ca şi cum totul ar fi fost ireal. Începu să se simtă fericit chiar şi în rolul plictisitor al lui Tom Ripley. Începu să-i facă plăcere, exagerînd aproape vechea reticenţă a lui Tom Ripley faţă de străini, inferioritatea oglindită în fiecare mişcare a capului şi în privirea lui visătoare, niciodată directă. La urma urmelor, ar putea cineva, oricine, să creadă că un astfel de personaj ar putea vreodată comite o crimă? Şi singura crimă de care ar putea fi suspectat era aceea asupra lui Dickie, în San Remo, şi nu păruseră să scormonească prea mult în afacerea asta. Ca Tom Ripley avea cel puţin o compensaţie: îşi scotea din minte asasinarea stupidă, inutilă a lui Freddie Miles.

Vroia să se ducă direct la Veneţia, dar se gîndi că ar trebui să petreacă o noapte făcînd ceea ce intenţiona

să spună poliţiei că făcuse timp de mai multe luni: dormind în maşină pe un drum de ţară. Petrecu o noapte pe bancheta din spate a Lanciei, ghemuit, simţindu-se îngrozitor, undeva în vecinătatea Bresciei. În zori se tîrî pe locul din faţă cu un cîrcel atît de dureros în ceafă că abia putea întoarce capul în suficientă măsură ca să conducă, dar asta dădea o notă de autenticitate, îşi zise, care-l va face să spună povestea mai bine. Cumpără un ghid turistic al Italiei de nord, îşi notă pe el datele potrivite, îndoi colţurile la cîteva pagini, călcă peste copertă şi îi slăbi legătura, astfel încît rămase deschisă la Pisa.

Dimineaţa următoare o petrecu la Veneţia. În mod copilăresc, Tom evitase Veneţia pur şi simplu pentru că se aşteptase să fie dezamăgit de ea. Crezuse că numai sentimentalii şi turiştii americani erau entuziasmaţi de Veneţia şi că era cel mult un oraş pentru cei care-şi petrec luna de miere, cărora le convenea faptul că nu te puteai duce nicăieri decît cu o gondolă care mergea cu două mile pe oră. Găsi Veneţia mult mai mare decît o crezuse el, plină de italieni care arătau ca toţi italienii de oriunde în altă parte. Descoperi că putea merge prin tot oraşul pe străduţele şi podurile înguste fără să pună piciorul în vreo gondolă şi că principalele canale aveau un sistem de transport motorizat la fel de rapid şi de eficient ca şi sistemul metroului şi că nici măcar nu miroseau urît. Era o varietate uriaşă de hoteluri, de la Gritti şi Danieli, de care auzise, pînă la hoteluri şi pensiuni mici şi modeste aflate pe alei dosnice atît de izolate de drumul principal, atît de îndepărtate de lumea poliţiei şi a turiştilor americani, încît Tom se putea imagina locuind într-unul din ele luni de-a rîndul fără să fie observat de cineva. Alese un hotel numit Constanza, foarte aproape de podul Rialto, care era ceva între celebrele hoteluri de lux şi pensiunile mici şi obscure de pe străzile lăturalnice. Era curat, ieftin şi convenabil din toate punctele de vedere. Exact hotelul care-i trebuia lui Tom Ripley.

Tom petrecu două-trei ore învîrtindu-se prin cameră, despachetîndu-şi încet lucrurile vechi şi familiare şi urmărind visător pe fereastră cum se lăsa amurgul peste Canal Grande. Îşi imagina conversaţia pe care urma s-o aibă curînd cu poliţia... Păi — n-am nici cea mai vagă idee. L-am văzut la Roma. Dacă aveţi vreo îndoială, puteţi verifica întrebînd-o pe Miss Marjorie Sherwood... Bineînţeles că sînt Tom Ripley! (Rîde). Nu înţeleg ce-i toată comedia asta!... San Remo? Da, îmi amintesc. Am dus barca înapoi după o oră... Da, m-am întors la Roma după Mongibello, dar n-am stat mai mult de vreo două nopţi. Am colindat prin nordul Italiei... Mă tem că n-am idee unde e, dar l-am văzut acum trei săptămîni... Tom se ridică zîmbind de pe pervazul ferestrei, îşi schimbă cămaşa şi cravata pentru seară şi ieşi să găsească un restaurant plăcut unde să cineze. Un restaurant bun, se gîndi. Tom Ripley îşi putea permite ceva scump, măcar o dată. Portofelul lui era atît de plin cu bancnote lungi de zece şi douăzeci de mii de lire că nici nu se mai plia. Schimbase cecuri de călătorie în valoare de o mie de dolari pe numele lui Dickie înainte de a pleca din Palermo.

Cumpără două ziare de seară, le strecură sub braţ şi merse mai departe, peste un pod uşor arcuit, pe o stradă lungă şi nu mai largă de doi metri plină cu magazine de marochinărie şi de cămăşi bărbăteşti, trecu pe lîngă nişte vitrine în care străluceau casete măiestrit lucrate, din care se revărsau coliere şi inele, şi care arătau aşa cum îşi imaginase Tom întotdeauna lăzile cu comori din basme. Îi plăcea că în Veneţia nu erau maşini. Asta făcea ca oraşul să pară uman. Străzile erau ca nişte vene, se gîndea, iar oamenii erau sîngele care circula peste tot. Se întoarse pe o altă stradă şi traversă pentru a doua oară pătratul mare al pieţei San Marco. Porumbei peste tot, în aer, în lumina magazinelor — chiar şi noaptea, porumbei care se plimbau printre picioarele oamenilor ca nişte turişti în propriul oraş! Scaunele şi mesele cafenelelor risipite prin toată galeria cu coloane pînă în mijlocul pieţei, astfel că oamenii

şi porumbeii trebuiau să caute cîte-un mic spaţiu printre ele ca să se strecoare. La fiecare capăt al pieţei cîntau fonografe gălăgioase, într-un total dezacord. Tom încercă să-şi imagineze locul în timpul verii, în raze de soare, plin de oameni care aruncau în aer pumni întregi de grăunţe pentru porumbeii care se lăsau pe pămînt să le culeagă. Intră într-un alt tunel slab luminat al unei străzi. Era plin de restaurante, şi alese un loc cu aspect foarte important şi respectabil, cu feţe de masă albe şi pereţi de lemn maronii, genul de restaurante despre care învăţase din experienţă că se concentrau asupra mîncării şi nu asupra turiştilor care treceau pe acolo. Se aşeză la o masă şi desfăcu unul din ziare.

Iată-l, un articol mic, în pagina a doua:

POLIŢIA CAUTĂ UN AMERICAN DISPĂRUT
Dickie Greenleaf, prietenul lui Freddie Miles, cel care a fost asasinat, a dispărut după o vacanţă în Sicilia.

Tom se aplecă mai mult asupra ziarului, acordîndu-i toată atenţia, deşi era conştient de un soi de nelinişte pe care o simţea în timp ce citea, căci, într-un mod ciudat, i se părea stupid, stupid din partea poliţiei să fie atît de proastă şi ineficientă, şi stupid din partea ziarelor să consume spaţiu tipărind aşa ceva. Textul consemna că H. Richard („Dickie") Greenleaf, un prieten apropiat al răposatului Freddie Miles, americanul asasinat la Roma cu trei săptămîni înainte, dispăruse după ce probabil luase un vapor de la Palermo la Napoli. Fuseseră alertate atît poliţia din Roma cît şi cea din Sicilia şi fusese pus sub o vigilentă urmărire. Un ultim paragraf spunea că Greenleaf tocmai fusese solicitat de către poliţia din Roma să răspundă la nişte întrebări cu privire la dispariţia lui Thomas Ripley, de asemenea un prieten apropiat al lui Greenleaf — Ripley dispăruse acum vreo trei luni, spunea ziarul.

Tom lăsă ziarul jos, mimînd inconştient atît de bine uimirea pe care ar fi simţit-o oricine aflînd dintr-un ziar că

era „dispărut", încît nu-l observă pe chelnerul care încerca să-i întindă meniul pînă cînd acesta nu-i atinse mîna. Era timpul, îşi zise, să se ducă direct la poliţie şi să se prezinte. Dacă nu aveau nimic împotriva lui — şi ce puteau avea împotriva lui Tom Ripley — mai mult ca sigur că nu vor controla cînd şi-a cumpărat maşina. Articolul din ziar era o adevărată uşurare pentru el, căci asta însemna că poliţia nu-i descoperise numele la biroul de înregistrare a automobilelor din Trento.

Mîncă încet şi cu plăcere, comandă o cafea la sfîrşit şi fumă vreo două ţigări în timp ce-şi răsfoia ghidul turistic al Italiei de nord. Pînă atunci se gîndise la tot felul de lucruri. De exemplu, de ce să fi văzut un articol atît de mic în ziar? Şi era numai într-un ziar. Nu, n-ar trebui să se prezinte pînă nu va fi văzut două sau trei astfel de articole, sau unul mare, care să fie normal să-i fi atras atenţia. Probabil că vor publica un articol mare curînd: cînd vor fi trecut cîteva zile şi Dickie Greenleaf tot nu va fi apărut, vor începe să-l suspecteze că se ascunde pentru că el îl omorîse pe Freddie Miles şi probabil şi pe Tom Ripley. Probabil că Marge spusese la poliţie că vorbise cu Tom Ripley cu două săptămîni în urmă, la Roma, dar poliţia nu-l văzuse încă. Frunzări ghidul, trecîndu-şi ochii peste textul şi statisticile plictisitoare în timp ce se gîndea în continuare.

Se gîndi la Marge, care probabil că acum îşi lichida casa din Mongibello, făcîndu-şi bagajele să plece în America. Va vedea în ziare că Dickie dispăruse şi va da vina pe el, Tom ştia asta. Îi va scrie tatălui lui Dickie şi-i va spune că Tom Ripley avusese o influenţă negativă din toate punctele de vedere. Domnul Greenleaf s-ar putea hotărî să vină el însuşi în Italia.

Ce păcat că nu putea să se prezinte ca Tom Ripley şi să-i liniştească în privinţa asta, apoi să se prezinte ca Dickie Greenleaf voinic şi sănătos, şi să lămurească şi acest mic mister.

Ar putea să îngroaşe un pic trăsăturile lui Tom, se gîndi. Putea să stea un pic mai gîrbovit, să fie mai timid

ca oricînd, putea chiar să poarte ochelarii cu ramă de os şi să dea gurii lui o expresie chiar mai tristă şi mai deprimată ca să fie în contrast cu vioiciunea lui Dickie. Căci unii dintre poliţiştii cu care ar vorbi ar putea fi cei care-l văzuseră ca Dickie Greenleaf. Cum îl chema pe ăla din Roma? Rovassini? Tom hotărî să-şi vopsească din nou părul cu o soluţie puternică de *henné*, astfel încît să fie chiar mai închis decît părul lui obişnuit.

Se uită a treia oară prin toate ziarele, căutînd ceva despre cazul Miles. Nimic.

22

În dimineaţa următoare era o lungă dare de seamă în ziarul cel mai important, în care se menţiona doar într-un paragraf foarte mic că Tom Ripley dispăruse, dar se spunea foarte clar că Richard Greenleaf se „expunea bănuielii că ar fi implicat" în asasinarea lui Miles şi că trebuie considerat că se sustrăgea „problemei", dacă nu se prezenta pentru a dovedi că este în afara oricărei suspiciuni. Ziarul pomenea şi de cecurile falsificate. Spunea că ultima ştire de la Richard Greenleaf era scrisoarea lui către Banca din Napoli, în care spunea că nu se comisese nici un fals. Dar doi experţi din trei de la Napoli spuneau că după părerea lor cecurile din ianuarie şi februarie ale lui Signor Greenleaf erau falsuri, concordînd cu părerea băncii americane a lui Signor Greenleaf, care trimisese fotocopii ale semnăturilor lui la Napoli. Ziarul încheia pe un ton uşor glumeţ: „Poate cineva să comită un fals împotriva lui însuşi? Sau înstăritul american îl acoperă pe unul din prietenii săi?"

Dracu' să-i ia, îşi zise Tom. Scrisul de mînă al lui Dickie se schimba destul de des: îl văzuse pe o poliţă de asigurare printre hîrtiile lui Dickie şi îl văzuse şi la Mon-

gibello, chiar în faţa ochilor. N-au decît să scoată tot ce semnase în ultimele trei luni şi să vedem unde ajung! Se pare că n-au observat că semnătura de pe scrisoarea trimisă din Palermo era şi ea un fals.

Singurul lucru care-l interesa cu adevărat era dacă poliţia găsise ceva care să-l poată incrimina cu adevărat pe Dickie în cazul Freddie Miles. Şi nu putea spune că asta chiar îl interesa; pe el personal. Cumpără *Oggi* şi *Epoca* la un stand de ziare din colţul pieţei San Marco. Erau săptămînale de format mic, pline de fotografii, pline de toate cele de la crimă la beţie, orice lucru senzaţional care se întîmplase pe undeva, oriunde. Cu toate acestea, nu se afla nimic în ele cu privire la dispariţia lui Dickie Greenleaf. Poate săptămîna viitoare, îşi zise. Dar nu vor avea nici o fotografie de-a lui, oricum. Marge îi făcuse poze lui Dickie la Mongibello, dar lui nu-i făcuse niciodată vreuna.

Hoinărind prin oraş, în dimineaţa aceea, îşi cumpără nişte ochelari cu rame groase de la un magazin care vindea jucării şi tot felul de dispozitive pentru indivizi glumeţi. Lentilele erau din sticlă simplă. Vizită catedrala San Marco şi se uită peste tot înăuntru fără să vadă nimic, dar nu era vina ochelarilor. Se gîndea că trebuie să se prezinte imediat. Cu cît amîna mai mult va fi mai rău pentru el, orice s-ar întîmpla. Cînd ieşi din catedrală întrebă un poliţist unde se afla cea mai apropiată secţie de poliţie. Puse întrebarea cu tristeţe în glas. Se simţea trist. Nu-i era frică, dar simţea că prezentîndu-se ca Thomas Phelps Ripley făcea unul din cele mai triste lucruri din viaţa lui.

— *Dumneavoastră* sînteţi Tom Ripley? întrebă căpitanul de poliţie, cu tot atîta interes ca şi cînd Tom ar fi fost un cîine care se pierduse şi care acum fusese găsit. Vreţi să-mi arătaţi paşaportul?

Tom i-l întinse.

— Nu ştiu ce s-a întîmplat, dar cînd am văzut în ziare că sînt crezut dispărut...

Totul era plictisitor, plictisitor, exact aşa cum anticipase. Poliţiştii stînd în jurul lui şi privindu-l cu feţe lipsite de expresie.

— Ce se întîmplă acuma? îl întrebă pe ofiţer.

— O să telefonez la Roma, îi răspunse ofiţerul calm, şi ridică receptorul telefonului de pe birou.

Aşteptă cîteva minute legătura cu Roma, apoi, cu o voce impersonală, ofiţerul anunţă pe cineva din Roma că americanul Thomas Riipley se afla la Veneţia. Alte cîteva schimburi de replici monosilabice, apoi ofiţerul îi spuse lui Tom:

— Ar dori să vă vadă în Roma. Puteţi pleca la Roma astăzi?

Tom se încruntă.

— Nu aveam de gînd să merg la Roma.

— O să le spun, spuse ofiţerul blînd şi vorbi din nou în receptor.

Acum aranja cu poliţia din Roma să vină ei la el. Fiind cetăţean american, avea totuşi anumite privilegii, presupunea Tom.

— La ce hotel staţi? întrebă ofiţerul.

— La Constanza.

Ofiţerul transmise această informaţie la Roma. Apoi închise şi îl informă politicos pe Tom că un reprezentant al poliţiei din Roma va fi în Veneţia în seara aceea după ora opt ca să stea de vorbă cu el.

— Mulţumesc, spuse Tom şi se întoarse cu spatele la silueta posomorîtă a ofiţerului care scria ceva în formularul său. Fusese o mică scenă foarte plictisitoare.

Tom îşi petrecu restul zilei în cameră, gîndindu-se în linişte, citind şi aducînd mici modificări înfăţişării sale. I se părea foarte posibil ca ei să trimită acelaşi om care vorbise cu el în Roma, Tenente Rovassini sau cum l-o fi chemînd. Îşi făcu sprîncenele o nuanţă mai închise cu un dermatograf. Zăcu toată după-amiaza în costumul lui maro de tweed şi chiar îşi rupse un nasture de la haină. Dickie era un tip destul de ordonat, aşa că Tom trebuia să

fie de-a dreptul neglijent, pentru contrast. Nu mîncă nimic la prînz, nu că n-ar fi avut poftă de ceva, oricum, dar vroia să continue să piardă cele cîteva kilograme pe care şi le adăugase pentru rolul lui Dickie Greenleaf. Va deveni mai slab decît fusese vreodată înainte, ca Tom Ripley. Greutatea lui pe paşaport era de şaptezeci de kilograme. A lui Dickie era de şaptezeci şi şase, deşi aveau aceeaşi înălţime, un metru optzeci şi patru.

La opt şi jumătate seara sună telefonul şi centralista îl anunţă că *Tenente* Roverini se afla jos.

— Vreţi să-i spuneţi să urce, vă rog? spuse Tom.

Se duse la scaunul pe care avea de gînd să se aşeze şi îl trase mai mult în afara cercului de lumină aruncat de lampadar. Camera era aranjată să arate ca şi cum ar fi citit ca să-şi omoare timpul în ultimele cîteva ore — lampadarul şi încă o veioză micuţă erau aprinse, pătura era deranjată, vreo două cărţi zăceau deschise cu faţa în jos şi începuse chiar şi o scrisoare pe măsuţa de scris, o scrisoare către mătuşa Dottie.

Locotenentul bătu în uşă.

Tom deschise uşa cu un gest nepăsător.

— *Buona sera!*

— *Buona sera. Tenente Roverini della Polizia Romana.* Faţa familiară, zîmbitoare a locotenentului nu arăta nici cea mai mică urmă de surprindere sau suspiciune. În urma lui venea un alt poliţist tînăr, înalt şi tăcut — nu altul, realiză Tom deodată, ci acela care fusese cu locotenentul cînd îl întîlnise prima dată pe Roverini în apartamentul din Roma. Ofiţerul se aşeză pe scaunul oferit de Tom, la lumină.

— Sînteţi un prieten al lui Signor Greenleaf? întrebă.

— Da.

Tom se aşeză pe scaunul celălalt, de fapt un fotoliu în care se putea scufunda cu totul.

— Cînd l-aţi văzut ultima dată, şi unde?

— L-am văzut cîteva clipe la Roma, chiar înainte de a pleca în Sicilia.

— Şi aţi avut veşti de la el cît a stat în Sicilia? Locotenentul scria totul în agenda pe care o scosese din servieta lui maro.

— Nu, n-am avut veşti de la el.

— A-ha, spuse locotenentul. Se uita mai mult la hîrtiile lui decît la Tom. În cele din urmă, ridică privirea, cu o expresie prietenoasă, interesată.

— N-aţi ştiut, cînd aţi fost la Roma, că poliţia dorea să vă vorbească?

— Nu, n-am ştiut asta. Nu înţeleg de ce se spune că am dispărut. Îşi aranjă ochelarii şi se uită scrutător la omul din faţa lui.

— O să vă explic mai tîrziu. Signor Greenleaf nu v-a spus, la Roma, că poliţia doreşte să vă vorbească?

— Nu.

— Ciudat, remarcă el liniştit, făcînd încă o însemnare. Signor Greenleaf ştia că dorim să stăm de vorbă cu dumneavoastră. Signor Greenleaf nu e foarte cooperant.

Îi zîmbi lui Tom.

Faţa lui Tom rămase serioasă şi atentă.

— Signor Riipley, unde aţi fost de la sfîrşitul lui noiembrie?

— Am călătorit. Am stat mai mult prin nordul Italiei. Tom se făcea că vorbeşte italieneşte stîngaci, presărînd cîte o greşeală ici-colo, şi cu alt ritm faţă de italiana lui Dickie.

— Unde? Locotenentul puse din nou mîna pe stilou.

— Milano, Torino, Faenza... Pisa...

— Am verificat la hotelurile din Milano şi Faenza, de exemplu. Aţi stat tot timpul la prieteni?

— Nu, am... dormit destul de des în maşină.

Era evident că nu avea prea mulţi bani, se gîndea Tom, şi că era genul de tînăr care ar prefera să se lipsească de confort dar să aibă un ghid turistic şi un volum de Silone sau Dante, decît să stea într-un hotel luxos.

— Îmi pare rău că nu mi-am înnoit *permisso di soggiorno,* spuse Tom cu un aer vinovat. N-am ştiut că este atît de important.

Dar ştia că în Italia turiştii nu se deranjau aproape niciodată să-şi înnoiască *soggiorno* şi stăteau luni de zile după ce declaraseră la intrarea în ţară că intenţionau să stea numai cîteva săptămîni.

— *Permesso di Soggiorno,* spuse locotenentul corectîndu-l blînd, aproape patern.

— *Grazie.*

— Pot să văd paşaportul?

Tom îl scoase din buzunarul interior al hainei. Locotenentul studie fotografia îndeaproape, în timp ce Tom adoptă expresia aceea uşor neliniştită, cu buzele ferm conturate, întredeschise, din fotografie. Ochelarii lipseau din fotografie, dar părul îi era despărţit în acelaşi fel şi cravata avea acelaşi nod legat triunghiular. Locotenentul se uită la cele cîteva ştampile ale vizelor de intrare care acopereau doar parţial primele două pagini ale paşaportului.

— Aţi stat tot timpul în Italia începînd de pe doi octombrie, cu excepţia scurtei excursii în Franţa pe care aţi făcut-o împreună cu Signor Greenleaf?

— Da.

Locotenentul zîmbi, de data asta cu un zîmbet italienesc plăcut, şi se plecă înainte.

— *Ebbene,* asta rezolvă o chestiune importantă — misterul bărcii din San Remo.

— Ce e asta?

— O barcă a fost găsită scufundată acolo, avînd pe ea nişte pete despre care s-a crezut că erau de sînge. Bineînţeles, cum dumneavoastră aţi dispărut, din cîte ştiam noi, imediat după San Remo... Îţi dădu braţele în lături şi rîse. Am crezut că ar fi recomandabil să-l întrebăm pe Signor Greenleaf ce s-a întîmplat cu dumneavoastră. Ceea ce am şi făcut. Barca a dispărut în aceeaşi zi în care aţi fost la San Remo! Rîse din nou.

Tom se prefăcu a nu vedea nimic amuzant.

— Dar Signor Greenleaf nu v-a spus că am fost la Mongibello după San Remo? Am făcut cîteva — bîjbîi după un cuvînt — mici servicii pentru el.

— *Benone!* spuse *Tenente* Roverini zîmbind.

Îşi descheie paltonul cu nasturi de alamă, făcîndu-se comod şi îşi trecu un deget peste mustaţa aspră şi stufoasă.

— L-aţi cunoscut şi pe Fred-derick Miileis? întrebă.

Lui Tom îi scăpă un oftat, căci incidentul cu barca era aparent încheiat.

— Nu. L-am întîlnit o singură dată cînd cobora din autobuz la Mongibello. Nu l-am mai văzut de atunci.

— A-ha, spuse locotenentul, notîndu-şi.

Rămase tăcut un moment, ca şi cum ar fi fost în criză de întrebări, apoi zîmbi.

— Ah, Mongibello! Un sat frumos, nu-i aşa? Soţia mea e din Mongibello.

— Adevărat? spuse Tom amabil.

— *Si.* Ne-am petrecut luna de miere acolo.

— Un sat frumos, spuse Tom. *Grazie.*

Acceptă ţigara Nazionale pe care i-o oferea locotenentul. Tom simţea că ăsta era probabil un politicos interludiu italienesc, o pauză între runde. Mai mult ca sigur că aveau de gînd să treacă la viaţa particulară a lui Dickie, la cecurile falsificate şi toate celelalte. Tom spuse serios, în italieneasca lui greoaie.

— Am citit într-un ziar că poliţia crede că Signor Greenleaf ar putea fi acuzat de asasinarea lui Freddie Miles dacă nu se prezintă. E adevărat că e crezut vinovat?

— Ah, *no, no, no!* protestă locotenentul. Dar trebuie neapărat să se prezinte! De ce se ascunde de noi?

— Nu ştiu. Cum spuneţi dumneavoastră — nu e prea cooperant, comentă Tom încet. N-a fost destul de cooperant nici ca să-mi spună, la Roma, că poliţia dorea să stea de vorbă cu mine. Dar, în acelaşi timp, nu pot să cred că e posibil ca el să-l fi omorît pe Freddie Miles.

— *Dar* — vedeţi, un om a spus la Roma că a văzut doi bărbaţi stînd lîngă maşina lui Signor Mii-leis peste drum de casa lui Signor Greenleaf şi că amîndoi erau beţi sau — făcu o pauză ca să mărească efectul, uitîndu-se la Tom — poate că unul din ei era mort, pentru că celălalt îl susţinea

să nu cadă lîngă maşină! Bineînţeles, nu putem spune dacă omul care era susţinut era Signor Mii-leis sau Signor Greenleaf, adăugă el, dar dacă l-am găsi pe Signor Greenleaf am putea măcar să-l întrebăm dacă era atît de beat încît Signor Mii-leis a trebuit să-l susţină. Rîse. E o chestiune foarte serioasă.

— Da, înţeleg asta.

— N-aveţi chiar nici o idee unde ar putea fi Signor Greenleaf în acest moment?

— Nu, absolut nici una.

Locotenentul medita.

— Ştiţi ceva despre vreo ceartă între Signor Greenleaf şi Signor Mii-leis?

— Nu, dar...

— Dar?

Tom continuă încet, pentru a obţine efectul dorit.

— Ştiu că Dickie nu s-a dus la o partidă de schi la care-l invitase Freddie Miles. Îmi aduc aminte că m-a surprins că nu s-a dus. Nu mi-a spus de ce.

— Ştiu de partida de schi. La Cortina d'Ampezzo. Sînteţi sigur că nu-i o femeie la mijloc?

Lui Tom îi veni să rîdă, dar se prefăcu a se gîndi foarte serios la asta.

— Nu cred.

— Dar cu fata asta, Marjorie Sherwood, ce e?

— Presupun că e *posibil,* spuse Tom, dar nu cred. Probabil că nu sînt persoana cea mai indicată să răspundă la întrebări despre viaţa personală a lui Signor Greenleaf.

— Signor Greenleaf nu v-a vorbit niciodată despre problemele lui de suflet? întrebă locotenentul cu o uimire specific latină.

Putea să-i conducă pe ce pistă vroia, se gîndi Tom. Marge va confirma totul, numai prin reacţia emoţionantă pe care o avea la întrebările despre Dickie, iar poliţia italiană nu va putea niciodată să cunoască adevărata natură a afacerilor sentimentale ale lui Signor Greenleaf. N-ar fi putut s-o facă nici el însuşi!

— Nu, spuse Tom. Nu pot să spun că Dickie mi-a vorbit vreodată despre viaţa lui intimă. Ştiu că ţine foarte mult la Marjorie. Adăugă: şi ea îl cunoştea pe Freddie Miles.

— Cît de bine îl cunoştea?

— Păi... Tom se comporta ca şi cînd ar fi putut să spună mai mult dacă ar fi vrut.

Locotenentul se plecă înainte.

— Avînd în vedere că aţi locuit o vreme împreună cu Signor Greenleaf în Mongibello, sînteţi, poate, în măsură să ne vorbiţi despre relaţiile lui în general. Sînt foarte importante.

— De ce nu staţi de vorbă cu Signorina Sherwood? sugeră Tom.

— Am stat de vorbă cu ea la Roma — înainte ca Signor Greenleaf să dispară. Am aranjat să discut din nou cu ea cînd vine la Genova să se îmbarce pentru America. Acum e la München.

Tom aştepta, tăcut. Locotenentul se aştepta ca el să le mai spună ceva. Se simţea acum destul de liniştit. Totul mergea aşa cum sperase în momentele lui de maxim optimism: poliţia nu avea nimic împotriva lui şi nu-l suspecta de nimic. Tom se simţi deodată nevinovat şi puternic, tot atît de lipsit de vină ca şi vechea lui valiză, de pe care răzuise cu grijă eticheta cu *Deponimento* de la biroul de bagaje din Palermo. Spuse, în maniera lui „Ripley-ană", atentă, cinstită:

— Îmi amintesc că Marge a avut o perioadă, cînd eram la Mongibello, cînd spunea că nu vrea să meargă la Cortina şi mai tîrziu s-a răzgîndit. Dar nu ştiu de ce. Dacă asta ar putea însemna ceva...

— Dar nu s-a mai dus la Cortina.

— Nu, dar asta numai pentru că nu s-a dus nici Signor Greenleaf, cred. De fapt, Signorina Sherwood îl place atît de mult că n-ar mai fi plecat singură în vacanţă după ce se aşteptase să plece cu el.

— Credeţi că Signorii Mii-leis şi Greenleaf s-au certat din cauza Signorinei Sherwood?

— N-aş putea spune. E posibil. Ştiu că şi Signor Miles ţinea la ea foarte mult.

— A-ha. Locotenentul se încruntă, încercînd să-şi imagineze toate astea. Aruncă o privire spre poliţistul mai tînăr, care era evident că asculta, deşi, judecînd după faţa lui imobilă, nu putea contribui cu nimic.

Ceea ce spusese îi crea lui Dickie o imagine de amant îmbufnat, se gîndea Tom, care nu vroia s-o lase pe Marge să meargă la Cortina să se distreze un pic, pentru că ei îi plăcea prea mult Freddie Miles. Ideea că ar putea exista cineva, şi mai ales Marge, care să-l prefere pe boul ăla cu ochi spălăciţi lui Dickie, îl făcea pe Tom să zîmbească. Îşi transformă zîmbetul într-o expresie de incapacitate de a înţelege.

— Chiar credeţi că Dickie fuge de ceva, sau credeţi că e un accident faptul că nu-l puteţi găsi?

— O, nu. Asta-i prea mult. Mai întîi, povestea cu cecurile. Probabil că ştiţi de ea din ziare.

— Nu prea înţeleg bine ce-i cu cecurile astea.

Ofiţerul îi explică. Ştia datele de pe cecuri şi numărul celor care credeau că erau falsificate. Arătă că Signor Greenleaf negase că ar fi fost falsuri.

— Dar cînd banca îl solicită în legătură cu un fals comis împotriva lui însuşi şi, în plus, poliţia din Roma îl solicită din nou în legătură cu asasinarea prietenului său, iar el dispare deodată... Locotenentul îşi dădu braţele în lături. Asta nu poate însemna decît că fuge de noi.

— Nu v-aţi gîndit că s-ar putea ca cineva să-l fi asasinat *pe el?* spuse Tom moale.

Ofiţerul ridică din umeri şi rămase în poziţia asta cel puţin un sfert de minut.

— Nu cred. Faptele nu indică asta. Nici chiar aşa. *Ebbene* — am controlat prin radio fiecare vas de pasageri, indiferent de mărime, care a părăsit Italia. Ori a luat o barcă mică, şi trebuie să fi fost cît una de pescuit, ori se

ascunde în Italia. Sau, bineînţeles, oriunde altundeva în Europa, pentru că nu înregistrăm de obicei numele persoanelor care ne părăsesc ţara, iar Signor Greenleaf a avut zile în şir la dispoziţie ca să plece. În orice caz, se ascunde. În orice caz, se comportă ca şi cînd ar fi vinovat. *Ceva* nu e în regulă.

Tom îl privi grav.

— L-aţi *văzut* vreodată pe Signor Greenleaf semnînd vreunul din acele cecuri? Mai ales cele din ianuarie şi februarie?

— L-am văzut semnînd unul din ele, spuse Tom. Dar mă tem că era în decembrie. N-am fost cu el în ianuarie şi februarie... Chiar credeţi că l-ar fi putut ucide pe Signor Miles? întrebă el din nou, neîncrezător.

— Nu are nici un alibi valabil, răspunse ofiţerul. Spune că a făcut o plimbare după plecarea lui Signor Mii-leis, dar nimeni nu l-a văzut plimbîndu-se. Îndreptă un deget către Tom. *Şi* am aflat de la prietenul lui Signor Mii-leis, Signor Van Houston, că lui Signor Mii-leis i-a trebuit destul de mult ca să-l găsească pe Signor Greenleaf la Roma — ca şi cum Signor Greenleaf ar fi încercat să se ascundă de el. Poate că Signor Greenleaf era supărat pe Signor Mii-leis, deşi, după părerea lui Signor Van Houston, Signor Mii-leis nu era deloc supărat pe Signor Greenleaf!

— Înţeleg, spuse Tom.

— *Ecco,* spuse locotenentul, concluzionînd. Se uita fix la mîinile lui Tom.

Sau, cel puţin, Tom îşi imagina că se uita fix la mîinile lui. Purta iarăşi vechiul lui inel, dar să fi observat oare locotenentul vreo asemănare? Întinse cu un gest brusc mîna spre scrumieră şi-şi scutură ţigara.

— *Ebbene,* spuse locotenentul ridicîndu-se. Vă mulţumim foarte mult pentru ajutor, Signor Riipley. Sînteţi unul dintre foarte puţinii oameni de la care putem afla ceva despre viaţa personală a lui Signor Greenleaf. La Mongibello, oamenii pe care-i cunoştea sînt extrem de

reţinuţi. O caracteristică a italienilor, din nefericire! Ştiţi, le e teamă de poliţie. Chicoti. Sper să vă putem găsi mai uşor data viitoare cînd o să mai avem ceva să vă întrebăm. Staţi mai mult prin oraşe şi mai puţin la ţară. Bineînţeles, dacă nu aţi făcut o pasiune pentru satele noastre.

— Am făcut! spuse Tom însufleţit. După părerea mea, Italia e cea mai frumoasă ţară din Europa. Dar dacă doriţi, o să ţin legătura cu dumneavoastră la Roma, ca să ştiţi întotdeauna unde sînt. Sînt la fel de interesat ca şi dumneavoastră în găsirea prietenului meu.

O spuse ca şi cum mintea lui inocentă ar fi uitat deja posibilitatea ca Dickie să fi fost un asasin.

Locotenentul îi întinse o carte de vizită cu numele lui şi adresa cartierului său general din Roma. Se înclină.

— *Grazie tante,* Signor Riipley. *Buona sera!*

— *Buona sera,* spuse Tom.

Poliţistul mai tînăr salută şi el cînd ieşi, iar Tom dădu din cap şi închise uşa.

Îi venea să zboare — ca o pasăre, pe fereastră, cu braţele larg deschise! Idioţii! Atît de aproape, şi totuşi să nu ghicească nimic! Să nu ghicească ei că Dickie fugea de întrebările cu privire la falsuri, în primul rînd pentru că el nu era Dickie Greenleaf! Singura chestie în care fuseseră deştepţi era că Dickie Greenleaf l-ar fi putut ucide pe Freddie Miles. Dar Dickie Greenleaf era mort, mort şi acest lucru era mai sigur ca orice, iar el, Tom Ripley, era în siguranţă! Ridică receptorul.

— Daţi-mi Grand Hotel, vă rog, spuse, în italiana lui Tom Ripley. *Il ristorante, per piacere.* Vreţi să rezervaţi o masă de o persoană pentru ora nouă şi jumătate? Mulţumesc. Pe numele de Ripley. R-i-p-l-e-y.

În seara asta va lua o cină pe cinste. Şi va privi luna oglindindu-se în Canal Grande. Şi gondolele plutind la fel de leneş cum plutiseră mereu pentru cei care-şi petreceau luna de miere, gondolierii cu vîslele lor profilîndu-se pe apa luminată de lună. Se simţi, dintr-o dată, lacom. Avea

să mănînce ceva scump şi savuros — oricare ar fi fost specialitatea casei la Grand Hotel, piept de fazan sau *petto di pollo*, şi poate *cannelloni* ca aperitiv, un sos gros peste nişte paste gustoase, o *valpolicella* bună, pe care s-o sirioteze în timp ce visa la viitorul lui şi-şi făcea planuri unde să se mai ducă de aici.

Avu o idee măreaţă în timp ce-şi schimba hainele: ar trebui să aibă în posesia lui un plic pe care să scrie că nu trebuia să fie deschis decît peste mai multe luni. Înăuntru trebuia să se afle un testament semnat de Dickie, prin care îi lăsa lui toţi banii şi veniturile sale! Asta da idee!

23

Veneţia
28 februarie 19..

Stimate domnule Greenleaf,

M-am gîndit că în contextul dat n-o să-mi luaţi în nume de rău dacă o să vă scriu despre orice aş şti în legătură cu Richard — eu fiind, se pare, una din ultimele persoane care l-au văzut.

L-am văzut la Roma în jur de 2 februarie la Hotel Inghilterra. După cum ştiţi, asta era la numai două sau trei zile după moartea lui Freddie Miles. L-am găsit pe Dickie necăjit şi nervos. Spunea că pleacă la Palermo îndată ce poliţia termina să-l interogheze cu privire la moartea lui Freddie, şi părea nerăbdător să plece, ceea ce era de înţeles, dar vroiam să vă spun că dincolo de toate acestea era o anume deprimare care m-a îngrijorat mai mult decît evidenta lui nervozitate. Am avut sentimentul că va încerca să facă ceva violent — probabil chiar asupra lui însuşi. Ştiam, de asemenea, că nu vroia s-o mai revadă pe prietena lui, Marjorie Sherwood şi spunea că va încerca s-o evite dacă avea să vină de la Mongibello să-l vadă din cauza cazului

Miles. Am încercat să-l conving s-o întîlnească. Nu ştiu dacă a făcut-o. Marge are un efect liniştitor asupra oamenilor, după cum probabil ştiţi.

Ce încerc să vă spun este că simt că e posibil ca Richard să se fi sinucis. Acum, cînd vă scriu, încă n-a fost găsit. Bineînţeles că sper că va fi, pînă cînd va ajunge scrisoarea la dumneavoastră. E de la sine înţeles că sînt sigur că Richard n-a avut nici o legătură, directă sau indirectă, cu moartea lui Freddie, dar cred că şocul acesteia şi ancheta care a urmat au avut o influenţă negativă asupra echilibrului său. Vă trimit un mesaj descurajant şi îmi pare rău. Poate că e complet inutil şi poate că Dickie (din nou de înţeles, avînd în vedere firea lui) se ascunde doar, pînă cînd toate neplăcerile astea vor trece. Dar pe măsură ce trece timpul mă simt tot mai apăsat. Am crezut de datoria mea să vă scriu despre toate acestea, doar aşa, ca să ştiţi...

München
3 martie, 19..

Dragă Tom,

Îţi mulţumesc pentru scrisoare. A fost foarte frumos din partea ta. Am răspuns poliţiei în scris şi unul din ei a venit să mă vadă. Nu voi trece prin Veneţia, dar îţi mulţumesc pentru invitaţie. Plec la Roma poimîine să mă întîlnesc cu tatăl lui Dickie, care soseşte cu avionul. Da, sînt de acord cu tine că a fost o idee bună să-i scrii.

Sînt atît de copleşită de toate astea, tocmai am scăpat de un fel de febră, sau poate ceea ce nemţii numesc *Foehn,* dar şi cu nu ştiu ce virus. Patru zile pur şi simplu n-am fost în stare să mă dau jos din pat, altfel aş fi plecat la Roma pînă acum. Aşa că te rog să scuzi această scrisoare dezlînată şi probabil evident rezultatul unei minţi cuprinse de febră, care este un răspuns atît de prost la scrisoarea ta atît de drăguţă. Dar vroiam să-ţi spun neapărat că nu sînt deloc de acord cu tine că Dickie s-ar fi putut sinucide. Pur şi simplu nu e genul, deşi ştiu că ai să-mi spui că oamenii nu acţionează niciodată aşa cum te-ai aştepta etc. Nu, orice altceva, dar asta nu, în ceea ce-l priveşte pe Dickie. Poate că a fost asasinat pe vreo alee dosnică din Napoli — sau chiar Roma,

căci cine ştie dacă nu s-o fi întors la Roma după Sicilia? Mi-l pot imagina şi fugind de obligaţii pînă-ntr-atît încît să se *ascundă* acum. Cred că asta e ceea ce face.

Îmi pare bine că crezi că falsurile sînt o greşeală. A băncii, vreau să spun. Şi eu cred la fel. Dickie s-a schimbat atît de mult din noiembrie, că i s-ar fi putut schimba cu uşurinţă şi scrisul. Să sperăm că se întîmplă ceva pînă primeşti tu asta. Am primit o telegramă de la dl Greenleaf în care-mi spune de Roma, aşa că trebuie să-mi adun toată energia pentru asta.

Mă bucur că-ţi ştiu, în sfîrşit, adresa. Îţi mulţumesc încă o dată pentru scrisoare, pentru sfaturi şi invitaţii.

Cu cele mai bune gînduri,
Marge

P.S. Nu ţi-am spus vestea cea *bună*. Am găsit un editor interesat la *Mongibello*! Zice că vrea să vadă totul înainte de a semna contractul, dar suna promiţător! Numai de-aş putea să termin odată drăcia asta!

M.

Se hotărîse să rămînă în relaţii bune cu el, presupuse Tom. Probabil că-şi schimbase povestea despre el şi la poliţie.

Dispariţia lui Dickie stîrnise o grămadă de agitaţie în presa italiană. Marge, sau altcineva, le furnizase reporterilor fotografii. În *Epoca* erau poze ale lui Dickie plimbîndu-se cu barca în Mongibello, poze cu Dickie în *Oggi*, stînd pe plaja din Mongibello sau pe terasa de la Giorgio, şi o poză cu Dickie şi Marge — „prietenă atît cu *il sparito* Dickie cît şi cu *il assassinato* Freddie" — zîmbind, ţinîndu-se pe după umeri, şi era chiar şi o fotografie oficială a lui Herbert Greenleaf senior. Tom aflase adresa lui Marge din München direct dintr-un ziar. *Oggi* publica de două săptămîni povestea vieţii lui Dickie, descriindu-i anii de şcoală ca „rebeli" şi brodînd pe marginea vieţii lui sociale din America şi a refugierii în Europa de dragul artei, pînă-ntr-atît încît ieşise un fel de combinaţie între Errol Flynn şi Paul Gauguin. Săptămînalele ilustrate

dădeau întotdeauna ultimele rapoarte ale poliţiei, care erau practic nule, fabricate de fapt din ce teorii se întîmpla să scornească autorii în săptămîna respectivă. Una din teoriile favorite era că fugise cu o altă fată — o fată care probabil că-i semnase cecurile — şi se distra, incognito, în Tahiti sau America de Sud sau Mexico. Poliţia mai făcea încă săpături la Roma, Napoli şi Paris, asta era tot. Nici un indiciu cu privire la asasinul lui Freddie Miles şi nimic despre faptul că Dickie Greenleaf ar fi fost văzut sprijinindu-l pe Freddie Miles sau vice versa, în faţa casei lui Dickie. Tom se întreba de ce ţineau asta ascuns de ziare. Probabil pentru că nu o puteau publica fără să se expună acuzaţiei de calomnie din partea lui Dickie. Tom avu satisfacţia să se descopere descris ca „un prieten loial" al dispărutului Dickie Greenleaf, care spusese de bună voie tot ce ştia despre firea şi obiceiurile lui Dickie şi care era tot atît de năucit de dispariţia lui ca oricine altcineva. „Signor Ripley, unul dintre tinerii vizitatori americani înstăriţi în Italia", spunea *Oggi,* „locuieşte acum într-un *palazzo* cu vedere la piaţa San Marco din Veneţia". Asta-i plăcu lui Tom mai mult decît toate. Decupase pasajul acela.

Tom nu se gîndise la ea ca la un „palat" pînă atunci, dar era, evident, ceea ce italienii numesc *palazzo* — o casă cu două etaje şi cu înfăţişarea impunătoare, veche de mai mult de două sute de ani, cu o intrare principală pe Canal Grande, accesibilă numai cu gondola, cu trepte largi de piatră coborînd în apă şi porţi de fier care se deschideau cu o cheie mai lungă de douăzeci de centimetri, pe lîngă uşile obişnuite din spatele porţilor de fier, care aveau şi ele o cheie uriaşă. Tom folosea de obicei „intrarea din spate", mai puţin impunătoare, care dădea în Viale San Spiridione, atunci cînd nu vroia să-şi impresioneze musafirii aducîndu-i acasă cu gondola. Uşa din spate — şi ea înaltă de peste patru metri ca şi zidul de piatră ce despărţea casa de stradă — dădea într-o grădină care fusese cam neglijată dar era încă verde, şi

care se putea mîndri cu doi măslini noduroşi şi o fîntînă arteziană făcută din statuia cu înfăţişare antică a unui băiat nud ţinînd în mînă un bol larg şi puţin adînc. Era exact grădina potrivită pentru un palat veneţian, cam în paragină, avînd nevoie de o oarecare restaurare ce nu avea să vină niciodată, dar de o frumuseţe de neşters, pentru că apăruse pe lume, atît de frumoasă, acum mai bine de două sute de ani. Interiorul casei era idealul lui Tom despre cum ar trebui să arate o casă de burlac civilizat, cel puţin la Veneţia: o podea în tablă de şah, din marmură albă şi neagră, la parter, întinzîndu-se din holul impunător în fiecare cameră, podea de marmură albă şi roz la etaj, mobilă care nu semăna deloc a mobilă, ci cu întruchiparea muzicii din *cinquecento* cîntată la oboi, la flaut şi *viola da gamba.* Îşi punea servitorii — Anna şi Ugo, un tînăr cuplu de italieni care mai lucraseră pentru un american în Veneţia, aşa că ştiau să facă diferenţa dintre un *Bloody Mary* şi o *crème de menthe frappée* — să lustruiască suprafeţele curbe ale dulapurilor şi scrinurilor şi scaunelor pînă cînd începeau să pară vii, cu sclipiri de un luciu întunecat care se mişcau cînd se mişca cineva prin jurul lor. Singurul lucru oarecum modern era baia. În dormitorul lui Tom se afla un pat gargantuan, mai mult lat decît lung. Tom îşi decorase dormitorul cu o serie de imagini ale Napoliului de la 1540 pînă în 1880, pe care le găsise la un magazin de antichităţi. Acordase întreaga lui atenţie decorării casei timp de mai mult de o săptămînă. Era acum o siguranţă în gustul lui pe care n-o simţise la Roma, şi pe care apartamentul lui din Roma n-o sugerase. Se simţea acum mai sigur pe sine în toate privinţele.

Încrederea în sine îl inspirase chiar să-i scrie mătuşii Dottie pe un ton calm, afectuos şi răbdător pe care pînă atunci nu vroise sau nu fusese în stare niciodată să-l folosească. Se interesase de sănătatea ei strălucitoare, de micul ei cerc de prieteni vicioşi din Boston, şi îi explicase de ce îi plăcea Europa şi dorea să trăiască acolo un timp,

îi explicase atît de elocvent încît copiase acel pasaj din scrisoare şi îl puse la păstrare în birou. Scrisese scrisoarea asta inspirată într-o dimineaţă, după micul dejun, stînd în dormitor într-un halat nou de mătase, făcut de comandă la Veneţia, aruncînd din cînd în cînd cîte o privire pe fereastră spre Canal Grande şi spre orologiul din Piazza San Marco, de partea cealaltă a apei. După ce terminase scrisoarea mai făcuse nişte cafea şi, la maşina de scris a lui Dickie, scrisese testamentul acestuia, prin care-i lăsa veniturile lui şi banii pe care-i avea în diferite bănci, şi îl semnase Herbert Richard Greenleaf, Jr. Tom se gîndi că era mai bine să nu adauge şi un martor, ca nu cumva băncile domnului Greenleaf să-l someze să arate cine era martorul, deşi Tom se gîndise să inventeze un nume italienesc, presupus a fi al cuiva pe care Dickie l-ar fi chemat în apartamentul lui din Roma numai pentru a fi martor la testament. Va trebui totuşi să rişte cu un testament nesemnat de martori, îşi zise, deşi maşina de scris a lui Dickie avea atîta nevoie de reparaţii, încît caracterele ei ar fi fost la fel de uşor de recunoscut ca şi un scris de mînă, şi auzise că testamentele olografe nu necesitau martori. Dar semnătura era perfectă, exact la fel cu semnătura subţire şi încîlcită de pe paşaportul lui Dickie. Tom exersă jumătate de oră înainte de a semna testamentul, îşi relaxă mîinile, apoi semnă pe o bucată de hîrtie şi imediat după aceea testamentul. Şi va desfide pe oricine ar încerca să demonstreze că semnătura de pe testament nu era a lui Dickie. Tom puse un plic în maşina de scris şi scrise pe el: „Testamentul meu“, adăugînd o notă că nu trebuie deschis înainte de luna iunie a acelui an. Îl înghesui într-un buzunar lateral al valizei, ca şi cum l-ar fi ţinut acolo mai multă vreme şi nu s-ar fi obosit să-l scoată cînd se mutase în casa aceea. Apoi luă mica maşină de scris „Hermes“, cu cutie cu tot, şi o aruncă într-o ramură îngustă a canalului, prea îngustă pentru o barcă, ce curgea de la colţul din faţă al casei sale spre zidul grădinii. Era bucuros că scăpase de maşina de scris, deşi pînă atunci nu

vroise să se despartă de ea. Probabil că ştiuse, în subconştient, că avea să scrie la ea testamentul, sau altceva foarte important, şi ăsta era, se gîndi el, motivul pentru care o păstrase.

Tom urmări în ziarele italieneşti şi în ediţia pariziană a lui *Herald Tribune* evoluţia cazurilor Greenleaf şi Miles, cu atenţia şi nerăbdarea care se potriveau unui prieten al lui Freddie, cît şi al lui Dickie. Ziarele sugerau, către sfîrşitul lui martie, că Dickie ar putea fi mort, asasinat de acelaşi sau aceiaşi care profitaseră de pe urma falsificării semnăturii. Un ziar din Roma scria că un om din Napoli susţinea că semnătura de pe scrisoarea din Palermo, prin care afirma că nu se comisese nici un fals împotriva lui, era ea însăşi un fals. Cu toate acestea, ceilalţi experţi nu erau de aceeaşi părere. Cineva din forţele poliţiei, nu Roverini, credea că făptaşul sau făptaşii fuseseră „*intimo*" cu Greenleaf, că avuseseră acces la scrisoarea băncii şi avuseseră îndrăzneala să răspundă chiar ei. „Misterul este — erau citate cuvintele ofiţerului — nu numai cine e falsificatorul, ci şi cum de-a avut acces la scrisoare, căci portarul hotelului ţine minte că a pus scrisoarea cu ştampila băncii chiar în mîinile lui Greenleaf. Portarul îşi mai aminteşte că Greenleaf a fost mereu singur în Palermo..."

Din nou se învîrteau în jurul răspunsului, fără să-l vadă. Dar Tom fu tulburat minute în şir după ce citi. Mai aveau doar un pas de făcut, chiar nu avea să-l facă cineva, azi, mîine, sau în altă zi? Sau de fapt ştiau deja răspunsul şi încercau doar să-i adoarmă vigilenţa — *Tenente* Roverini îi trimitea personal mesaje, la cîteva zile, ca să-l ţină la curent cu ceea ce se întreprinde în căutarea lui Dickie — şi aveau de gînd să-l înhaţe, într-una din zilele acestea, cu toate dovezile de care aveau nevoie?

Îi dădea sentimentul că era urmărit, mai ales cînd păşea pe strada lungă şi îngustă, spre uşa casei lui. Viale San Spiridione nu era decît un culoar între zidurile verticale ale caselor, fără nici un magazin şi neluminat, încît abia dacă vedea pe unde calcă, nimic altceva decît fron-

toane masive de case şi porţile bine încuiate, de înălţimea zidurilor. Nici o şansă de scăpare dacă ar fi fost atacat, nici o uşă prin care să se poată strecura. Tom nu ştia cine l-ar fi putut ataca, dacă ar fi să fie atacat. Nu se gîndea neapărat la poliţie. Se temea de lucrurile fără nume şi formă care-i bîntuiau ca nişte furii mintea. Putea trece liniştit prin San Spiridione numai după ce consumă cîteva cocteiluri care să-i alunge teama. Păşea atunci ţanţoş, fluierînd.

Avu parte şi de petreceri, deşi în primele două săptămîni se duse numai la două. Avu prilejul să facă noi cunoştinţe datorită unui mic incident din prima zi în care începuse să-şi caute casă. Un agent imobiliar înarmat cu trei chei uriaşe îl luase cu el să vadă o casă din cartierul San Stefano, crezînd că este liberă. Nu numai că era ocupată, dar nimeriseră şi în toiul unei petreceri şi gazda insistase ca atît Tom cît şi agentul să bea cîte un cocteil, ca un fel de recompensă pentru că se deplasaseră degeaba pînă acolo din cauza unei neglijenţe a ei. Anunţase cu o lună în urmă că închiriază casa, apoi se răzgîndise şi nu mai plecase, dar uitase să anunţe agenţia imobiliară. Tom rămăsese să bea ceva, fusese rezervat şi politicos, cum ştia el cîteodată, şi făcuse cunoştinţă cu toţi musafirii, care, presupunea el, reprezentau cea mai mare parte a coloniei de iarnă din Veneţia şi erau destul de însetaţi de figuri noi, judecînd după felul în care îl întîmpinaseră şi se oferiseră să-l ajute să-şi găsească o casă. Îi recunoscuseră, bineînţeles, numele, iar faptul că îl cunoştea pe Dickie Greenleaf îi ridicase statutul social într-o măsură care-l surprinsese pînă şi pe el. Era evident că aveau să-l invite peste tot şi aveau să încerce să-i stoarcă pînă şi cel mai mărunt amănunt pentru a mai înviora puţin viaţa monotonă pe care o duceau. Tom se comportase rezervat, dar prietenos, aşa cum îi stătea bine unui tînăr în situaţia lui — un tînăr sensibil, neobişnuit cu o publicitate zgomotoasă, şi care, în ceea ce-l privea pe Dickie, nu simţea decît îngrijorare.

Plecase de la această primă petrecere cu adresele a încă trei case din care ar fi putut alege (una din acestea fiind cea pe care o şi închiriase) şi cu invitaţii la alte două petreceri. Se dusese la petrecerea dată de purtătoarea unui titlu, *Condessa* Roberta (Titi) della Latta Cacciaguerra. N-avea deloc dispoziţie de petreceri. Părea să vadă oamenii ca prin ceaţă, iar comunicarea era înceată şi dificilă. I se întîmpla adesea să le ceară oamenilor să repete ceea ce spuseseră. Era îngrozitor de plictisit. Dar îi putea folosi, pentru a continua să se antreneze. Întrebările naive pe care i le puneau („Dickie bea mult?" sau „Dar *era* îndrăgostit de Marge, nu-i aşa?" sau „Unde credeţi, de fapt, că s-a dus?") erau un exerciţiu bun pentru întrebările mai concrete pe care avea să i le pună domnul Greenleaf cînd se vor vedea, dacă se vor mai vedea vreodată. Tom începu să se simtă neliniştit la vreo zece zile după ce primise scrisoarea de la Marge, căci domnul Greenleaf nici nu-i scrisese, nici nu-i telefonase din Roma. În unele momente de teroare, Tom îşi imagina că poliţiştii îi spuseseră domnului Greenleaf că îl jucau pe Tom Ripley şi îl rugaseră să nu ia legătura cu el.

În fiecare zi se uita cu disperare în cutia de scrisori după-ceva de la Marge sau de la domnul Greenleaf. Casa îi era pregătită pentru sosirea lor. Avea gata formulate în minte răspunsurile la întrebările lor. Era ca şi cum ai fi aşteptat întruna să înceapă un spectacol, să se ridice o cortină. Sau poate că domnul Greenleaf avea atîtea resentimente faţă de el (nemaivorbind de faptul că ar fi putut chiar să-l suspecteze) încît avea de gînd să-l ignore total. Poate că era instigat şi de Marge în sensul ăsta. În orice caz, nu putea face nici o excursie pînă nu se întîmpla *ceva*. Tom vroia să facă o excursie, faimoasa excursie în Grecia. Îşi cumpărase un ghid turistic al Greciei şi-şi stabilise deja itinerarul prin insule.

Apoi, în dimineaţa de patru aprilie, primi un telefon de la Marge. Era în Veneţia, la gară.

— Vin să te iau! spuse Tom vesel. E şi domnul Greenleaf cu tine?

— Nu, e la Roma. Sînt singură. Nu-i nevoie să vii să mă iei. N-am decît o valijoară.

— Prostii! spuse Tom, înnebunit să facă ceva. N-o să găseşti singură casa.

— Ba da. E lîngă della Salute, nu? Iau motoscafo pînă la San Marco, apoi traversez cu gondola.

Deci ştia, foarte bine.

— Bine, dacă insişti.

Tocmai se gîndise că mai bine mai arunca o privire prin casă pînă ajunge ea.

— Ai mîncat de prînz?

— Nu.

— Bine! Luăm masa împreună undeva. Ai grijă cum te urci în motoscafo!

Închise telefonul. Se plimbă încet, cu atenţie prin toată casa, în amîndouă camerele mari de sus, apoi coborî şi studie camera de zi. Nimic, nicăieri, care să-i fi aparţinut lui Dickie. Spera că apartamentul nu părea prea bogat. Luă de pe masa din camera de zi o tabacheră de argint, pe care o cumpărase doar cu două zile înainte şi pusese să i se graveze iniţialele pe ea, şi o puse în sertarul de jos al unui scrin din sufragerie.

Anna se afla în bucătărie, pregătind masa de prînz.

— Anna, va mai fi o persoană la masă, spuse Tom. O tînără doamnă.

Pe faţa Annei răsări un zîmbet la perspectiva unui musafir.

— O tînără doamnă americană?

— Da. O veche prietenă. După ce termini de pregătit masa, tu şi Ugo sînteţi liberi tot restul după-amiezii. Ne servim singuri.

— *Va bene,* spuse Anna.

Anna şi Ugo veneau de obicei la zece şi stăteau pînă la două. Tom nu-i vroia prin preajmă cînd va discuta cu Marge. Ştiau puţin englezeşte, nu suficient ca să urmă-

rească foarte bine o conversaţie, dar ştia că amîndoi ar fi ciulit urechile dacă el şi Marge ar fi vorbit despre Dickie şi asta îl irita.

Tom pregăti nişte Martini şi aranjă cîteva pahare şi o farfurie de sandvişuri mici pe o tavă în cameră de zi. Cînd auzi ciocănelul de la intrare, se duse la uşă şi o deschise larg.

— Marge! Mă bucur că te văd! Intră! Îi luă valiza din mînă.

— Ce mai faci, Tom? Doamne!... Toate astea sînt ale tale? Se uită în jur, ridicîndu-şi privirea şi spre tavanul înalt.

— Le-am închiriat. Pe mai nimic, spuse Tom modest. Hai să bei ceva. Spune-mi ce mai e nou? Ai stat de vorbă cu poliţiştii din Roma?

Îi duse pardesiul şi pelerina de ploaie pe un scaun.

— Da, şi cu domnul Greenleaf. E foarte necăjit — normal.

Se aşeză pe sofa. Tom se instală pe un scaun, în faţa ei.

— Au mai găsit ceva? Unul din ofiţerii de poliţie de acolo mă ţine la curent, dar nu mi-a spus nimic cu adevărat important.

— Păi, au aflat că Dickie a încasat peste o mie de dolari pe nişte cecuri de călătorie, înainte de a pleca din Palermo. *Exact* înainte. Aşa că trebuie să se fi dus undeva cu ei, de exemplu în Grecia sau în Africa. Nu se putea duce să se sinucidă după ce tocmai încasase o mie de dolari, în orice caz.

— Nu, fu de acord Tom. Foarte bine, asta ne dă speranţe. N-am văzut nimic în ziare.

— Nu cred că au scris despre asta.

— Nu. Doar o grămadă de prostii despre ce mînca Dickie la micul dejun în Mongibello, spuse Tom, turnînd Martini în pahare.

— Îngrozitor! Acum e ceva mai bine, dar cînd a sosit domnul Greenleaf ziarele scoteau tot ce putea fi mai rău. Oh, mulţumesc!

Acceptă Martiniul cu recunoştinţă.

— El ce face?

Marge scutură din cap.

— Mi-e milă de el. Spune întruna că poliţia americană ar fi făcut o treabă mai bună şi aşa mai departe, şi nu ştie deloc italieneşte, aşa că asta face totul de două ori mai rău.

— Ce face în Roma?

— Aşteaptă. Ce poate face oricare dintre noi? Eu mi-am amînat iarăşi plecarea. Am fost cu domnul Greenleaf la Mongibello şi am pus întrebări tuturor celor de acolo, mai mult de dragul domnului Greenleaf, dar nu ne-au putut spune nimic, Dickie nu s-a mai întors acolo din noiembrie.

— Nu.

Tom sorbi zîmbitor din Martini. Marge era optimistă, se vedea asta. Chiar şi acum avea acea tonică energie care-l făcea pe Tom să se gîndească la tipul clasic de cercetaşă care vroia să cucerească tot mai mult spaţiu, care putea oricînd să dărîme ceva cu o mişcare bruscă avînd o înfăţişare rumenă şi sănătoasă, cam din topor, uşor neglijentă. Simţi deodată că-l irită foarte tare, dar făcu un efort, se ridică şi o bătu pe umăr, apoi o sărută uşor pe obraz, cu afecţiune.

— Poate că stă pe undeva prin Tanger sau în altă parte, ducînd o viaţă liberă şi aşteptînd ca totul să treacă.

— Bine, dar e al naibii de nepoliticos din partea lui dacă asta face! spuse Marge rîzînd.

— N-am vrut să alarmez pe nimeni cînd am spus ce am spus despre starea lui depresivă. Am considerat într-un fel de datoria mea să vă spun ţie şi domnului Greenleaf.

— Înţeleg. Nu, cred că ai făcut bine că ne-ai spus. Doar că nu cred că-i aşa.

Zîmbi, cu zîmbetul ei larg, cu ochii strălucindu-i de un optimism care lui Tom i se păru complet nebunesc.

Începu să-i pună întrebări raţionale, practice despre părerile poliţiei din Roma, despre indiciile pe care le aveau (nu aveau nici unul care să merite atenţie) şi despre

ce auzise în legătură cu cazul Miles. Nu era nimic nou nici în cazul Miles, dar Marge ştia că Freddie şi Dickie fuseseră văzuţi în faţa casei lui Dickie în jurul orei opt în seara aceea. Credea că povestea era exagerată.

— Poate că Freddie era beat, sau poate că pur şi simplu Dickie îi trecuse un braţ pe după umeri. Cum poţi să-ţi dai seama în întuneric? Să nu-mi spui că Dickie l-a asasinat!

— Au vreun indiciu concret care să-i facă să creadă că l-a omorît Dickie?

— Bineînţeles că nu!

— Atunci de ce nu se apucă nenorociţii ăştia să afle cine l-a omorît de fapt? Şi, de asemenea, unde e Dickie?

— *Ecco!* spuse Marge cu emfază. Oricum, poliţia ştie sigur acum că Dickie a ajuns cel puţin de la Palermo la Napoli. Un steward îşi aminteşte că i-a dus valizele din cabină pînă pe cheiul din Napoli.

— Zău? spuse Tom. Şi el îşi amintea de un steward, un nătăntol neîndemînatic care-i scăpase valiza pe jos încercînd s-o care la subraţ.

— Nu cumva Freddie a fost omorît la cîteva ore bune după ce a plecat de la Dickie? întrebă el deodată.

— Nu. Doctorii nu pot spune exact. Şi se pare că Dickie n-avea nici un alibi, evident, pentru că era fără îndoială singur. Şi aici a avut ghinion.

— Doar nu *cred,* într-adevăr, că Dickie l-a omorît, nu-i aşa?

— Nu, n-au spus asta. Doar că pluteşte în aer. Bineînţeles, nu se pot hazarda în afirmaţii pripite la adresa unui cetăţean american, dar atîta timp cît n-au nici un suspect, iar Dickie a dispărut... Apoi, proprietăreasa lui din Roma a mai spus că Freddie a coborît s-o întrebe cine locuia în apartamentul lui Dickie, sau aşa ceva. A spus că Freddie părea furios, ca şi cum s-ar fi certat. A spus că a întrebat-o dacă Dickie locuia singur.

Tom se încruntă.

— Mă întreb de ce.

— Nu-mi pot imagina. Italiana lui Freddie nu era cea mai grozavă din lume, şi poate femeia a înţeles greşit. În orice caz, simplul fapt că Freddie era înfuriat de ceva e încă un dezavantaj pentru Dickie.

Tom ridică din sprîncene.

— Eu aş zice că e un dezavantaj pentru Freddie. Poate că Dickie nu era furios deloc.

Se simţea absolut calm, căci vedea că Marge nu mirosise nimic.

— Eu nu mi-aş face griji în privinţa asta, dacă nu duce la nimic concret. Mi se pare fără nici o importanţă. Îi umplu din nou paharul. Apropo de Africa, au făcut cercetări prin Tanger? Dickie tot zicea ceva despre o plecare la Tanger.

— Cred că au alertat poliţiile de peste tot. Cred că ar trebui să cheme aici poliţia franceză. Francezii sînt nemaipomenit de buni în chestii din astea. Dar bineînţeles că nu se poate. Ne aflăm în Italia, spuse ea avînd pentru prima dată un tremur nervos în glas.

— Luăm prînzul aici? întrebă Tom. Bucătăreasa stă pînă după ora mesei şi am putea profita de asta.

Nici nu termină bine de vorbit, că Anna intră să anunţe că masa era gata.

— Minunat! spuse Marge. Oricum, afară plouă un pic.

— *Pronto la collazione, signor,* spuse Anna zîmbind, holbîndu-se la Marge.

Tom văzu că Anna o recunoscuse după fotografiile din ziare.

— Tu şi Ugo puteţi pleca acum, Anna. Mulţumesc.

Anna se întoarse în bucătărie — exista o uşă care dădea din bucătărie într-o mică alee laterală, pe care o foloseau servitorii, dar Tom o auzi făcîndu-şi de lucru cu filtrul de cafea, sperînd, fără îndoială, să mai poată arunca o privire.

— Şi Ugo? spuse Marge. Chiar doi servitori?

— A, toţi vin cîte doi pe aici. N-o să mă crezi, dar am obţinut casa asta cu cincizeci de dolari pe lună, nesocotind încălzirea.

— Nu pot să cred! Practic aceeaşi chirie ca şi în Mongibello!

— E adevărat. Încălzirea e groaznic de scumpă, bineînţeles, dar n-am de gînd să încălzesc decît dormitorul.

— Dar e chiar confortabil aici.

— A, am dat drumul la toate caloriferele în cinstea ta, spuse Tom zîmbind.

— Ce s-a întîmplat? A murit vreuna din mătuşile tale şi ţi-a lăsat o avere? întrebă Marge, prefăcîndu-se uimită.

— Nu, e doar o hotărîre a mea. Am de gînd să mă bucur de ce am, cît o fi să fie. Ţi-am spus că n-a ieşit nimic cu slujba aceea pe care încercam s-o capăt la Roma, şi iată-mă în Europa cu numai vreo două mii de dolari pe numele meu, aşa că am hotărît să-i cheltuiesc şi apoi să mă întorc acasă — lefter — şi s-o iau de la capăt.

Tom îi explicase în scrisoare că slujba pe care o solicitase era să vîndă aparate auditive pentru o companie americană şi că nu-i putuse face faţă, şi nici omul cu care discutase nu găsise că e potrivit. Îi mai spusese că omul apăruse la un minut după ce vorbise cu ea şi că de aceea nu putuse veni la întîlnire la „Angelo“ în ziua aceea, la Roma.

— Două mii de dolari n-o să te ţină mult, în ritmul ăsta.

Îl testa, să vadă dacă Dickie nu-i lăsase nimic, Tom ştia.

— O să mă ţină pînă-n vară, spuse Tom distrat. Oricum, simt că merit. Mi-am petrecut cea mai mare parte a iernii hoinărind prin Italia ca un ţigan, practic fără nici un ban, şi mi-a cam ajuns.

— Unde *ai fost* în iarna asta?

— Păi, nu cu Tom, adică nu cu Dickie, spuse el rîzînd, tulburat de mica scăpare. Ştiu că probabil aşa ai crezut. L-am văzut pe Dickie tot cam atît cît l-ai văzut şi tu.

— Ei, haide, mormăi Marge. Vocea îi suna ca şi cum ar fi început să se simtă efectul băuturilor.

Tom mai prepară două sau trei porţii de Martini într-o carafă.

— Cu excepţia excursiei la Cannes şi a celor două zile în Roma, în februarie, nu l-am văzut pe Dickie deloc.

Nu era complet adevărat, căci îi scrisese că „Tom stă" cu Dickie la Roma, la cîteva zile după excursia la Cannes, dar acum, cînd se afla faţă-n faţă cu Marge, realiză că-i e ruşine pentru că ea ştia sau credea că petrecuse atîta timp cu Dickie şi că el şi Dickie ar putea fi vinovaţi de ceea ce-l acuzase ea pe Dickie în scrisoare. Îşi muşcă limba în timp ce turna băuturile, urîndu-se pentru laşitatea lui.

În timpul mesei — Tom regreta că felul de mîncare principal era friptură de vacă, un articol fabulos de scump pe piaţa italiană — Marge îl chestionă cu mai multă minuţiozitate decît orice ofiţer de poliţie asupra stării de spirit a lui Dickie în perioada petrecută la Roma. Tom fu silit să admită că stătuse zece zile la Roma cu Dickie după excursia la Cannes şi i se puseră întrebări despre absolut tot, începînd de la Di Massimo, pictorul cu care lucrase Dickie, pînă la pofta de mîncare a lui Dickie şi ora la care se trezea dimineaţa.

— Ce crezi că simţea faţă de *mine?* Spune-mi sincer, pot suporta orice.

— Cred că era îngrijorat în privinţa ta, spuse Tom cu francheţe. Cred... vezi tu, era una din acele situaţii destul de frecvente, un bărbat care se teme de căsătorie, ca să încep cu...

— Dar nu i-am cerut niciodată să se însoare cu mine! protestă Marge.

— Ştiu, dar... Tom făcu eforturi ca să continue, deşi subiectul îi era ca sarea-n ochi. Să zicem că nu putea înfrunta responsabilitatea creată de faptul că tu ţineai atît de mult la el. Cred că-şi dorea o relaţie mai lejeră cu tine.

Asta putea însemna pentru ea la fel de bine totul sau nimic.

Marge îl privi o clipă în felul acela pierdut al ei, apoi îşi reveni, plină de curaj, şi spuse:

— Ei, toate astea aparţin trecutului acum. Tot ce mă interesează este ce s-a întîmplat cu Dickie.

Furia ei datorată faptului că bănuise că el fusese împreună cu Dickie toată iarna aparţinea şi ea trecutului, se gîndi Tom, căci la început nu vroise să creadă, iar acum nu mai era nevoie. O întrebă, grijuliu:

— Nu ţi-a scris, cumva, cînd era la Palermo?

Marge scutură din cap.

— Nu, de ce?

— Vroiam să ştiu în ce stare crezi că era atunci. Tu i-ai scris?

Ea avu o ezitare.

— Mm-da, de fapt i-am scris.

— Ce fel de scrisoare? Te întreb numai pentru că o scrisoare neprietenoasă ar fi putut avea un efect negativ în perioada aceea asupra lui.

— Oh... e greu de spus ce fel. O scrisoare vag cordială. Îi spuneam că mă întorc în Statele Unite.

Se uita la el cu ochii larg deschişi.

Lui Tom îi plăcea s-o privească în faţă, să vadă pe altcineva stingherit pentru că minţea. Era vorba despre scrisoarea aceea obscenă în care anunţa că le spusese poliţiştilor că el şi Dickie erau mereu împreună.

— Atunci presupun că n-are nici o importanţă, spuse Tom cu o dulce amabilitate, lăsîndu-se pe spătarul scaunului.

Rămaseră tăcuţi cîteva clipe, apoi Tom o întrebă despre cartea ei, cine era editorul, şi cît mai avea de lucru. Marge răspunse plină de elan la toate întrebările. Tom avea senzaţia că dacă Dickie s-ar întoarce şi cartea i-ar apărea pînă în iarna următoare, probabil că ar exploda de fericire, ar scoate un pocnet asurzitor şi foarte atrăgător şi s-ar termina cu ea.

— Crezi că ar trebui să mă ofer să vorbesc şi eu cu domnul Greenleaf? întrebă Tom. Mi-ar face plăcere să merg la Roma...

Numai că-şi aminti că nu i-ar face chiar atîta plăcere, căci în Roma erau pur şi simplu prea mulţe persoane care-l văzuseră în rolul lui Dickie Greenleaf.

— Sau crezi că ar vrea el să vină aici? Ar putea sta la mine. În Roma unde locuieşte?

— La nişte prieteni americani care au un apartament mare. Unii pe nume Northup, în Via Quattro Novembre. Cred că ar fi frumos din partea ta să-l cauţi. O să-ţi scriu adresa.

— E o idee bună. Nu mă place, nu-i aşa?

Marge zîmbi uşor.

— Ei bine, sinceră să fiu, nu. Cred că e cam aspru faţă de tine. Probabil crede că tu l-ai făcut pe Dickie să dispară.

— Ei bine, nu eu. Îmi pare rău că ideea ca eu să-l aduc pe Dickie acasă n-a reuşit, dar i-am explicat toate astea. I-am scris o scrisoare cît am putut de drăguţă despre Dickie atunci cînd am aflat că a dispărut. Asta n-a ajutat la nimic?

— Ba cred că da, dar... Oh, Tom, îmi pare aşa de rău! Pe faţa asta de masă atît de frumoasă! Marge îşi vărsase paharul cu Martini. Începu să tamponeze stîngaci cu şerveţelul ei faţa de masă croşetată.

Tom veni în fugă din bucătărie cu o cîrpă udă.

— E în ordine, spuse, privind cum se albeşte lemnul mesei oricît ar fi frecat el. Nu de faţa de masă îi păsa, ci de masa asta minunată.

— Îmi pare aşa de rău, continuă Marge să se miorlăie.

Tom o ura. Îşi aminti deodată de sutienul ei atîrnînd pe rama ferestrei în Mongibello. Lenjeria ei va fi împrăştiată la noapte pe scaunele lui, dacă o invita să rămînă acolo. Ideea îi repugna. În mod deliberat, îi aruncă un zîmbet peste masă.

— Sper că-mi vei face cinstea să accepţi un pat peste noapte. Nu al meu, adăugă rîzînd, dar am două camere la etaj şi eşti binevenită să ocupi una din ele.

— Mulţumesc mult. Bine, accept.

Se înclină în semn de mulţumire.

Tom o instală în camera lui — patul din cealaltă cameră fiind doar o canapea desfăcută şi nu atît de confortabilă ca patul lui dublu — iar Marge se închise să tragă un pui de somn după-masă. Tom se învîrti neliniştit prin restul casei, întrebîndu-se dacă era ceva în camera lui care ar fi trebuit mutat. Paşaportul lui Dickie fusese în căptuşeala uneia din valize, care se afla acum la el în duap, îşi aminti, dar acum era împreună cu toate celelalte lucruri ale lui Dickie, în Veneţia. Nu-i veni în minte nimic care l-ar fi putut incrimina, în camera lui, şi încercă să-şi alunge neliniştea.

Mai tîrziu, îi arătă lui Marge toată casa, îi arătă raftul de cărţi legate în piele din camera de lîngă dormitorul lui, cărţi despre care-i spuse că le luase o dată cu casa, deşi erau ale lui personale, cumpărate în Roma, Palermo şi Veneţia. Îşi aduse aminte că zece din ele le avea deja la Roma şi că unul din poliţiştii mai tineri care veniseră cu Roverini se aplecase asupra lor, părînd că le studiază titlurile. Dar n-avea de ce să-şi facă prea multe griji, îşi zise, chiar dacă ar fi apărut acelaşi ofiţer. Îi arătă lui Marge intrarea principală în casă, cu treptele largi, de piatră. Apa era joasă şi se puteau vedea acum patru trepte, ultimele două fiind acoperite cu un strat gros şi umed de muşchi. Era o varietate alunecoasă, cu firul lung, şi atîrna peste marginile treptelor ca un păr verde-întunecat, în dezordine. Treptele i se păreau respingătoare lui Tom, dar Marge le găsi foarte romantice. Se aplecă deasupra lor, uitîndu-se la apa adîncă a canalului. Tom avu un impuls de a o îmbrînci.

— Am putea să luăm diseară o gondolă şi să intrăm pe aici? întrebă ea.

— A, sigur.

Bineînţeles, cinau în oraş în seara aceea. Lui Tom îi era groază de seara lungă, italienească, pe care o aveau înaintea lor, căci nu aveau să mănînce pînă la zece şi probabil că ea va dori să stea să bea cafele în San Marco pînă la două noaptea.

Tom îşi ridică privirea spre cerul ceţos, fără soare, al Veneţiei şi urmări un peşcăruş care zbura în jos şi ateriză pe treptele din faţă ale unei alte case, de partea cealaltă a canalului. Încerca să se hotărască la care dintre prietenii lui veneţieni să telefoneze şi să întrebe dacă putea veni împreună cu Marge să bea ceva în jurul orei cinci. Toţi vor fi încîntaţi s-o cunoască, bineînţeles. Se hotărî asupra englezului Peter Smith-Kingsley. Peter avea un cîine afgan, un pian şi un bar bine garnisit. Tom se gîndi că la Peter ar fi cel mai bine pentru că Peter nu lăsa niciodată pe nimeni să plece. Puteau sta acolo pînă cînd sosea timpul să meargă la masă.

24

Tom îi telefonă domnului Greenleaf din apartamentul lui Peter Smith-Kingsley, pe la ora şapte. Domnul Greenleaf păru mai prietenos decît se aşteptase el, şi jalnic de flămînd după firimiturile de veşti pe care i le putea da Tom despre Dickie. Peter, Marge şi fraţii Franchetti — o pereche de tineri atrăgători din Trieste, pe care Tom îi cunoscuse de curînd — se aflau în camera alăturată şi putură auzi aproape fiecare cuvînt rostit, astfel că reuşita lui Tom fu mai mare decît ar fi fost dacă făcea asta complet singur, simţea asta.

— I-am spus lui Marge tot ce ştiu, spuse, aşa că va putea să vă spună ea orice-aş fi uitat eu. Îmi pare rău numai că nu pot ajuta poliţia cu nimic realmente important.

— Poliţia asta! spuse domnul Greenleaf arţăgos. Încep să cred că Richard e mort. Nu ştiu de ce, italienii refuză să admită că ar putea fi aşa. Se comportă ca nişte diletanţi — sau ca nişte fete bătrîne care se joacă de-a detectivii.

Tom fu şocat de brutalitatea cu care domnul Greenleaf avansa ipoteza că Dickie putea fi mort.

— *Credeţi* că Dickie s-ar fi putut sinucide, domnule Greenleaf? întrebă el încet.

Domnul Greenleaf oftă.

— Nu ştiu. Da, cred că-i posibil. N-am fost niciodată sigur de stabilitatea psihică a fiului meu, Tom.

— Mă tem că sînt de aceeaşi părere cu dumneavoastră, spuse Tom. Vreţi să vorbiţi cu Marge? E în camera de alături.

— Nu, nu, mulţumesc. Cînd se întoarce?

— Mi se pare că a spus că pleacă înapoi la Roma mîine. Dacă doriţi cumva să veniţi la Veneţia, aşa, ca să vă odihniţi puţin, sînteţi binevenit să staţi la mine acasă, domnule Greenleaf.

Dar domnul Greenleaf refuză invitaţia.

Nu era indicat să insiste, realiză Tom. Era ca şi cum ar fi invitat bătaia de cap şi nu se putea abţine. Domnul Greenleaf îi mulţumi pentru telefon şi-i spuse politicos noapte bună.

Tom se întoarse în camera cealaltă.

— Nici o noutate din Roma, spuse el descurajat, adresîndu-se grupului.

— Oh. Peter părea dezamăgit.

— Uite banii pentru convorbire, Peter, spuse Tom punînd două sute de lire pe capacul pianului. Mulţumesc mult.

— Am o idee, începu Pietro Franchetti în engleza lui cu accent italienesc. Dickie Greenleaf şi-a schimbat paşaportul cu un pescar napolitan sau poate cu un vînzător ambulant de ţigări, astfel încît să poată duce viaţa liniştită pe care şi-a dorit-o întotdeauna. Se pare însă că purtătorul paşaportului lui Dickie nu e un falsificator atît de bun pe cît crezuse şi a trebuit să dispară brusc. Poliţia ar trebui să găsească un om care nu-şi poate prezenta propria lui *carta d'identità*, să afle cine e, apoi să caute un om cu numele lui, care se va dovedi a fi Dickie Greenleaf!

Toată lumea rîse, iar Tom mai tare decît oricine.

— Necazul cu ideea asta, spuse Tom, e că o mulţime de persoane care-l cunoşteau pe Dickie l-au văzut în ianuarie şi februarie...

— *Cine?* îl întrerupse Pietro cu acea iritantă agresivitate tipic italienească, agresivitate care în engleză era de două ori mai iritantă.

— Păi, în primul rînd eu. Oricum, vroiam să spun că din cîte se ştie acum falsurile datează din decembrie, după părerea celor de la bancă.

— Totuşi, e o idee, ciripi Marge, care se simţea foarte bine cu cel de-al treilea pahar de băutură, lăsîndu-se pe spate în şezlongul mare al lui Peter. O idee foarte potrivită cu Dickie. O fi făcut-o imediat după Palermo, cînd, colac peste pupăză, a mai apărut şi afacerea cu falsurile de la bancă. Nu cred în falsurile alea nici moartă. Cred că Dickie s-a schimbat atît de mult, încît i s-a schimbat şi scrisul.

— Şi eu cred la fel, spuse Tom. Oricum, cei de la bancă nu sînt toţi de părere că cecurile sînt falsificate. În America părerile sînt împărţite, iar cei din Napoli sînt întru totul de acord cu America. La Napoli nu s-ar fi observat niciodată un fals dacă SUA nu le-ar fi spus.

— Mă întreb ce mai spun ziarele în seara asta, întrebă Peter vesel, trăgîndu-şi un pantof cu aspect de papuc pe care-l scosese pe jumătate pentru că probabil îl strîngea. Să mă duc să le aduc?

Dar se oferi unul din fraţii Franchetti să meargă şi ţîşni pe uşă afară. Lorenzo Franchetti purta o vestă cu broderie roz, *all'inglese* şi un costum făcut în Anglia şi pantofi englezeşti cu talpă groasă, iar fratele lui era îmbrăcat cam la fel. Peter, pe de altă parte, era îmbrăcat în haine italieneşti din cap pînă-n picioare. Tom observase, la petreceri sau la teatru, că dacă cineva era îmbrăcat în haine englezeşti precis era italian şi invers.

Exact cînd Lorenzo venea cu ziarele, mai sosiră nişte musafiri — doi italieni şi doi americani. Ziarele trecură

din mînă în mînă. Iarăşi discuţii, iarăşi schimburi de speculaţii stupide, iarăşi agitaţie pe marginea ştirilor de azi: casa din Mongibello a lui Dickie fusese vîndută la un preţ dublu faţă de cel pe care-l ceruse el iniţial. Banii urmau să fie păstraţi de o bancă din Napoli pînă cînd îi va cere Greenleaf.

În acelaşi ziar era şi o caricatură cu un bărbat care stătea în genunchi şi se uita sub birou. Soţia îl întreba: „Nasturele de la gît?" Iar răspunsul era: „Nu, îl caut pe Dickie Greenleaf."

Tom auzise că şi la teatrul de revistă din Roma apăruseră satire avînd ca subiect căutarea lui Dickie.

Unul dintre americanii care tocmai intrase, al cărui nume era Rudy şi nu mai ştiu cum, îi invită pe Tom şi pe Marge la o petrecere la el la hotel în ziua următoare. Tom se pregătea să refuze, dar Marge spuse că ar fi încîntată să vină. Tom crezuse că ea nu va mai fi aici a doua zi, căci la prînz spusese ceva despre plecare. Petrecerea va fi îngrozitoare, îşi zise Tom. Rudy era un tip necioplit şi gură-mare, îmbrăcat în haine ţipătoare, care spunea că face afaceri cu antichităţi. Tom făcu în aşa fel încît să plece cu Marge de acolo înainte de a mai apuca să accepte şi alte invitaţii care i-ar fi putut prelungi vizita.

Marge era într-o dispoziţie frivolă care pe Tom îl călcă pe nervi în timpul cinei lor lungi, cu cinci feluri de mîncare, dar făcu efortul suprem de a-i răspunde la fel — ca o broscuţă neajutorată care zvîcneşte la atingerea unui ac electric, îşi zise — şi cînd ea arunca mingea, el o prindea şi făcea un scurt dribbling. Spuse lucruri ca: „Poate că Dickie s-a descoperit deodată în pictura lui şi a plecat, ca Gauguin, într-una din Insulele Pacificului de Sud." Îl îmbolnăvea. Apoi, Marge îşi dădu frîu liber fanteziei pe tema „Dickie şi Insulele Pacificului de Sud", făcînd gesturi leneşe cu mîinile. Dar ceea ce era mai rău abia urma, îşi zise Tom, plimbarea cu gondola. Spera că dacă-şi va lăsa mîinile să alunece

prin apă i le va muşca un rechin. Comandă un desert care în el nu mai încăpea, dar pe care Marge îl mîncă.

Marge vru, bineînţeles, o gondolă numai pentru ei, nu pe cea obişnuită care lua cîte zece persoane o dată de la San Marco pînă la treptele Santei Maria della Salute, aşa că angajară o gondolă particulară. Era unu şi jumătate noaptea. Tom avea un gust acru în gură de la prea multele cafele băute, inima îi bătea precum aripile unei păsări şi nu-şi făcea iluzii că o să poată adormi înainte de ivirea zorilor. Se simţea extenuat şi se lăsă pe spate pe scaunul gondolei aproape la fel de leneş ca şi Marge, atent ca nu cumva coapsa lui s-o atingă pe a ei. Marge era încă într-o stare euforică, distrîndu-se acum cu un monolog despre răsăritul de soare la Veneţia, pe care se pare că-l văzuse cu ocazia unei alte vizite. Legănarea uşoară a bărcii şi zgomotul ritmic făcut de vîslele gondolierului îi provocau lui Tom o uşoară greaţă. Întinderea de apă dintre staţia de gondole de la San Marco şi treptele casei lui părea interminabilă.

Treptele erau acum acoperite, cu excepţia primelor două de sus, iar apa ajunsese exact la suprafaţa celei de-a treia trepte, mişcînd muşchiul de pe ea într-un mod dezgustător. Tom plăti mecanic gondolierului şi rămase în picioare în faţa porţilor uriaşe, cînd îşi dădu seama că nu-şi luase cheile. Se uită în jur să vadă dacă avea pe unde să pătrundă înăuntru, dar de pe treptele acelea nu putea ajunge nici la pervazul unei ferestre. Înainte de a apuca să spună ceva, Marge izbucni în rîs.

— N-ai luat cheia! După toate cele, rămaşi de izbelişte pe treptele de la intrare, cu apele învolburate în jur, şi fără cheie!

Tom încercă să gîndească. De ce dracu' să se fi gîndit să ia cu el două chei lungi de aproape treizeci de centimetri şi care cîntăreau cît o pereche de revolvere? Se întoarse şi-i strigă gondolierului să se întoarcă.

— Ah! chicoti gondolierul de departe. *Mi dispiace, Signor! Deb'ritornare a San Marco! Ho un appuntamento!*

Continua să vîslească.

— Nu avem chei! strigă Tom în italiană.

— *Mi dispiace, Signor,* răspunse gondolierul. *Mandarò un altro gondoliere!*

Marge rîse din nou.

— Ah, o să ne culeagă un alt gondolier. Nu e minunat? Se ridică pe vîrfuri.

Nu era deloc o noapte minunată. Era rece, şi începuse să cadă o ploaie măruntă şi lipicioasă. Ar putea face gondola de transport în comun să vină pînă acolo, se gîndi Tom, dar n-o vedea nicăieri. Singura barcă pe care o vedea era un motoscafo care se apropia de debarcaderul de la San Marco. Nu prea era nici o şansă ca motoscafo să se deranjeze să-i ia, dar Tom strigă la el, pentru orice eventualitate. Motoscafo-ul, plin de lumini şi de oameni, îşi continuă imperturbabil mersul şi opri lîngă debarcaderul de lemn de pe partea cealaltă a canalului. Marge stătea pe treapta cea mai de sus, cu braţele în jurul genunchilor, fără să facă nimic. În cele din urmă, o barcă joasă, cu motor, care arăta ca un fel de barcă de pescuit, încetini şi cineva strigă în italiană:

— Aţi rămas pe-afară?

— Ne-am uitat cheile, explică Marge, veselă.

Dar nu vru să se urce în barcă. Spuse că va aştepta pe trepte pînă cînd Tom se va duce pe partea cealaltă şi va deschide uşa dinspre Canal. Tom spuse că ar putea dura cel puţin cincisprezece minute şi că probabil va răci acolo, aşa că pînă la urmă se urcă. Italianul îi duse pînă la malul cel mai apropiat, lîngă treptele bisericii Santa Maria della Salute. Refuză să ia vreun ban pentru deranj, dar acceptă ce mai rămăsese din pachetul de ţigări americane al lui Tom. Tom nu ştia de ce, dar simţea ca-i este mai frică în noaptea aceea, mergînd prin San Spiridione alături de Marge, decît dacă ar fi fost singur. Evident, Marge nu fu deloc afectată de stradă şi vorbi tot drumul.

25

Tom fu trezit foarte devreme în dimineaţa următoare, de zgomotul ciocănelului de la uşă. Îşi luă din mers halatul şi coborî! Era o telegramă, şi trebui să alerge pînă sus să ia nişte bani pentru poştaş. Rămase în picioare în sufrageria răcoroasă şi o citi.

M-AM RĂZGÎNDIT. VREAU SĂ TE VĂZ.
SOSESC 11,45 A.M.

H. GREENLEAF

Tom se cutremură. Ei bine, se aşteptase la asta, se gîndi. Dar de fapt nu se aşteptase. Îi era groază. Sau era doar din cauza orei? Abia se crăpa de ziuă. Sufrageria avea un aspect cenuşiu, oribil. Acel „VĂZ" dădea telegramei un iz arhaic, înfiorător. În general telegramele italieneşti aveau greşeli de tipar mai amuzante. Şi dacă în loc de „H." puneau un „R." sau un „D."? Cum s-ar fi simţit atunci?

Alergă sus şi se băgă înapoi în patul lui cald, încercînd să mai doarmă puţin. Se întrebă dacă Marge va intra sau îi va bate în uşă pentru că auzise ciocănitul acela puternic, dar în cele din urmă trase concluzia că nu se trezise. Îşi imagina cum îl întîmpina pe domnul Greenleaf la uşă, cum îi strîngea mîna bărbăteşte, şi încerca să-şi imagineze întrebările acestuia, dar mintea îi bîjbîia obosită şi asta îl făcu să se simtă înfricoşat şi neliniştit. Îi era prea somn ca să formuleze întrebări şi răspunsuri concrete şi prea încordat ca să adoarmă. Vru să facă o cafea şi s-o trezească pe Marge, ca să aibă cu cine sta de vorbă, dar nu putea suporta să intre în camera aceea şi să vadă lenjeria de corp şi jartierele aruncate peste tot, pur şi simplu *nu putea.*

Marge fu aceea care-l trezi, şi îi spuse că făcuse deja cafeaua jos.

— Ce spui? zise Tom cu un zîmbet larg. Am primit o telegramă de la domnul Greenleaf azi dimineaţă şi vine la prînz.

— *Vine?* Cînd ai primit telegrama?

— Azi dimineaţă devreme. Dacă nu cumva am visat. Tom o căută. Uite-o.

Marge o citi.

— „Vreau să te văz", spuse, rîzînd uşor. Ei, e drăguţ. Sper că-i va face bine. Vii jos sau îţi aduc cafeaua aici?

— Vin jos, spuse Tom punîndu-şi halatul.

Marge era deja îmbrăcată în pantaloni şi un pulover, pantaloni negri de catifea reiată, bine croiţi şi făcuţi de comandă, presupuse Tom, căci se mulau pe fundul ei ca un dovleac aşa cum numai o pereche de chiloţi se putea mula. Îşi prelungiră băutul cafelei pînă la ora zece, cînd veniră Anna şi Ugo cu lapte şi cornuri şi cu ziarele de dimineaţă. Apoi îşi mai făcură o cafea, cu lapte fierbinte şi se aşezară în camera de zi. Era una din dimineţile cînd nu era nimic în ziare despre Dickie sau despre cazul Miles. Se întîmpla asta în unele dimineţi, şi atunci găseai din nou ceva despre asta în ziarele de seară, chiar dacă nu aveau de anunţat de fapt nici o noutate, doar ca să amintească oamenilor că Dickie nu apăruse încă şi cazul Miles era încă nerezolvat.

Marge şi Tom se duseră la gară să-l întîmpine pe domnul Greenleaf la unsprezece şi patruzeci şi cinci. Ploua din nou şi era aşa de frig şi vînt, încît simţeau ploaia ca un bici peste faţă. Stătură într-un adăpost în faţa gării, uitîndu-se la oamenii care ieşeau pe poartă şi, în cele din urmă, apăru şi domnul Greenleaf, solemn şi palid. Marge se repezi să-l sărute pe obraz şi el îi zîmbi:

— Hello, Tom! spuse el cordial, întinzîndu-i mîna. Ce mai faci?

— Foarte bine, domnule. Dumneavoastră?

Domnul Greenleaf n-avea decît o valiză mică, dar i-o cără un hamal şi hamalul se urcă împreună cu ei în motoscafo, deşi Tom spusese că poate să ducă şi el valiza.

Tom propuse să meargă direct la el acasă, dar domnul Greenleaf vroia să se instaleze mai întîi la un hotel. Insistă.

— Vin şi eu îndată ce mă înregistrez. M-am gîndit să încerc la Gritti. E pe undeva pe-aproape de tine? întrebă domnul Greenleaf.

— Nu foarte aproape, dar puteţi să mergeţi pe jos pînă la San Marco şi să luaţi o gondolă, spuse Tom. Venim cu dumneavoastră, dacă vreţi doar să vă opriţi camera. M-am gîndit că am putea lua prînzul împreună — dacă nu doriţi să rămîneţi mai întîi singur cu Marge cîtăva vreme.

Era din nou acel Ripley discret, care nu stătea niciodată în drum.

— Am venit aici să vorbesc în primul rînd cu tine! spuse domnul Greenleaf.

— Aveţi vreo noutate? întrebă Marge.

Domnul Greenleaf scutură din cap. Arunca priviri distrate, nervoase pe fereastra motoscafo-ului, ca şi cum originalitatea oraşului l-ar fi silit să-l privească, deşi nu înregistra nimic din ea. Nu răspunse la întrebarea lui Tom cu privire la masa de prînz. Tom îşi încrucişă braţele, arboră o expresie plăcută şi nu mai încercă să discute. Oricum, motorul bărcii făcea destul de mult zgomot. Domnul Greenleaf şi Marge vorbeau, destul de convenţional, despre nişte persoane pe care le cunoşteau din Roma. Tom găsea că Marge şi domnul Greenleaf se înţelegeau foarte bine, deşi Marge îţi spusese că nu-l cunoscuse înainte de a-l întîlni la Roma.

Merseră să ia masa la un restaurant modest aflat între Gritti şi Rialto, specializat în mîncăruri din peşte care erau întotdeauna expuse pe o tejghea lungă, înăuntru. Pe una din farfurii se aflau cîteva sortimente din caracatiţele acelea mici şi roşii care lui Dickie îi plăceau atît de mult, iar Tom îi spuse lui Marge, arătînd spre farfurii cînd treceau pe lîngă ele:

— Ce păcat că Dickie nu-i aici să se bucure de astea.

Marge zîmbi vesel. Era întotdeauna în toane bune cînd era vorba de mîncare.

Domnul Greenleaf vorbi ceva mai mult la masă, dar faţa lui îşi păstra expresia împietrită şi se tot uita în jur în timp ce vorbea, de parcă s-ar fi aşteptat ca Dickie să intre pe uşă dintr-o clipă într-alta. Nu, poliţia nu găsise nici cel mai mic lucru care să fi putut reprezenta un indiciu, spuse el, şi tocmai aranjase cu un detectiv particular să vină şi să încerce să rezolve misterul.

Tom înghiţi gînditor — avea şi el, probabil, o vagă bănuială sau vreo iluzie că detectivii americani erau mai buni decît cei italieni — dar atunci evidenta zădărnicie a acestei acţiuni îl izbi, tot aşa cum se părea c-o izbise şi pe Marge, căci faţa ei se lungise şi-şi pierduse brusc expresia.

— Asta ar putea fi o idee foarte bună, spuse Tom.

— Ai vreo încredere în poliţia italiană? îl întrebă domnul Greenleaf.

— Păi... de fapt, am, răspunse Tom. Mai e şi avantajul că vorbesc italieneşte şi au acces peste tot, pot ancheta orice fel de suspecţi. Presupun că omul după care aţi trimis vorbeşte italiana?

— Nu prea ştiu. Nu ştiu, spuse domnul Greenleaf tulburat, ca şi cum şi-ar fi dat seama că ar fi trebuit să ceară asta şi n-o făcuse. Omul se numeşte McCarron. Se spune că-i foarte bun.

Probabil că nu ştie italieneşte, îşi zise Tom.

— Cînd vine?

— Mîine sau poimîine. Voi fi la Roma mîine ca să mă întîlnesc cu el dacă vine. Domnul Greenleaf îşi terminase de mîncat porţia de *vitello alla parmigiana*. Nu mîncase mult.

— Tom are o casă splendidă! spuse Marge atacîndu-şi prăjitura cu rom cu şapte straturi.

Tom o privi zîmbind uşor.

Interogatoriul, se gîndi el, va începe acasă, probabil cînd va rămîne singur cu domnul Greenleaf. Ştia că dom-

nul Greenleaf dorea să stea de vorbă cu el între patru ochi, aşa că propuse să bea cafeaua la restaurantul la care se aflau, înainte ca Marge să apuce să sugereze s-o bea acasă. Lui Marge îi plăcea cafeaua făcută la filtrul lui. Chiar şi aşa, Marge mai stătu cu ei în camera de zi încă o jumătate de oră după ce ajunseră acasă. Marge era incapabilă să intuiască ceva, îşi spuse Tom. În cele din urmă se încruntă la ea cu o expresie glumeaţă şi îi arătă din ochi scările, iar ea înţelese aluzia, duse mîna la gură şi anunţă că se duce să tragă un pui de somn. Era în obişnuita ei bună dispoziţie de nezdruncinat şi vorbise cu domnul Greenleaf tot timpul mesei ca şi cum *bineînţeles* că Dickie nu era mort şi el nu trebuia, nu trebuia să-şi facă atîtea griji, pentru că asta îi îngreuna digestia. Ca şi cum ar mai fi avut încă speranţe de a-i deveni, într-o zi, noră, se gîndi Tom.

Domnul Greenleaf se ridică şi începu să se plimbe prin cameră cu mîinile în buzunarele hainei, ca un director care se pregătea să dicteze stenografei o scrisoare. Nu făcuse nici un comentariu asupra aspectului înstărit al casei, nici măcar nu se uitase prea bine la ea, observă Tom.

— Ei bine, Tom, începu el oftînd, e un final ciudat, nu-i aşa?

— Final?

— Păi da, tu locuind acum în Europa, iar Richard...

— Nici unul dintre noi n-a sugerat pînă acum că e posibil să se fi întors în America, spuse Tom amabil.

— Nu. Asta nu se poate. Autorităţile de la biroul de imigrări din America sînt prea bine alertate pentru asta. Domnul Greenleaf continua să se plimbe, fără să-l privească. De fapt, tu unde crezi că ar putea fi?

— Ei bine, domnule, s-ar putea ascunde undeva în Italia — e foarte uşor dacă nu stă la un hotel unde trebuie să se înregistreze.

— Există hoteluri în Italia unde nu e obligatoriu să te înregistrezi?

— Nu, oficial nu. Dar oricine ştie italieneşte ca Dickie se poate descurca. De fapt, dacă a mituit vreun hangiu de prin sudul Italiei să nu spună nimic, ar putea sta acolo chiar dacă omul ştie că numele lui e Richard Greenleaf.

— Şi asta crezi tu că face? domnul Greenleaf îl privi deodată şi Tom văzu expresia jalnică pe care o observase în prima seară cînd îl cunoscuse.

— Nu, eu... E posibil. Asta-i tot ce pot să spun. Făcu o pauză. Îmi pare rău că trebuie s-o spun, domnule Greenleaf, dar cred că există posibilitatea ca Dickie să fie mort.

Expresia domnului Greenleaf nu se schimbă.

— Din cauza acelei depresiuni de care vorbeai la Roma? Ce ţi-a spus, de fapt?

— E vorba de starea lui de spirit generală. Tom se încruntă. Afacerea Miles l-a zguduit, în mod evident. El e genul de om... Urăşte într-adevăr publicitatea de orice fel, violenţa de orice fel. Tom îşi umezi buzele. Greutatea pe care o încerca în exprimare era autentică. A spus că dacă se mai întîmplă ceva, îşi zboară creierii — sau nu ştie ce are să facă. De asemenea, pentru prima dată, am simţit că nu-l mai interesează pictura. Poate că era numai ceva temporar, dar întotdeauna pînă atunci mă gîndisem că, orice i s-ar întîmpla, Dickie se putea refugia în pictura lui.

— Chiar îşi ia atît de în serios pictura?

— Da, spuse Tom cu convingere.

Domnul Greenleaf se uită din nou în tavan, cu mîinile la spate.

— Ce păcat că nu-l putem găsi pe acest Di Massimo. El ar putea să ştie ceva. Înţeleg că Richard şi cu el urmau să meargă împreună în Sicilia.

— N-am ştiut, spuse Tom. Ştia că domnul Greenleaf aflase asta de la Marge.

— Di Massimo a dispărut şi el, dacă a existat vreodată. Eu înclin să cred că Richard l-a inventat ca să mă convingă că pictează. Poliţia nu găseşte nici un pictor numit Di Massimo pe... pe listele lor de identitate, sau cum s-or numi.

— Eu nu l-am întîlnit niciodată, spuse Tom. Dickie a pomenit de el de cîteva ori. Nu m-am îndoit niciodată de identitatea — sau de existenţa lui. Rîse uşor.

— Ce spuneai adineauri despre „dacă i se mai întîmplă ceva"? Ce altceva i s-a mai întîmplat?

— Ei bine, n-am ştiut atunci, în Roma, dar cred că acum ştiu ce vroia să spună. Îl anchetaseră în legătură cu barca scufundată de la San Remo. V-au spus ceva despre asta?

— Nu.

— Au găsit o barcă la San Remo, scufundată. Se pare că barca dispăruse în ziua sau în jurul zilei cînd eu şi Dickie am fost acolo şi am făcut o plimbare cu o barcă de acelaşi tip. Erau bărcile acelea mici cu motor care se închiriau acolo. În orice caz, barca fusese scufundată şi pe ea se aflau nişte pete care s-a crezut că sînt de sînge. S-a întîmplat să găsească barca imadiat după asasinarea lui Miles şi nu m-au putut găsi *pe mine* atunci, pentru că hoinăream prin ţară, aşa că l-au întrebat pe Dickie unde eram. Cred că o vreme Dickie s-a gîndit că îl suspectează că m-ar fi omorît! Tom rîse.

— Doamne, Dumnezeule!

— Ştiu asta numai pentru că un inspector de poliţie mi-a pus nişte întrebări în legătură cu asta la Veneţia, abia acum cîteva săptămîni. Mi-a spus că-l interogase şi pe Dickie înainte. Partea ciudată e că eu nu am ştiut că sînt căutat — nu foarte serios, dar căutat, totuşi — pînă n-am citit într-un ziar la Veneţia. M-am dus la secţia de poliţie de aici şi m-am prezentat.

Tom zîmbea încă. Se hotărîse cu cîteva zile înainte că era mai bine să-i povestească toate astea domnului Greenleaf, dacă-l va vedea vreodată, indiferent dacă acesta ar fi auzit despre incidentul cu barca de la San Remo sau nu. *Era mai bine aşa decît ca domnul Greenleaf să afle de la* poliţie şi să-i spună că el fusese la Roma cu Dickie într-o perioadă cînd ar fi trebuit să ştie că poliţia îl căuta. În afară de asta se potrivea cu ceea ce spusese despre starea depresivă a lui Dickie din perioada aceea.

— Nu prea înţeleg, spuse domnul Greenleaf. Stătea pe sofa, ascultînd cu atenţie.

— Acum nu mai contează, din moment ce şi eu şi Dickie sîntem în viaţă. Motivul pentru care am pomenit de toate astea este că Dickie ştia că eram căutat de poliţie, pentru că îl întrebaseră unde sînt. Poate că nu ştia exact unde mă aflam la primul interogatoriu luat de poliţie, dar ştia cel puţin că eram încă în ţară. Dar nici chiar cînd am venit la Roma şi ne-am văzut, n-a spus poliţiei că m-a văzut. Nu avea de gînd să coopereze nici măcar cu atîta, n-avea chef. Ştiu asta pentru că exact în momentul cînd Marge vorbea cu mine la hotel, în Roma, Dickie se afla la poliţie. Atitudinea lui era să lase poliţiştii să mă găsească singuri, el n-avea de gînd să le spună unde eram.

Domnul Greenleaf clătină din cap, un fel de clătinare din cap părintească, uşor nerăbdătoare, ca şi cum ar fi putut cu uşurinţă crede asta despre Dickie.

— Cred că în noaptea aceea mi-a spus că dacă i se mai întîmplă ceva... Mi-a dat puţină bătaie de cap cînd am ajuns la Veneţia. Probabil că poliţiştii m-au crezut idiot că nu ştiusem că eram căutat, dar fapt este că într-adevăr n-am ştiut.

— Hm-m, spuse domnul Greenleaf, fără nici un interes.

Tom se ridică să aducă nişte coniac.

— Mă tem că nu sînt de acord cu tine că Richard s-a sinucis.

— Păi, nici Marge nu e. N-am spus decît că e o posibilitate. Nici măcar nu cred că ăsta e cel mai probabil lucru care să se fi întîmplat.

— Nu crezi? Dar care crezi că e?

— Că se ascunde, spuse Tom. Pot să vă ofer nişte coniac, domnule? Presupun că vi se pare destul de răcoroasă casa asta, după America.

— Da, chiar că e. Domnul Greenleaf acceptă paharul.

— Ştiţi, ar mai putea fi şi în multe ţări în afară de Italia, spuse Tom. S-ar fi putut duce în Grecia sau în Franţa sau oriunde altundeva după ce s-a întors la Napoli, pentru că nu l-a căutat nimeni decît multe zile mai tîrziu.

— Ştiu, ştiu, spuse domnul Greenleaf obosit.

26

Tom sperase că Marge va uita de invitaţia la cocteil a tipului cu antichităţile, la Danieli, dar nu fu aşa. Domnul Greenleaf se întorsese la hotel să se odihnească, pe la ora patru, şi îndată după plecarea lui Marge îi aminti lui Tom de petrecerea de la ora cinci.

— Chiar vrei să mergi? întrebă Tom. Nici nu mai ţin minte cum îl chema pe tip.

— Maloof. M-a-l-o-o-f, spuse Marge. Mi-ar plăcea să merg. Nu trebuie să stăm prea mult.

Deci asta era. Ce ura Tom cel mai mult era spectacolul pe care-l dădeau, nu unul, ci două dintre personajele principale în cazul Greenleaf, strălucitori ca o pereche de acrobaţi în plină lumină, la circ. Simţea — ştia — că nu era decît o pereche de nume achiziţionate de domnul Maloof, oaspeţi de onoare apăruţi în ultima clipă, căci precis domnul Maloof va spune astăzi la toată lumea că Marge Sherwood şi Tom Ripley vin la petrecerea lui. Era deplasat, Tom Ripley ştia asta. Iar Marge nu-şi putea scuza frivolitatea spunînd, pur şi simplu, că nu-i păsa nici cît negru sub unghie că Dickie dispăruse. Lui Tom i se părea chiar că Marge se lăcomea la băuturi pentru că erau pe gratis, ca şi cum n-ar fi putut avea tot ce şi-ar fi dorit la el acasă, sau ca şi cum el n-ar fi fost gata să-i cumpere mult mai multe cînd aveau să se întîlnească, la cină, cu domnul Greenleaf.

Tom îşi sorbi încet băutura şi reuşi să rămînă la celălalt capăt al camerei faţă de Marge. Era prietenul lui Dickie Greenleaf, dacă cineva începea conversaţia întrebîndu-l dacă era, dar o cunoştea foarte puţin pe Marge.

— Domnişoara Sherwood este oaspetele meu, spunea, cu un zîmbet preocupat.

— Unde e domnul Greenleaf? Păcat că nu l-aţi adus şi pe el, spuse domnul Maloof, apropiindu-se încet, ca un elefant cu un Manhattan uriaş într-un pahar de şampanie. Purta un costum cadrilat din tweed englezesc, în culori ţipătoare, genul de model, presupunea Tom, pe care englezii îl fabricau, fără prea mare tragere de inimă, tocmai pentru americani ca Rudy Maloof.

— Cred că domnul Greenleaf se odihneşte, spuse Tom. Ne întîlnim cu el mai tîrziu, la cină.

— Oh, spuse domnul Maloof. Aţi văzut ziarele din seara asta? O spuse politicos, cu o faţă solemnă, respectuoasă.

— Da, răspunse Tom.

Domnul Maloof dădu din cap, fără să mai spună nimic. Tom se întreba ce mărunţiş nesemnificativ i-ar fi putut raporta dacă ar fi spus că nu citise ziarele. Ziarele din seara asta spuneau că domnul Greenleaf sosise la Veneţia şi locuia la Palatul Gritti. Nu se pomenea nimic despre sosirea vreunui detectiv particular din America la Roma în ziua aceea, nici măcar nu se spunea că avea să sosească vreunul, ceea ce-l făcu pe Tom să-şi pună întrebări cu privire la povestea domnului Greenleaf despre detectivul particular. Era ca una din poveştile acelea spuse de altcineva sau de una din propriile lui temeri imaginare, care nu se bazau niciodată pe cel mai mic sîmbure de adevăr şi pe care, cîteva săptămîni mai tîrziu, îi era ruşine că le *putuse* crede. Ca de exemplu că între Marge şi Dickie ar fi fost ceva la Mongibello, sau chiar că ar fi putut fi ceva. Sau că descoperirea falsului din februarie avea să-l ruineze şi să-i provoace necazuri dacă rămînea în rolul lui Dickie Green-

leaf. De fapt, povestea cu falsurile trecuse. Ultima ştire era că şapte din zece experţi americani spuseseră că nu cred că cecurile fuseseră falsificate. Ar fi putut semna încă o încasare de la banca din America şi ar fi putut rămîne la nesfîrşit Dickie Greenleaf, dacă nu s-ar fi lăsat copleşit de spaime imaginare. Tom strînse din dinţi. Îl asculta încă, pe jumătate atent, pe domnul Maloof, care încerca să pară serios şi inteligent descriind expediţia pe care o făcuse în dimineaţa aceea în insulele Murano şi Burano. Tom strînse din dinţi, încruntîndu-se, ascultînd şi concentrîndu-se stăruitor asupra propriei lui vieţi. Poate că ar trebui să creadă povestea domnului Greenleaf despre venirea detectivului particular, pînă la proba contrarie, dar nu avea de gînd s-o lase să-l tulbure sau să-l facă să-şi trădeze teama cît ai clipi din ochi.

Tom dădu un răspuns distrat la ceva ce-i spusese domnul Maloof, iar domnul Maloof rîse, cu o veselie prostească, şi se îndepărtă. Tom îi urmări cu o privire dispreţuitoare spatele larg, dîndu-şi seama că fusese nepoliticos, că era nepoliticos, şi că trebuia să se adune, pentru că a te purta prevenitor chiar şi cu adunătura asta de anticari de mîna a doua şi de negustori de vechituri şi de scrumiere — Tom văzuse mostre din mărfurile lor împrăştiate pe pat în camera unde-şi puseseră hainele — făcea parte din meseria de gentleman. Dar îi aminteau prea mult de cei de la care-şi luase rămas bun la New York, se gîndi, iată de ce îi provocau furnicături sub piele şi dorinţa irezistibilă de a o lua la fugă.

La urma urmelor, Marge era motivul pentru care se afla aici, singurul motiv.

Pe *ea* dădea vina. Sorbi din Martini, privi spre tavan şi se gîndi că în cîteva luni nervii lui, răbdarea lui vor fi în stare să suporte chiar şi astfel de oameni, dacă se va mai afla vreodată în compania unor astfel de oameni. Făcuse progrese, oricum, de cînd părăsise New York-ul, şi avea să mai facă încă. Privea fix în tavan şi se gîndea să navigheze spre Grecia, pe Marea Adriatică de la Veneţia şi

apoi pe Marea Ionică, pînă în Creta. Asta o să facă în vara asta. În iunie. *Iunie.* Cît de dulce şi de blînd era cuvîntul ăsta, limpede şi leneş, plin de raze de soare! Reveria lui nu dură însă mai mult de cîteva secunde. Vocile americane stridente, ridicate, îi izbiră din nou auzul, înfigîndu-se ca nişte gheare în nervii de pe umerii şi spatele lui. Involuntar, părăsi locul în care stătea, pornind spre Marge. În cameră nu se mai aflau decît încă alte două femei, îngrozitoarele soţii a doi îngrozitori oameni de afaceri, iar Marge, era silit s-o recunoască, arăta mai bine decît oricare dintre ele, dar vocea ei, se gîndi, era mai rea, la fel ca a lor, dar mai rea.

Îi stătea pe limbă să-i spună ceva despre plecare, dar, deoarece era de neimaginat ca un bărbat să propună plecarea, nu spuse nimic, se alătură doar grupului lui Marge şi zîmbi. Cineva îi umplu din nou paharul. Marge vorbea despre Mongibello, le povestea despre cartea ei, iar cei trei bărbaţi cu chelie, cu feţele ridate şi tîmplele încărunţite păreau fermecaţi de ea.

Cînd Marge însăşi propuse, cîteva minute mai tîrziu, să plece, petrecură momente îngrozitoare încercînd să scape de Maloof şi cohortele lui, care erau acum ceva mai beţi şi insistau să meargă *cu toţii* să cineze împreună, luîndu-l şi pe domnul Greenleaf.

— Pentru asta-i făcută Veneţia — să te simţi bine! tot repeta Maloof ca un idiot, profitînd de ocazie s-o cuprindă cu braţul pe Marge şi s-o pipăie puţin în timp ce încerca s-o convingă să mai rămînă, iar Tom se gîndi ce bine era că nu mîncase încă, pentru că ar fi vărsat totul pe loc.

— Ce număr are domnul Greenleaf? Hai să-i dăm telefon! Maloof o porni clătinîndu-se spre telefon.

— Cred că-i mai bine să ieşim de aici, rosti Tom sever în urechea lui Marge. O apucă strîns şi eficient de cot şi o conduse spre uşă, amîndoi dînd din cap şi zîmbind în semn de rămas bun pe cînd ieşeau.

— Ce s-a *întîmplat*? întrebă Marge cînd ajunseră în hol.

— Nimic. M-am gîndit numai că petrecerea începea să se degradeze, spuse Tom, încercînd să şteargă totul cu un zîmbet. Marge era uşor ameţită, dar nu destul de ameţită ca să nu vadă că ceva nu era în ordine cu el. Transpira. Îşi şterse fruntea. Oameni ca ăştia mă înnebunesc, spuse, vorbind tot timpul despre Dickie, şi noi nici măcar nu-i cunoaştem, şi nici nu-mi doresc. Mă îmbolnăvesc.

— Nostim. Mie nu mi-a vorbit nimeni despre Dickie, nici măcar nu i-a pomenit numele. Mi s-a părut mult mai bine decît ieri, la Peter.

Tom ridică, în mers, capul şi nu spuse nimic. Clasa socială era aceea pe care o dispreţuia, şi de ce i-ar spune asta lui Marge, care făcea parte din aceeaşi clasă?

Se duseră la hotel după domnul Greenleaf. Era încă devreme pentru cină, aşa că luară nişte aperitive la o cafenea de pe o stradă din apropiere de Gritti. Tom încercă să facă uitată răbufnirea lui de la petrecere, fiind plăcut şi vorbăreţ în timpul mesei. Domnul Greenleaf era bine dispus, pentru că tocmai îi telefonase soţiei lui şi o găsise în toane foarte bune şi simţindu-se mult mai bine. Doctorul ei încerca, în ultimele zece zile, un nou sistem de injecţii şi ea părea să reacţioneze mai bine decît la orice altceva încercase înainte.

Fu o masă liniştită. Tom spuse o anecdotă cuminte, uşor nostimă, iar Marge rîse în hohote. Domnul Greenleaf insistă să plătească el, apoi spuse că se întoarce la hotel pentru că nu se simţea tocmai în formă. Din faptul că alesese cu atenţie un fel de mîncare din paste făinoase şi nu mîncase deloc salată, Tom deduse că ar putea suferi de boala turiştilor, şi vru să-i sugereze un remediu excelent, care putea fi găsit în orice farmacie, dar domnul Greenleaf nu prea era genul de persoană căreia să-i poţi spune aşa ceva, chiar dacă ar fi fost singuri.

Domnul Greenleaf spuse că se întoarce la Roma a doua zi, iar Tom promise să-i dea un telefon în jurul orei nouă dimineaţa, ca să afle ce tren se hotărîse să ia.

Marge mergea la Roma împreună cu el şi era de acord cu orice tren. Merseră pe jos pînă la Gritti — domnul Greenleaf cu faţa lui de industriaş bine hrănit sub pălăria gri arăta ca o bucată de Madison Avenue plimbîndu-se pe străduţele înguste şi întortocheate — apoi îşi spuseră noapte bună.

— Îmi pare rău că n-am apucat să petrec mai mult timp cu dumneavoastră, spuse Tom.

— Şi mie la fel, băiete. Poate altă dată. Domnul Greenleaf îl bătu pe umăr.

Tom se întoarse acasă cu Marge, radiind de bucurie. Totul mersese teribil de bine, îşi zise. Marge se sprijinea de el în mers, chicotind pentru că i se rupsese o bretea de la sutien şi spunea că trebuia s-o ţină cu mîna. Tom se gîndea la scrisoarea pe care o primise de la Bob Delancey în după amiaza aceea, primul semn de viaţă de la Bob cu excepţia unei ilustrate pe care i-o trimisese cu mult timp în urmă, în care Bob spunea că poliţia interogase pe toată lumea din blocul lui despre o fraudă legată de impozitele pe venituri, comisă cu cîteva luni în urmă. Se părea că infractorul folosise adresa aceea pentru a-şi primi cecurile, pe care le obţinea pur şi simplu luînd scrisorile de pe marginea cutiei de scrisori, unde le lăsa poştaşul. Poştaşul fusese şi el interogat, spunea Bob; şi îşi amintise că pe scrisori se afla numele de George McAlpin. Bob părea să considere totul destul de amuzant. Descria reacţiile unora dintre persoanele din bloc cînd fuseseră interogate de poliţie. Misterul era cine luase scrisorile adresate lui George McAlpin? Era foarte reconfortant. Episodul cu impozitele îi rămăsese, foarte vag, ca o sabie deasupra capului, pentru că ştiuse că se vor face la un moment dat nişte investigaţii. Se bucura că nu mersese mai departe. Nu-şi imagina cum ar putea, vreodată, poliţia să facă legătura între Tom Ripley şi George McAlpin. Şi-apoi, după cum remarcase Bob, infractorul nici măcar nu încercase să încaseze cecurile.

Cînd ajunse acasă, se aşeză în camera de zi să mai citească o dată scrisoarea lui Bob. Marge urcase să-şi facă bagajele şi să se culce. Tom era şi el obosit, dar anticiparea libertăţii de a doua zi, cînd Marge şi domnul Greenleaf vor fi plecat, era atît de plăcută, că nu l-ar fi deranjat să rămînă treaz toată noaptea. Îşi scoase pantofii ca să-şi poată pune picioarele pe sofa, se întinse pe spate pe o pernă şi continuă să citească scrisoarea lui Bob. „Poliţia crede că e cineva din afară care trecea din cînd în cînd să-şi ridice corespondenţa, pentru că nici unul din tăntălăii din bloc nu pare a fi genul criminal…“ Era ciudat să citească despre oamenii pe care-i cunoştea din New York, despre Ed şi Lorraine, fata cu minte de găină care încercase să se ascundă în cabina lui în ziua cînd plecase din New York. Era ciudat şi deloc plăcut. Ce viaţă monotonă duceau, tîrîndu-se prin New York, înăuntru şi afară din metrou, stînd în picioare în cîte-un bar murdar de pe Third Avenue ca distracţie, uitîndu-se la televizor, sau chiar dacă aveau destui bani pentru un bar de pe Madison Avenue sau pentru vreun restaurant bun din cînd în cînd, ce tern era totul în comparaţie cu cea mai prăpădită *trattoria* din Veneţia, cu mesele pline de salată verde, cu tăvile încărcate cu minunate sortimente de brînză şi cu chelneri prietenoşi care-ţi aduceau cel mai bun vin din lume. „Chiar că te invidiez că stai acolo, în Veneţia, într-un vechi *palazzo*!“ scria Bob. „Te plimbi mult cu gondola? Cum sînt fetele? Ai devenit atît de cultivat încît n-ai să mai vorbeşti cu nici unul dintre noi cînd te întorci? Şi chiar, cît mai stai?“

O veşnicie, se gîndi Tom. Poate că nu se va mai întoarce niciodată în America. Nu atît Europa în sine îl făcea să simtă aşa, cît serile pe care le petrecuse singur, aici sau la Roma. Seri în care se uita pur şi simplu pe hărţi sau zăcea pe cîte o sofa răsfoind ghiduri turistice. Seri în care-şi trecea hainele în revistă — hainele lui şi ale lui Dickie — şi strîngea în mîini inelele lui Dickie şi îşi trecea degetele peste valiza de antilopă pe care o cumpărase la Gucci.

Lustruise valiza cu o soluţie englezească specială pentru piele, nu pentru că ar fi avut nevoie de lustruire, căci avea atîta grijă de ea, ci ca s-o protejeze. Avea simţul proprietăţii, nu pentru multe lucruri, ci cîteva selectate cu grijă, de care nu se despărţea niciodată. Astea îi dădeau unui om respectul faţă de el însuşi. Nu ostentaţie, ci calitate, şi dragostea care întreţinea calitatea. Lucrurile pe care le avea în proprietate îi aminteau că există şi îl făceau să se bucure de existenţă. Pur şi simplu. Nu însemna asta ceva? Exista. Puţini oameni în lume ştiau să trăiască, pînă şi dintre cei care aveau destui bani. De fapt nu era nevoie de bani, de bani mulţi, era nevoie de o oarecare siguranţă. Intuise asta, chiar şi alături de Marc Priminger. Apreciase lucrurile pe care le avea Marc, ele îl atrăseseră în casa aceea, dar nu erau ale lui şi îi fusese imposibil să achiziţioneze ceva singur, cu patruzeci de dolari pe săptămînă. I-ar fi luat cei mai buni ani din viaţă, chiar dacă ar fi economisit bănuţ cu bănuţ, imprimîndu-şi un regim foarte sever, ca să-şi cumpere lucrurile pe care şi le dorea. Banii lui Dickie nu făcuseră decît să-i dea încă un imbold pe calea pe care deja o pornise. Banii îi dădeau posibilitatea să vadă Grecia, să colecţioneze vase etrusce, dacă dorea (citise de curînd o carte interesantă pe tema asta, scrisă de un american care locuia la Roma), să frecventeze societăţi artistice dacă avea chef şi să le facă donaţii. Îi dădeau posibilitatea, de exemplu, să citească diseară din Malraux pînă cît de tîrziu vroia, pentru că nu trebuia să se ducă la serviciu a doua zi. Tocmai îşi cumpărase o ediţie din *Psychologie de l'art* a lui Malraux pe care o citea acum cu mare plăcere în franceză, cu ajutorul dicţionarului. Se gîndea că ar putea trage un pui de somn, apoi ar mai citi din ea, indiferent de oră. Se simţea leneş şi somnoros, în ciuda cafelei băute. Curbura canapelei îi cuprindea umerii ca şi cum ar fi fost braţul cuiva, sau poate mai bine decît braţul cuiva. Se hotărî să petreacă noaptea acolo. Era mai confortabil decît pe sofaua de sus. Peste cîteva minute se va duce, poate, sus să-şi ia o pătură.

— Tom!

Deschise ochii. Marge cobora scara, desculţă. Tom se ridică în capul oaselor. Avea în mînă cutia lui maro de piele.

— Tocmai am găsit inelele lui Dickie aici, spuse ea, aproape fără să respire.

— Ah! El mi le-a dat. Să am grijă de ele. Se sculă în picioare.

— Cînd?

— La Roma, cred. Făcu un pas înapoi, se împiedică de un pantof şi îl ridică, mai mult în efortul de a părea calm.

— Ce avea de gînd să facă? De ce ţi le-a dat?

Îşi căutase o aţă să-şi coasă sutienul, se gîndi Tom, de ce dracu' n-o fi pus inelele în altă parte, de exemplu în căptuşeala unei valize?

— Nu prea ştiu, spuse Tom. Vreo toană de-a lui. Îl ştii pe Dickie. A spus că dacă i se întîmplă vreodată ceva, vrea ca inelele lui să-mi rămînă mie.

Marge părea buimăcită.

— Unde se ducea?

— La Palermo, în Sicilia. Îşi ţinea pantoful cu amîndouă mîinile într-o poziţie în care să-i poată folosi tocul de lemn ca pe o armă. Îi trecu prin cap şi cum avea s-o facă: o va lovi cu pantoful, apoi o va tîrî pînă la uşa din faţă şi o va arunca în canal. Va spune că a căzut, că a alunecat pe muşchi. Şi era o înotătoare atît de bună, încît el îşi imaginase că se va ţine la suprafaţă.

Marge privea fix cutia.

— Atunci înseamnă că *avea* de gînd să se sinucidă.

— Da, dacă vrei s-o iei aşa, inelele... Fac să pară mai probabil că ar fi făcut-o.

— De ce n-ai spus nimic despre asta pînă acum?

— Cred că am uitat complet de ele. Le-am pus bine, să nu se piardă, şi nu m-am mai gîndit la ele din ziua cînd mi le-a dat.

— Ori s-a omorît, ori şi-a schimbat identitatea, nu-i aşa?

— Da. Tom rosti asta trist şi cu fermitate.

— Ar trebui să-i spui domnului Greenleaf.

— Da, o să-i spun. Domnului Greenleaf şi poliţiei.

— Asta, practic, *explică* totul, spuse Marge.

Tom îşi răsucea acum pantoful în mîini ca pe o pereche de mănuşi, ţinîndu-l totuşi pregătit, căci Marge se uita prosteşte la el. Încă se mai gîndea. Îşi bătea joc de el? Ştia, acum?

Marge spuse, serioasă:

— Pur şi simplu nu mi-l pot imagina pe Dickie fără inelele lui.

Şi Tom ştiu atunci că nu ghicise răspunsul, că mintea ei se afla la mile întregi depărtare de adevăr.

Se relaxă, moale, se cufundă în canapea şi se prefăcu ocupat să-şi pună pantofii.

— Nu, admise el, automat.

— Dacă n-ar fi atît de tîrziu, i-aş telefona acum domnului Greenleaf. Probabil că e deja în pat şi ştiu că n-ar mai dormi toată noaptea dacă i-aş spune.

Tom încercă să-şi tragă al doilea pantof în picior. Pînă şi degetele-i erau moi, fără vlagă. Îşi stoarse mintea să găsească ceva inteligent de spus.

— Îmi pare rău că n-am spus nimic mai devreme, rosti, cu o voce adîncă. A fost una din acele...

— Da, acuma pare destul de stupid ca domnul Greenleaf să mai aducă un detectiv, nu-i aşa? Vocea îi tremura.

Tom o privi. Era gata să plîngă. Acesta era primul moment, realiză el, în care admitea în sinea ei că Dickie ar putea fi mort, că probabil era mort. Se apropie încet de ea.

— Îmi pare rău, Marge. Îmi pare rău mai ales că nu v-am spus mai devreme de inele.

Îi petrecu un braţ în jurul umerilor. De fapt fu aproape nevoit s-o facă deoarece se sprijinea de el. Îi simţi parfumul. Stradivari, probabil.

— *Ăsta-i unul din motivele pentru care eram sigur că* s-a sinucis sau cel puţin că e posibil.

— Da, spuse ea pe un ton jalnic, plîngăreţ.

De fapt nu plîngea, se sprijinea doar de el, cu capul rigid aplecat. Ca cineva care tocmai a aflat vestea unei morţi, îşi zise Tom. Ceea ce se şi întîmplase.

— Vrei un coniac? spuse el cu tandreţe.

— Nu.

— Vino şi aşază-te pe canapea. O conduse într-acolo.

Ea se aşeză, iar el traversă camera să aducă nişte coniac pe care-l turnă în două pahare. Cînd se întoarse, ea dispăruse. Mai apucă doar să-i vadă picioarele goale şi marginea capotului dispărînd în capul scărilor.

Prefera să fie singură, se gîndi. Vru să-i ducă sus un coniac, apoi se răzgîndi. Probabil că n-ar fi ajutat-o cu nimic. Ştia ce simţea. Duse solemn coniacurile înapoi în bar. Vru să toarne numai unul din ele înapoi, dar le turnă pe amîndouă, apoi puse sticla la loc.

Se scufundă iarăşi în canapea, întinse un picior, legănîndu-l, prea extenuat acum ca să-şi mai poată scoate pantofii. La fel de obosit ca atunci cînd îl omorîse pe Freddie Miles, se gîndi deodată, sau pe Dickie, în San Remo. Fusese atît de aproape! Îşi amintea de gîndurile lui, foarte lucide, de a o bate cu tocul pantofului pînă cădea în nesimţire, dar nu destul de tare ca să-i taie pielea pe undeva, de a o tîrî prin holul de la intrare şi de a o scoate pe uşă, cu luminile stinse, ca să nu-i vadă nimeni, şi-şi aminti şi povestea lui rapid inventată, că ea alunecase şi că el, gîndindu-se că va putea foarte bine să înoate pînă la trepte, nu sărise după ea şi nu strigase după ajutor pînă cînd... Într-un fel, îşi imaginase şi cuvintele exacte pe care el şi domnul Greenleaf şi le vor spune unul altuia după aceea, domnul Greenleaf şocat şi uluit, iar el aparent la fel de zguduit, dar numai aparent. În realitate, va fi la fel de calm şi sigur de sine ca şi după asasinarea lui Freddie, căci povestea lui va fi inatacabilă. Ca şi povestea de la San Remo. Poveştile lui erau bune pentru că şi le imagina foarte viu, atît de viu încît ajungea să le creadă.

Pentru o clipă auzi propria lui voce spunînd: „... Stăteam acolo, pe trepte, strigînd-o, crezînd că va ieşi dintr-un moment într-altul la suprafaţă, sau chiar că mă păcăleşte... Dar nu eram *sigur* că se lovise, şi fusese atît de veselă cu o clipă înainte, acolo..."

Se încordă. Era ca şi cum ar fi avut un fonograf în cap, o mică dramă care avea loc chiar în camera de zi şi pe care nu putea s-o oprească. Se putea vedea cu poliţiştii italieni şi cu domnul Greenleaf lîngă uşile mari care dădeau în holul de la intrare. Se putea vedea şi auzi discutînd cu seriozitate şi fiind crezut.

Dar ceea ce părea să-l îngrozească nu era dialogul sau credinţa lui halucinantă că n-o făcuse el (ştia că n-o făcuse), ci amintirea despre el însuşi stînd în picioare în faţa lui Marge cu pantoful în mînă, imaginîndu-şi toate astea metodic, la rece. Şi faptul că o mai făcuse de două ori înainte. Acele două ori erau *fapte,* nu imaginaţie. Putea spune că nu voise să le facă, dar le făcuse. Nu vroia să fie un criminal. Realiză că, uneori, putea uita complet că ucisese. Dar alteori — ca acum — nu putea. Uitase pentru cîteva clipe în seara asta, desigur, cînd se gîndise la proprietăţile lui şi la motivele pentru care îi plăcea să locuiască în Europa.

Se răsuci pe o parte, trăgîndu-şi picioarele pe sofa. Era transpirat şi tremura. Ce se întîmplase cu el? Ce se întîmplase? Avea de gînd să dea drumul la o mulţime de prostii mîine, cînd îl va vedea pe domnul Greenleaf, despre cum căzuse Marge în canal, şi despre strigătele lui de ajutor, şi cum sărise în apă şi n-o putuse găsi? Chiar şi cu Marge acolo, lîngă ei, îşi va pierde controlul şi va da drumul poveştii, dovedindu-se a fi un maniac?

Trebuia să-l înfrunte pe domnul Greenleaf cu inelele mîine. Va trebui să repete povestea pe care i-o spusese lui Marge. Va trebui să-i adauge alte amănunte s-o îmbunătăţească. Începu să inventeze. Mintea lui începea să-şi revină. Îşi imagină o cameră de hotel, Dickie şi el stăteau

acolo de vorbă, şi Dickie îşi scotea amîndouă inelele şi i le întindea. Dickie spunea: „E mai bine să nu spui nimănui nimic despre asta...“

27

Marge îi telefonă domnului Greenleaf la opt şi jumătate în dimineaţa următoare ca să-l întrebe cînd puteau veni la el la hotel, aşa îi spuse lui Tom. Dar domnul Greenleaf observase probabil că era abătută. Tom o auzi cum începe să-i spună povestea inelelor. Marge folosea aceleaşi cuvinte pe care le folosise Tom — era evident că îl crezuse — dar el nu-şi putea da seama care fusese reacţia domnului Greenleaf. Se temea că tocmai această veste va fi aceea care va face totul să sară în aer, şi că atunci cînd se vor întîlni cu domnul Greenleaf în cursul dimineţii, acesta ar putea fi însoţit de un poliţist gata să-l aresteze pe Tom Ripley. Era o posibilitate care aproape anulă avantajul că nu fusese de faţă cînd domnul Greenleaf aflase despre inele.

— Ce-a spus? întrebă Tom cînd Marge închise telefonul.

Marge se aşeză obosită pe un scaun, de partea cealaltă a camerei.

— Pare să simtă la fel ca mine. A spus-o chiar el. Se pare că Dickie avea de gînd să se sinucidă.

Dar domnul Greenleaf mai avea încă timp să gîndească, pînă ajungeau ei acolo, îşi zise Tom.

— La ce oră trebuie să mergem acolo? întrebă.

— I-am spus că pe la nouă şi jumătate, poate chiar mai devreme. Îndată după ce bem nişte cafea. Cafeau e gata, acuma.

Marge se ridică şi se duse în bucătărie. Era deja îmbrăcată. Îşi puse costumul de călătorie pe care-l purtase la sosire.

Tom se ridică nehotărît pe marginea canapelei şi îşi îndreptă cravata. Adormise îmbrăcat pe sofa, iar Marge îl trezise cînd coborîse, cu cîteva minute în urmă. Cum o fi putut dormi toată noaptea în camera aia răcoroasă nu ştia. Se simţea stînjenit. Marge fusese mirată să-l găsească acolo. Gîtul, spatele şi umărul drept îi erau înţepenite. Se simţea mizerabil. Se ridică în picioare cu o mişcare bruscă.

— Mă duc sus să mă spăl, îi strigă lui Marge.

Aruncă o privire în camera lui de la etaj şi văzu că Marge îşi făcuse valiza. Trona în mijlocul camerei, închisă. Tom spera că ea şi domnul Greenleaf vor pleca totuşi cu unul din trenurile de dimineaţă. Probabil că vor pleca, pentru că domnul Greenleaf trebuia să se întîlnească astăzi la Roma cu detectivul american.

Se dezbrăcă în camera de lîngă cea a lui Marge, apoi intră în baie şi dădu drumul la duş. După ce aruncă o privire în oglindă, se hotărî să se bărbierească mai întîi, şi se întoarse în cameră să-şi ia aparatul de ras electric pe care-l scosese din baie, fără nici un motiv special, cînd sosise Marge. Pe cînd se întorcea, auzi telefonul sunînd. Şi pe Marge răspunzînd. Tom se aplecă peste balustradă ascultînd.

— A, foarte bine, spunea ea. A, asta n-are importanţă dacă nu... Da, o să-i spun... Bine, o să ne grăbim. Tom tocmai se spală... A, în mai puţin de o oră. La revedere.

O auzi venind spre scări şi se dădu înapoi, pentru că era gol.

— Tom! strigă ea. Detectivul din America tocmai a ajuns aici! Tocmai l-a sunat pe domnul Greenleaf şi vine de la aeroport.

— Bine! strigă Tom, şi intră furios în dormitor.

Opri duşul şi puse aparatul de ras în priză. Dacă era sub duş? Marge ar fi strigat de jos, oricum, presupunînd pur şi simplu că o aude. Va fi fericit cînd ea nu va mai fi aici, şi spera că va pleca în dimineaţa aceea. Dacă nu cumva ea şi domnul Greenleaf se hotărau să rămînă să

vadă ce va face detectivul în privinţa lui. Tom ştia că detectivul venise la Veneţia special ca să-l vadă pe el, altfel l-ar fi aşteptat pe domnul Greenleaf la Roma. Se întreba dacă şi Marge îşi dăduse seama de asta. Probabil că nu. Era nevoie de o minimă capacitate de deducţie.

Tom îmbrăcă un costum discret, cu cravată, şi coborî să bea cafeaua cu Marge. Făcuse un duş cît de fierbinte putuse, şi se simţea mult mai bine. Marge nu spuse, cît îşi băură cafeaua, decît că inelele vor aduce o lumină nouă atît pentru domnul Greenleaf, cît şi pentru detectiv, şi vroia să spună că şi detectivul va fi de părere că Dickie se sinucisese. Tom spera să aibă dreptate. Totul depindea de ce fel de om era detectivul. Totul depindea de prima impresie pe care i-o făcea detectivului.

Era iarăşi o zi cenuşie, umedă şi rece; nu mai ploua, la nouă, dar plouase şi avea să mai plouă, probabil, mai spre prînz. Tom şi Marge luară gondola de lîngă treptele bisericii pînă la San Marco şi de acolo merseră pe jos pînă la Gritti. Îi telefonară domnului Greenleaf în cameră. Domnul Greenleaf le spuse că domnul McCarron era acolo şi îi rugă să urce.

Domnul Greenleaf le deschise uşa.

— Bună dimineaţa, spuse. Puse o mînă părinteşte pe braţul lui Marge. Tom...

Tom intră, în spatele lui Marge. Detectivul stătea în picioare lîngă fereastră, un tip scund şi îndesat, de vreo treizeci şi cinci de ani. Faţa îi părea prietenoasă şi vioaie. Inteligent, dar nu foarte, fu prima impresie a lui Tom.

— El este Alvin McCarron, spuse domnul Greenleaf. Domnişoara Sherwood şi domnul Ripley.

Spuseră, toţi, „Îmi pare bine".

Tom observă pe pat o servietă nouă cu nişte hîrtii şi fotografii împrăştiate în jurul ei. McCarron îl studia.

— Înţeleg că sînteţi prieten cu Richard? întrebă el.

— Amîndoi sîntem, spuse Tom.

Fură întrerupţi un moment de domnul Greenleaf, care îi rugă să stea jos. Era o cameră bună, cu mobilier greoi,

cu ferestre ce dădeau spre canal. Tom se aşeză într-un scaun cu tapiţerie roşie. McCarron se instalase pe pat şi se uita prin vraful lui de hîrtii. Erau cîteva hîrtii xeroxate, văzu Tom, care păreau a fi fotocopii după cecurile lui Dickie. Mai era şi o grămadă de fotografii de-ale lui Dickie.

— Aveţi inelele? întrebă McCarron, uitîndu-se de la Tom la Marge.

— Da, spuse Marge solemn, ridicîndu-se. Scoase inelele din geantă şi i le dădu lui McCarron.

McCarron i le întinse domnului Greenleaf.

— Sînt inelele lui? întrebă el, iar domnul Greenleaf aprobă din cap după ce le aruncă doar o privire, în timp ce faţa lui Marge căpăta o expresie uşor jignită, ca şi cum ar fi fost gata să spună: „*Eu* îi cunosc inelele tot atît de bine ca şi domnul Greenleaf, dacă nu chiar mai bine."

McCarron se întoarse spre Tom.

— Cînd vi le-a dat? întrebă.

— La Roma. Pe cît de exact îmi pot aminti, în jur de trei februarie, la vreo cîteva zile după asasinarea lui Freddie Miles, răspunse Tom.

Detectivul îl studia cu ochii lui cercetători, de un căprui blînd. Sprîncenele ridicate desenau două riduri pe pielea groasă de pe frunte. Avea păr castaniu ondulat, tuns foarte scurt în părţi, cu o buclă mare deasupra frunţii, într-un stil care sugera un licean drăguţ. Nu se putea spune nimic despre faţa aceea, se gîndi Tom: avea antrenament.

— Ce a spus cînd vi le-a dat?

— A spus că dacă i se întîmplă ceva vrea să le păstrez eu. L-am întrebat ce credea că o să i se întîmple. A spus că nu ştie, dar ceva s-ar putea întîmpla. Tom făcu o pauză, deliberat. Nu părea mai deprimat în momentul acela, decît în multe alte dăţi. Vorbisem cu el, aşa că nu mi-a trecut prin minte că avea de gînd să se sinucidă. Ştiam că vrea să plece, asta era tot.

— Unde? întrebă detectivul.

— La Palermo, spuse. Tom se uită la Marge. Trebuie să mi le fi dat în ziua cînd ai vorbit tu cu mine la Roma. La Inghilterra. În ziua aceea sau cu o zi înainte. Îţi aminteşti data?

— Doi februarie, spuse Marge cu o voce joasă.

McCarron lua notiţe.

— Altceva? îl întrebă pe Tom. În ce moment al zilei era? Băuse?

— Nu. Bea foarte puţin. Cred că era după-amiaza devreme. A spus că e mai bine să nu spun nimănui nimic despre inele şi bineînţeles că am acceptat. Am pus inelele deoparte şi am uitat cu totul de ele, după cum i-am spus şi domnişoarei Sherwood... cred că pentru că m-a impresionat atît de mult că nu a vrut să-mi spună nimic despre ele. Tom vorbea cu sinceritate, bîlbîindu-se puţin, din cînd în cînd, exact aşa cum s-ar bîlbîi cineva în condiţiile date, se gîndi el.

— Ce aţi făcut cu inelele?

— Le-am pus într-o cutie veche — o cutie mică în care-mi ţin colecţia de nasturi.

McCarron îl privi o clipă în tăcere, iar Tom profită de ocazie să-şi adune forţele. Pe faţa liniştită şi totuşi vioaie a irlandezului ar fi putut apărea ceva, vreo întrebare provocatoare, vreo afirmaţie brutală că mintea. Tom se agăţă, în gînd, cu şi mai multă putere de versiunea lui, hotărît s-o apere cu preţul vieţii. În liniştea care se lăsase putea aproape auzi răsuflarea lui Marge, iar tusea domnului Greenleaf îl făcu să tresară. Domnul Greenleaf arăta uimitor de calm, aproape plictisit. Tom se întreba dacă aranjase vreo schemă cu McCarron împotriva lui, pe baza poveştii cu inelele.

— Este el genul de om care să vă fi împrumutat inelele ca să vă poarte noroc, pentru o perioadă scurtă? A mai făcut vreodată ceva asemănător? întrebă McCarron.

— Nu, spuse Marge înainte ca Tom să fi putut răspunde.

Tom începu să respire mai uşor. Vedea că McCarron nu ştia încă ce putea scoate din asta. McCarron aştepta răspunsul lui.

— Mi-a mai împrumutat diverse lucruri şi înainte, spuse Tom. Mi-a spus că pot să-i folosesc uneori cravatele sau sacourile. Dar asta-i cu totul altceva decît inelele, evident. Se simţise silit să spună asta, pentru că Marge cunoştea, fără îndoială, episodul cînd Dickie îl găsise îmbrăcat în hainele lui.

— Nu mi-l pot imagina pe Dickie fără inelele lui, îi spuse Marge lui McCarron. Pe cel verde îl scotea cînd intra în apă, dar întotdeauna îl punea la loc imediat. Erau pur şi simplu o parte din îmbrăcămintea lui. De asta cred că ori intenţiona să se sinucidă, ori avea de gînd să-şi schimbe identitatea.

McCarron dădu din cap.

— Ştiţi să fi avut vreun duşman?

— Absolut nici unul, spuse Tom. M-am gîndit şi eu la asta.

— Vă puteţi gîndi la vreun motiv pentru care ar fi vrut să se deghizeze sau să-şi ia o altă identitate?

Tom spuse atent, masîndu-şi ceafa, care-l durea:

— *Poate* — dar e aproape imposibil în Europa. Ar fi trebuit să aibă un alt paşaport. În orice ţară ar fi intrat, ar fi trebuit să aibă un paşaport. I-ar fi trebuit un paşaport chiar şi ca să poată pătrunde la un hotel.

— Mi-ai spus că e posibil să nu i se ceară neapărat paşaportul, spuse domnul Greenleaf.

— Da, am spus asta despre hotelurile mici din Italia. O posibilitate foarte redusă există, desigur. Dar după toată publicitatea asta făcută în jurul dispariţiei lui, nu prea văd cum ar putea să mai rămînă incognito, spuse Tom. Cineva l-ar fi trădat, cu siguranţă, pînă acum.

— Ei bine, a plecat cu paşaport cu tot, evident, spuse McCarron, pentru că a fost cu el în Sicilia şi s-a înregistrat la un hotel mare.

— Da, spuse Tom.

McCarron făcu nişte însemnări, apoi îşi ridică privirea spre Tom.

— Ei bine, dumneavoastră cum vedeţi lucrurile, domnule Ripley?

McCarron nu terminase, îşi zise Tom. Va discuta cu el între patru ochi, mai tîrziu.

— Mă tem că sînt de acord cu domnişoara Sherwood că se pare că s-a sinucis şi se pare că avea intenţia asta de multă vreme. I-am mai spus asta domnului Greenleaf.

McCarron se uită la domnul Greenleaf, dar domnul Greenleaf nu spuse nimic, îl privi doar pe McCarron, în expectativă. Tom avu senzaţia că McCarron era acum şi el înclinat să creadă că Dickie era mort şi că era o risipă de timp şi bani că mai venise pînă aici.

— Vreau să mai verific o dată toate faptele, spuse McCarron, dispus să se mai străduiască încă, întorcîndu-se la hîrtiile lui. Ultima oară cînd l-a mai văzut cineva pe Richard a fost pe cincisprezece februarie, cînd a coborît din vapor la Napoli, venind de la Palermo.

— Corect, spuse domnul Greenleaf. Un steward îşi aminteşte că l-a văzut.

— Dar nici o urmă de el la vreun hotel după asta, şi nici o veste de la el de atunci.

McCarron se uita de la domnul Greenleaf la Tom.

— Nu, spuse Tom.

McCarron se uită la Marge.

— Nu, spuse Marge.

— Şi dumneavoastră cînd l-aţi văzut ultima oară, domnişoară Sherwood?

— Pe douăzeci şi trei noiembrie, cînd a plecat la San Remo, spuse Marge prompt.

— Eraţi la Mongibello atunci? întrebă McCarron, pronunţînd numele oraşului cu un „g“ dur, ca şi cum n-ar fi avut nici o cunoştinţă de italiană.

— Da, spuse Marge. N-am reuşit să-l văd la Roma în februarie, dar ultima oară cînd l-am văzut a fost la Mongibello.

Draga de Marge! Tom simţi aproape un sentiment de afecţiune pentru ea — dincolo de orice. Începuse să simtă o oarecare afecţiune încă de azi dimineaţă, deşi îl iritase.

— Încerca să evite pe toată lumea în Roma, interveni Tom. De asta, atunci cînd mi-a dat inelele, am crezut la început că avea de gînd să plece departe de toată lumea pe care o cunoştea, să locuiască în alt oraş, pur şi simplu să dispară pentru o vreme.

— De ce credeţi că ar fi vrut asta?

Tom se prefăcu gînditor, apoi pomeni de asasinarea prietenului său Freddie Miles şi de efectul ei asupra lui Dickie.

— Credeţi că Richard ştia cine l-a ucis pe Freddie Miles?

— Nu. Chiar nu cred.

McCarron aştepta să audă părerea lui Marge.

— Nu, spuse Marge scuturînd din cap.

— Gîndiţi-vă o clipă, îi spuse McCarron lui T[illegible]n. Credeţi că asta i-ar putea explica comportarea? Crede[illegible] că evită să răspundă întrebărilor poliţiei ascunzîndu-se, acum?

Tom se gîndi o clipă.

— Nu mi-a dat nici un indiciu în sensul ăsta.

— Credeţi că Dickie se temea de ceva?

— Nu-mi pot imagina de ce, spuse Tom.

McCarron îl întrebă pe Tom cît de apropiat îi fusese Freddie Miles lui Dickie, pe cine altcineva mai cunoştea, care să fi fost prieten şi cu Freddie şi cu Dickie, dacă ştia de vreo datorie între ei, vreo prietenă — „Numai de Marge ştiu", răspunse Tom, iar Marge protestă, spunînd că nu fusese *prietenă* cu Freddie, aşa că era exclus să fi fost vreo *rivalitate* din cauza ei — şi dacă Tom putea spune că era cel mai bun prieten pe care-l avea Dickie în Europa.

— N-aş spune asta, răspunse Tom. Cred că Marge Sherwood este. Nu-i cunosc pe prietenii lui Dickie din Europa.

McCarron studie din nou faţa lui Tom.

— Care e părerea dumneavoastră în legătură cu falsurile acelea?

— Sînt falsuri? Credeam că nimeni nu e sigur de asta.

— Eu nu cred că sînt, spuse Marge.

— Părerile par a fi împărţite, spuse McCarron. Experţii nu cred că scrisoarea pe care a scris-o băncii din Napoli este un fals, ceea ce înseamnă că dacă a existat vreun fals, el acoperă pe cineva. Presupunînd că e un fals, aveţi vreo idee pe cine ar putea încerca să acopere?

Tom avu un moment de ezitare, iar Marge spuse:

— Aşa cum îl cunosc, nu mi-l pot imagina acoperind pe cineva. De ce ar face-o?

McCarron se uită fix la Tom, dar dacă se îndoia de sinceritatea lui sau rumega tot ce-i spuseseră ei, Tom nu putea să-şi dea seama. McCarron arăta ca un tipic vînzător de automobile american, sau vreun alt tip de vînzător, îşi zise Tom, vesel, prezentabil, de o inteligenţă medie, în stare să discute despre baseball cu un bărbat sau să facă un compliment stupid unei femei. Tom nu-l credea prea capabil, dar, pe de altă parte, nu este bine să-ţi subapreciezi adversarul. Gura mică şi moale a lui McCarron se deschise în timp ce Tom îl privea, şi acesta spuse:

— Vreţi să veniţi cu mine pînă jos pentru cîteva minute, domnule Ripley, dacă mai aveţi puţin timp?

— Sigur, spuse Tom ridicîndu-se.

— Nu stăm mult, le spuse McCarron domnului Greenleaf şi lui Marge.

La uşă, Tom se întoarse şi privi înapoi, căci domnul Greenleaf se ridicase şi începuse să spună ceva, dar Tom nu-l asculta. Realiză dintr-o dată că plouă, că perdele subţiri, cenuşii de ploaie se lovesc cu zgomot de pervazul ferestrei. Era ca o ultimă privire, grăbită, neclară — silueta lui Marge părînd mică şi ghemuită la capătul celălalt al camerei mari, domnul Greenleaf clătinîndu-se pe picioare ca un om bătrîn, protestînd. Dar ceea ce conta era

camera confortabilă, şi priveliştea de dincolo de canal, pînă unde se afla casa lui — invizibilă acum din cauza ploii — pe care s-ar putea să n-o mai vadă niciodată.

Domnul Greenleaf întrebă:

— Vă... vă întoarceţi peste cîteva minute?

— Oh, da, răspunse McCarron cu fermitatea impersonală a unui călău.

Merseră spre lift. Oare aşa procedau? se întreba Tom. Cîteva cuvinte liniştite în hol. El va fi predat poliţiei italiene, aşa cum promisese. McCarron luase cu el cîteva hîrtii din servietă. Tom privea fix ornamentul vertical de lîngă panoul care indica etajele în lift: un desen în formă de ou încadrat de patru buline în relief, iar un ou, iar buline, pînă jos. *Gîndeşte-te la vreo remarcă întîmplătoare, inteligentă, pe care s-o faci despre domnul Greenleaf, de exemplu,* îşi zise Tom. Strînse din dinţi. Numai de n-ar începe să transpire acum. Nu începuse încă, dar poate că sudoarea îi va ţîşni, pe toată faţa, cînd vor ajunge în hol. McCarron abia îi ajungea pînă la umăr. Tom se întoarse spre el chiar cînd se opri liftul şi spuse încordat, dezvelindu-şi dinţii într-un zîmbet:

— Sînteţi pentru prima dată la Veneţia?

— Da, spuse McCarron. Traversa holul. Intrăm aici? Arătă spre bar. Tonul era politicos.

— Bine, spuse Tom cu o voce plăcută. Barul nu era aglomerat, dar nu exista nici o masă unde să poată vorbi neauziţi de cei de la mesele din apropiere. Îl va acuza McCarron într-un loc ca ăsta, expunîndu-i liniştit faptele, una după alta, pe masă? Luă scaunul oferit de McCarron. Acesta se aşeză cu spatele la perete.

Veni un ospătar.

— Signori?

— Cafea, spuse McCarron.

— Cappuccino, spuse Tom. Doriţi cappuccino sau espresso?

— Care din ele e cu lapte? Cappuccino?

— Da.

— Atunci din asta.

Tom dădu comanda.

McCarron îl privi. Gura lui mică zîmbea într-o parte. Tom îşi imagină trei sau patru începuturi: „Dumneavoastră l-aţi ucis pe Richard, nu-i aşa? Inelele v-au pus capac, nu-i aşa?“ sau „Povestiţi-mi despre barca din San Remo, domnule Ripley, pe larg“. Sau, pur şi simplu, intrînd încet în subiect: „Unde eraţi pe cincisprezece februarie, cînd Richard a acostat la... Napoli? Bine, dar unde locuiaţi atunci? Unde aţi locuit în ianuarie, de exemplu?... Puteţi dovedi?“

McCarron nu spuse nimic, îşi privea doar mîinile grăsuţe şi zîmbea slab. Ca şi cum i-ar fi fost atît de uşor să se descurce, se gîndea Tom, că abia de-şi mai putea da osteneala să formuleze în cuvinte.

La o masă de lîngă ei patru italieni trăncăneau ca nebunii, izbucnind în cîte-un hohot de rîs nestăpînit. Tom ar fi vrut să plece de lîngă ei. Stătea nemişcat.

Se încordă pînă cînd îşi simţi corpul ca de fier, pînă cînd tensiunea îl făcu sfidător. Se auzi întrebînd, cu o voce incredibil de calmă:

— Aţi apucat să staţi de vorbă cu *Tenente* Roverini cînd aţi trecut prin Roma? şi în timp ce punea întrebarea realiză că avea chiar şi un scop: să afle dacă McCarron auzise de barca din San Remo.

— Nu, n-am apucat, spuse McCarron. Am găsit un mesaj că domnul Greenleaf va ajunge astăzi la Roma, dar am ajuns la Roma atît de devreme, încît m-am gîndit că dacă iau un avion îl mai pot prinde — şi pot discuta şi cu dumneavoastră. McCarron îşi privi hîrtiile. Ce fel de om este Richard? Cum i-aţi descrie personalitatea?

Avea de gînd McCarron să-l ia aşa, prin învăluire? Să mai culeagă nişte mici indicii din cuvintele pe care le alegea ca să-l descrie? Sau vroia numai o părere obiectivă, pe care n-o putuse obţine de la părinţii lui Dickie?

— Vroia să fie pictor, începu Tom, dar ştia că nu va fi niciodată un bun pictor. Încerca să se poarte ca şi cum nu

i-ar fi păsat şi ca şi cînd ar fi fost absolut fericit şi ar fi dus exact genul de viaţă pe care-şi dorea s-o ducă aici, în Europa. Tom îşi umezi buzele. Dar cred că viaţa începea să-l apese. Tatăl lui nu era de acord, după cum probabil ştiţi. Iar Dickie ajunsese la o situaţie destul de jenantă cu Marge.

— Ce vreţi să spuneţi?

— Marge era îndrăgostită de el, iar el nu era îndrăgostit de ea, şi în acelaşi timp o vedea atîta în Mongibello, ea continua să spere... Tom începea să se simtă pe un teren mai sigur, dar se prefăcu a avea dificultăţi de exprimare. De fapt n-a discutat propriu-zis despre asta cu mine niciodată. Întotdeauna vorbea foarte frumos despre Marge. Ţinea foarte mult la ea, dar era evident pentru toată lumea — inclusiv pentru Marge — că nu s-ar căsători niciodată cu ea. Dar Marge n-a renunţat niciodată cu adevărat. Cred că ăsta-i principalul motiv pentru care Dickie a plecat din Mongibello.

McCarron asculta cu răbdare şi simpatie, îşi zise Tom.

— Ce vreţi să spuneţi prin „n-a renunţat niciodată"? Ce făcea?

Tom aşteptă pînă cînd chelnerul aşeză pe masă cele două ceşti spumoase de cappuccino şi puse nota de plată între ele, sub zaharniţă.

— Continua să-i scrie, vroia să-l vadă, dar era, în acelaşi timp, plină de tact, sînt convins, nu dădea niciodată buzna peste el cînd vroia să fie singur. El mi-a povestit toate astea la Roma, cînd am fost să-l văd. Spunea, după uciderea lui Miles, că în nici un caz nu avea poftă s-o vadă pe Marge şi că se temea că avea să vină de la Mongibello la Roma cînd va auzi de toate necazurile în care intrase.

— De ce credeţi că era nervos după asasinarea lui Miles? McCarron sorbi din cafea, se strîmbă pentru că era prea fierbinte sau prea amară, şi o amestecă cu linguriţa.

Tom îi explică. Fuseseră prieteni destul de buni şi Freddie fusese omorît la numai cîteva minute după ce plecase de la el.

— Credeţi că Richard l-ar fi putut omorî pe Freddie? întrebă liniştit McCarron.

— Nu, nu cred.

— De ce?

— Pentru că nu avea nici un motiv să-l omoare. Cel puţin nici un motiv despre care să fi ştiut eu.

— Oamenii spun de obicei: deoarece cutare nu era genul de om care să fi omorît pe cineva, spuse McCarron. Credeţi că Richard era genul care ar fi putut omorî pe cineva?

Tom ezită, căutînd, cinstit, să spună adevărul.

— Nu m-am gîndit niciodată la asta. Nu ştiu ce fel de oameni sînt în stare să omoare pe cineva. L-am văzut furios...

— Cînd?

Tom descrise cele două zile la Roma, cînd Dickie, spuse el, fusese furios şi iritat de întrebările poliţiei şi ajunsese pînă acolo încît se mutase din apartamentul lui pentru a evita telefoanele de la prieteni sau străini. Tom legă asta şi de un sentiment crescînd de frustrare al lui Dickie pentru că nu reuşea să facă progresele dorite în pictură. Îl zugrăvi ca pe un tînăr mîndru, încăpăţînat, avînd o teamă respectuoasă faţă de tatăl său şi de aceea hotărît să înfrunte dorinţele tatălui său, un tip cam împrăştiat, care era deopotrivă generos cu străinii şi cu prietenii lui, dar care-şi schimbă deseori dispoziţia — de la sociabilitate la o izolare mohorîtă. Rezumă spunînd că Dickie era un tînăr foarte banal căruia-i plăcea să creadă că era extraordinar.

— Dacă s-a sinucis, conchise Tom, cred că a făcut-o pentru că a realizat în sinea lui anumite eşecuri — inadvertenţe. Mi-e mai uşor să mi-l imaginez sinucigaş decît criminal.

— Dar eu nu sînt atît de sigur că nu l-a ucis el pe Freddie Miles. Dumneavoastră sînteţi?

McCarron era absolut sincer. Tom era sigur de asta. McCarron chiar se aştepta ca el să-l apere acum pe Dickie,

pentru că fuseseră prieteni. Tom simţi că teroarea începe să-l părăsească, dar nu total, ca ceva care se topea foarte încet înăuntrul său.

— Nu sînt sigur, spuse Tom, dar pur şi simplu nu cred că a făcut-o.

— Nici eu nu sînt. Dar asta ar explica multe, nu-i aşa?

— Da, spuse Tom. Totul.

— Ei, asta-i abia prima zi de lucru, spuse McCarron cu un zîmbet optimist. Nici nu m-am uitat pe raport la Roma. Probabil că o să mai vreau să discut cu dumneavoastră după ce mă duc la Roma.

Tom îl privi cu atenţie. Părea că se terminase.

— Vorbiţi italieneşte?

— Nu, nu prea bine, dar pot citi. Mi-e mai uşor cu franceza, dar o să mă descurc, spuse McCarron, ca şi cum n-ar fi fost o chestiune de prea mare importanţă.

Era foarte important, se gîndi Tom. Nu-şi putea imagina cum avea să stoarcă McCarron de la Roverini tot ce ştia despre cazul Greenleaf doar prin translator. Nu va putea nici să se ducă de colo-colo şi să stea de vorbă cu oameni ca, de exemplu, proprietăreasa lui Dickie din Roma. Era foarte important.

— Eu am stat de vorbă cu Rovarini aici, în Veneţia, acum cîteva săptămîni, spuse Tom. Transmiteţi-i complimentele mele.

— O să-i transmit. McCarron îşi termină cafeaua. Cunoscîndu-l pe Dickie, unde credeţi că este mai probabil să se fi dus dacă ar fi vrut să se ascundă?

Tom se lăsă uşor pe spătarul scaunului. Se ajunsese la fundul sacului.

— Păi, ştiu că cel mai mult îi place Italia. N-aş băga mîna în foc pentru Franţa. Şi Grecia îi place. La un moment dat zicea că ar vrea să plece la Majorca. Spania e o posibilitate, presupun.

— Înţeleg, spuse McCarron, oftînd.

— Vă întoarceţi la Roma astăzi?

McCarron ridică din sprîncene.

— Aşa aş vrea, dacă pot să prind cîteva ore de somn aici. N-am mai dormit de două zile.

Se ţinea foarte bine, îşi zise Tom.

— Mi se pare că domnul Greenleaf se interesa de trenuri. Sînt două în dimineaţa asta şi probabil încă vreo cîteva după-amiază. El avea de gînd să plece astăzi.

— Putem pleca astăzi. McCarron luă nota de plată de pe masă. Vă mulţumesc pentru ajutor, domnule Ripley. Am adresa şi numărul dumneavoastră de telefon, în caz că va mai trebui să ne vedem.

Se ridicară.

— Aveţi ceva împotrivă dacă urc să-mi iau rămas bun de la Marge şi domnul Greenleaf?

McCarron n-avea nimic împotrivă. Urcară din nou în lift. Tom trebui să facă eforturi să nu fluiere. *Papa non vuole*, îi suna în minte.

Tom se uită cu atenţie la Marge cînd intrară, în căutarea vreunui semn de animozitate. Marge arăta doar oarecum tragic, se gîndi. Ca şi cum ar fi devenit, recent, văduvă.

— Aş vrea să vă pun cîteva întrebări între patru ochi şi dumneavoastră, domnişoară Sherwood, spuse McCarron. Dacă nu vă deranjează, i se adresă el domnului Greenleaf.

— Sigur că nu. Chiar vroiam să cobor pînă-n hol să cumpăr nişte ziare, spuse Domnul Greenleaf.

McCarron continua. Tom îşi luă rămas bun de la Marge şi de la domnul Greenleaf, în eventualitatea că plecau la Roma în ziua aceea şi nu aveau să se mai vadă. Îi spuse lui McCarron:

— Mi-ar face mare plăcere să vin la Roma oricînd, dacă vă pot ajuta cu ceva. Sper să ajung oricum acolo, înainte de sfîrşitul lui mai.

— O să avem ceva pînă atunci, spuse McCarron cu zîmbetul lui încrezător de irlandez.

Tom coborî în hol cu domnul Greenleaf.

— Mi-a pus din nou aceleaşi întrebări, îi spuse Tom domnului Greenleaf, şi mi-a cerut părerea despre firea lui Richard.

— Ei bine, şi care este părerea ta? întrebă domnul Greenleaf pe un ton descurajat.

Şi dacă a fost un sinucigaş, şi dacă a fugit să se ascundă, în ochii domnului Greenleaf va apărea la fel de condamnabil, Tom ştia.

— I-am spus ceea ce cred eu că este adevărul, spuse el, că este în stare să fugă, şi de asemenea este în stare să se sinucidă.

Domnul Greenleaf nu făcu nici un comentariu, doar îl bătu uşor pe braţ.

— La revedere, Tom.

— La revedere, spuse Tom. Să-mi mai trimiteţi şi mie veşti.

Totul era în regulă între el şi domnul Greenleaf, se gîndi Tom. Şi totul va fi în regulă şi cu Marge. Înghiţise explicaţia cu sinuciderea şi asta era calea pe care va merge mintea ei de acum înainte, ştia asta.

Tom îşi petrecu după-amiaza acasă, aşteptînd un telefon, cel puţin un telefon de la McCarron, chiar dacă n-ar fi fost în legătură cu ceva important, dar nu primi nici unul.

Îl sună doar Titi, contesa care locuia la Veneţia, ca să-l invite la un cocteil în după-amiaza aceea. Tom acceptă.

De ce s-ar aştepta la vreo neplăcere din partea lui Marge, îşi zise. Ea nu-i făcuse niciodată neplăceri. Sinuciderea era o *idee fixă* şi ea va aranja ca totul în imaginaţia ei săracă să se potrivească cu asta.

28

McCarron îi telefonă lui Tom a două zi din Roma, cerîndu-i numele tuturor persoanelor pe care le cunoscuse Dickie la Mongibello. Aparent, asta era tot ce vroia Mc-

Carron să ştie, căci pierdu o grămadă de timp pînă le află pe toate şi le verifică pe lista pe care i-o dăduse Marge. Majoritatea numelor i le dăduse deja Marge, dar Tom le menţionă pe toate, cu adresele lor dificile — Giorgio, bineînţeles, Pietro, de la debarcader, mătuşa Maria, a lui Fausto, al cărei nume de familie nu-l ştia, dar îi explică lui McCarron într-un mod foarte complicat cum se ajunge la casa ei, Aldo, băcanul, familia Cecchi, pînă şi bătrînul Stevenson, pictorul retras care locuia chiar la marginea satului şi cu care Tom nici măcar nu se întîlnise vreodată. Lui Tom îi luă mai multe minute să-i înşire pe toţi, şi probabil că lui McCarron îi va lua mai multe zile să-i verifice pe toţi. Aminti de toată lumea în afară de Signor Pucci, care se ocupase de vînzarea casei şi a bărcii lui Dickie, şi care fără îndoială i-ar spune lui McCarron, dacă acesta nu aflase deja de la Marge, că Tom Ripley venise la Mongibello să aranjeze afacerile lui Dickie. Lui Tom nu i se părea prea grav, în orice caz, chiar dacă McCarron ar şti că el se ocupase de afacerile lui Dickie. Şi în ceea ce-i privea pe cei ca Aldo sau Stevenson, McCarron era binevenit să stoarcă orice-ar fi vrut de la ei.

— Cineva din Napoli? întrebă McCarron.

— Nimeni de care să ştiu.

— Roma?

— Îmi pare rău, nu l-am văzut niciodată cu vreun prieten la Roma.

— Nu l-aţi cunoscut pe pictorul ăla... ăă... Di Massimo?

— Nu. L-am văzut o dată, spuse Tom, dar n-am făcut cunoştinţă cu el.

— Cum arată?

— Ei, a fost doar aşa, la un colţ de stradă. M-am despărţit de Dickie cînd s-a dus să-l întîlnească, aşa că n-am fost prea aproape. Avea vreun metru şaptezeci şi cinci înălţime, vreo cincizeci de ani, păr brunet încărunţit — cam asta-i tot ce-mi amintesc. Arăta mai degrabă solid. Mi-aduc aminte că purta un costum gri deschis.

— Hm-m... bine, spuse distrat McCarron, ca şi cum ar fi notat toate astea. Ei, cred că asta-i tot. Mulţumesc foarte mult, domnule Ripley.

— Cu mare plăcere. Succes.

Apoi Tom aşteptă liniştit la el acasă, cîteva zile, aşa cum ar fi făcut oricine cînd căutarea unui prieten dispărut ar fi ajuns în punctul culminant. Refuză trei sau patru invitaţii la petreceri. Ziarele îşi reînnoiseră interesul faţă de dispariţia lui Dickie, inspirate de prezenţa în Italia a unui detectiv particular american care fusese angajat de tatăl lui Dickie. Cînd nişte fotografi de la *Europeo* şi *Oggi* veniră să facă poze cu el şi cu casa lui, le spuse ferm să plece şi chiar îl apucă de cot pe un tînăr insistent şi-l conduse prin camera de zi, pînă la ieşire. Dar nimic important nu se întîmplă timp de cinci zile — nici un telefon, nici o scrisoare, nici măcar de la *Tenente* Roverini. Tom îşi imagina uneori ce era mai rău, mai ales în amurg, cînd se simţea mai deprimat decît în orice alt moment al zilei. Şi-i imagina pe Roverini şi McCarron întîlnindu-se şi elaborînd teoria că s-ar putea ca Dickie să fi dispărut în noiembrie, şi-l imagina pe McCarron verificînd data la care-şi cumpărase maşina, şi-l imagina mirosind ceva cînd afla că Dickie nu se întorsese din excursia la San Remo şi că Tom Ripley venise să dea dispoziţii cu privire la lucrurile lui Dickie. Suci pe toate feţele acel „la revedere" obosit al domnului Greenleaf din acea ultimă dimineaţă petrecută la Veneţia, îl interpretă ca neprietenos şi şi-l imagină pe domnul Greenleaf aterizînd furios la Roma cînd toate eforturile de a-l găsi pe Dickie s-ar fi soldat cu un eşec şi cerînd deodată o investigaţie amănunţită asupra lui Tom Ripley, ticălosul pe care-l trimisese cu propriii lui bani să încerce să-i aducă fiul acasă.

Dar în fiecare dimineaţă Tom era din nou optimist. Partea bună era că Marge credea fără umbră de îndoială că Dickie petrecuse acele cîteva luni la Roma, prost dispus, şi probabil că îi păstrase toate scrisorile şi i le va

aduce lui McCarron. Scrisorile erau, şi ele, excelente. Tom se bucura că le elaborase cu atîta grijă. Marge îi era mai degrabă un ajutor decît un obstacol. Era chiar foarte bine că lăsase jos pantoful în noaptea aceea cînd ea găsise inelele.

În fiecare dimineaţă privea soarele, pe fereastra dormitorului său, răsărind în negura iernii, luptîndu-se să se ridice deasupra oraşului cu înfăţişare atît de paşnică, răzbătînd în sfîrşit, pentru a străluci cu adevărat vreo două ore înainte de amiază, şi începutul liniştit al fiecărei zile era ca o promisiune de pace pentru viitor.

Zilele deveneau din ce în ce mai calde. Era mai multă lumină şi ploua mai puţin. Primăvara aproape sosise, şi într-una din dimineţile astea, într-o dimineaţă mai frumoasă ca astea, va părăsi casa şi se va îmbarca pentru Grecia.

În seara celei de-a şasea zi după ce domnul Greenleaf şi McCarron plecaseră, Tom îi telefonă celui dintîi la Roma. Domnul Greenleaf nu avea nici o noutate, dar Tom nici nu se aşteptase la ceva. Marge plecase acasă. Cîtă vreme domnul Greenleaf se va afla în Italia, îşi zise Tom, ziarele vor continua să publice cîte ceva despre acest caz în fiecare zi. Dar ziarele nu mai găseau nimic senzaţional de spus despre cazul Greenleaf.

— Şi soţia dumneavoastră ce face? întrebă Tom.

— Bine. Cu toate astea, cred că tensiunea îşi spune cuvîntul asupra ei. Am vorbit din nou cu ea aseară.

— Îmi pare rău.

Trebuia să-i scrie o scrisoare drăguţă, se gîndi, un cuvînt prietenesc cînd era domnul Greenleaf plecat şi ea era singură. Îşi dori să se fi gîndit la asta înainte.

Domnul Greenleaf spuse că va pleca la sfîrşitul săptămînii, prin Paris, unde poliţia franceză continua şi ea cercetările. McCarron mergea cu el, şi dacă nu se întîmpla nimic la Paris plecau amîndoi acasă.

— Este evident pentru mine, ca şi pentru oricine altcineva, că ori e mort, ori se ascunde în mod deliberat. Nu

există nici un colţ de lume unde să nu se fi publicat ceva în legătură cu căutarea lui. În afară de Rusia, poate. Dumnezeule, n-a dat niciodată vreun semn că i-ar plăcea locurile alea, nu-i aşa?

— Rusia? Nu, cel puţin eu nu ştiu de aşa ceva.

Se părea că atitudinea domnului Greenleaf era: ori Dickie era mort, ori dracu' să-l ia. În timpul convorbirii telefonice, atitudinea „dracu' să-l ia" prevala.

În aceeaşi seară, Tom se duse la Peter Smith-Kingsley. Peter avea cîteva ziare englezeşti pe care i le trimiseseră prietenii lui, unul din ele conţinînd o poză a lui Tom scoţîndu-l din casă pe fotograful de la *Oggi*. Tom o văzuse şi în ziarele italieneşti. Fotografii ale lui pe străzile din Veneţia şi fotografii ale casei lui ajunseseră şi în America. Bob şi Cleo îi trimiseseră amîndoi fotografii şi extrase din ziarele new-yorkeze. Totul li se părea teribil de interesant.

— M-am săturat pînă peste cap de toate astea, spuse Tom. Mai stau pe aici numai din politeţe şi ca să mai ajut cu ceva dacă pot. Dacă mai încearcă mulţi reporteri să-mi invadeze casa se vor trezi cu un glonte în burtă îndată ce vor trece pragul.

Era într-adevăr iritat şi dezgustat şi i se simţea asta în voce.

— Înţeleg, spuse Peter. Eu plec acasă la sfîrşitul lui mai, ştii. Dacă vrei să vii şi tu şi să stai la mine, în Irlanda, eşti mai mult decît binevenit. E o linişte de moarte acolo, te asigur.

Tom se uită la el. Peter îi povestise despre vechiul lui castel irlandez şi îi arătase poze cu el. Ceva din relaţia lui cu Dickie îi trecu prin minte ca amintirea unui coşmar, ca o palidă fantomă a răului. Era pentru că acelaşi lucru i se putea întîmpla cu Peter, îşi zise, Peter, băiatul bun, generos, naiv, integru şi încrezător — cu excepţia faptului că el nu semăna destul cu Peter. Dar într-o seară, ca să-l distreze pe Peter, adoptase accentul englezesc şi imitase pozele acestuia, felul în care îşi înclina repezit capul într-o

parte cînd vorbea, iar Peter rîse în hohote. N-ar fi trebuit să facă asta, se gîndea Tom acum. Asta-l făcu să simtă o ruşine amarnică, seara aceea şi faptul că se putuse gîndi fie şi numai o clipă că ceea ce se întîmplase cu Dickie s-ar fi putut întîmpla şi cu Peter.

— Mulţumesc, spuse Tom. Aş prefera să rămîn singur ceva mai multă vreme. Ştii, mi-e dor de prietenul meu Dickie. Îşi amintea de surîsurile lui Dickie în prima zi cînd începuseră să se înţeleagă bine, cînd îi mărturisise lui Dickie că fusese trimis de tatăl lui. Îşi amintea acea nebunie a primei excursii la Roma. Îşi amintea cu afecţiune chiar şi acea jumătate de oră petrecută în barul Carlton, la Cannes, cînd Dickie fusese atît de plictisit şi de tăcut, dar, la urma urmei, exista un motiv pentru care Dickie era plictisit: el îl tîrîse pe Dickie acolo, Dickie n-avea nici un chef de Coasta de Azur. De-ar fi plecat singur în excursie, se gîndea Tom, de n-ar fi fost atît de grăbit şi de lacom, de n-ar fi interpretat relaţia dintre Dickie şi Marge atît de stupid sau ar fi aşteptat pur şi simplu pînă cînd s-ar fi despărţit din proprie iniţiativă, şi-atunci nimic din toate acestea nu s-ar fi întîmplat, şi el *ar fi putut* să trăiască alături de Dickie tot restul vieţii, să călătorească şi să se bucure de viaţă tot restul vieţii. De n-ar fi îmbrăcat hainele lui Dickie în ziua aceea...

— Înţeleg, Tommie, băiatule, înţeleg, crede-mă, spuse Peter bătîndu-l pe umăr.

Tom îl privi de jos în sus, cu faţa schimonosită de lacrimi. Se imagina călătorind cu Dickie pe un vapor înapoi, în America, pentru vacanţa de Crăciun, se imagina în relaţii atît de bune cu părinţii acestuia ca şi cum el şi Dickie ar fi fost fraţi.

— Mulţumesc, spuse Tom. Cuvîntul păru un gîngurit de copil mic.

— Chiar aş fi crezut că e ceva în neregulă cu tine, dacă n-ai fi avut ieşirea asta, spuse Peter cu simpatie.

29

Veneţia
3 iunie, 19..

Stimate domnule Greenleaf,

În timp ce-mi făceam o valiză astăzi, am dat peste un plic pe care Richard mi l-a dat la Roma şi de care, din motive pe care nu mi le pot explica, am uitat pînă acum. Pe plic scria „A nu se deschide pînă în iunie" şi, din întîmplare, sîntem în iunie. Plicul conţinea testamentul lui Richard, şi prin el îmi lasă mie toţi banii şi toate proprietăţile lui. Sînt la fel de uluit de aceasta cum probabil că sînteţi şi dumneavoastră, deşi, după cum e formulat testamentul (este bătut la maşină), pare să fi fost în deplinătatea facultăţilor mintale.

Îmi pare foarte rău numai că nu mi-am amintit că am la mine acest plic, pentru că ar fi dovedit mai devreme că Dickie avea intenţia să-şi curme viaţa. L-am pus într-un buzunar de la valiză, apoi am uitat de el. Mi l-a dat cu ultima ocazie cînd l-am văzut, la Roma, cînd era atît de deprimat.

Gîndindu-mă mai bine, voi alătura o copie xeroxată a testamentului, ca să-l puteţi vedea dumneavoastră înşivă. Este primul testament pe care-l văd în viaţa mea şi n-am cea mai mică idee care este procedura. Ce trebuie să fac?

Vă rog să transmiteţi cele mai bune gînduri doamnei Greenleaf şi să credeţi că sînt din tot sufletul alături de dumneavoastră amîndoi şi că îmi pare rău că trebuie să scriu această scrisoare. Vă rog, daţi-mi un semn de viaţă cît de curînd posibil. Următoarea mea adresă va fi:

C/O American Express
Atena, Grecia
Cu sinceritate, al dvs.,
Tom Ripley

Într-un fel, asta însemna să cauţi necazurile cu lumînarea, îşi zicea Tom. Ar putea începe o nouă investigaţie asupra semnăturilor, a testamentului şi de aseme-

nea şi a cecurilor, una din acele investigaţii neobosite pe care companiile de asigurări şi probabil şi băncile le lansau întotdeauna cînd era vorba să scoată bani din buzunarele proprii. Dar aşa simţise el atunci. Îşi cumpărase biletul pentru Grecia la mijlocul lui mai, iar zilele deveneau din ce în ce mai frumoase, făcîndu-l să fie din ce în ce mai nerăbdător. Îşi luase maşina de la Garajul Fiat din Veneţia şi se dusese prin Brenner la Salzburg şi München, pînă la Trieste şi apoi la Bolzano, iar vremea se menţinuse la fel peste tot, cu excepţia unei ploi uşoare, primăvăratice în München, cînd se plimbă prin Englisher Garten şi nici nu încercase măcar să se adăpostească de ea, ci continuase pur şi simplu să meargă, înfiorat ca un copil, cînd se gîndea că era prima ploaie germană ce căzuse vreodată asupra lui. Avea numai două mii de dolari pe numele lui, transferaţi din contul la bancă al lui Dickie şi economisiţi din veniturile lui Dickie, pentru că nu îndrăznise să mai retragă şi alţii într-un răstimp atît de scurt, de numai trei luni. Chiar riscul de a încerca să obţină toţi banii lui Dickie, pericolul acestei tentative îl atrăgea irezistibil. Era atît de plictisit după săptămînile mohorîte, lipsite de orice evenimente, petrecute la Veneţia, cînd fiecare zi care trecea părea să-i confirme că se afla în siguranţă şi să scoată în evidenţă monotonia existenţei lui. Roverini încetase să-i mai scrie. Alvin McCarron se întorsese în America (după ce-i mai dăduse un telefon lipsit de importanţă din Roma), iar Tom presupunea că el şi domnul Greenleaf trăseseră concluzia că Dickie ori era mort, ori se ascundea din propria lui voinţă, şi că nu mai avea nici un rost să continue cercetările. Ziarele nu mai publicau nimic despre Dickie, nici măcar de dragul de a publica ceva. Tom avu o senzaţie de inactivitate şi deşertăciune care-l aducea aproape de nebunie, pînă cînd făcu excursia aceea cu maşina la München. Cînd se întoarse la Veneţia să-şi facă bagajele pentru Grecia şi să-şi închidă casa, senzaţia fu şi mai rea: se pregătea să plece în Grecia, în acele eroice insule antice, cu identitatea mi-

culuí Tom Ripley, timid şi umil, cu un cont de două mii de dolari în bancă, cont ce se micşora pe zi ce trecea, astfel încît trebuia să se gîndească de două ori pînă şi atunci cînd ar fi dorit să-şi cumpere o carte despre arta greacă. Era de nesuportat.

Luase hotărîrea, la Veneţia, să facă din călătoria lui în Grecia una eroică. Va vedea insulele, va înota pentru prima dată pentru că aşa vroia el, ca un individ curajos, care trăia, care respira — nu ca un Nimeni mărunt şi slugarnic din Boston. Dacă nimerea direct în braţele poliţiei din Pireu, măcar va fi cunoscut zilele dinainte, în care stătuse la pupa unui vas în bătaia vîntului, traversînd marea întunecată precum Iason sau Ulise la întoarcere. Aşa că scrisese scrisoarea pentru domnul Greenleaf şi o pusese la poştă cu trei zile înainte de a trebui să plece din Veneţia. Domnul Greenleaf nu va primi, probabil, scrisoarea decît peste patru sau cinci zile, aşa că nu va mai avea timp să-l reţină la Veneţia cu o telegramă, făcîndu-l să piardă vaporul. În afară de asta, era mai bine din toate punctele de vedere să pară indiferent, să nu poată fi găsit decît peste vreo săptămînă, cînd va ajunge în Grecia, ca şi cum l-ar fi preocupat atît de puţin dacă primea sau nu banii, încît nu lăsase un fapt cum era testamentul ăsta să amîne fie şi o mică excursie pe care şi-o planificase.

Cu două zile înainte de a se îmbarca, se duse la un ceai acasă la Titi della Latta-Cacciaguerra, contesa pe care o cunoscuse în ziua cînd începuse să-şi caute o casă în Veneţia. Servitoarea îl conduse în camera de zi, iar Titi îl întîmpină cu o frază pe care n-o mai auzise de săptămîni întregi:

— Ah, *Ciao,* Tomaso! Ai văzut ziarul de după-amiază? S-au găsit valizele lui Dickie! Şi picturile! Chiar aici, la American Express, în Veneţia! Cerceii ei de aur tremurau de agitată ce era.

— *Ce*? Tom nu văzuse ziarele. Fusese prea ocupat să-şi facă bagajele în după-amiaza aceea.

— Citeşte! Aici! Toate hainele lui depozitate acolo abia în februarie! Au fost trimise din Napoli. Poate că este aici, la Veneţia!

Tom citea. Sfoara din jurul pînzelor se desfăcuse, spunea ziarul, şi cînd să le împacheteze din nou, un funcţionar zărise semnătura lui R. Greenleaf pe picturi. Lui Tom începură să-i tremure mîinile, astfel că trebui să apuce strîns marginile ziarului ca să-l ţină nemişcat. Ziarul spunea că poliţia cerceta totul cu multă atenţie, căutînd amprente.

— Poate că e în viaţă! strigă Titi.

— Nu cred... nu văd de ce asta dovedeşte că este în viaţă. Ar fi putut fi asasinat sau s-ar fi putut sinucide după ce a trimis valizele. Faptul că sînt sub alt nume — Fanshaw...

Avu senzaţia că Titi, care stătea ţeapănă pe sofa privindu-l fix, era uimită de nervozitatea lui, aşa că se stăpîni imediat, îşi adună tot curajul şi spuse:

— Vezi? Caută amprente peste tot. N-ar face asta dacă ar fi siguri că Dickie a trimis chiar el valizele. De ce le-ar fi depozitat acolo sub numele de Fanshaw, dacă avea de gînd să le ceară înapoi el însuşi? Pînă şi paşaportul lui se află aici. Şi-a lăsat şi paşaportul în bagaj.

— Poate că se ascunde sub numele de Fanshaw! Oh, *caro mio,* ai nevoie de un ceai! Titi se ridică în picioare. Giustina! *Il te, per piacere, subitissimo!*

Tom se lăsă moale pe sofa, ţinînd încă ziarul în faţa lui. Dar nodul de pe cadavrul lui Dickie? Ce-ar fi dacă s-ar desface şi acela, tocmai acum?

— Ah, *carissimo,* eşti atît de pesimist, spuse Titi, bătîndu-l uşor pe genunchi. Astea-s veşti bune! Dacă amprentele sînt ale lui? N-ai fi fericit atunci? Dacă mîine, cînd te vei plimba pe o străduţă din Veneţia, te vei trezi faţă în faţă cu Dickie Greenleaf, alias Signor Fanshaw! Dădu drumul rîsului ei plăcut, pătrunzător, care pentru ea era tot atît de natural ca şi respiratul.

— Aici spune că valizele conţineau totul — trusa de bărbierit, periuţa de dinţi, pantofii, pardesiul, tot echipamentul, spuse Tom, prefăcîndu-se plictisit ca să-şi ascundă teroarea. E imposibil să fie în viaţă şi să lase toate astea. Criminalul trebuie să fi dezbrăcat cadavrul şi să-i fi depozitat hainele acolo pentru că era modul cel mai simplu de a se descotorosi de ele.

Asta o făcu să tacă pînă şi pe Titi. Apoi, ea spuse:

— Nu vrei să nu te pierzi cu firea pînă nu ştii ce amprente sînt? Mîine urmează să pleci într-o călătorie de plăcere. *Ecco il te*!

Poimîine, îşi zise Tom. O grămadă de timp pentru Roverini să-i ia amprentele şi să le compare cu cele de pe pînze şi de pe valize. Încercă să-şi amintească vreo suprafaţă plată de pe ramele pînzelor sau de pe lucrurile din valize de pe care ar putea fi luate amprente. Nu erau multe, cu excepţia obiectelor din trusa de bărbierit, dar puteau găsi destule, fragmentate, pentru a reconstitui zece amprente perfecte, dacă se străduiau. Singurul lui motiv de optimism era că nu aveau încă amprentele lui şi că s-ar putea să nu i le ceară, pentru că încă nu era suspectat. Dar dacă aveau deja amprentele lui Dickie de undeva? N-ar trimite domnul Greenleaf imediat amprentele lui Dickie din America, pentru a verifica? Puteau exista nenumărate locuri unde puteau găsi amprentele lui Dickie: pe anumite lucruri de-ale lui din America, în casa din Mongibello…

— Tomaso! Uite-ţi ceaiul! spuse Titi, punîndu-i din nou mîna uşor pe genunchi.

— Mulţumesc!

— Ai să vezi. Cel puţin, ăsta e un pas spre adevăr, spre ceea ce s-a întîmplat *de fapt*. Acum hai să vorbim despre altceva, dacă asta îţi face atît de rău. Unde te duci de la Atena?

Încercă să-şi îndrepte gîndurile spre Grecia. Pentru el, Grecia era împodobită cu aurul din armurile războinicilor şi cu propriile-i raze de soare, celebre. Vedea statui de piatră cu feţe puternice, calme, ca femeile de pe portalul

Erechtheum-ului. Nu vroia să meargă în Grecia cu ameninţarea amprentelor din Veneţia planînd asupra lui. I-ar strica toată plăcerea. S-ar simţi mai prejos decît ultimul şobolan care mişuna prin rigolele Atenei, mai prejos decît cel mai murdar cerşetor care l-ar fi putut acosta pe străduţele Salonicului. Tom îşi cuprinse faţa în palme şi începu să plîngă. Se terminase cu Grecia, explodase ca un balon auriu.

Titi îl cuprinse cu braţul ei grăsuţ, ferm.

— Tomaso, capul sus! Aşteaptă pînă cînd vei avea motive să te simţi aşa de dărîmat!

— Nu înţeleg cum de nu vezi că e un semn rău! spuse Tom disperat. Pur şi simplu nu înţeleg!

30

Semnul cel mai rău dintre toate fu că Roverini, ale cărui mesaje fuseseră pînă acum atît de clare şi prietenoase, nu-i trimise nimic cu privire la valizele şi pînzele care fuseseră găsite la Veneţia. Tom petrecu o noapte albă, apoi o zi întreagă, măsurînd casa în lung şi-n lat şi încercînd să-şi termine micile treburi casnice dinaintea plecării — îi plăti pe Anna şi Ugo, plăti diferiţi negustori. Tom se aştepta ca poliţia să-i bată în uşă la orice oră din zi sau din noapte. Contrastul dintre siguranţa de sine şi liniştea de acum cinci zile şi starea lui de spirit actuală aproape îl rupea în două. Nu putea nici să doarmă, nici să mănînce, nici să stea liniştit. Ironia compasiunii manifestate de Anna şi Ugo pentru el şi telefoanele primite de la prieteni care-l întrebau dacă are vreo idee de ce s-ar fi putut întîmpla avînd în vedere găsirea valizelor, i se părea mai mult decît putea suporta. O ironie era şi faptul că le putea arăta că este abătut, pesimist, disperat chiar, şi totuşi ei nu bănuiau nimic. Lor li se

părea perfect normal, pentru că la urma urmelor era posibil ca Dickie să fi fost asasinat: toată lumea considera faptul că toate lucrurile lui Dickie, pînă la trusa de bărbierit şi pieptene, se aflau în valizele din Veneţia era foarte semnificativ.

Apoi, mai era şi problema testamentului. Domnul Greenleaf avea să-l primească poimîine. Pînă atunci, ar putea intercepta vasul *Hellenes* şi i-ar putea lua amprentele. Dacă descopereau că şi testamentul era un fals, vor fi fără milă faţă de el. Amîndouă crimele vor ieşi la iveală, simplu ca bună ziua.

Pînă cînd se îmbarcă pe *Hellenes* Tom se simţi ca o fantomă. Era nedormit, nemîncat, intoxicat de cafele, doar nervii încordaţi la maximum îl mai ţineau pe picioare. Vru să întrebe dacă aveau un radio, dar era sigur că aveau. Era un vapor mare, cu trei punţi şi cu patruzeci şi opt de pasageri. Cedă la vreo cinci minute după ce stewardul îi adusese bagajul în cabină. Îşi amintea că zăcuse pe pat, cu faţa în jos, cu o mînă răsucită sub el, dar prea obosit că să-şi schimbe poziţia, iar cînd se trezi vasul se mişca, nu doar se mişca, ci rula uşor, într-un ritm plăcut, ce sugera o uriaşă rezervă de forţe şi promisiunea unei mişcări de nestăvilit, infinite, înainte, care ar putea mătura orice din calea ei. Se simţea mai bine, doar braţul pe care stătuse îi atîrna fără vlagă, pe lîngă corp, ca un membru mort şi se lovea de el cînd mergea pe coridor, astfel încît trebui să-l apuce cu cealaltă mînă ca să-l ţină pe loc. Era zece şi un sfert, după ceasul lui, iar afară era foarte întuneric.

La stînga se vedea un ţărm, probabil o bucată din Iugoslavia, cinci sau şase luminiţe albe, palide, şi în rest nimic altceva decît marea neagră şi cerul negru, atît de negre că nu era nici o urmă de linie a orizontului şi ar fi putut crede că navigau spre un ecran negru, dacă n-ar fi simţit că vaporul greu, stabil, nu întîmpina nici o rezistenţă şi vîntul îi adia liber pe frunte, ca într-un spaţiu infinit. Nu mai era nimeni în preajma lui pe punte. Se aflau

cu toţii jos, luîndu-şi cina, presupunea el. Îi părea bine că e singur. Braţul îi revenea la viaţă. Se apucă strîns cu mîinile de prora, acolo unde se desfăcea într-un V îngust şi respiră adînc. Un curaj sfidător creştea în el. Şi ce dacă radiofonistul primea chiar în clipa asta un mesaj să-l aresteze pe Tom Ripley? Va rămîne la fel de curajos cum era acum. Sau s-ar putea arunca peste bord — ceea ce pentru el ar fi însemnat un mare act de curaj, dar şi salvarea. Ei bine, ce-ar fi? Chiar de unde stătea, putea auzi *bip-bip-bip*-ul slab din încăperea radiofonistului, deasupra lui. Nu-i era frică. Asta era. Aşa sperase să se simtă, navigînd spre Grecia. Să privească apa întunecată din jurul lui şi să nu se teamă era o senzaţie aproape la fel de plăcută ca aceea pe care o va simţi cînd va zări insulele Greciei apărînd la orizont. În întunericul blînd de iunie din faţa lui putea construi în imaginaţie micile insule, dealurile Atenei acoperite de clădiri şi Acropolele.

La bordul vaporului se afla o englezoaică mai în vîrstă, care călătorea împreună cu fiica sa, în vîrstă şi ea de patruzeci de ani, nemăritată şi atît de nervoasă că nu se putea nici măcar bucura de soare cincisprezece minute în şezlongul ei fără să sară în sus şi să anunţe cu o voce ridicată că „pleca la plimbare". Mama ei, prin contrast, era extrem de calmă şi de înceată, avea un fel de paralizie la piciorul drept, care era mai scurt decît celălalt, astfel încît trebuia să poarte un toc mai înalt la pantoful drept şi nu putea merge fără baston — genul de persoană care pe Tom l-ar fi scos din minţi la New York cu încetineala ei şi cu felul mereu acelaşi de a se mişca, dar acum Tom fu tentat să-şi petreacă timpul cu ea pe punte, vorbindu-i şi ascultînd-o pe ea povestind despre viaţa ei în Anglia şi despre Grecia, pe care o văzuse pentru ultima oară în 1926. O luă la o plimbare lentă pe punte, ea sprijinindu-se de braţul lui şi cerîndu-şi întruna scuze pentru bătaia de cap pe care i-o pricinuia, dar era evident că-i făcea plăcere atenţia lui. Iar fiica ei era în mod evident încîntată că i-o ia cineva pe maică-sa de pe cap.

Poate că doamna Cartwright fusese o scorpie în tinereţe, poate că ea era răspunzătoare pentru toate nevrozele fiică-sii, poate că o ţinuse mereu pe fiică-sa atît de aproape de ea încît acesteia îi fusese imposibil să ducă o viaţă normală, să se mărite şi poate că merita mai degrabă să o arunce peste bord decît să o plimbe şi să o asculte ore în şir vorbind, dar ce importanţă avea asta? Ne dă oare lumea întotdeauna numai ce meritäm? Îi dăduse lui oare lumea ceea ce merita? Se considera mai mult decît norocos scăpînd nepedepsit pentru două crime, norocos din momentul în care preluase identitatea lui Dickie şi pînă acum. În prima parte a vieţii lui soarta fusese cumplit de nedreaptă, îşi zise, dar perioada petrecută cu Dickie şi cea care a urmat o compensară cu vîrf şi îndesat. Dar ceva avea să se întîmple acum, în Grecia, simţea el, şi nu putea fi ceva bun. Norocul ţinuse cu el prea mult. Dar presupunînd că va fi prins cu ajutorul amprentelor şi al testamentului şi-l vor trimite pe scaunul electric — putea fi moartea pe scaunul electric la fel de dureroasă sau putea moartea în general, la douăzeci şi cinci de ani, să fie atît de tragică încît să nu poată spune că lunile pe care le trăise din noiembrie încoace nu meritaseră? Desigur că nu.

Singurul lucru pe care-l regreta era că nu apucase să vadă toată lumea. Vroia să vadă Australia. Şi India. Vroia să vadă Japonia. Apoi, mai era şi America de Sud. Simplul fapt de a privi operele de artă din aceste ţări ar fi o plăcută răsplată a unei vieţi întregi de muncă, se gîndi. Aflase o grămadă de lucruri despre pictură, chiar şi încercînd să copieze picturile mediocre ale lui Dickie. La galeriile de artă din Paris şi Roma îşi descoperise un interes pentru pictură pe care nu-l realizase niciodată, sau poate că nu-l avusese niciodată pînă atunci. Nu vroia să fie el însuşi pictor, dar dacă ar fi avut bani, se gîndi, cea mai mare plăcere a lui ar fi să colecţioneze tablourile care-i plăceau şi să ajute pictorii tineri şi talentaţi care aveau nevoie de bani.

Iată încotro îi zbura mintea în timp ce se plimba pe punte cu doamna Cartwright sau îi asculta monologurile, care nu erau întotdeauna interesante. Doamna Cartwright îl găsea fermecător. Îi spusese de nenumărate ori, vorbindu-i cu fervoare, cît de mult îi plăcuse să stea cu el în călătorie şi făcură planuri să se întîlnească la un anumit hotel din Creta pe doi iulie, Creta fiind singurul punct în care itinerarele lor se întîlneau. Doamna Cartwright urma să meargă cu autocarul într-o excursie organizată. Tom fu de acord cu toate sugestiile ei, deşi nu credea c-o s-o mai vadă vreodată după ce coborau de pe vapor. Îşi imagina că va fi reţinut imediat şi dus cu un alt vapor, sau poate cu un avion, înapoi în Italia. Nu sosise nici un mesaj radiofonic cu privire la el — cel puţin nu ştia de nici unul — dar trebuia neapărat să fie anunţat dacă sosea vreunul? Ziarul vaporului — o foaie de dimensiuni mici, reprodusă la mimeograf, care apărea în fiecare seară pe mesele din restaurant nu se ocupa decît de ştirile de politică internaţională şi nu aveau cum să conţină vreo ştire despre cazul Greenleaf, chiar dacă s-ar fi întîmplat ceva important.

În timpul scurtei călătorii Tom trăi într-o bizară atmosferă de împăcare cu soarta şi de curaj dezinteresat, eroic. Îşi imagina lucruri ciudate: fiica doamnei Cartwright căzînd peste bord şi el sărind după ea şi salvînd-o. Sau luptîndu-se cu apa care intra printr-un perete spart al vasului şi acoperind spărtura cu propriul corp. Se simţea cuprins de o putere şi o îndrăzneală supranaturale.

Cînd vasul se apropia de ţărmul Greciei, Tom stătea pe parapet cu doamna Cartwright. Ea îi spunea ce mult îşi schimbase portul Pireu înfăţişarea de cînd îl văzuse ultima oară, iar Tom nu era deloc interesat de schimbări. Exista, asta era tot ce conta pentru el. În faţa lui nu se afla un miraj, era un deal înalt pe care putea păşi, cu clădiri pe care le putea atinge — dacă ajungea pînă la ele.

Poliţia aştepta în port. Văzu patru poliţişti, în picioare, cu braţele încrucişate, privind în sus spre vapor. Tom o ajută pe doamna Cartwright pînă-n ultima clipă,

o sprijini uşor cînd trecu peste bordura estacadei şi îşi luă zîmbitor rămas bun de la ea şi fiica ei. El trebuia să aştepte la litera R, iar ele la C pentru a-şi lua bagajele, şi cele două Cartwright plecau imediat la Atena cu autocarul lor special.

Cu sărutul cald încă şi uşor umed al doamnei Cartwright pe obraz, Tom se întoarse şi porni încet spre poliţişti. Fără tapaj, îşi zise, le va spune chiar el cine este. În spatele poliţiştilor era un stand cu ziare şi se gîndi să cumpere unul. Poate că-l vor lăsa. Poliţiştii îl priviră pe deasupra braţelor încrucişate, în timp ce se apropia de ei. Purtau uniforme negre şi caschete cu cozoroc. Tom le zîmbi slab. Unul dintre ei îşi atinse cascheta şi se dădu la o parte. Ceilalţi însă nu se mişcară. Acum Tom se afla practic între doi dintre ei, chiar în faţa standului cu ziare, iar poliţiştii priveau din nou înaintea lor, nemaiacordîndu-i nici o atenţie.

Tom trecu în revistă ziarele expuse din faţa lui, simţindu-se buimac şi slăbit. Mîna i se întinse automat spre un ziar din Roma care-i era familiar. Era de acum trei zile numai. Scoase nişte lire din buzunar, realiză deodată că nu avea nici o monedă grecească, dar vînzătorul acceptă lirele tot atît de liniştit de parcă s-ar fi aflat în Italia, şi chiar îi dădu restul în lire.

— Le iau şi pe astea, spuse Tom în italiană, alegînd încă trei ziare italieneşti şi *Herald Tribune*, cel scos la Paris. Privi spre ofiţerii de poliţie. Nu se uitau la el.

Apoi se întoarse în locul în care pasagerii îşi aşteptau bagajele. O auzi pe doamna Cartwright strigîndu-l veselă cînd trecu pe lîngă ea, dar se făcu că n-o auzise. Cînd ajunse la R se opri şi deschise ziarul italienesc cel mai vechi, de acum patru zile.

N-A FOST GĂSIT NIMENI CU NUMELE DE ROBERT S. FANSHAW, CEL CARE A DEPOZITAT BAGAJUL LUI GREENLEAF

spunea titlul stîngaci de pe a doua pagină. Tom citi coloana lungă de sub el, dar abia al cincilea paragraf îi stîrni interesul:

Poliţia a constatat acum cîteva zile că amprentele de pe valize şi de pe picturi sînt aceleaşi cu amprentele găsite în apartamentul abandonat de Greenleaf la Roma. Astfel, s-a presupus că Greenleaf a depozitat el însuşi valizele şi picturile...

Tom dădu pagina. Iată din nou:

Avînd în vedere faptul că amprentele de pe articolele din valize sînt identice cu cele din apartamentul lui Signor Greenleaf din Roma, poliţia a conchis că Signor Greenleaf a împachetat valizele şi le-a trimis la Veneţia, şi există speculaţii că e probabil să se fi sinucis, probabil în apă, complet gol. O altă speculaţie este că există în prezent sub numele de Robert S. Fanshaw sau sub alt nume. O altă posibilitate este că a fost omorît după ce a făcut valizele sau a fost obligat să le facă — probabil cu scopul expres de a induce în eroare poliţia cu ajutorul amprentelor...

În orice caz, e inutil să mai fie căutat „Richard Greenleaf" deoarece, chiar dacă este în viaţă, nu mai are paşaportul pe numele de „Richard Greenleaf"...

Tom se simţea slăbit şi ameţit. Strălucirea unei raze de soare care ţîşnea la marginea acoperişului îi rănea ochii. Automat, urmă hamalul care-i ducea bagajul spre vamă şi încercă să realizeze, uitîndu-se la valiza lui desfăcută, căreia vameşul îi făcea doar un control fugar, ce însemnau ştirile. Însemnau că nu era suspectat deloc. Însemnau că amprentele îi garantaseră de fapt nevinovăţia. Însemnau nu numai că nu va intra în închisoare şi nu va muri, ci şi că nu era suspectat deloc. Era liber. Mai rămînea testamentul.

Tom se urcă în autobuzul pentru Atena. Unul dintre vecinii lui de masă stătea lîngă el, dar nu făcu nici un semn de salut şi nici n-ar fi fost în stare să răspundă nimic dacă omul i-ar fi vorbit. La American Express în Atena va găsi o scrisoare cu privire la testament, era sigur. Domnul Greenleaf avusese exact timpul necesar să

răspundă. Poate că îşi pusese avocaţii la treabă imediat şi va primi la Atena doar un răspuns negativ politicos *din partea unui avocat şi poate următorul mesaj va veni* din partea poliţiei americane, spunîndu-i că era acuzat de fals. Poate că ambele mesaje îl aşteptau la American Express. Testamentul putea strica totul. Tom privi pe fereastră peisajul arid, primitiv. Nu putea înregistra nimic. Poate că poliţia greacă îl aştepta la American Express. Poate că cei patru pe care-i văzuse nu erau poliţişti, ci nişte soldaţi.

Autobuzul se opri. Tom coborî, îşi luă bagajele şi găsi un taxi.

— Vreţi să opriţi la American Express, vă rog? îi ceru şoferului în italiană, dar şoferul păru că înţelege, cel puţin „American Express", şi porni.

Tom îşi aminti cînd spusese aceleaşi cuvinte şoferului de taxi din Roma, în ziua cînd pleca la Palermo. Ce sigur de sine fusese în ziua aceea, imediat după ce scăpase de Marge la Inghilterra!

Se ridică în scaun cînd văzu semnul de la American Express şi se uită în jurul clădirii după poliţişti. Poate că poliţia era înăuntru. În italiană, îl rugă pe şofer să aştepte, iar şoferul păru că înţelege şi asta şi duse mîna la şapcă. Era peste tot o aparentă linişte, ca înaintea furtunii. Tom privi în jur, în holul de la American Express. Nimic neobişnuit. Poate în clipa în care-şi va rosti numele...

— Aveţi vreo scrisoare pentru Thomas Ripley? întrebă în engleză, cu o voce joasă.

— Riipley? Spuneţi-mi pe litere, vă rog.

Îi spuse.

Ea se întoarse şi luă nişte scrisori dintr-un raft.

Nu se întîmpla nimic.

— Trei scrisori, spuse ea în engleză, zîmbind.

Una de la domnul Greenleaf. Una de la Titi din Veneţia. Una de la Cleo, transferată. Deschise scrisoarea de la domnul Greenleaf.

9 iunie 19..

Dragă Tom,

Scrisoarea ta din 3 iunie a sosit ieri.

N-a fost o surpriză atît de mare pentru soţia mea şi pentru mine cum, probabil, ţi-ai imaginat. Amîndoi ştiam că Richard ţinea foarte mult la tine, în ciuda faptului că nu ne-a spus asta în nici una din scrisorile lui. După cum ai spus şi tu, testamentul pare, într-adevăr, să indice că Richard şi-a curmat viaţa. E o concluzie pe care noi, aici, am acceptat-o în sfîrşit — singura alternativă fiind că Richard şi-a luat un alt nume şi pentru motive numai de el ştiute a ales să întoarcă spatele familiei sale.

Soţia mea e de aceeaşi părere cu mine că trebuie să respectăm dorinţele lui Richard şi spiritul lor, orice s-ar fi întîmplat cu el. Aşa că ai, în ceea ce priveşte testamentul, tot sprijinul meu. Am încredinţat fotocopia ta avocaţilor mei, care te vor ţine la curent cu progresul acţiunilor lor de a trece fondurile lui Dickie şi alte proprietăţi ale lui pe numele tău.

Încă o dată, îţi mulţumesc pentru ajutorul dat cînd am fost în Europa. Mai scrie-ne.

Cu cele mai bune gînduri,
Herbert Greenleaf

Era o glumă? Dar hîrtia de scrisori Burke-Greenleaf părea autentică — groasă şi uşor granulată, cu antetul imprimat pe ea — şi, în afară de asta, domnul Greenleaf n-ar face o glumă ca asta, pentru nimic în lume. Tom se duse spre taxiul care-l aştepta. Nu era o glumă. Erau ale lui! Banii lui Dickie şi libertatea. Şi libertatea, ca şi toate celelalte, părea combinată, a lui şi a lui Dickie puse cap la cap. Va avea o casă în Europa şi o casă în America, dacă dorea. Banii pe casa din Mongibello încă mai aşteptau să fie ridicaţi, se gîndi deodată, şi presupuse că trebuia să transmită şi asta domnului Greenleaf, din moment ce Dickie pusese casa în vînzare înainte de a-şi scrie testamentul.

Zîmbi, gîndindu-se la doamna Cartwright. Trebuie să-i cumpere o cutie mare de orhidee cînd o va întîlni în Creta, dacă se găseau orhidee în Creta.

Încercă să se imagineze debarcînd în Creta — insula lungă, presărată cu cratere uscate, zimţate, şi freamătul acela uşor, agitaţia de pe debarcader, în timp ce vaporul lui intra în port, mici hamali nerăbdători să-i ia bagajele şi bacşişurile, şi va avea din belşug de unde să le dea bacşişuri, din belşug pentru orice şi oricine. Zări patru siluete nemişcate stînd pe debarcaderul imaginar, siluetele poliţiştilor cretani care-l aşteptau răbdători, cu braţele încrucişate. Se încordă deodată, şi viziunea pieri. Avea oare să vadă poliţişti care-l aşteptau în fiecare port de care se apropia? La Alexandria? Istanbul? Bombay? Rio? N-avea rost să se gîndească la asta. Îşi trase umerii înapoi. N-avea rost să-şi strice excursia neliniştindu-se din pricina unor poliţişti imaginari. Chiar dacă *ar fi* poliţişti în port, asta n-ar însemna neapărat...

— *A donda, a donda*? spunea şoferul de taxi, străduindu-se să-i vorbească în italiană.

— La un hotel, te rog, spuse Tom. *Il meglio albergo. Il meglio, il meglio*!

Patricia Highsmith

Ripley dorea un alt fel de viaţă –
îşi dorea bani, succes...
Şi era dispus să şi ucidă pentru a le avea.

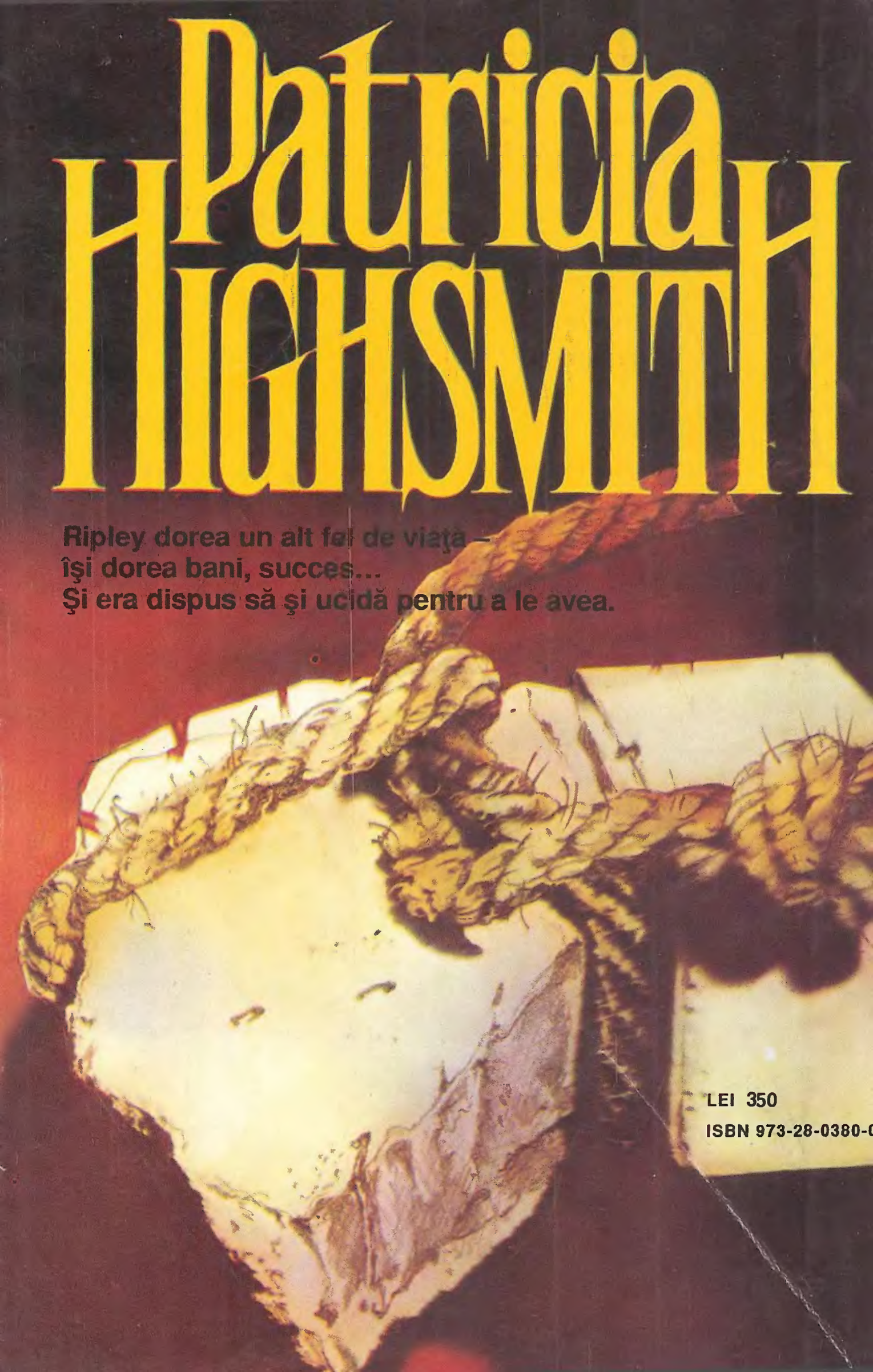

LEI 350
ISBN 973-28-0380-